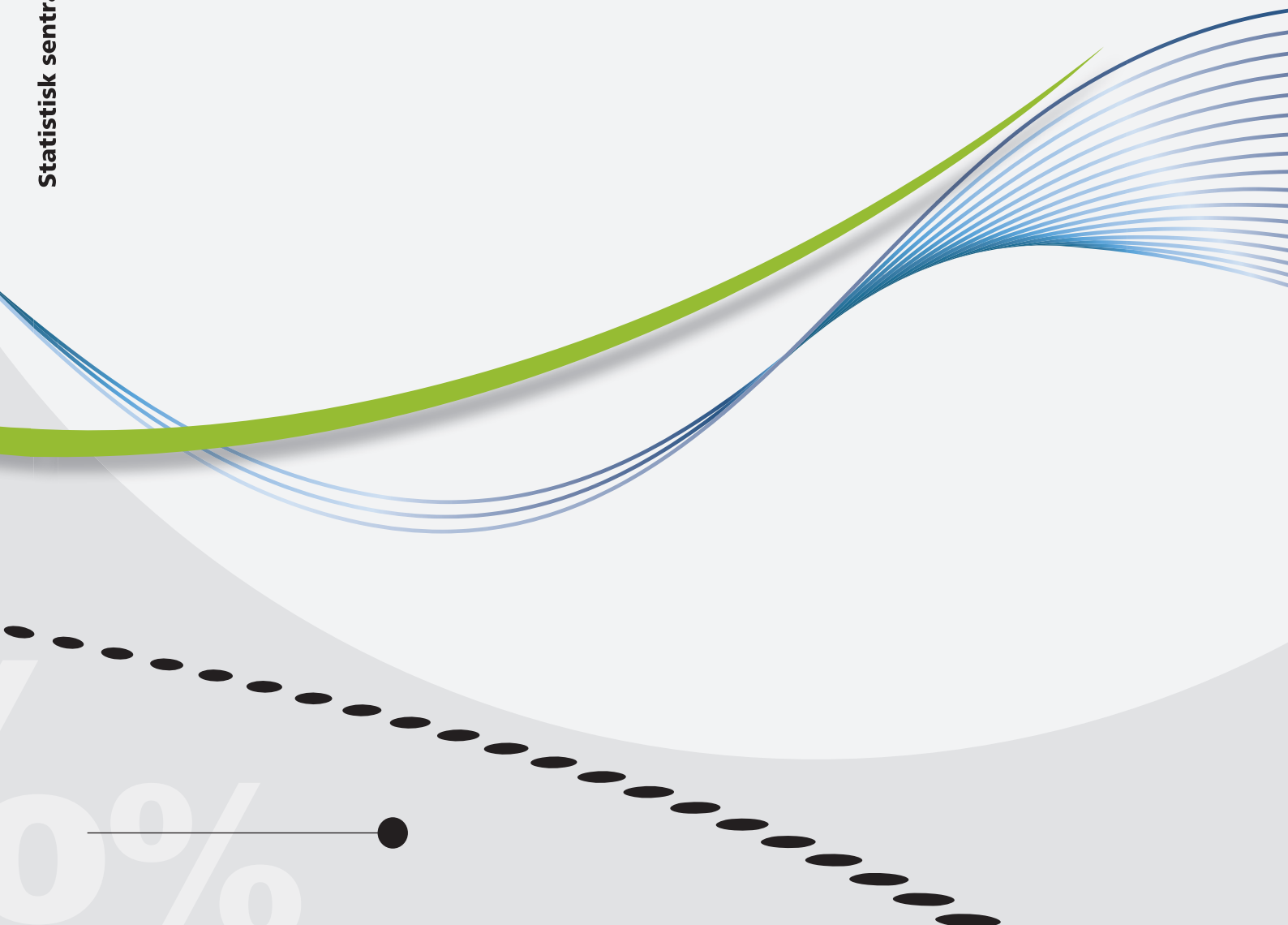

KOSTRA

Arbeidsgrupperapporter 2012

KOSTRA

Arbeidsgrupperapporter 2012

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal	Oppgave mangler	...
Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler foreløpig	...
Publisert juli 2012	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-8439-7 (trykt)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-8440-3 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 1891-5906	Foreløpig tall	*
Emne: 00.00.20	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Desimaltegn	,

Forord

KOSTRA-prosjektet (Kommune-Stat-Rapportering) hadde to hovedformål:

- Gjennomgang av det faglige innholdet i rapporteringen fra kommune til stat, med sikte på forenkling og samordning og på at rapporteringen skal gi relevant styringsinformasjon.
- Etablering av en elektronisk rapporteringskjede som omfatter elektronisk innrapportering fra kommunene og publisering av nøkkeltall om den kommunale virksomheten på Internett.

Prosjektet ble avsluttet 1. juli 2002, og KOSTRA er for lengst over i driftsfasen. Oppdatering og vedlikehold skjer ved en årlig gjennomgang av rapporteringsinnholdet i regi av arbeidsgrupper med representanter fra Statistisk sentralbyrå, Kommunal- og arbeidsdepartementet, de aktuelle fagdepartementer, Kommunenes Sentralforbund og ev. andre brukere.

For nærmere opplysninger om KOSTRA henvises til nettstedene <http://www.ssb.no/kostra> og <http://kostra.dep.no/>

Statistisk sentralbyrå, 11. juli 2012

Jan Furseth
(fung. adm.dir.)

Sammendrag

Dette notatet omfatter rapporter for 2012 fra KOSTRAs arbeidsgrupper. Arbeidsgruppene har en årlig gjennomgang av eventuelle oppdateringer og veldikehold av rapporteringsinnholdet. Representantene i arbeidsgruppene er fra Statistisk sentralbyrå, Kommunal- og arbeidsdepartementet, de aktuelle fagdepartementer, Kommunenes Sentralforbund og ev. andre brukere.

Rapportene vil bli gjenstand for behandling høsten 2012.

Innhold

Forord.....	3
Sammendrag.....	4
Innhold/Contents	5
Barnehage.....	6
Grunnskole	9
Kommunehelsetenesta	13
Pleie- og omsorgstenester	30
Psykisk helse og rus.....	46
Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler.....	57
Sosialtjenesten	62
Vedlegg til rapport for sosialtjenesten vedrørende introduksjonsordningen.....	73
Barnevern.....	77
Vann, avløp og renovasjon (VAR).....	86
Fysiske planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø.....	95
Klima og energi	114
Samferdsel.....	131
Brann- og ulukkesvern.....	146
Eiendommer.....	154
Landbruk.....	165
Kultur, barne- og ungdomstiltak	172
Kirke	176
Tannhelsetenesta	180
Videregående opplæring	189

Barnehage

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvar for området for KOSTRA-barnehage.

Regnskapsfunksjoner som er tillagt arbeidsgruppen er:

201 Førskole
211 Styrket tilbud til førskolebarn
221 Førskolelokaler og skyss

Arbeidsgruppen har hatt noen endringer som følge av at forvaltningsansvaret for barnehager ble overført fra Kunnskapsdepartementet til Utdanningsdirektoratet per 01.01.2012. Arbeidsgruppen består per juni 2012 av:

Elin Såheim Bjørkli (leder)	SSB, Seksjon for
utdanningsstatistikk	
Hossein Moafi	SSB, Seksjon for
utdanningsstatistikk	
Corretta Aluoch Arodi	SSB, Seksjon for offentlige finanser
Erik Solum	Kunnskapsdepartementet
Nicolai Stensig	Utdanningsdirektoratet
Karen Nystad Byrhagen	Kommunal- og
regionaldepartementet	
Elen Cecilie Isdahl	KS, Trondheim kommune (f.o.m.
juni 2012)	
Katrine Nikolaisen	KS, Region Akershus og Østfold
Bjørn Gaarder Johansen	Oslo kommune, Byrådsavdeling for
barn og utdanning	
Guri Hustad	Fylkesmannen i Hedmark

2. Oppsummering og anbefaling

Det har blitt avholdt ett møte i arbeidsgruppen i løpet av siste periode, ellers har informasjon og spørsmål foregått per e-post. På møtet som ble avholdt i desember hadde vi fokus på endring av nøkkeltall som følge av endret finansieringsordning for barnehager.

Fra og med 2011 ble statstilskuddene til barnehager innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. For KOSTRA-barnehage ble dette gjeldende når vi skulle lage nøkkeltall for 2011 som ble friggitt i mars 2012.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Tjenestedataene innhentes fra skjemaet ”Årsmelding for barnehager per 15.12” som rapporteres via innrapporteringsportalen BASIL. Det var kun to endringer i rapporteringen for 2011:

- Pkt. 3, opplysninger om barnehagens organisering. Private barnehager måtte tidligere krysse av for om barnehagen var:
 - Privat med kommunalt tilskudd eller
 - Privat uten kommunalt tilskudd

Som følge av overgang til rammefinansiering ble disse alternativene fjernet slik at man nå kun krysser av for eierforholdet ”privat”

- Pkt. 5d, Antall barn som omfattes av ordningen med tilskudd til flyktningebarnehager, utgår som følge av at dette nå er en del av Integreringstilskuddet fra IMDI.

3.2. Kontroller i skjema

Skjemaet i databaseløsningen inneholder flere logiske kontroller, f.eks at en familiebarnehage må ha rapportert barn i familiebarnehage og årsverk i familiebarnehage. Noen felter har også obligatorisk utfylling. Ved fullført skjema blir hele skjemaet kontrollert og oppgavegiver får feilmeldinger eller advarsler dersom noe i utfyllingen er feil eller antatt feil.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Dette var andre årgang med innsamling av ”Årsmelding for barnehager per 15.12” hvor skjemaet ikke samtidig var grunnlag for utbetaling av statstilskudd. Tidligere har det øremerkede statstilskuddet medvirket til at alle skjema har innkommet til fastsatte frister uten store problemer. I år, som i fjor, har vi brukt mer tid på purringer for at kommunene skal godkjenne skjema i BASIL. Det er kommunene som sørger for at alle barnehager har fylt ut skjema innen sine frister og deretter er det fylkesmennene som ser til at kommunene overholder sine frister.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjon av opplysningene som er gitt i skjema skjer i tre ledd; først kontrollerer og godkjenner kommunen skjemaet, deretter kontrollerer og godkjennes det av fylkesmannen. Når fylkesmannen har godkjent skjemaene, blir dataene overført til revisjonsverktøy i SSB og flere kontroller blir foretatt der i perioden mellom 15.03 og 15.06. Etter hvert som flere kontroller er lagt inn i BASIL, er det få endringer i revisjonsperioden og små endringer fra foreløpige til endelige tall i KOSTRA. Til tross for at det stadig blir flere barn i barnehage, går tallet på antall barnehager ned. Dette kan skyldes at det har vært en jevn nedgang av familiebarnehager de siste årene, men det er også flere tilfeller av organisatoriske endringer. Jf. Barnehageloven skal alle godkjente barnehager være registrert med eget organisasjonsnummer i Brønnøysundregisteret. Barnehager som er fysisk adskilt (ulike adresser) skal registrerer hver for seg, men flere barnehageeiere har registrert flere av sine barnehager samlet selv om dette ikke er i henhold til retningslinjene.

3.5. Publisering

Fra og med 2011 ble statstilskuddene til barnehager innlemmet i rammetilskuddet til kommunene, unntaket er statstilskuddet til minoritetsspråklige barn. Rammetilskuddet er inntektsført fullt ut på funksjon 840 (Statlig rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd), art 800. Eventuelle statlige øremerkete tilskudd på barnehageområdet (som ikke innlemmes) som utbetales til kommunene, inntektsføres etter hovedregelen i KOSTRA, dvs. på den tjenestefunksjonen hvor tilskuddet benyttes.

Innføringen av rammetilskudd har ført til følgende endringer av nøkkeltallene:

Indikatorer som ikke lenger er relevante og som utgår:

- Andel barn i barnehage *med* kommunalt driftstilskudd i forhold til alle barn i barnehage
- Andel barn i barnehage *uten* kommunalt driftstilskudd i forhold til alle barn i barnehage

Indikatorer som får tidsseriebrudd:

- Fordeling av finansiering for kommunale plasser på henholdsvis ”Statstilskudd” og ”Kommunale driftsmidler”.
- Netto driftsutgifter til barnehage

3.6. Brukerreaksjoner

Vi har fått henvendelse fra flere brukere som kommenterer at netto driftsutgifter til barnehage har økt betraktelig fra 2010 til 2011. Dette skyldes at barnehagetilskuddet fra og med 2011 er innlemmet i kommunenes rammetilskudd. Endringen i finansiering medfører at inntektene som tidligere ble ført på barnehagetjenesten, nå inntektsføres samlet for hele kommunen. Dette er også forklart i egne fotnoter.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppen har per dags dato ingen forslag eller ønske om endringer i funksjons- og/eller artskontoplanene.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Det foreligger ingen forslag om endringer i skjemaet ”Årsmelding for barnehager per 15.12”.

6. Ønskede endringer i faktaark

Per dags dato foreligger ingen forslag om endringer av eksisterende nøkkeltall eller nye nøkkeltall for KOSTRA-barnehage.

7. Videreutvikling av KOSTRA

Det har i løpet av de siste årene vært lite endringer i KOSTRA-faktaarkene for barnehager. Vi vil fremdeles sikre samsvar mellom tjeneste- og økonomidata i KOSTRA og vil se nærmere på om det nå vil være behov for andre typer opplysninger etter overgang til rammefinansiering.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

Vedlegg 1. Årsmelding for barnehager per 15. desember 2011

Vedlegg 2. Veiledning til Årsmelding for barnehager per 15. desember 2011

Grunnskole

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppa for grunnskole har ansvaret for følgende funksjoner:

Funksjon 202 Grunnskole
Funksjon 213 Voksenopplæring
Funksjon 214 Spesialskoler
Funksjon 215 Skolefritidstilbud
Funksjon 222 Skolelokaler
Funksjon 223 Skoleskyss

Kunnskapsdepartementet er fagdepartement for arbeidsgruppa for grunnskole, men ansvaret er delegert til Utdanningsdirektoratet. Arbeidsgruppa består av representanter fra Utdanningsdirektoratet, Kommunal- og regionaldepartementet, Fylkesmannen, Kommunenes sentralforbund og Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsgruppa består per juni 2012 av følgende medlemmer:

Per Torstein Tuhus (leder)	SSB
Rita Aanerud	SSB
Manju Chaudary	SSB
Corretta Aluoch Arodi	SSB
Hilde Hjorth-Johansen	Utdanningsdirektoratet
Susanne Skjørberg	Utdanningsdirektoratet
Marit Helen Bakken	Utdanningsdirektoratet Fylkesmannen i Oslo
Roald Fremstad	og Akershus
Hanne Marie Moum Brun	KS
Arne Rekdal Olsen	KS
Per-Erik Eimhjellen	KS
Alexander Wiken Lange	KRD

2. Oppsummering og anbefaling

Siden forrige rapport har det vært avholdt 2 møter i KOSTRA gruppa. Det har ikke vært gjort store endringer med faktaarket i dette året. I GSI er det fra skoleåret 2011/12 ikke lenger mulig å skille ut spesialskoler. Som følge av endringen i GSI har to indikatorer blitt slettet fra grunnskole arket. På bakgrunn av endringen i GSI, ønsker også gruppa å slå sammen funksjonene 202 og 214 fra statistikkåret 2013, se avsnitt 4.1 og 4.2.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

KOSTRA grunnskole har ikke eget skjema, men innhenter eksterne data fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

Tellingstidspunkt er 1. oktober hvert år. Utarbeidelse og videreutvikling av GSI foregår i et samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet, SSB og Waade Information System (WIS). Utdanningsdirektoratet har opprettet en egen faggruppe for GSI som deltar i utviklingen av GSI.

3.2. Kontroller i skjema

GSI har et omfattende kontrollsystem i skjemaet. Faggruppe for GSI har ansvaret for å vedlikeholde og utvikle kontrollene. Kontrollsystemet på skjema bidrar til at mange feil oppdages på et tidlig tidspunkt og blir rettet på skolenivå.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen);

Nytt av året var at det ikke ble publisert foreløpige GSI tall, men at det i stedet ble publisert endelige tall allerede i desember. Det vil si at GSI dataene var endelige når de ble publisert i KOSTRA i mars. Regnskapsrapporteringen ligger på omtrent samme nivå som tidligere år. Seks kommuner/fylkeskommuner hadde ikke rapportert tall til juni. Svarprosenten for kommunale foretak (KF) og interkommunale selskaper (IKS) var om lag 91 prosent til juni.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Grunnskoleområdet har ikke eget revisjonssystem i KOSTRA. Tjenestedataene blir korrigert i GSI før overføring til KOSTRA, og regnskapsdataene blir kontrollert ved mottak. Det er også tatt i bruk en egen applikasjon i KOSTRA for tverrgående revisjon. Denne applikasjonen benyttes for å kontrollere samsvar mellom tjeneste- og regnskapsdata.

3.5. Publisering

På grunn av endringer i GSI for skoleåret 2011/12 har det vært nødvendig å gjøre noen tilpasninger også i KOSTRA. Den største endringen er at spesialskoler ikke lenger skilles ut i GSI. På grunn av streik og andre forhold har det ikke vært mulig å få gjennomført alle endringer som gruppa har ønsket til årets publisering. Endringene som gjenstår må derfor utsettes til neste års publisering.

Personelltallene ble publisert 15. juni.

Også i år har det blitt publisert estimerte nasjonale tall i KOSTRA. For grunnskole blir alle regnskapstall estimert. Estimering av landstall tar utgangspunkt i kommuner som har rapportert, folketall og KOSTRA grupper. Estimerte landstall er publisert bakover i tid til 2008.

Personell og GSI har fulltelling, og disse tallene blir dermed ikke estimert.

3.6. Brukerreaksjoner

Det har vært positive tilbakemeldinger på endringene som har blitt gjort i faktaarket.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Grunnskolegruppa har i flere år påpekt at rapporteringen av funksjon 214, spesialskoler har vært varierende. Skoleåret 2011/12 blir ikke lenger spesialskoler skilt ut i GSI. Det betyr at for 2011 årgangen i KOSTRA vil det ikke være mulig å skille ut elevtall, mens det fremdeles blir rapportert regnskapstall på funksjon 214. I publiseringen på grunnskolearket har gruppa i størst mulig grad forsøkt å se 202 og 214 sammen, siden gruppa mener det gir best sammenlignbarhet.

4.2. Forslag til endring

På bakgrunn av at GSI nå ikke lenger skiller mellom spesialskoler og ordinære grunnskoler ønsker gruppa å foreslå at de to regnskapsfunksjonene 202 og 214 skal slås sammen til en funksjon. Dette kan tidligst skje fra 2013.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Faggruppen for GSI gir innstillinger om ønskede endringer i GSI.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Ønskede endringer

På nåværende tidspunkt er det ingen konkrete planer om å endre eller utvide arket.

6.1.1. Fjerning av eksisterende nøkkeltall

To indikatorer ble fjernet til mars publiseringen som følge av endringene som er gjort i GSI.

Andel elever ved spesialskoler av alle elever i ordinær grunnskole

Andel elever i spesialgrupper og spesialskoler av alle elever i grunnskole og spesialskole

6.1.2. Nye nøkkeltall

Ingen

6.1.3. Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring

Til junipubliseringen ble overgangsindikatoren endret. Fra 2011 årgangen vil innholdet i denne indikatoren være bare elever som fylte 16 år i statistikkåret. Begrunnelsen for å endre den er at det er også en del voksne, først og fremst innvandrere, som avslutter grunnskolen. Men de voksne som avslutter grunnskolen går ikke over i videregående i samme grad som elever som avslutter grunnskolen på ordinær måte. Derfor var det enighet både i grunnskole og videregående gruppa å endre indikatoren til å gjelde bare 16 åringer.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Gruppa har ikke jobbet spesifikt med kvalitetsindikatorer det siste året. Følgende indikatorer ligger under kvalitet på grunnskole:

Gjennomsnittlige grunnskolepoeng

Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring
Andel av 6 åringer som fortsetter i SFO andre året
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Publisering av konsernregnskap gir et mer helhetlig bilde av grunnskolesektoren, særlig i de kommunene som har KF, eller IKS. Samtidig gir det en del merarbeid i form av å vedlikeholde to faktaark i stedet for ett. Ved forespørsler anbefaler vi å bruke konserntall.

7.3. Annet

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

Ingen

Kommunehelsetenesta

1. Innleiing

1.1. Arbeidsgruppa sitt ansvar og samansetjing

Arbeidsgruppa sitt ansvar: KOSTRA kommunehelse

Arbeidsgruppas samansetjing:

Kommunal- og regionaldepartementet	Alexander Wiken Lange
KS	Anne Jensen
KS	Anne Gamme
KS, Tolga kommune	Kjetil Brodal
Helsedirektoratet	Nina Brøyn
Helsedirektoratet	Michael Kaurin
KS / Oslo kommune	Martin Fjordholm
Bergen kommune	Brynjar Skaar
Statistisk sentralbyrå	Espen Ottesen Vattekar
Statistisk sentralbyrå	Åsne Vigran
Statistisk sentralbyrå	Bjørn Gabrielsen
Statistisk sentralbyrå	Trond Ekornrud
Statistisk sentralbyrå	Dag Abrahamsen

1.2. Rammer for gruppa sitt arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Gruppa har ansvar for å utvikla skjema for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjon innanfor følgjande KOSTRA-funksjonar:

- 120 Administrasjon (årsverk i kommunehelsetenesta)
- 232 Førebygging, skule- og helsestasjonsteneste
- 233 Anna førebyggjande helsearbeid. Funksjonen er delt opp i to undergrupper:
 - Miljøretta helsevern og anna førebyggjande arbeid.
- 241 Diagnose, behandling og re-/habilitering.
- 253 Bistand, pleie, omsorg i institusjonar for eldre og funksjonshemma (lege- og fysioterapeutårsverk)
- 255 Medfinansiering, somatiske pasientar
- 256 Akutthjelp, helse- og omsorgstenesta

Eitt skjema dekkjer tenesterapporteringa for desse funksjonane:

Skjema 1 Personell og verksemd i kommunehelsetenesta:
http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2010/skjema_kommune/1.pdf

I tillegg nyttast følgjande datakjelder:

- SSBs registerbaserte personellstatistikk, som bl.a. byggjer på:
 - NAV sitt Arbeidsgjevar- og arbeidstakarregister
 - Norsk utdanningsdatabase (NUDB)
 - helsepersonellregisteret til Helsedirektoratet
- NAV sitt fastlegeregister

1.3. Møter i arbeidsgruppa

Det blei halde eitt møte i rapporteringsperioden, 10.-11. mai 2012, delvis saman med pleie og omsorgsgruppa i overlappende saker. I tillegg vart det, i regi av SSB, arrangert eit samhandlingsseminar 16. februar 2012 kor representantar frå SSB og Helsedirektoratet deltok. Om lag 40 personar stilte i plenum og til gruppearbeid.

Referat, sakspapir og presentasjonar frå arbeidsgruppemøta er lagde ut på <http://www.ssb.no/kostra/kommune/kommunehelsetjenesten.html>

Presentasjonar og oppsummering frå samhandlingsseminaret er lagde ut på http://www.ssb.no/kostra/kommune/sam_helseomsorg.html

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Innhenting og kontroll av 2011-tal gjekk som normalt heilt fram til streiken i stat og kommune i framkant av 15.juni-publiseringa. Streiken førte til at ein ikkje fekk gjennomført like mykje revidering som forventa til publiseringa 15.juni. Dette førte vidare til at ingen estimerte landstal blei publiserte på nivå 3 ved publiseringa 15.juni. Ei oppdatert publisering blei gjort 29. juni. Alle relevante involverte partar blei varsla om dette i framkant av publiseringa.

Det er forslag om to nye spørsmål knytte til koordinering av folkehelsearbeid i kommunane. Folkehelsearbeid er tverrsektorielt og det er difor ikkje soleklart om spørsmåla skal inn i skjema 1 eller skjema 20 frå og med neste år. Kva skjema spørsmåla skal inn i er avhengig av kva arbeidsgruppene for kommunehelse og Kulturminne, natur og nærmiljø meiner er mest hensiktsmessig å gjera.

Arbeidsgruppa ønskjer etter kvart å innlemma nye spørsmål i skjema om individuell plan og koordinerande einingar.

15.juni publiserte ein for andre gong registerbaserte årsverkstal totalt og for utvalde yrkesgrupper innan helsestasjons- og skulehelsetenesta (f232). Samstundes er dei skjembaserte tala som vart samla inn tilgjengelege for brukarane for samanlikning. Målsetjinga er at dette skal bidra til at kvaliteten på registertala vert enno betre. Avvika mellom skjematil og registertal var for dei fleste kommunane små, og SSB har så langt ikkje teke imot reaksjonar på at ein har gått over til tal henta frå register.

Helsedirektoratet ønskjer å nedsetta eit utval som skal sjå på moglegheitene for å splitta årsverk mellom helsestasjons- og skulehelseteneste, samt helsestasjon for ungdom. KS støttar forslaget. Ei tilnærming er at ein ved hjelp av ein fordelingsnøkkel som kvar kommune må henta utifrå fagsystema skal kunna fordela registerbaserte årsverk på dei tre ulike tenestene. Utvalet må gjennomføra ei kartlegging for å sjå om dette er mogleg. Arbeidsgruppa er orientert om ønske via utsendt e-post. Det er førebels ikkje fatta ei avgjersle i saka.

Spørsmål om kor mange kommunar som har frisklivssentralar blei for første gang innlemma i årets rapportering. Tala viser at om lag 30 prosent av alle kommunane har dette tilbodet. Samstundes viser tala store fylkesvise variasjonar.

Grunna samhandlingsreforma og krav til å synleggjera effekten av denne utarbeidde arbeidsgruppa for kommunehelse i samarbeid med arbeidsgruppene for pleie og omsorg og spesialisthelsetenesta forslag til nye funksjonar og artar som det skal rapporterast på f.o.m. rapporteringsåret 2012. Arbeidsgruppa føreslår på ny å innføra artane som ikkje vart godtekte i fjor.

På arbeidsgruppemøte 10.-11.mai vart arbeidsgruppa for kommunehelse og pleie og omsorg einige om å føreslå at dei to arbeidsgruppene skal slåast i saman. Arbeidsgruppene har i fleire år gjennomført delvis felles arbeidsgruppemøte, og i samband med innføring av nye lover innanfor helseområdet (helse- og omsorgstenestelova og lov om folkehelsearbeid) f.o.m. 2012 er ikkje det gamle skilje like naturleg lenger. Innføringa av samhandlingsreforma fører også til at dei to områda må sjåast meir i samanheng enn tidlegare. Meininga er at arbeidsgruppemøte i framtida skal vera meir innretta mot tema heller enn tenester, og einskildsaker kan førebuast i grupper/arbeidsutval som spring utifrå arbeidsgruppa, for så å bli behandla og forankra i arbeidsgruppa. Det blir også viktig at deltakarar som til dømes aktørar frå spesialisthelsetenesta blir inviterte på relevante temamøte.

2.2. Arbeidsgruppa sine anbefalingar

Arbeidsgruppa anbefalar å slå i saman arbeidsgruppene for pleie og omsorg og kommunehelseteneste til ei ny arbeidsgruppe som skal heita helse- og omsorgstenester (sjå meir punkt 2.1).

Arbeidsgruppa anbefalar i samråd med arbeidsgruppa for pleie- og omsorgstenester og som følgje av samhandlingsreforma at det blir oppretta tre nye artar i artskontoplanen:

- 410 Overføring til Helseføretak/Regionale helseføretak (HF/RHF)
- 310 Kjøp frå HF/RHF
- 705 Refusjon frå HF/RHF

(For meir om dette sjå punkt 4.1 og 4.2)

Arbeidsgruppa anbefalar i samarbeid med arbeidsgruppa for kulturminne, natur og nærmiljø å inkludera to nye spørsmål knytta til koordinering av folkehelsearbeid i kommunane i KOSTRA frå og med 2013. Kva skjema spørsmåla skal inn i er avhengig av kva dei to arbeidsgruppene kjem fram til som det mest hensiktsmessig å gjera. Meininga er at dette skal avgjerast i framkant av samordningsmøtet i september (sjå meir punkt 5.2).

Arbeidsgruppa anbefalar at SSB utarbeider eit forslag til moglege indikatorar, som omhandlar vidareutdanning, som kan publiserast. Arbeidsgruppa må stilling til forslaget (sjå meir punkt 6.2).

Arbeidsgruppa anbefalar at det blir nedsett eit utval som ser på moglegheitene for å splitta årsverk på for helsestasjons- og skulehelsetenesta, samt helsestasjon for ungdom (sjå meir punkt 7.3.2).

Arbeidsgruppa anbefalar at ein held fram enno eit år med skjemarapportering på timeverk innanfor helsestasjons- og skulehelsetenesta (f232), som eit leidd i ein overgangsfase til registerbaserte årsverk som blei gjennomført f.o.m. 15.juni 2011.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

I fjor fatta arbeidsgruppa avgjersle om å innføra spørsmål om frisklivssentralar under punkt 5 Førebyggjande arbeid i skjema. Dette var einaste endring blei gjort i utarbeidinga av skjema samanlikna med fjoråret. Spørsmålet blei stilt på følgjande måte:

5.2 Frisklivssentral

Har kommunen frisklivssentral?

a) ja b) nei

Frisklivssentral blei definert på følgjande måte i skjema under punkt 5-2, samt i rettleiaren:

Kommunalt tilbod for oppfølging av levevaneområde (fysisk aktivitet, kosthald, røykeslutt m.m). Frisklivssentralen skal ha ein ordning for mottak og oppfølging av personar henvist frå andre instansar (til dømes fastlegar, anna helsepersonell, Nav) med tilbod om både individuell samtale og oppfølging i gruppe jf. Veileder for kommunale frisklivssentraler. IS-1896.

Spørsmålet ser ut til å ha fungert godt i skjemaet, og SSB har ikkje fått tilbakemeldingar frå oppgåvegevarar om problem knytta til det nye spørsmålet. Tala viser mellom anna at om lag 30 prosent av alle kommunane har dette tilbodet. Samstundes viser tala store fylkesvise variasjonar.

Det har heller ikkje kome tilbakemeldingar om problem med innrapportering når det gjeld dei andre delane av skjemaet for i år.

3.2. Kontrollar i skjema

I skjemaet er det hovudsakleg kontrollar på utfylte felt. Skjemaet har i tillegg nokon logiske kontrollar.

I revisjonsarbeidet er det i tillegg kontrollar mot fjoråret, samt kontrollar mot andre datakjelder.

3.3. Innsamling av data (rapporteringa); Oversikt over datainngangen for skjema 1, 4, 5 og IPLOS

Tabell 1 Svarprosent for kommunehelse og pleie og omsorg 2004-2012

	Skjema 1	Skjema 4	Skjema 5	IPLOS
Forventa	445	445	1 356	431
Inngjekk i publisering 15.06.2012	445	445	1 332	428
Svarprosent 15.06.12	100	100	98,2	99,3
Svarprosent 15.03.12	94,4	97,5	95,5	98,4
Svarprosent 15.02.12	69,2	84,0	84,3	69,6
Svarprosent 15.06.11	99,6	100	99,5	99,5
Svarprosent 15.03.11	95,7	98,9	99,3	98,6
Svarprosent 15.02.11	74,6	85,2	84,4	
Svarprosent 15.06.10	100	100	100	99,8
Svarprosent 15.03.10	93	96,2	95,5	95,8
Svarprosent 06.06.09	99,8	100	100	99,6
Svarprosent 12.03.09		98	98,7	98,4
Svarprosent 30.05.08	99,8	100	100	98,4
Svarprosent 06.03.08		95,7	97,6	97,1
Svarprosent 2007	100	100	100	
Svarprosent 2006	97,8	99,1	99,5	-
Svarprosent 2005	99,3	99,6	99,5	-

Oppdatert 29.6.2012, bl.a. med 4 kommuner som manglet i IPLOS 15.6.2012

Ved publisering av ureviderte tal 15. mars var svarprosenten høgare enn for tidlegare årgangar. Ved publiseringa 15. juni hadde alle kommunar og bydelar innrapportert skjema 1. Purring av kommunane har føregått på e-post, i tillegg blei sju kommunar purra per telefon.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Det blei innført nytt revisjonssystem for KOSTRA-kommunehelse i 2010. Dette har ført til meirarbeid når det gjeld oppbygging av kontrollar, samt innhenting av data også i år. Dette har forseinka revideringsprosessen noko samanlikna med tidlegare år. Det nye revisjonssystemet har også ført til KOSTRA-support ikkje har bidrege i revisjonsarbeidet på same måte som for tidlegare år. Det er ønskjeleg å få tilrettelagd revisjonssystemet enno meir med omsyn til ei tettare og meir automatisert oppfølging av kommunane i revisjonsarbeidet. Og ikkje minst er det eit ønske om å få implementert dei nye moglegheitene som dette systemet tilbyr.

Grunna streiken vart også revideringsarbeidet noko forseinka. Problem med å få tak i kommunar som hadde feilrapportert førte til at noko revidering blei gjennomført etter publiseringa 15.juni.

3.5. Publisering

3.5.1. Endringar i publisering:

- ”Opningstid ved helsestasjon for ungdom. Sum timer per veke” er ikkje lenger mogleg å publisera grunna fjerning av spørsmål om dette i år. Dette er andre året denne indikatoren ikkje har oppdaterte tal.
- For andre året på rad blei det for utvalde yrkesgrupper publisert årsverkstal på nivå 3 for funksjon 232. Dette gjeld jordmødrer, helsesystrer, sjukepleiarar og personell utan fagutdanning.

3.5.2. Nasjonale tal

For andre gong vart det publisert nasjonale sumtal på nasjonalt nivå 3 grunnlagstal. For dei kommunane som ikkje har levert tal, kan ein berekna eit estimat (t.d. basert på innbyggjartal), eller ein kan velja å imputera fjorårstala. Spesielt i marspubliseringa, kor ein del kommunar manglar, vil dette vera av interesse. Dei nye moglegheitene har ikkje gitt reaksjonar frå kommunane.

På grunn av streiken vart alle estimerte tala for heile landet prikkja ved 15.juni-publiseringa.

3.6. Brukarreaksjonar

Det er relativt få tilbakemeldingar frå brukarar av data. Kommunane kontaktar SSB stort sett når noko manglar, noko som tyder på at dei i stor grad veit kor tala finst. I tillegg får ein nokon spørsmål frå helsemyndigheitene.

4. Ønska endringar i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønska endring

Arbeidsgruppa fekk gjennomslag i Samordningsrådet for KOSTRA i september 2011 for forslaget om å oppretta to nye funksjonar frå og med rekneskapsåret 2012:

- 255 Medfinansiering, somatiske pasientar
- 256 Akutthjelp, helse- og omsorgstenesta

KOSTRA rekneskapsgruppa grunn gav blant anna si tilslutning til forslaga med at kommunane si medfinansieringsplikt er ei ny plikt for kommunane som ikkje høyrer naturleg inn under nokre av dei aktuelle funksjonane innanfor pleie og omsorg, medan akutthjelp har ein annan karakter enn andre tenester som blir ført under funksjon 253 Bistand, pleie, omsorg i institusjonar for eldre og funksjonshemma. Funksjonane 255 og 256 er viktige i samband med å få ei oversikt over økonomien i samhandlingsreforma i helsevesenet.

Arbeidsgruppa fekk ikkje gjennomslag i Samordningsrådet for KOSTRA i september 2011 for forslaget om å oppretta tre nye artar frå og med rekneskapsåret 2012:

- 410 Overføring til helseføretak/regionale helseføretak (HF/RHF)
- 310 Kjøp frå HF/RHF
- 705 Refusjon frå HF/RHF

KOSTRA rekneskapsgruppa grunngav blant anna den manglande tilslutninga til forslaga med at eventuelle nye artar måtte ha ein generell karakter, at dei ikkje skulle vere knytta til bestemte funksjonar, og at eigne artar for samhandlingsreforma var uaktuelt. KOSTRA rekneskapsgruppa var likevel delt i synet på dei nye artane. Gruppa konkluderte med at generelle artar for helseføretaka vil kunna vera ei løysing, men at behovet burde bli vurdert på nytt og den føreslåtte løysinga viser seg utilstrekkeleg. Artane er viktige i samband med å få ei oversikt over økonomien i samhandlingsreforma i helsevesenet, og arbeidsgruppa ønskjer no å fremja forslaget om å oppretta dei tre artane på nytt.

4.2. Forslag til endring

Arbeidsgruppa anbefaler i samråd med arbeidsgruppa for pleie- og omsorgstenester og som følgje av samhandlingsreforma at det blir oppretta tre nye artar i artskontoplanen:

- 410 Overføring til Helseføretak/Regionale helseføretak (HF/RHF)
- 310 Kjøp frå HF/RHF
- 705 Refusjon frå HF/RHF

Helsemyndighetene (Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet) har uttrykt behov for meir detaljerte opplysningar i rekneskapa, både for å kunna følgja opp intensjonane i og effektane av samhandlingsreforma. Ikkje minst har helsemyndighetene understreka at forholdet mellom kommunar si økonomi på den eine sida og økonomien i helseføretak/regionale helseføretak på den andre sida er viktig.

Arbeidsgruppa understrekar at nye artar ikkje vil føra til forskyvingar i rekneskapskapen, berre ein større detaljeringsgrad som gjer det mogleg å skilje ut og følgje effektane av samhandlingsreforma i større grad enn det som elles ville vore tilfelle.

Når det gjeld den føreslåtte *arten 410* er arbeidsgruppa sin intensjon å få på plass ein art for overføringar frå kommunar til helseføretak/regionale helseføretak for betre å kunna uttrykkja kommunal medfinansiering i offisiell statistikk. Det vil gjera det mogleg å samanlikne ulike overføringar, mellom anna kommunal medfinansiering, frå kommunane til staten og helseføretaka (HF)/dei regionale helseføretaka (RHF). Den eksisterande *arten 400* overføring til staten i kommunerekneskapskapen inkluderer fleire overføringar til staten enn overføringar til helseføretak knytta til kommunal medfinansiering, jf rettleiing til rekneskapsrapporteringa i KOSTRA for rekneskapsåret 2012. I arbeid med å følgja opp storleikane i dei ulike rekneskapa og sikring av datakvalitet, er det føremålstenleg å skilja ut kommunal medfinansiering og samanlikna tala frå kommunerekneskapskap med tilsvarande tal frå spesialisthelserekneskapskap.

Når det gjeld den føreslåtte *arten 310* er arbeidsgruppa sin intensjon å få på plass ein generell art som kommunane skal bruka for kjøp frå helseføretak/regionale helseføretak. I kombinasjon med funksjonane 253, 254 og eventuelt 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering og 285 Tenester utanfor ordinært kommunalt ansvarsområde, vil ein eigen art for kjøp frå HF/RHF gi statistikk for kommunane sine kjøp av opphald for utskrivingsklare pasientar i spesialisthelsetenesta. Den eksisterande *arten 300* kjøp frå staten i kommunerekneskapskapen inkluderer fleire kjøp frå staten enn kjøp frå helseføretak knytt til utskrivingsklare pasientar, jf. rettleiing til rekneskapsrapporteringa i KOSTRA for rekneskapsåret 2012. Blant anna kan kommunane få behov for å kjøpe legemidlar og medisinsk-teknisk utstyr frå HF/RHF. I arbeid med å laga relevant statistikk for kommunane sine kjøp knytta til utskrivingsklare pasientar, er det føremålstenleg å skilje ut desse utgiftene og samanstillje tal i kommunerekneskapskapen med tilsvarande tal i spesialisthelserekneskapskapen.

Når det gjeld den foreslåtte *arten 705* er arbeidsgruppa sin intensjon å få på plass ein art for overføringar frå helseføretak/regionale helseføretak til kommunar i samband med at kommunane får plikt til å sørge for tilbod om døgnopphald for personar med behov for akutt hjelp frå 2016. I tråd med samhandlingsreforma skal delar av ordninga med akutthjelp finansierast ved ein refusjon frå regionale helseføretak til kommunane. I kombinasjon med funksjon 256 vil art 705 bidra til at overføringar frå helseføretak/regionale helseføretak som finansiering av akutthjelp blir uttrykt i rekneskapet. Den eksisterande arten 700 refusjon frå staten i kommunerekneskapen inkluderer fleire refusjonar frå staten enn refusjonar knytta til kommunane sine tilbod om akutthjelp, jf rettleiing til rekneskapsrapporteringa i KOSTRA for rekneskapsåret 2012. I arbeid med å få oversikt over kommunane sine refusjonar for akutthjelp, er det føremålstenleg å skilja ut desse utgiftene og samanstillta tal i kommunerekneskapen med tilsvarende tal i spesialisthelserekneskapen.

4.3. Forslag til endring i definisjonar/ funksjonstekstar i rettleiaren

Mange funksjonar må endrast som følge av ny helse- og omsorgstenestelov. I tillegg må omgrep som ”*funksjonshemma*” erstattast med ”*personar med funksjonsnedsetjing*” fleire stader.

232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste

All helsestasjonstjeneste, også helsestasjon for innvandrere, og all skolehelsetjeneste (grunn- og videregående skole). Dette innbefatter foreldreveiledningsgrupper, annen grupperettet helsestasjonstjeneste, jordmortjeneste og svangerskapskontroll.

233 Annet forebyggende helsearbeid

Annet forebyggende helsearbeid enn helsestasjons- og skolehelsetjeneste:

- Miljørettet helsevern, bedriftshelsetjeneste og annet forebyggende arbeid etter ~~kommunehelse-~~ **og omsorgstjenesteloven**.
- Programmer/kontroller (screening), teknisk/hygienisk personell, veterinær, opplysning/kampanjer.
- Helsestasjon for eldre
- **Frisklivssentraler**

Bedriftshelsetjeneste: Utgifter og inntekter for kommunalt organisert bedriftshelsetjeneste som gjelder andre arbeidstakere enn kommunens eget personale føres under funksjon 233. Bruk av bedriftshelsetjenesten til kommunens eget personale belastes funksjon 120. Dersom bedriftshelsetjenesten bare brukes til kommunale arbeidstakere, føres alle utgifter på funksjon 120.

234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og **personer med funksjonshemmede nedsettelse**

Tjenester til eldre, **personer med funksjonshemmede nedsettelse**, ~~personer med~~ psykiske lidelser, utviklingshemmede ~~ing~~ mv.:

- Eldresentre og dagsentre for hjemmeboende,
- aktivitetssentre for **personer med utviklingshemmede** mm,
- aktivisering av **barn med funksjonshemmede barn** utover aktivisering i forbindelse med grunnskoleundervisning,
- **andre dagaktivitetstilbud**
- transporttjenester,
- støttekontakt,
- matombringing,
- trygghetsalarm (kjøp, installering, vedlikehold og drift av alarmene, men ikke utgifter som er knyttet til utrykninger, som føres på funksjon 254),
- vaktmester,
- vask av tøy for hjemmeboende utført av institusjon eller privat foretak,
- ferietilbud og andre velferdstiltak for eldre og **funksjonshemmede personer med funksjonshemmede nedsettelse**,
- frivillighetssentraler,
- frisør og fotpleie til eldre og funksjonshemmede

Obs: Eldresentre/dagsentre er aktivitetstilbud der brukerbetaling ikke er hjemlet i vederlagsforskriftene for institusjon.

Utgifter til dagopphold på institusjon, dvs. tjenester innvilget ved enkeltvedtak, med betaling/egenandel hjemlet i forskriften om vederlag for opphold på institusjon skal føres på funksjon 253.

241 Diagnose, behandling, re-/habilitering

Utgifter til allmennmedisin:

- Basistilskudd fastleger (per capitatilskudd)
- eventuelle kommunale legekantor inkludert sykepleiere og annet personell på helsesenter/legekantor
- legevakt
- fengselshelsetjenesten
- turnuslege (for eksempel tilskudd og utgifter til veiledning)
- fysioterapi (med avtale og kommunalt ansatte i fysioterapipraksis)
- ergoterapi
- hjelpefunksjoner til fysioterapeuter og ergoterapeuter
- formidling av hjelpemidler (ekskl. arbeidsinnsats knyttet til vurdering/utplassering av hjelpemidler som utføres av personell knyttet til funksjonene 234, 253 eller 254)
- tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning

For fysioterapeuter eller ergoterapeuter som kun arbeider med en bestemt målgruppe f.eks. i helsestasjon eller aldersinstitusjon, benyttes relevant funksjon, jfr. lønnsfordelingsprinsippet.

Tilsvarende vil legers arbeidstid tilknyttet offentlige tilsynsoppgaver høre hjemme på respektive funksjoner (f.eks. 232, 253 osv.). Merk dog at utgifter og årsverksinnsats knyttet til re-/habilitering for hjemmeboende brukere, av leger, fysioterapeuter, ergoterapeuter og andre personellgrupper hvis tjenester ikke registreres med antall timer per uke i IPLUS, skal føres i sin helhet på funksjon 241, ikke funksjon 254. Praksiskompensasjon*, reiseutgifter og ev. husleietilskudd som er avtalt med den enkelte lege, føres på samme funksjon som legens lønn. De samfunnsmedisinske oppgavene legene ivaretar som f.eks. miljørettet helsevern vil i stor grad høre hjemme på funksjon 233. *) *Den kompensasjon legen tildeles som følge av tapt arbeidsfortjeneste ved å utføre en offentlig oppgave framfor å være i egen privat praksis.*

253 Bistand, pleie, omsorg helse- og omsorgstjenester i institusjoner for eldre og funksjonshemmede

Direkte brukerrettede oppgaver i forbindelse med bistand, pleie og omsorg helse- og omsorgstjenester i institusjoner og beformer med heldøgns pleie og omsorg for eldre og funksjonshemmede (jf. Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 ledd nr. 6 bokstav c), jf. forskrift om kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner. I tillegg til døgnopphold inkluderer dette også dag- og nattopphold, samt tidsbegrenset opphold på slike institusjoner, f.eks. re-/habilitering og avlastning. Omfatter også servicefunksjoner som:

- Husøkonom,
- kjøkken,
- kantine/kiosk,
- vaskeri,
- aktivitør.

Dersom institusjonens servicefunksjoner (for eksempel kjøkken og vaskeri) yter tjenester overfor hjemmeboende, skal disse utgiftene fordeles mellom funksjon 253 og funksjon 234. Renhold av institusjonslokaler føres på funksjon 261.

Funksjonen omfatter videre:

- Medisinske forbruksvarer,
- tekniske hjelpemidler,
- inventar og utstyr,
- administrasjon/ledelse av institusjonen (forutsetningen er at eventuelle ledere ved avdelinger/poster ikke har fullstendig lederansvar),
- inntekter av oppholdsbetaling,
- utgifter til hjelp i og betjening av avlastningsboliger,
- betalinger utskrivningsklare sykehuspasienter

Kommunale institusjoner knyttet til rusomsorg føres på funksjon 243.

254 Bistand, pleie helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende

- Kommunale helse- og omsorgstjenester ytt til personer som bor i eget hjem (inkludert tjenester til beboere i boliger for eldre og funksjonshemmede med eller uten fast bemanning) som samsvarer med tjenester som rapporteres til IPLOS-registeret med vedtak knyttet til antall timer per uke.
- Praktisk bistand, daglige gjøremål og opplæring i daglige gjøremål
- Brukerstyrt personlig assistent
- Avlastning utenfor institusjon
- Omsorgslønn
- Helsetjenester i hjemmet Pleie og omsorg utenfor institusjon (hjemmesykepleie og vedtak/beslutning om bistand som ledd i kommunens psykiske helsearbeid)

Inntekter av brukerbetaling for helsetjenester i hjemmetjenester.

Avlastningsopphold i avlastningsbolig eller på institusjon registreres under funksjon 253.

255 Medfinansiering somatiske tjenester

Utgifter til medfinansiering av spesialisthelsetjenesten.

Medfinansieringen gjelder kun iht. §11-3 i ny-lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.

Utgifter til utskrivningsklare pasienter skal ikke føres på denne funksjonen, men på funksjon 253.

256 Akutthjelp helse- og omsorgstjenester

Utgifter til tilbud om døgnopphold for personer med behov for akutthjelp. Som følge av samhandlingsreformen vil det fra 2016 bli en plikt å tilby døgnopphold til personer med behov for akutthjelp fra kommunen sin helse- og omsorgstjeneste ihht §3-5 tredje ledd i ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Overføringene fra de regionale helseforetakene knyttet til døgnopphold for øyeblikkelig helsehjelp skal føres som inntekt på denne funksjonen.

261 Institusjonslokaler

1. Utgifter til drift og vedlikehold av institusjoner for eldre og funksjonshemmede (hjemlet etter helse- og omsorgstjenesteloven, jf. funksjon 253 og forskrift om kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner) med tilhørende tekniske anlegg og utendørsanlegg.

Dette omfatter lønn mv. til eget drifts-/vedlikeholdspersonell, innkjøp av materiell og utstyr til drift og vedlikehold, og kjøp av drifts-/vedlikeholdstjenester (eksempelvis vaktmestertjenester, snøryddingsavtaler, renholdsavtaler, serviceavtaler på tekniske anlegg, avtaler om vakthold og tilsyn mv.) som er knyttet til institusjons-/bolokaler. Dessuten avskrivninger av egne bygg. Som driftsaktiviteter regnes løpende drift, renhold, vakthold, sikring, energi og vann, avløp og renovasjon (jf. tabell avsnitt 5.1.1). Renhold av institusjonslokaler (dette føres ikke lenger på funksjon 253). Skillet mellom vedlikeholdsutgifter og utgifter til påkostning/investering er beskrevet i Kommunal regnskapsstandard (F) nr. 4 *Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet*, se www.gkrs.no.

2. Forvaltningsutgifter knyttet til institusjons-/bolokaler

(administrasjon, forsikringer av bygg og pålagte skatter og avgifter knyttet til institusjonslokaler) føres på funksjon 121.

3. Investeringer i og påkostning av institusjons-/bolokaler.

4. Husleieutgifter ved leie av institusjonslokaler/boliger.

- Ved leie fra AS eller andre private (herunder IKS hvor kommunen ikke er deltaker) føres husleien i på art 190.
- Ved leie fra kommunalt foretak føres husleien på art 380 i kommunens regnskap, og inntektsføres på art 780 i foretakets regnskap.
- Ved leie fra interkommunalt selskap (hvor kommunen er deltaker) føres husleien på art 375 i kommunens regnskap, og inntektsføres på art 775 i selskapets regnskap.
- Dersom kommunen har en internhusleieordning (leie mellom enheter som inngår i kommunens regnskap), skal faktiske utgifter til drift og vedlikehold komme fram på riktig art/funksjon, jf. avsnitt 5.1.1 og art 190.

5. Inntekter knyttet til utleie av lokalene til eksterne (andre enn kommunen selv eller kommunalt foretak).

6. Inventar og utstyr (innbo/løsøre) knyttet til pleie- og omsorgstilbudet inngår ikke her, men føres på funksjon 253.

Merknader til enkelte funksjonar:**4.3.1 f233 Anna førebyggjande helsearbeid**

Her bør ein visa korleis funksjonen heng saman med ny helse- og omsorgstjenestelov og folkehelselov. Det kan vera aktuelt å lage eigen funksjon for å fanga opp folkehelsearbeidet. Dette drøftast mot sumaren 2013.

4.3.2 f241 Diagnose, behandling, re-/habilitering og f254 Bistand, helse- og omsorgstenester til heimebuande

Må samkjørast når det gjeld fysioterapi- og ergoterapitenester gitt til heimebuande – ”helsetenester i heimen”. Her er ikkje HOD endeleg avklart.

4.3.3 f253 Bistand, pleie, omsorg, helse- og omsorgstenester i institusjonar

Nytt lovverk inkluderar no òg institusjonar med heldøgns helse- og omsorgstenester for personar med rusmiddelavhengighet.

5. Ønska endringar i skjema/filuttrekk

5.1. Talet på 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta grunna orale forhold

5.1.1. Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppa ønskjer følgjande spørsmål inn i skjema 1, under punkt 4 ”*Talet på 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta grunna orale forhold*”

Arbeidsgruppa har tidlegare gått inn for å innlemma spørsmål i skjema 1 som gjer det mogleg å etablere ein kvalitetsindikator. Indikatoren vil mellom anna kunne seia noko om barnevern-aspektet som er ein viktig del at helsestasjonstenesta. Vidare vil ein til ein viss grad få kartlagt behovet blant 2-åringar når det gjeld å få ein tannlegekonsultasjon. Den offentlege tannhelsetenesta innkallar per i dag ikkje barn før dei er tre år, medan alle barn og unge frå 0-18 inngår i dei prioriterte gruppene som har rett på gratis tannbehandling. Indikatoren vil også seia noko om samhandlinga mellom helsestasjonstenesta og den offentlege tannhelsetenesta i fylkeskommunane. Dette er eit viktig aspekt å få kartlagt med tanke på den komande samhandlingsreforma. Indikatoren vil bli publisert på fylkesnivå i KOSTRA tannhelsetenesta i første omgang. Helsedirektoratet vil i samarbeid med SSB følgja opp implementeringa av spørsmålet ved å kontakta fagsystema som helsestasjonane nyttar for å få implementert dette i journalsystemet hausten 2012.

Samordningsrådet har tidlegare gitt klarsignal for å innlemma spørsmålet, og slik det ser ut p.t. er det mest sannsynleg at ein kan starta å registrera dette f.o.m. 2013. Dette vil bety at ein tidlegast kan innlemma det i skjema 1 i 2014.

5.2. Spørsmål om folkehelse i KOSTRA

5.2.1. Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppa for kommunehelse ønskjer i samarbeid med arbeidsgruppa for kulturminner, natur og nærmiljø å innføra to nye spørsmål om folkehelse i KOSTRA. P.t. har ikkje arbeidsgruppene fatta avgjerelse om spørsmåla skal inn i skjema 1 personell og verksemd i kommunehelsetenesta eller skjema 20Plan - Fysisk planlegging. Meininga er at arbeidsgruppene i samråd skal avgjera dette i framkant av samordningsrådsmøtet i september.

Bakgrunnen for dei to nye spørsmåla er den nye folkehelselova og helsemyndighetene sitt behov for meir informasjon i samband med dette. Folkehelselova stiller krav til kommunane når det gjeld oversikt over lokale utfordringar på folkehelseområdet (§ 5), planstrategi (§ 6), fastsette mål i plan (§6 anna ledd), tiltak (§§ 4 og 7) og evaluering (§§ 30 og 5). Helse- og omsorgsdepartementet har gitt Helsedirektoratet i oppdrag å følgja med på at folkehelseloven blir etterlevd, noko som inneber å utvikla eit opplegg for overvaking. Eit slikt opplegg må inkludera kommunenivået.

Fleire tema blei på arbeidsgruppemøtet 10.mai løfta fram av Helsedirektoratet som viktige å styrka kunnskapsgrunnlaget om. Desse er i stor grad basert på innspel direktoratet har fått frå NIBR som utarbeidd ein rapport på området. Temaa inkluderte: oversikt over helsetilstand og viktige påverknadsfaktorar; forankring av

helse i planar etter plan- og bygningsloven; ressursar i folkehelsearbeidet; organisering av folkehelsearbeidet; miljøretta helsevern.

I rapporten frå NIBR ”*Regionalt og lokalt folkehelsearbeid – ressursar, organisering og koordinering*” er det gjennomført ein pilot kor to spørsmål om temaet er stilt til fleire kommunar. Følgjande kommunar har vore med i undersøkinga: Andebu, Brønnøy, Innherred samkommune, Kristiansand og Oppegård. I tillegg er eit av fylkesmannsembeta bede om å vurdere spørsmåla.

Kommunane blei bedt om å vurdere spørsmåla, samt å koma med synspunkt på kor vidt andre spørsmål kan vera meir relevante. Dei blei også bedne om å kommentera følgjande: 1) forslaget til innleiande tekst, 2) kor vidt spørsmåla oppfattast som eintydige, 3) om svaralternativa bør endrast og 4) om det er fleire kommentarar til spørsmålet.

Oppsummert kan ein seia at pilotkommunane har vist positiv interesse for spørsmåla, og kome konstruktive innspel både når det gjeld sjølve spørsmålsformuleringa og svaralternativ, og eventuelle overskrifter dei ulike spørsmåla bør plasserast under.

Arbeidsgruppa har drøfta at fleire faktorar og tiltak knytta til folkehelsearbeidet i kommunane ligg utanfor helseområdet, og derfor kanskje høyrer heime i andre KOSTRA arbeidsgrupper og skjema. Dette er bakgrunnen for at ein enno ikkje har fatta ei avgjersle om kva for eit av skjema 1 og skjema 20 spørsmåla passar best i.

Trass i at forslaget til to nye spørsmål førelåg nokså seint, og ein enno ikkje er klar på kva skjema spørsmåla bør inn i, meiner arbeidsgruppa at utreiingsarbeidet knytta til dei to nye spørsmåla er godt gjennomført og tilstrekkeleg til at ein kan innlemma dei nye spørsmåla i rapporteringa for 2013.

Det vert elles vist til bakgrunn for forslaget i referatet frå møtet 10.05.2012, samt NIBR-rapporten ”*Regionalt og lokalt folkehelsearbeid – ressursar, organisering og koordinering*”, og Notat utarbeidd av Helsedirektoratet ”Spørsmål om folkehelse i KOSTRA”.

5.2.2. Forslag til endring

Med bakgrunn i NIBR-rapporten føreslår arbeidsgruppa for kommunehelse/ arbeidsgruppa for kulturminne, natur og nærmiljø at følgjande to spørsmål skal inn i anten skjema 1 eller skjema 20:

1. Koordinering av folkehelsearbeidet på tvers av sektorar

Folkehelsearbeid handlar om å skapa ei samfunnsutvikling som fremjar folkehelse og reduserer sosiale helseforskjellar. God folkehelse skaper ein først og fremst gjennom utvikling av lokalsamfunnet som gir innbyggjarane vilkår for gode liv med god helse gjennom livsløpet. Dette inneber samarbeid mellom sektorar og forankring i kommunale planprosessar.

Ansvaret for kommunen sitt folkehelsearbeid ligg til kommunen, ikkje til ein bestemt sektor. Det er opp til kommunen sjølv korleis folkehelsearbeidet skal koordinerast.

Spørsmål:

Kor er koordineringsfunksjonen for tverrsektorielt folkehelsearbeid plassert?

Rådmann/kommunaldirektør

Helsetenesta

Anna teneste/verksemd Kva for ein....

Interkommunal eining

Anna Kor.....

Har ikkje plassert koordineringsfunksjonen

2. Forankring av folkehelse i kommunale planar

Folkehelsearbeid inneber å sørgja for ei samfunnsutvikling som fremjar folkehelse og utjamnar sosiale helseforskjellar. I tråd med plan- og bygningsloven skal planar fremja befolkninga si helse og motvirke sosiale helseforskjellar. Planlegging er dermed eit sentralt verktøy for å forankra kommunen sitt folkehelsearbeid på kort og lang sikt, og på tvers av sektorar.

Spørsmål:

I kva planar er kommunen sine folkehelseutfordringar behandla?

(Fleire kryss mogleg)

Mål og strategiar for folkehelsearbeid er fastsett i kommuneplanens samfunnsdel

Folkehelseomsyn er prioritert i kommuneplanens arealdel

Folkehelseomsyn er prioritert i kommuneplanens handlingsdel (økonomiplan)

Folkehelseomsyn er prioritert i kommunedelplan (for bestemte område, tema eller område for verksemdar) Kva for nokon.....

Ikkje planforankra

5.3. Individuell plan

Også fokuset på bruk av individuell plan og etablering av koordinerte einingar må sjåast i lys av oppfølging av Samhandlingsreforma. Dette arbeidet skulle ha blitt følgt opp i fjor, men p.t. føreligg det ikkje nye forslag til spørsmål. Arbeidsgruppa vil be relevante aktørar om å koma med innspel til spørsmål som skal inn i skjema 1 under punkt 6 i løpet av hausten 2012.

For meir om individuell plan viser arbeidsgruppa til Rambøll-undersøkinga gjennomført på oppdrag frå Helsedirektoratet 2011:

http://www.helsedirektoratet.no/habilitering_rehabilitering/fagnytt/mange_benyttet_individuell_plan_806424

6. Ønska endringar i faktaark

6.1. Generell vurdering av faktaarket.

Arket ser ut til å fungera tilfredsstillande og arbeidsgruppa ønskjer berre små endringar til neste år.

6.2. Ønska endringar

Arbeidsgruppa ønskjer ikkje å endra strukturen i faktaarket på det noverande tidspunktet, men er budd på at innføringa nye ssb.no kan få konsekvensar for faktaarket og talet på indikatorar.

6.2.1. Fjerning av eksisterande nøkkeltal

Samstundes ønskjer arbeidsgruppa å fjerna lege-/fysioterapeutårsverk per 1000 plassar i sjukeheim, sidan ein også har lege-/fysioterapeuttimar pr sjukeheimsbebuar. Følgjande indikatorar blir føreslått fjerna frå faktaarket, nivå 2:

- Årsverk legar pr 1 000 plassar i institusjon
- Årsverk fysioterapeutar pr 1 000 plassar i institusjon

6.2.2. Nye nøkkeltal

Det vert vist til rapport til Samordningsrådet for 2011. Her blei det føreslått å sjå nærare på indikatorar for vidareutdanning hausten 2011. Dette fell til dels inn under arbeidet med Samhandlingsreforma. Spørsmålet ein ønskjer å få svar på er om det er mogleg å etablere registerbaserte indikatorar tilsvarande spørsmåla som fram til 2007-årgangen inngjekk i skjema 1 Personell og verksemd i

kommunehelsetenesta, skjema 4 Pleie og omsorgstenester, samleskjema og skjema 7 Personell og verksemd i sosialtenesta:

- Vidareutdanning for helse- og sosialsektoren, eldreomsorg/aldersdemens/gerontologi (669914) Kva med tilsvarande utdanning for sjukepleie?
- Vidareutdanning i sjukepleie, onkologi (kreftomsorg) 661114 (661123 og 661106)
- Vidareutdanning for helse- og sosialsektoren, habilitering og rehabilitering 669925
- Vidareutdanning i vernepleie, målretta og metodisk miljøarbeid 661303
- Vidareutdanning for helse- og sosialsektoren, arbeidsmiljøretta helsevern 669913
- Vidareutdanning i vernepleie, rusomsorg 661302
- Vidareutdanning for helse- og sosialsektoren, rusproblematikk 669918

SSB følgjer dette opp internt i løpet av hausten og utarbeider eit forslag til kva indikatorar som kan publiserast. Forslaget vil bli presentert for KOSTRA arbeidsgruppa, slik at dei kva ta stilling til kva som skal publiserast. Forslaget til SSB bør drøfta kva faktaark det vil vera mest hensiktsmessig å publisera registertala for gruppene nemnd ovanfor, samt ev. andre grupper. Forslaget må også ta stilling til kva nivå ein ønskjer å publisera tala på. For enkelte vidareutdanningar kan ein risikera at tala på kommunenivå blir for små. Forslag om ev. nye vidareutdanningsindikatorar bør ferdigstillast i løpet av november 2012.

6.2.3. Endring av innhald i allereie eksisterande nøkkeltal

Systematisk spesifisering av de endringar som er gjort i eksisterande nøkkeltal. Kva er endra og kvifor.

- Årsverk i alt pr. 10 000 innbyggjarar 0-5 år. Funksjon 232
- Årsverk av helsesystrer pr. 10 000 innbyggjarar 0-5 år. Funksjon 232
- Årsverk av jordmødrer pr. 10 000 fødde. Funksjon 232

Desse indikatorane har tidsseriebrot f.o.m. 2009 sidan dei f.o.m. 15.juni 2011 baserer seg på årsverkstal henta frå register. I tillegg er følgjande variablar på nivå 3 berekna på ny måte grunna innføringa av registertal på f232 helsestasjons- og skulehelsetenesta:

- Årsverk i alt til funksjon 232. (register)
- Årsverk jordmødrer til funksjon 232. (register)
- Årsverk helsesystrer til funksjon 232. (register)
- Årsverk andre sjukepleiarar til funksjon 232. (register)
- Årsverk utan fagutdanning funksjon 232. (register)

Tal frå skjema er framleis tilgjengelege i lenkje slik at kommunane kan samanhalda desse med tala frå register. Målsetjinga er at dette vil bidra til enno betre kvalitet på registertala i framtida. Arbeidsgruppa ønskjer at ein held fram med å henta inn tal via skjema nok eit år.

7. Vidareutvikling av KOSTRA

7.1. Kommunal tenesteproduksjon - hvordan få med hele bildet?

7.1.1. Kvalitetssikring

Kvalitetssikring av indikatorar, sikring av same omfang i teljar og nemnar

For kommunehelsetenesta er det svært lita grad av føretaksorganisering og IKS/§27-samarbeid. Det er berre når det gjeld legevakt at det er ein større grad av interkommunalt samarbeid (og noko på jordmorteneste), men her er det ikkje snakk

om tenestedata. På personellsida kan det her vera vanskeleg å oppnå ei korrekt fordeling, då dei fleste samarbeid ikkje er av ein slik art at det blir registrert i Einingsregisteret. Ved publiseringa av registerbaserte årsverkstal for f232 er det like tal i faktaark for "kommunekasse" og faktaark for konsern. Det er rett nok ingen indikatorar i kommunehelse per i dag som inkluderer både rekneskapsdata og personelldata. Dette gjer at ei annleis fordeling av årsverk ikkje naudsynt vil ha så mykje å seia når det gjeld indikatorar som skal visa ulike former for dekningsgrad. Arbeidsgruppa vil likevel halda fram med følgja området nøye i tida som kjem, og viss utviklinga heller i retning av meir organisering i føretak og KF vil nye vurderingar bli gjort med omsyn til kva som vil vera rett populasjon i teljar og nemnar for indikatorane på området.

7.1.2. Utfordringar i konsistens

Det vil først og fremst vera interessant å bruka konsern-faktaarket for indikatorane som omhandlar rekneskapsdata, samt for registerbaserte årsverkstal for dei ulike funksjonane innanfor kommunehelse.

7.1.3. Nye perspektiv?

Arbeidsgruppa har fått skissert andre moglege perspektiv å presentera KOSTRA-statistikken enn produsentperspektivet. Alle deltakarane i arbeidsgruppa er blitt oppfordra til å ta dette med til eigen etat og koma med innspel om moglege løysingar for kommunehelseområdet. Arbeidsgruppa har per i dag ikkje konkrete forslag til nye perspektiv å presentera kommunehelsestatistikken på, men vil følgja arbeidet med dette vidare opp hausten 2012.

Det er likevel verdt å nemna at brukarperspektivet kan bli meir aktuelt i KOSTRA kommunehelse, særleg med tanke på innføringa av samhandlingsreforma og den si fokus på å setja brukaren i fokus.

7.2. Kvalitetsindikatorar

Det blei lansert 4 kvalitetsindikatorar 15.06.2007. To av desse er felles med pleie- og omsorgstenestene (plo), då dei er overlappende:

- Legetimar pr. veke pr. bebuar i sjukeheim (også i plo)
- Fysioterapitimar pr. veke pr. bebuar i sjukeheim (også i plo)

Dei to andre var til no:

- Opningstid ved helsestasjon for ungdom. Sum timer per uke
- Delen nyfødde med heimebesøk

"Opningstid ved helsestasjon for ungdom. Sum timer per uke" er ikkje lenger mogleg å publisera sidan spørsmåla som trengs for å laga indikatoren vart fjerna i skjema for 2010-rapporteringa. Arbeidsgruppa må vurdere om andre indikatorar om helsestasjon for ungdom kan vurderast som ein nye potensielle kvalitetsindikatorar. Arbeidsgruppa følgjer dette opp hausten 2012. Ei splitting av årsverk for helsestasjons- og skulehelsetenesta kan gi nye grunnlagstal som kan føra til nye potensielle kvalitetsindikatorar.

7.3. Anna

7.3.1. KUHR-databasen

SSB vil i løpet av høsten 2012 frigi ny statistikk basert på data frå KUHR-databasen. KUHR (Kontroll og utbetaling av helserefusjonar) er HELFO (Helseøkonomiforvaltninga) sitt oppgjerssystem for legar, fysioterapeutar og kiropraktorar. Den nye statistikken vil visa befolkninga sin bruk av fastlegen målt i konsultasjonar, etter ulike bakgrunnsvariablar. Det vil på sikt vera relevant å innføra nye indikatorar i faktaarket for kommunehelse, eventuelt egne statistikkbanktabellar som er tilgjengelege på kommunehelse si nettside. Etter at statistikken er frigitt, vil SSB presentera denne for arbeidsgruppa for KOSTRA kommunehelse. Arbeidsgruppa bør drøfta kva for indikatorar som det eventuelt kan vera aktuelt å ta inn i KOSTRA.

SSB anbefaler at samordningsrådet gir ei generell vurdering av om nye indikatorar som omhandlar fastlegekonsultasjonar, basert på KUHR-databasen, vil vera relevante å inkludera i KOSTRA kommunehelse så snart dette er mogleg.

7.3.2. Helsestasjons- og skulehelsetenesta - splitting av årsverk

På arbeidsgruppemøtet 11.mai 2012 tok Helsedirektoratet opp behovet for meir statistikk: både auke i omfang og større detaljeringsgrad. Som følgje av dette blei det halde eit oppfølgingsmøte med representantar frå Helsedirektoratet, KS og SSB.

Behovet for meir statistikk på området blei stadfesta av alle statistikkbrukarane som var representerte på møtet.

Helsestasjons- og skulehelsetenesta er ein helsefremjande og førebyggjande teneste. Arbeidet omfattar helseopplysning, rettleiing, helseundersøking og vaksinasjonar, og oppfølging og henvising av barn og unge med spesielle behov. Det er behov for eit nytt system for innsamling av styringsdata frå helsestasjons- og skulehelsetenesta, blant anna årsverk og personell, tenestetilbod, tverrfagleg samarbeid, interkommunalt samarbeid og kor vidt nasjonale faglege retningslinjer blir følgt. I tillegg er det eit særleg behov for å skilja mellom deltenestene helsestasjon, skulehelsetenesta og helsestasjon for ungdom. Det er over lang tid observert ei nedbygging og svekking av kommunane sitt tenestetilbod på det aktuelle området. Dette ser hovudsakleg innanfor skulehelsetenesta. For å kunna følgja med i utviklinga og bidra til å styrka tenestene treng ein kunnskap om personell-situasjonen i deltenestene.

KS har gjennom eit effektiviseringsnettverk i seks kommunar på Vestlandet, samt i ASSS-nettverket føretatt ei manuell datainnsamling av årsverk fordelt mellom helsestasjons- og skulehelsetenesta for å belysa den målte produksjonen betre. Fleire av kommunane har i samband med dette trekt ut opplysningane om fordeling frå fagsystema sine. Ein resultatrapport frå dette arbeidet vil føreligga hausten 2012.

SSB har gjort dei involverte aktørane i Helsedirektoratet, KS og arbeidsgruppa merksame på at det ligg klare avgrensingar i å splitta årsverk mellom dei ulike deltenestene basert på register. For det første er det for dårlege registreringar på deltenestene per i dag ute i kommunane. For det andre er det ein relativt liten teneste som gjer at årsverkstala blir svært små dersom dei skal splittast på deltenester i små kommunar. Vidare er det usikkert kor lett kommunar kan henta ut og gjera fordelingar med bakgrunn i fagsystema sine. Erfaringsmessig er dette ei utfordring i små kommunar

Dei involverte aktørane er kjent med at det i dag er avgrensa moglegheiter til å utvikla eller endra register slik at data kan hentast automatisk derifrå. Eit anna problem som ein også er innforstått med er at dersom me etablerer manuell registrering av variablar, kan me risikera at tal frå register og manuelt registrerte ikkje stemmer. Dette er utfordringar ein må ta med i det vidare arbeidet med å finna god informasjon til styring og kvalitetsforbetring også innan desse tenesteområda.

Trass i fleire utfordringar som er skisserte ovanfor er arbeidsgruppa einige om at det finst eit behov for meir kunnskap om dei ulike deltenestene og fordelinga av ressursar dei imellom. Arbeidsgruppa anbefaler at det blir oppretta eit arbeidsutval med føremål å vurdere og foreslå korleis data kan innhentast, ønska variablar og aggregeringsnivå. Dette arbeidsutvalet samlar sine forslag i ein rapport som drøftast i KOSTRA arbeidsgruppe så snart det er mogleg, seinast våren 2013.

8. Anna

8.1. Endring i innsamlingsheimel?

Gjennom databehandlaravtalen som er inngått mellom Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og SSB, har heimelen for innsamling av bl.a. KOSTRA-skjema 1 funne ei foreløpig løysing. Sidan den nye helse- omsorgstenestelova ikkje tek godt nok omsyn til Helse- og omsorgsdepartementet sin rett til å innhenta data tilsvarande heimelen i kommunehelsetenesteloven § 6-3 andre ledd samlar ein no inn opplysningar i KOSTRA skjema 1 med heimel i helseregisterloven § 10.

HOD og SSB er samstundes einige om at denne løysinga er førebels, og at det må arbeidast vidare med å få tilpassa den nye helse og omsorgstenesteloven § 5-9, *slik at den betre vidarefører innhaldet knytta til datainnsamling som er tilfelle* kommunehelsetenesteloven § 6-3 andre ledd. På den måten kan ein bruka dette som innsamlingsheimel i framtida.

8.2. Kartlegging av bustader med bemanning: fordeling av målgrupper

For meir informasjon om bustadkartlegginga sjå eigen samordningsrapport for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunane, samt punkt 8.2 i samordningsrådsrapporten for pleie og omsorg.

9. Referansar

10. Vedheng

10.1. Skjema(a) først, anna nummererast fortløpande

http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/1.pdf

Pleie- og omsorgstenester

1. Innleiing

1.1. Arbeidsgruppa si samansetning

Kommunal- og regionaldepartementet	Alexander Wiken Lange (Odd-Sigurd Vegsund)
KS	Anne Jensen
KS - los-bistand	Geir Halstensen
KS / Hamar kommune	Halvor Haug
Helsedirektoratet	Pål Strand
Helsedirektoratet	Michael Kaurin
KS / Oslo kommune	Elisabeth Bøe
Bergen kommune	Brynjar Skaar (Kjell A. Wolff)
Statistisk sentralbyrå	Espen Ottesen Vattekar
Statistisk sentralbyrå	Åsne Vigran
Statistisk sentralbyrå	Bjørn Gabrielsen
Statistisk sentralbyrå	Trond Ekornrud
Statistisk sentralbyrå	Brith Sundby
Statistisk sentralbyrå	Dag Abrahamsen
ASSS/KS (observatør)	Eva Rinnan (erstattast av Trinde Nordland fom. 1.7.2012)

Det visast elles til kapittel 8 og forslag om å slå saman arbeidsgruppe for pleie og omsorg med kommunehelsetenestegruppa.

1.2. Rammer for gruppa sitt arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Det visast til KOSTRA sitt generelle mandat.

Arbeidsgruppe for pleie- og omsorgstenester har spesielt ansvar for å utvikle skjema for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjonen innanfor følgjande KOSTRA-funksjonar:

234 Aktiviserings- og servicetenester overfor eldre og funksjonshemma

253 Bistand, pleie, omsorg i institusjonar for eldre og funksjonshemma

254 Bistand, pleie og omsorg til heimebuande

1. 255 Medfinansiering, somatiske pasientar

2. 256 Akutthjelp, helse- og omsorgstenesta

261 Institusjonslokale (drift av bofunksjonen for eldre og funksjonshemma i institusjon)

Hovudtala for tenestebukarar hentes frå og med 2007-årgangen frå IPLOS-registeret (<http://www.ssb.no/iplos/>).

To skjema dekkjer tenesterapporteringa elles:

4. Pleie- og omsorgstenester - samleskjema

http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/4.pdf

5. Institusjonar for eldre og funksjonshemma

http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/5.pdf

Det visast til forslag i kapittel 5 om å inkludera eit nytt skjema for bemanna bustader.

- I tillegg hentes årsverkstall frå SSB sin Helse- og sosialpersonellstatistikk (registerbasert sysselsettingsstatistikk), som m.a. byggjer på:
 - NAV sitt Arbeidsgjevar- og arbeidstakarregister
 - Norsk utdanningsdatabase (NUDB)
 - helsepersonellregisteret til Helsedirektoratet

Det visast også til

- samlerettleiing for tenesterapportering frå kommunane
http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2011/samleveiledning_kommune_2011.pdf
- Retningslinjer for inndeling av kommunal verksemd i Enhetsregisteret og innmelding av tilsette i Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret:
http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2011/kommuner-inndelingsregler_2011.pdf

1.3. Møte i arbeidsgruppa

Det vart halde eit to-dagars møte i rapporteringsperioden 10.-11. mai 2012, delvis saman med kommunehelsetenestegruppa i overlappende saker. I tillegg hadde Helsedirektoratet og SSB ein verkstad om samhandlingsreforma seminar 16. februar 2012

Referat, sakspapir og presentasjonar frå arbeidsgruppemøta er lagde ut på http://www.ssb.no/kostra/kommune/pleie_omsorg.html

Presentasjonar og oppsummering frå samhandlingsseminaret er lagde ut på http://www.ssb.no/kostra/kommune/sam_helseomsorg.html

2. Oppsummering

Det har vore eit aktivt år for arbeidsgruppa, ikkje minst i forbindelse med samhandlingsreforma. For å handtera verknadane av reforma, vart det i 2011 føreslått nye funksjonar og artar, samt fleire nye spørsmål i skjema 5. Dei nye spørsmåla ser ut til å ha fungert bra, og gjer nyttig informasjon om samhandlingsaktivitet for dei kommunane som alt var i gong i 2011. Vi ventar ei stor auke her for dei neste åra. Kvartalsrapportane for rekneskap synar òg allereie aktivitet på dei to nye funksjonane 255 Medfinansiering, somatiske pasientar og 256 Akutthjelp, helse- og omsorgstenesta.

Medan nasjonale tal (estimat) vart innførte for alle variablar på nivå 3 (grunnlagstal) i 2011, kom òg regionale estimat (fylke og KOSTRA-gruppe) med i juni 2012. Streiken førte til at både SSB og fleire kommunar vart forseinka, og det var naudsynt med ei ekstra oppdatering av tal 29. juni.

2.1. Endringar i funksjonar og artar

- Undersøkingar i forbindelse med samhandlingsreforma har vist behov for å oppretthalda forslaget frå 2011 om nye artar, som vart forkasta av Kommunal- og regionaldepartementet.
- Som følgje av ny helse- og omsorgstenestelov er det naudsynt å gjera ein del tekstlege endringar i dei fleste KOSTRA-funksjonane innan helse og omsorg. Også innholdsmessig kan det verte mindre justeringar.

2.2. Endringar i skjema

Arbeidsgruppa føreslår flg.:

- oppretta eit nytt skjema 6 "Bustadar med bemanning"
- skjema 5 "Institusjonar for eldre og funksjonshemma" endrast til "Helse- og omsorgsinstitusjonar"
- justering av institusjonskategoriar iht. ny forskrift
- nokre justeringar i skjema 5, p3, medisinske plassar

2.3. Endringar i faktaark

Arbeidsgruppa føreslår nye indikator, om testing gjer ønska kvalitet:

- Brutto driftsutgifter per time innan heimetenesta
- Fleire indikatorar innan vidareutdanning

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Det vart lagt til ein del spørsmål i skjema 5, særleg knytta til samhandlingsreformen. Dette ser ut til å ha fungert bra.

3.2. Kontrollar i skjema

Det vart ikkje lagt til nye kontrollar for 2011.

3.3. Innsamling av data (rapporteringa);

Oversikt over datainngangen for skjema 1, 4, 5 og IPLOS

Tabell 1 Svarprosent for kommunehelse og pleie og omsorg 2004-2012

	Skjema 1	Skjema 4	Skjema 5	IPLOS
Forventa	445	445	1 356	431
Inngjekk i publisering 15.06.2012 ¹	445	445	1 332	428
Svarprosent 15.06.12	100	100	98,2	99,3
Svarprosent 15.03.12	94,4	97,5	95,5	98,4
Svarprosent 15.02.12	69,2	84,0	84,3	69,6
Svarprosent 15.06.11	99,6	100	99,5	99,5
Svarprosent 15.03.11	95,7	98,9	99,3	98,6
Svarprosent 15.02.11	74,6	85,2	84,4	
Svarprosent 15.06.10	100	100	100	99,8
Svarprosent 15.03.10	93	96,2	95,5	95,8
Svarprosent 06.06.09	99,8	100	100	99,6
Svarprosent 12.03.09		98	98,7	98,4
Svarprosent 30.05.08	99,8	100	100	98,4
Svarprosent 06.03.08		95,7	97,6	97,1
Svarprosent 2007	100	100	100	
Svarprosent 2006	97,8	99,1	99,5	-
Svarprosent 2005	99,3	99,6	99,5	-
Svarprosent 2004	99,1	99,8	98,1	-

Pga. streiken vart både SSB og kommunane forseinka i førebuing til publisering 15.6, og ein fekk mogelegheit til å oppdatera 15.6-tala 29.6.2012. For IPLOS hadde det vore ein del tekniske problem med innsending, slik at mange kommunar måtte sende på nytt. I tillegg vart det oppdaga feil i nokre fagsystem som gjorde at ein ikkje kunne bruke data for einskilde kommunar. Dette fekk ein høve til å retta på i oppdateringa 29.6. I tillegg klarte fire av dei sju manglande kommunane 15.6 å rapportera,

Ved publiseringa av ureviderte tal 15. mars var svarprosenten noko lågare enn for tidlegare årgangar. Dette var ein trend ein også for andre fagområde. Ved publiseringa 15. juni var alle sjukeheimar og aldersheimar med. Det mangla 24 avlastningsinstitusjonar (skjema 5), kor seks leverte tal i 2011. Dei resterande har ein ikkje oppnådd kontakt med. Dette kan skuldast opphøyr eller feilregistrering i Enhetsregisteret, slik at det reelle talet på manglande institusjonar nok er noko lågare enn 24.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Innføring av nytt revisjonssystem i 2010 gjer store moglegheiter, men spesielt for institusjonsskjema gjenstår framleis ein del tilpassingar, sjølv om noko vart implementert det siste året. Det må og gjerast ein ekstra innsats for å utnytta

¹ KOSTRA-tall oppdatert 29.6.2012, bl.a. med 4 kommuner som manglet i IPLOS 15.6.2012

mulegheitene som dette systemet tilbyr, m.a. automatisk purring, og det jobbast med å få implementert eit system som melder automatisk tilbake til kommunane ved feil.

3.5. Publisering

3.5.1. Streik

Grunna streiken vart det naudsynt med ei oppdatering av tala 15.6 to veker etterpå.

3.5.2. Nasjonale tal

Medan nasjonale estimat vart innførte i 2011, vart estimata i 2012 utvida til også å gjelde regionale tall (fylke og KOSTRA-gruppe).

3.5.3. Feil i ny indikator ”Brutto driftsutgifter per bebuardøgn i institusjon”

Denne nye indikatoren ”Brutto driftsutgifter per bebuardøgn i institusjon”, som vart publisert i mars 2011, vart møtt med interesse, men viste seg å vere feil for nokre kommunar. Inntil ein har funne feilen, vert indikatoren ikkje vist.

3.6. Brukarreaksjonar

Trenden frå i fjor med fleire detaljerte førespurnader frå kommunane heldt fram i 2012. Dette tyder på at mange kommunar granskar tala sine nøye. Mange sender òg inn IPLOS-tal på nytt etter å ha motteke feilrapport. Ein slik grundig sjekk utan at publiseringsfeil oppdagast er også god kvalitetssikring.

4. Ønska endringar i kontoplanen (funksjon og art)

Generelt:

Mange funksjonar må endrast som følge av ny helse- og omsorgstenestelov. I tillegg må omgrep som ”*funksjonshemma*” erstattas med ”*personar med funksjonsnedsetjing*” fleire stader.

232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste

All helsestasjonstjeneste, også helsestasjon for innvandrere, og all skolehelsetjeneste (grunn- og videregående skole). Dette innbefatter foreldreveiledningsgrupper, annen grupperettet helsestasjonstjeneste, jordmortjeneste og svangerskapskontroll.

233 Annet forebyggende helsearbeid

Annet forebyggende helsearbeid enn helsestasjons- og skolehelsetjeneste:

- Miljørettet helsevern, bedriftshelsetjeneste og annet forebyggende arbeid etter ~~kommunehelse-~~ **og omsorgstjenesteloven**.
- Programmer/kontroller (screening), teknisk/hygienisk personell, veterinær, opplysning/kampanjer.
- Helsestasjon for eldre
- Frisklivssentraler

Bedriftshelsetjeneste: Utgifter og inntekter for kommunalt organisert bedriftshelsetjeneste som gjelder andre arbeidstakere enn kommunens eget personale føres under funksjon 233. Bruk av bedriftshelsetjenesten til kommunens eget personale belastes funksjon 120. Dersom bedriftshelsetjenesten bare brukes til kommunale arbeidstakere, føres alle utgifter på funksjon 120.

234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonshemmedenedsettelse

Tjenester til eldre, personer med funksjonshemmedenedsettelse, personer med psykiske lidelser, utviklingshemmede mv.:

- Eldresentre og dagsentre for hjemmeboende,
- aktivitetssentre for personer med utviklingshemmede mm,
- aktivisering av barn med funksjonshemmede barn utover aktivisering i forbindelse med grunnskoleundervisning,
- andre dagaktivitetstilbud
- transporttjenester,
- støttekontakt,
- matombringing,
- trygghetsalarm (kjøp, installering, vedlikehold og drift av alarmene, men ikke utgifter som er knyttet til utrykninger, som føres på funksjon 254),
- vaktmester,
- vask av tøy for hjemmeboende utført av institusjon eller privat foretak,
- ferietilbud og andre velferdstiltak for eldre og funksjonshemmede personer med funksjonshemmedenedsettelse,
- frivillighetssentraler,
- frisør og fotpleie til eldre og funksjonshemmede

Obs: Eldresentre/dagsentre er aktivitetstilbud der brukerbetaling ikke er hjemlet i vederlagsforskriftene for institusjon.

Utgifter til dagopphold på institusjon, dvs. tjenester innvilget ved enkeltvedtak, med betaling/egenandel hjemlet i forskriften om vederlag for opphold på institusjon skal føres på funksjon 253.

241 Diagnose, behandling, re-/habilitering

Utgifter til allmennmedisin:

- Basistilskudd fastleger (per capitatilskudd)
- eventuelle kommunale legekantor inkludert sykepleiere og annet personell på helsesenter/legekantor
- legevakt
- fengselshelsetjenesten
- turnuslege (for eksempel tilskudd og utgifter til veiledning)
- fysioterapi (med avtale og kommunalt ansatte i fysioterapi praksis)
- ergoterapi
- hjelpefunksjoner til fysioterapeuter og ergoterapeuter
- formidling av hjelpemidler (ekskl. arbeidsinnsats knyttet til vurdering/utplassering av hjelpemidler som utføres av personell knyttet til funksjonene 234, 253 eller 254)
- tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning

For fysioterapeuter eller ergoterapeuter som kun arbeider med en bestemt målgruppe f.eks. i helsestasjon eller aldersinstitusjon, benyttes relevant funksjon, jfr. lønnsfordelingsprinsippet.

Tilsvarende vil legers arbeidstid tilknyttet offentlige tilsynsoppgaver høre hjemme på respektive funksjoner (f.eks. 232, 253 osv.). Merk dog at utgifter og årsverksinnsats knyttet til re-/habilitering for hjemmeboende brukere, av leger, fysioterapeuter, ergoterapeuter og andre personellgrupper hvis tjenester ikke registreres med antall timer per uke i IPLOS, skal føres i sin helhet på funksjon 241, ikke funksjon 254.

Praksiskompensasjon*, reiseutgifter og ev. husleietilskudd som er avtalt med den enkelte lege, føres på samme funksjon som legens lønn. De samfunnsmedisinske oppgavene legene ivaretar som f.eks. miljørettet helsevern vil i stor grad høre hjemme på funksjon 233. *) *Den kompensasjon legen tildeles som følge av tapt arbeidsfortjeneste ved å utføre en offentlig oppgave framfor å være i egen privat praksis.*

253 **Bistand, pleie, omsorg helse- og omsorgstjenester i institusjoner for eldre og funksjonshemmede**

Direkte brukerrettede oppgaver i forbindelse med bistand, pleie og omsorg helse- og omsorgstjenester i institusjoner og boformer med heldøgns pleie og omsorg for eldre og funksjonshemmede (jf. Helse- og omsorgstjenesteloven §3-2 ledd nr. 6 bokstav c), jf. forskrift om kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner. I tillegg til døgnopphold inkluderer dette også dag- og nattopphold, samt tidsbegrenset opphold på slike institusjoner, f.eks. re-/habilitering og avlastning. Omfatter også servicefunksjoner som:

- Husøkonom,
- kjøkken,
- kantine/kiosk,
- vaskeri,
- aktivitør.

Dersom institusjonens servicefunksjoner (for eksempel kjøkken og vaskeri) yter tjenester overfor hjemmeboende, skal disse utgiftene fordeles mellom funksjon 253 og funksjon 234. Renhold av institusjonslokaler føres på funksjon 261.

Funksjonen omfatter videre:

- Medisinske forbruksvarer,
- tekniske hjelpemidler,
- inventar og utstyr,
- administrasjon/ledelse av institusjonen (forutsetningen er at eventuelle ledere ved avdelinger/poster ikke har fullstendig lederansvar),
- inntekter av oppholdsbetaling,
- utgifter til hjelp i og betjening av avlastningsboliger,
- betalinger utskrivningsklare sykehuspasienter

Kommunale institusjoner knyttet til rusomsorg føres på funksjon 243.

254 **Bistand, pleiehelse- og omsorgstjenester til hjemmeboende**

- Kommunale helse- og omsorgstjenester ytt til personer som bor i eget hjem (inkludert tjenester til beboere i boliger for eldre og funksjonshemmede med eller uten fast bemanning) som samsvarer med tjenester som rapporteres til IPLOS-registret med vedtak knyttet til antall timer per uke.
- Praktisk bistand, daglige gjøremål og opplæring i daglige gjøremål
- Brukerstyrt personlig assistent
- Avlastning utenfor institusjon
- Omsorgslønn
- Helsetjenester i hjemmet Pleie og omsorg utenfor institusjon (hjemmesykepleie og vedtak/beslutning om bistand som ledd i kommunens psykiske helsearbeid)

Inntekter av brukerbetaling for helsetjenester i hjemmetjenester.

Avlastningsopphold i avlastningsbolig eller på institusjon registreres under funksjon 253.

255 Medfinansiering somatiske tjenester

Utgifter til medfinansiering av spesialisthelsetjenesten. Medfinansieringen gjelder kun ihht. §11-3 i ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Utgifter til utskrivningsklare pasienter skal ikke føres på denne funksjonen, men på funksjon 253.

256 Akutthjelp helse- og omsorgstjenester

Utgifter til tilbud om døgnopphold for personer med behov for akutthjelp. Som følge av samhandlingsreformen vil det fra 2016 bli en plikt å tilby døgnopphold til personer med behov for akutthjelp fra kommunen sin helse- og omsorgstjeneste iht §3-5 tredje ledd i ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Overføringene fra de regionale helseforetakene knyttet til døgnopphold for øyeblikkelig helsehjelp skal føres som inntekt på denne funksjonen.

261 Institusjonslokaler

1. Utgifter til drift og vedlikehold av institusjoner ~~for eldre og funksjonshemmede~~ (hjemlet etter **helse- og omsorgstjenesteloven**, jf. funksjon 253 og **forskrift om kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner**) med tilhørende tekniske anlegg og utendørsanlegg.

Dette omfatter lønn mv. til eget drifts-/vedlikeholdspersonell, innkjøp av materiell og utstyr til drift og vedlikehold, og kjøp av drifts-/vedlikeholds tjenester (eksempelvis vaktmestertjenester, snøryddingsavtaler, renholds avtaler, serviceavtaler på tekniske anlegg, avtaler om vakthold og tilsyn mv.) som er knyttet til institusjons-/bolokaler. Dessuten avskrivninger av egne bygg

Som driftsaktiviteter regnes løpende drift, renhold, vakthold, sikring, energi og vann, avløp og renovasjon (jf. tabell avsnitt 5.1.1). Renhold av institusjonslokaler (dette føres ikke lenger på funksjon 253). Skillet mellom vedlikeholdsutgifter og utgifter til påkostning/investering er beskrevet i Kommunal regnskapsstandard (F) nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet, se www.gkrs.no.

2. Forvaltningsutgifter knyttet til institusjons-/bolokaler (administrasjon, forsikringer av bygg og pålagte skatter og avgifter knyttet til institusjonslokaler) føres på funksjon 121.

3. Investeringer i og påkostning av institusjons-/bolokaler.

4. Husleieutgifter ved leie av institusjonslokaler/boliger.

- Ved leie fra AS eller andre private (herunder IKS hvor kommunen ikke er deltaker) føres husleien i på art 190.
- Ved leie fra kommunalt foretak føres husleien på art 380 i kommunens regnskap, og inntektsføres på art 780 i foretakets regnskap.
- Ved leie fra interkommunalt selskap (hvor kommunen er deltaker) føres husleien på art 375 i kommunens regnskap, og inntektsføres på art 775 i selskapets regnskap.
- Dersom kommunen har en internhusleieordning (leie mellom enheter som inngår i kommunens regnskap), skal faktiske utgifter til drift og vedlikehold komme fram på riktig art/funksjon, jf. avsnitt 5.1.1 og art 190.

5. Inntekter knyttet til utleie av lokalene til eksterne (andre enn kommunen selv eller kommunalt foretak).

6. Inventar og utstyr (innbo/løsøre) knyttet til pleie- og omsorgstilbudet inngår ikke her, men føres på funksjon 253.

Merknadar til einskilde funksjonar:**4.1. f233 Anna førebyggjande helsearbeid**

Her bør ein visa korleis funksjonen heng saman med ny helse- og omsorgstjenestelov og folkehelselov. Det kan vera aktuelt å lage eigen funksjon for å fanga opp folkehelsearbeidet. Dette drøftast mot sumaren 2013.

4.2. f241 Diagnose, behandling, re-/habilitering og f254 Bistand, helse- og omsorgstenester til heimebuande

Må samkjørast når det gjeld fysioterapi- og ergoterapitenester gitt til heimebuande – ”helsetenester i heimen”. Her er ikkje HOD endeleg avklart.

4.3. f253 Bistand, pleie, omsorg, helse- og omsorgstenester i institusjonar

Nytt lovverk inkluderar no òg institusjonar med heldøgns helse- og omsorgstenester for personar med rusmiddelavhengighet.

4.4. Oppretthalda forslag om nye artar knytta til samhandlingsreforma

Arbeidsgruppa fekk gjennomslag i Samordningsrådet for KOSTRA i september 2011 for forslaget om å oppretta to nye funksjonar frå og med rekneskapsåret 2012:

- 255 Medfinansiering, somatiske pasientar
- 256 Akutthjelp, helse- og omsorgstenesta

KOSTRA rekneskapsgruppa grunngav blant anna si tilslutning til forslaga med at kommunane si medfinansieringsplikt er ei ny plikt for kommunane som ikkje høyrer naturleg inn under nokre av dei aktuelle funksjonane innanfor pleie og omsorg, medan akutthjelp har ein annan karakter enn andre tenester som blir ført under funksjon 253 Bistand, pleie, omsorg i institusjonar for eldre og funksjonshemma. Funksjonane 255 og 256 er viktige i samband med å få ei oversikt over økonomien i samhandlingsreforma i helsevesenet.

Arbeidsgruppa fekk ikkje gjennomslag i Samordningsrådet for KOSTRA i september 2011 for forslaget om å oppretta tre nye artar frå og med rekneskapsåret 2012:

- 410 Overføring til helseføretak/regionale helseføretak (HF/RHF)
- 310 Kjøp frå HF/RHF
- 705 Refusjon frå HF/RHF

KOSTRA rekneskapsgruppa grunngav blant anna den manglande tilslutninga til forslaga med at eventuelle nye artar måtte ha ein generell karakter, at dei ikkje skulle vere knytta til bestemte funksjonar, og at eigne artar for samhandlingsreforma var uaktuelt. KOSTRA rekneskapsgruppa var likevel delt i synet på dei nye artane. Gruppa konkluderte med at generelle artar for helseføretaka vil kunna vera ei løysing, men at behovet burde bli vurdert på nytt og den føreslåtte løysinga viser seg utilstrekkeleg. Artane er viktige i samband med å få ei oversikt over økonomien i samhandlingsreforma i helsevesenet, og arbeidsgruppa ønskjer no å fremja forslaget om å oppretta dei tre artane på nytt.

Arbeidsgruppa anbefaler i samråd med arbeidsgruppa for pleie- og omsorgstenester og som følgje av samhandlingsreforma at det blir oppretta tre nye artar i artskontoplanen:

- 410 Overføring til Helseføretak/Regionale helseføretak (HF/RHF)
- 310 Kjøp frå HF/RHF
- 705 Refusjon frå HF/RHF

Helsemyndigheitene (Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet) har uttrykt behov for meir detaljerte opplysningar i rekneskapa, både for å kunna følgja opp intensjonane i og effektane av samhandlingsreforma. Ikkje minst har helsemyndigheitene understreka at forholdet mellom kommunar si økonomi på den

eine sida og økonomien i helseføretak/regionale helseføretak på den andre sida er viktig.

Arbeidsgruppa understrekar at nye artar ikkje vil føra til forskyvingar i rekneskapet, berre ein større detaljeringsgrad som gjer det mogleg å skilje ut og følgje effektane av samhandlingsreforma i større grad enn det som elles ville vore tilfelle.

4.4.1 410 Overføring til Helseføretak/Regionale helseføretak (HF/RHF)

Når det gjeld den føreslåtte *arten 410* er arbeidsgruppa sin intensjon å få på plass ein art for overføringar frå kommunar til helseføretak/regionale helseføretak for betre å kunna uttrykkja kommunal medfinansiering i offisiell statistikk. Det vil gjera det mogleg å samanlikne ulike overføringar, mellom anna kommunal medfinansiering, frå kommunane til staten og helseføretaka (HF)/dei regionale helseføretaka (RHF). Den eksisterande *arten 400* overføring til staten i kommunerekneskapen inkluderer fleire overføringar til staten enn overføringar til helseføretak knytta til kommunal medfinansiering, jf rettleiing til rekneskapsrapporteringa i KOSTRA for rekneskapsåret 2012. I arbeid med å følgja opp storleikane i dei ulike rekneskapa og sikring av datakvalitet, er det føremålstenleg å skilja ut kommunal medfinansiering og samanlikna tala frå kommunerekneskap med tilsvarande tal frå spesialisthelserekneskap.

4.4.2 310 Kjøp frå HF/RHF

3. Når det gjeld den føreslåtte *arten 310* er arbeidsgruppa sin intensjon å få på plass ein generell art som kommunane skal bruka for kjøp frå helseføretak/regionale helseføretak. I kombinasjon med funksjonane 253, 254 og eventuelt 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering og 285 Tenester utanfor ordinært kommunalt ansvarsområde, vil ein eigen art for kjøp frå HF/RHF gi statistikk for kommunane sine kjøp av opphald for utskrivingsklare pasientar i spesialisthelsetenesta. Den eksisterande *arten 300* kjøp frå staten i kommunerekneskapen inkluderer fleire kjøp frå staten enn kjøp frå helseføretak knytt til utskrivingsklare pasientar, jf rettleiing til rekneskapsrapporteringa i KOSTRA for rekneskapsåret 2012. Blant anna kan kommunane få behov for å kjøpe legemiddel og medisinsk-teknisk utstyr frå HF/RHF. I arbeid med å laga relevant statistikk for kommunane sine kjøp knytte til utskrivingsklare pasientar, er det føremålstenleg å skilje ut desse utgiftene og samanstillje tal i kommunerekneskapen med tilsvarande tal i spesialisthelserekneskapen.

4.4.3 705 Refusjon frå HF/RHF

Når det gjeld den føreslåtte *arten 705* er arbeidsgruppa sin intensjon å få på plass ein art for overføringar frå helseføretak/regionale helseføretak til kommunar i samband med at kommunane får plikt til å sørgje for tilbod om døgnopphald for personar med behov for akutt hjelp frå 2016. I tråd med samhandlingsreforma skal delar av ordninga med akutt hjelp finansierast ved ein refusjon frå regionale helseføretak til kommunane. I kombinasjon med funksjon 256 vil art 705 bidra til at overføringar frå helseføretak/regionale helseføretak som finansiering av akutt hjelp blir uttrykt i rekneskapet. Den eksisterande *arten 700* refusjon frå staten i kommunerekneskapen inkluderer fleire refusjonar frå staten enn refusjonar knytta til kommunane sitt tilbod om akutt hjelp, jf rettleiing til rekneskapsrapporteringa i KOSTRA for rekneskapsåret 2012. I arbeid med å få oversikt over kommunane sine refusjonar for akutt hjelp, er det føremålstenleg å skilja ut desse utgiftene og samanstillje tal i kommunerekneskapen med tilsvarande tal i spesialisthelserekneskapen.

5. Ønska endringar i skjema/filuttrekk

Generelt:

Alle skjema og tilhøyrande rettleiingar må gås gjennom med tanke på å endringar som følgje av nye helse- og omsorgstenestelov med tilhøyrande forskrifter. Endringar som berre gjeld tekstlig framstilling tas ikkje opp her, men utførast av SSB og Helsedirektoratet innan 15.9.2012.

5.1. Nytt skjema 6 ”Bustadar med bemanning”

5.1.1. Bakgrunn for endring

Stadig fleire kommunar set i drift bustadar med bemanning, både i tillegg til og som erstatning for institusjonar. Til no har ein ikkje hatt god oversikt over denne type verksemd, og registreringane i Enhetsregisteret har vært mangelfulle. Gode registreringar her er viktig m.a. for personellstatistikk og IPLOS. Hausten 2011 gjennomførte SSB ei kartlegging av slike bustader, kor ein spurte om bemanningsgrad og målgruppe. Ein fekk gode tilbakemeldingar på tiltaket, og arbeidet resulterte i ei kvalitetsforbetring av registreringane i Enhetsregisteret, noko som m.a. personellstatistikken og IPLOS tek nytte av. Samstundes førte kartlegginga til betre forståing i kommunane om korleis tenestedata, regnskapsdata og personelldata heng i saman. Det var stor einigheit i arbeidsgruppa om behovet for eit slikt skjema som del av den ordinære KOSTRA-rapporteringa. Ein ser ikkje behov for endring av spørsmål, men ein bør koma fram til ein enklare rettleiingstekst.

Ettersom data om bustadar i liten grad endrar seg over tid, kan det vere tilstrekkelig med rapportering berre når det skjer endringar. Husbanken har tilbode seg å minne kommunane på å melda inn nye bustader i skjemaet samstundes med registrering i Enhetsregisteret. Arbeidsgruppa trur med fordel skjemaet kan ligge tilgjengelig gjennom heile året for å kunne fange opp endringane i det dei skjer, og ikkje berre 15.2 som vanleg i KOSTRA. Då kan det vere tilstrekkeleg med ein samle-godkjenning for alle bustader i kommunen, men med mogelegheit på å gjera endringar i allereie registrerte opplysningar. SSB gis i oppdrag å foreslå ei teknisk løysing slik at arbeidet med å registrera endringar blir enklast mogleg for kommunane. SSB utredar eit slikt opplegg rett over sumaren 2012, frist 15.9.2012.

5.1.2. Forslag til endring

Det opprettast eit nytt skjema 6 ”Bustadar med bemanning”.

Bustader med følgjande næringer inkluderast:

- **87.203** Bufellesskap for personar med **utviklingshemming** (komm.+priv)
- **87.302** Bufellesskap for eldre og funksjonshemma bemanna **heile døgnet** (komm.+priv)
- **87.303** Bufellesskap for eldre og funksjonshemma bemanna **deler av døgnet** (komm.+priv)
- **87.202** Omsorgsinstitusjonar for **rusmiddelmissbrukarar** (komm.)

Skjemaet delast opp i tre:

- Type verksemd
- Lokalisering/bemanningsgrad/organisering
- Målgrupper

Skjemaspørsmål og tilhøyrande rettleiing for 2011-rapporteringa ligg som vedlegg. SSB utarbeider innleiande informasjon om kven som skal fylla ut og forholdet til skjema 13 ”Kommunalt disponerte bustader.”

Helsedirektoratet og SSB samarbeider om rettleiingstekst som sjåast saman med IPLOS – innan 15.9.2012.

Alle forslag til endringar nedanfor legg til grunn endeleg godkjenning september 2012 frå serskilt nedsett arbeidsutval som ser forslaga i samanheng. Gruppa er og ansvarleg for å tilpassa rettleiingstekstar.

Skjema 5 Institusjonar for eldre og funksjonshemmaførelåst endra til "Helse- og omsorgsinstitusjonar"

5.2. Fasa ut kategorien kombinerte alders- og sjukeheimar? - punkt 5.2

5.2.1. Bakgrunn for endring

På arbeidsgruppemøtet i mai 2012 kom det fram at nokre kommunar skil mellom plassar i aldersheimar og sjukeheimar i same institusjon. SSB utredar vidare kor mange institusjonar dette kan dreie seg om.

Forslag frå 2011 oppretthaldast difor:

Ein kan ikkje skilja dei 34 kombinerte alders- og sjukeheimane i IPLoS, uansett blir vedtak om langtidsopphald registrerte som langtidsopphald i sjukeheim. Ein utfasing av desse vil føra til brot i tidsserien og fleire plassar i sjukeheimar, men kan først noko tilbake i tid. SSB har dessutan mistanke om at ein del av desse institusjonane er delt tilbake i tid, utan at dette er praksis i dag. Dersom alle mottakarar blir behandla likt, er det ingen grunn til å oppretthalda ein kombinert kategori. Omvendt, dersom det er eit skilje mellom ulike avdelingar, og dei tilsette også arbeider kvar sin stad, bør verksemda splittast i to, og registrerast som ein aldersheim og ein sjukeheim i Enhetsregisteret.

SSB sender ein førespurnad til dei 34 verksemdene innan 15.09.2012:

- Er tenestene heimla i kvar si lov (sjukeheim: kommunehelsetenestelova, aldersheim: sosialtenestelova)?
- Jobbar dei tilsette på kvar si avdeling, eller er på dei ulike avdelingane etter behov?
- Er bebuarane inndelte på aldersheim/sjukeheim etter bistandsbehov?
- Arbeidsgruppa avgjer om kategorien kombinert alders- og sjukeheim kan fjernast avhengig av resultatet på undersøkinga (viss det er mogeleg å splitte einingane i sjukeheim og aldersheim)

5.2.2. Forslag til endring

Avhengig av SSB sin undersøking: Kategorien "kombinert alders- og sjukeheim" foreslåst fjernast.

5.3. Endringar i andre institusjonskategoriar - punkt 5.2

5.3.1. Bakgrunn for endring

Forskrift om kommunal helse- og omsorgsinstitusjon som kom i samanheng med ny helse- og omsorgstenestelov, listar opp flg. institusjonar:

§ 1. Institusjon etter helse- og omsorgstjenesteloven

Som institusjon etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav c regnes:

- a) Institusjon med heldøgns helse- og omsorgstjenester for barn og unge under 18 år som bor utenfor foreldrehjemmet som følge av behov for tjenester (barnebolig), herunder avlastningsboliger
- b) Institusjon med heldøgns helse- og omsorgstjenester for rusmiddelavhengige
- c) Aldershjem
- d) Sykehjem
- e) Døgnplasser som kommunen oppretter for å sørge for tilbud om døgnopphold for øyeblikkelig hjelp.

5.3.2. Forslag til endring

Arbeidsgruppa foreslår i utgangspunktet å kategorisera på same måte i skjema 5 som i forskrift, men med flg. unnatak:

- Barnebustad og avlastningsbustad oppretthaldast som to kategoriar
- For b) Institusjon med heldøgns helse- og omsorgstenester for rusmiddelavhengige tar ein i denne omgang berre med kommunale institusjonar, ikkje dei private.
- Døgnplasser for øyeblikkelig hjelp er ikkje eigen institusjon, men ein eller få plasser på sjukeheim, og blir fanga opp i skjema 5 p 3.
- Inntil vidare behaldast kategorien ”Privat forpleiing”, inntil ein får avklart plassering av dei 14 institusjonane i denne kategorien.

5.4. Spesielle tilbod - medisinsk innlegging - punkt 5.3

5.4.1. Bakgrunn for endring

Erfaringane med spørsmåla som vart innførte i år, tilseier nokre justeringar, sidan nokre medisinske plassar drivast berre av kommunen, medan andre drivast i samarbeid med helseføretak.

5.4.2. Forslag til endring

”Annan type plassar for medisinsk innlegging som drivast i samarbeid med spesialisthelsetenesta”

”For annan type medisinske plassar, ver vennleg å beskriva type (intermediær, lindrende osv.)”

endrast til

”Annan type plassar for medisinsk innlegging:

Type plass	Talet på plassar	Finansiering (fleire kryss mogeleg)			
		Berre kommunalt	interkommunalt	Auka rammetilskot gjennom samhandlingsreformen	Tilskot frå helseføretak
lindrande (palliativt)					
intermediært					
terminalpleie					
sjukestove					
observasjon					
etterbehandling					
annan type plassar					

For annan type medisinske plassar, ver vennleg å spesifisera type _____

alternativt:

Type plass	Talet på plassar
lindrande (palliativt)	
intermediært	
terminalpleie	
sjukestove	
observasjon	
etterbehandling	
annan type plassar	

For annan type medisinske plassar, ver vennleg å spesifisera type _____

Finansiering av dei medisinske plassane (fleire kryss mogeleg)

Berre kommuna lt	interkommunalt	Auka rammetilskot gjennom samhandlingsreformene	Tilskot frå helseføretak

”

5.5. Dagplassar

I tillegg til punkta over, ønskjer arbeidsgruppa å vurdere spørsmål knytta til dagplassar i løpet av hausten.

Skjema 4 Pleie- og omsorgstenester – samleskjema

Forslag frå 2011-rapporten: Ikkje forslag til endringar, men KS blir beden om å utrede om ein bør rapportera brukarbetaling per år i staden for som no, per månad. Forslag blir ståande.

6. Ønska endringar i faktaark

6.1. Ny indikator: Brutto driftsutgifter per time i heimetenesta

Jf. indikatoren ”bebuardøgn i institusjon” som vart innført i 2012. Ein slik indikator kan òg på noko sikt brytast ned på aldersgrupper eller t.d. ressurskrevjande brukarar, utan at ein kjem i konflikt med sensitivitetsomsyn.

Innføring av indikatoren føreset at SSB kjem i mål med kvalitetssikra tal innan 31.1.2013.

6.2. Nye indikatorar: Vidareutdanning

Vidareførast frå 2011-rapporten:

Det vert vist til rapport til Samordningsrådet for 2010. Her blei det føreslått å sjå nærare på indikatorar for vidareutdanning hausten 2010. Dette fell til dels inn under arbeidet med Samhandlingsreforma. Spørsmålet ein ønskjer å få svar på er om det er muleg å etablere registerbaserte indikatorar tilsvarande spørsmåla som fram til 2007-årgangen inngjekk i skjema 1 Personell og verksemd i kommunehelsetenesta, skjema 4 Pleie og omsorgstenester, samleskjema og skjema 7 Personell og verksemd i sosialtenesta:

- Vidareutdanning for helse- og sosialsektoren, eldreomsorg/aldersdemens/gerontologi
- Vidareutdanning i sjukepleie, onkologi (kreftomsorg)
- Vidareutdanning for helse- og sosialsektoren, habilitering og rehabilitering
- Vidareutdanning i vernepleie, målretta og metodisk miljøarbeid
- Vidareutdanning for helse- og sosialsektoren, arbeidsmiljøretta helsevern
- Vidareutdanning i vernepleie, rusomsorg
- Vidareutdanning for helse- og sosialsektoren, rusproblematikk

SSB legg fram et forslag for KOSTRA arbeidsgruppene som vurderer om det er aktuelt å publisera registertal for desse og ev. andre grupper. Meir spesifikk definisjon av dei ulike gruppene (inkludert eksisterande gruppe for psykisk helsearbeid) og i kva faktaark desse tala ev. skal publisera, føreslår ein også vert utreda. Forslag om ev. nye vidareutdanningsindikatorar bør ferdigstillast i løpet av november 2012 før det blir sendt til høyring i aktuelle arbeidsgrupper.

7. Vidareutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorar

Det er ikkje gjort endringar på kvalitetsindikatorar innan pleie- og omsorgstenestene dei siste åra.

7.2. Kommunal tenesteproduksjon - Korleis få med hele biletet?

Den private delen innan heimetenester er aukande. Indikatorar som berre inneheld kommunal tenesteproduksjon blir derfor stadig mindre representative for heile biletet, og arbeidsgruppa oppfordrar til at det i større grad leggst til rette for å bruke brutto driftsutgifter framfor korrigerede brutto driftsutgifter i berekningane.

Når det gjeld kommunale føretak og IKS, er delen svært beskjedne innan pleie og omsorg, med berre ein større verksemd. Som følgje av samhandlingsreforma vil ein kanskje sjå ein auke her.

7.3. Anna

7.3.1 10. Ny helse- og omsorgslov

Av endringsforslag frå helsemyndigheitene kan nemnast følgjande:

- en tilføyer omgrepet "helsehjelp" til "Opplysningar om bistand/assistanse"-eksakt utforming av rettleiing her må drøftast med brukarorganisasjonane
- fråvik om vedtak for tenester av mindre enn 14 dagars vedtak – registrerast som "avgjersle"
- organisasjonsnummer obligatorisk også for dagsenter/dagtilbud/dagopphald
- omgrepet "heimesjukepleie" endrast til "helsetenester i heimen", og inkluderer da og fysioterapeut og ergoterapeut
- ny variabel "Tidsbegrensa opphald – øyeblikkeleg hjelp i institusjon/sjukeheim" innføres i IPLOS

7.3.1. Samhandlingsreforma

I verkstaden om samhandling som vart heldt i februar 2012 ble det konkludert at det er behov for å arbeida vidare med problemstillingar knytta til data- og statistikkproduksjon, avgrensing og inndeling av einingar og verksemdar i helsetenesta, og tiltak for å etablere nødvendig statistikkproduksjon. SSB og Helsedirektoratet er einige om at arbeidet forankrast i fire tematisk avgrensede arbeidsgrupper:

- Arbeidsgruppe om populasjonsavgrensing (leia av SSB)
- Arbeidsgruppe om lovpålagte samarbeidsavtalar (leia av Helsedirektoratet)

- Arbeidsgruppe om regnskap og regnskapsstørrelser (leia av SSB)
- Arbeidsgruppe om pasientar og brukarar (leia av Helsedirektoratet)

Kvar av arbeidsgruppene skal bestå av til saman 6-8 personar frå SSB, Helsedirektoratet og eventuelle andre relevante miljø, t.d. KS, KITH og fylkesmannsembetet/Helsetilsynet.

7.3.2. IPLOS - Avrunding for å skjule små tall

Vidareførast frå 2011-rapporten:

SSB vurderer å bruka tilfeldig avrunding som metode for å skjula små tal baserte på IPLOS. Metoden består i at tall mindre enn 5 rundast av til 5 eller 0 slik at ein kjem så nær opphavlege verdiar på rad- og kolonnesummar. Fordelen med denne metoden er at ingen celler i krysstabellar må undertrykkast samanlikna med enkel prikking av små tall. Arbeidet med å vurdere og innføra metode er i startfasen og resultat vil seinare leggest fram for Samordningsrådet og KOSTRA-styringsgruppe før metoden evt. tas i bruk.

7.3.3 Psykisk helsearbeid og rusarbeid

Det visast her til eigen rapport til Samordningsrådet.

Oppsummering:

Helsemyndighetene har i lengre tid ønsket en samlet oversikt over psykisk helsearbeid og rusarbeid i KOSTRA. Data for områdene er spredd på mange ulike faktaark i KOSTRA, noe som gjør det vanskelig for brukerne å finne frem. I tillegg samles det inn en rekke relevante data i KOSTRA som i dag ikke blir publisert på kommunenivå på grunn av små tall, sensitivitet, kvalitetsproblemer mv.

Helsedirektoratet og SSB meiner det er hensiktsmessig å etablere en arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid og rusarbeid, som kan sjå heilskapelig på innhenting og publisering av data. Grappa bør vurdere om endringar i datainnsamlinga (KOSTRA-skjema, registeruttrekk) kan gje nye data som kan gje viktig informasjon om psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunane. I tillegg bør grappa vurdere om det bør etablerast eit eige faktaark for psykisk helsearbeid og rusarbeid i KOSTRA, samt vurdere om det bør etablerast ein ny publiseringsløysing utanfor KOSTRA for data som ikkje er egna for publisering på kommunenivå.

7.3.4. Dagaktivitetstilbod

Regjeringa har eit mål om å lovfesta kommunane si plikt til å tilby dagaktivitetstilbod til personar med demens når tilbodet er bygd ut vidare. Det kan òg vera aktuelt å få betre oversikt over dagaktivitetstilbod for andre målgrupper. Det herskar ein del uvisse om sjølve definisjonen på "dagaktivitetstilbod", og kor han skal heimlast. Helse- og omsorgsdepartementet har dette til behandling. Så snart ein har fått ei avklaring her, kan ein gå vidare med å definera spørsmål og vurdere hand

8. Anna

8.1. Samanslåing av arbeidsgruppe for kommunehelseteneste / pleie og omsorg

På arbeidsgruppemøte 10.-11.5.2012 vart arbeidsgruppa for kommunehelse og pleie og omsorg einige om å føreslå at dei to arbeidsgruppene skal slåast saman. Arbeidsgruppene har i fleire år gjennomført dels felles arbeidsgruppemøte, og i samband med innføring av nye lover innanfor helseområdet (helse- og omsorgstenestelova og lov om folkehelsearbeid) f.o.m. 2012 er det gamle skiljet endå mindre naturleg. Innføringa av samhandlingsreforma fører og til at dei to områda må sjåast meir i samanheng enn tidlegare. Ein tenkjer seg at arbeidsgruppemøte i framtida skal vera meir innretta mot tema heller enn tenester,

og einskildsaker kan førebuast i grupper/arbeidsutval som spring utifrå arbeidsgruppa, for så å bli behandla og forankra i arbeidsgruppa. Det blir og viktig at deltakarar, som til dømes aktørar frå spesialisthelsetenesta blir inviterte på relevante temamøte. For at den nye gruppa ikkje skal bli for stor, vil ein be om at dei ulike deltakarinstitusjonane utnemner hovudmedlem med vara. For å få betre grep mot det regionale nivået, ber ein Helsedirektoratet ta kontakt mot Helsetilsyn / fylkesmannsembetet for om mogeleg få med ein representant.

9. Referansar

10. Vedlegg

4. Pleie- og omsorgstenester - samleskjema

http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/4.pdf

5. Institusjonar for eldre og funksjonshemma

http://www.ssb.no/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/5.pdf

Psykisk helse og rus

1. Oppsummering og anbefaling

1.1. Oppsummering

Helsemyndighetene har i lengre tid ønsket en samlet oversikt over psykisk helsearbeid og rusarbeid i KOSTRA. Data for områdene er spredt på mange ulike faktaark i KOSTRA, noe som gjør det vanskelig for brukerne å finne frem. I tillegg samles det inn en rekke relevante data i KOSTRA som i dag ikke blir publisert på kommunenivå på grunn av små tall, sensitivitet, kvalitetsproblemer mv.

Helsedirektoratet og SSB mener det er hensiktsmessig å etablere en arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid og rusarbeid, som kan se helhetlig på innhenting og publisering av data. Gruppen bør vurdere om endringer i datainnsamlingen (KOSTRA-skjema, registeruttrekk) kan gi nye data som kan gi viktig informasjon om psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene. I tillegg bør gruppen vurdere om det bør etableres et eget faktaark for psykisk helsearbeid og rusarbeid i KOSTRA, samt vurdere om det bør etableres en ny publiseringsløsning utenfor KOSTRA for data som ikke er egnet for publisering på kommunenivå.

1.2. Anbefalinger fra Helsedirektoratet og SSB

Helsedirektoratet og SSB anbefaler at det settes ned en arbeidsgruppe som får ansvar for å vurdere innsamling og publisering av informasjon om psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene. Gruppen bør ha en koordinerende funksjon i forhold til berørte KOSTRA-arbeidsgrupper.

Helsedirektoratet og SSB ber Samordningsrådet om å vurdere hvorvidt en slik gruppe bør bli etablert i KOSTRA.

Helsedirektoratet og SSB anbefaler at arbeidsgruppen skal vurdere hvorvidt endringer i eksisterende KOSTRA-rapportering kan gi bedre datagrunnlag for statistikk om tjenester til personer med psykiske lidelser/problemer og/eller rusmiddelmissbruk, og at arbeidsgruppens anbefalinger blir formidlet til relevante KOSTRA arbeidsgrupper for behandling. Det inkluderer at arbeidsgruppen:

- sikrer at kommunenes arbeid overfor disse brukergruppene blir synliggjort når ulike arbeidsgrupper diskuterer skjemaendringer som følge av nytt lovverk og samhandlingsreformen på helseområdet
- vurderer om kodeverk og definisjoner for brukergrupper og problemområder som benyttes i ulike skjema bør samordnes
- vurderer om spørsmål som inngår i Helsedirektoratets særreportering av henholdsvis psykisk helsearbeid (IS-24) og rusarbeid (IS-8) kan og bør innarbeides i eksisterende KOSTRA skjemaer
- vurderer om nye data bør bli innhentet og om registeropplysninger fra IPLOS og registerbasert sysselsettingsstatistikk bør bli utnyttet på annen måte
- bidrar til å dekke databehovet på psykisk helse- og rusfeltet som følger av samhandlingsreformen

Helsedirektoratet og SSB anbefaler videre at arbeidsgruppen vurderer en helhetlig publisering av KOSTRA indikatorer (ev. supplert med data fra andre kilder) i eget faktaark for psykisk helsearbeid/rusarbeid. Et slikt faktaark kan gi en samlet fremstilling av indikatorer som angår psykisk helsearbeid/rusarbeid i kommunene som i dag publiseres spredt i ulike faktaark. Gruppen bør vurdere om et slikt faktaark skal komme i tillegg til publisering i eksisterende faktaark.

Arbeidsgruppen bør også vurdere om data som innhentes via KOSTRA, men som ikke er relevant å publisere på kommunenivå, kan publiseres samlet på annet aggregeringsnivå (landet, fylke, kommunegruppe mv.).

2. Om arbeidet i 2012

Helsedirektoratet og SSB har i flere år samarbeidet om å utvikle statistikk om psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene innenfor rammen av KOSTRA, og målet er å fjerne behovet for Helsedirektoratets særreportering på områdene gjennom skjemaene IS-8 (rusarbeid) og IS-24 (psykisk helsearbeid). Arbeidet er utfordrende fordi det griper inn i og krever utstrakt koordinering mellom ulike fagområder og deres respektive arbeidsgrupper.

3. Evaluering av siste rapportering

Særreporteringen av psykisk helsearbeid (IS-24) er arbeidskrevende for kommunene og preget av at det må gjøres skjønnsmessige vurderinger av hvor mange årsverk i ulike tjenester som går til psykisk helsearbeid.

Særreporteringen av psykisk helsearbeid (IS-24) kan ha blitt påvirket av innføring av særreportering for kommunalt rusarbeid (IS-8) fra og med 2011 (2010-tall). Enkelte tjenester har begge brukergruppene som målgruppe, andre er rettet enten mot personer med psykiske lidelser/vansker eller rusmiddelmissbrukere. Her er det også ulik organisering og praksis mellom kommunene. Det er grunn til å tro at det forekommer noe dobbelreportering i IS-8 og IS-24.

Evaluering av særreporteringen av psykisk helsearbeid (IS-24) og kommunalt rusarbeid (IS-8) for 2011 er per juni 2012 ikke ferdig.

3.1. Utarbeiding av skjema

Skjema for særreportering av psykisk helsearbeid i kommunene (IS-24) er videreført etter at Opptappingsplanen for psykisk helse ble avsluttet i 2008. Årsaken er helsemyndighetenes behov for å vite om kommunene har opprettholdt ressursinnsatsen for brukergruppen etter at Opptappingsplanen og de øremerkete tilskuddene ble avsluttet.

Skjema for særreportering av psykisk helsearbeid i kommunene (IS-24) har gjennomgått noen endringer fra 2010 til 2011. Noen få åpne spørsmål er inkludert i tillegg til de lukkede spørsmålene. Dette for å få litt mer informasjon om respondentenes erfaringer med kvaliteten på tjenestene.

Skjema for særreportering av rusarbeid i kommunene (IS-8) ble innført i 2010. Rapporteringen skal gi informasjon om bruk av øremerkede midler til årsverk, og om det samlede antall årsverk som går til rusarbeid i kommunene. Helsemyndighetene har behov for å følge med på utviklingen på feltet under opptappingsplanen på rusfeltet. Rapporteringen er noe endret fra 2010 til 2011. Man har valgt å gå over til webbasert innsamling i 2011, samt endret på noen spørsmål som fungerte dårlig i 2010-rapporteringen. Det gjelder spørsmål om utdanning og organisering av rusarbeidet. I tillegg har skjema for 2011 inkludert noen få åpne spørsmål for å få mer informasjon om kvaliteten på tjenestene.

Særreporteringen innen både psykisk helsearbeid og rusarbeid har i hovedsak spørsmål om hvor mange årsverk som brukes i ulike typer tjenester og om årsverk fordelt på utdanning.

3.2. Kontroller i skjema

Innsamlingen av skjema for særreportering av psykisk helsearbeid i kommunene (IS-24) går gjennom to ledd: Kommunene sender sin rapportering til Fylkesmannen som samler rapporteringen fra kommunene i fylket i en Excel-fil som videresendes til Helsedirektoratet på epost. SINTEF mottar rapporteringsfilene fra Helsedirektoratet og lager en nasjonal fil. Alt foregår elektronisk, og foreløpig er det valgt en epostløsning og Excel som skjema-program. Skjemaet inneholder sumkontroller, og varsel dersom verdier som forutsettes å være like, avviker.

Det elektroniske rapporteringsskjema for særreportering av rusarbeid i kommunene (IS-8) inneholder ulike kontrollfunksjoner som sikter på å øke kvaliteten på innrapporterte tall. Blant annet er det summeringsfunksjoner i skjema som sikrer at innrapporterte tall samsvarer, samt en funksjon som sikrer at man kun kan gå videre i skjema ved å besvare det foregående. Dette sikrer at alle spørsmål i spørreskjema blir besvart. Web-skjema har funksjonalitet som sikrer at svar man gir på et spørsmål styrer hvilke spørsmål som senere må besvares.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Om lag 400 kommuner rapporterte IS-24 innen fristens utløp. Etter en purring var det rundt 420 som hadde svart. SINTEF ekstrapolerer data for de kommunene som ikke har svart. Særskilte utfordringer har vært én psykisk helserådgiver, som ikke samarbeider om rapporteringen. Endelige data overleveres fra SINTEF til Helsedirektoratet innen 1. juli 2012.

På rapporteringen av rusarbeid i kommunene gjennom skjema IS-8 i 2011 var det 95 prosent av kommunene som hadde svart innen fristen 1.mars (noen få litt etter fristen).

Rusrådgiverne hos Fylkesmannen hadde ansvar for at samtlige kommuner som mottok tilskudd til kommunalt rusarbeid i 2011 rapporterte. I tillegg oppfordret de øvrige kommuner til å rapportere. Rusrådgiverne hadde også ansvar for å kontrollere at de innrapporterte tallene var korrekte etter beste evne. Da rusrådgiverne har god kjennskap til kommuner i respektive fylker opplevdes denne ansvarstildelingen som hensiktsmessig.

Rambøll arbeidet med å oppfordre kommuner, som ikke hadde mottatt tilskudd og som derfor ikke var rapporteringspliktige, til å besvare undersøkelsen.

3.4. Bearbeiding - revisjon og kontroll

SINTEF har som for foregående år hatt oppdraget med kvalitetskontroll av IS-24. Datakontrollene som gjøres er utviklet av SINTEF og i stor grad automatisert. Ved store avvik, for eksempel i årsverk per innbygger i forhold til sammenliknbare kommuner, genereres spørsmålene automatisk. SINTEF har utviklet en egen metode for kvalitetssikring av datagrunnlaget. Metoden kan kort beskrives slik:

1. Automatisk og manuell gjennomgang av data for å avdekke feil og unaturlig variasjon
2. Utarbeidelse av korreksjonslogg for hvert fylke
3. Utsendelse av spørsmål til kommunene via Fylkesmannen.
4. SINTEF får tilbakemelding på spørsmålene
5. Tilbakemeldingen vurderes i forhold til endring i leverte tall
6. SINTEF loggfører, legger inn endringer i do-filer i Stata og korrigerer. Leveransen er korrigerede, kvalitetskontrollerte data

Rambøll har hatt oppdraget med kvalitetskontroll av IS-8. Det er stor usikkerhet knyttet til kommunenes innrapporterte tall. For å øke kvaliteten på innrapporterte data har samtlige rusrådgivere blitt intervjuet for å undersøke hvorvidt innrapporterte tall fra kommuner i respektive fylker ser ut til å stemme. Videre er

det gjennomført intervjuer med et utvalg kommuner for å undersøke graden av sikkerhet angående innrapporterte tall. Det er også tatt tak i kommuner som har rapportert inn tall som virker enten for lave eller høye. I slike tilfeller har Rambøll enten via rusrådgiver eller ved direkte henvendelse til kommunen undersøkt hvorvidt kommunen mener tallene stemmer. Der det har fremkommet at kommuner har rapportert galt, er tallene endret til hva kommunen mener er riktig.

For å se IS-8 og IS-24 tallene i sammenheng har Rambøll og SINTEF fått utlevert hverandres filer, og begge miljøene har laget hver sin rapport hvor de har sett tallene i sammenheng.

3.5. Publisering

Rapporten fra SINTEF om årsverk innen psykisk helsearbeid for 2011, er klar innen 15. november 2012. Rapporten vil inneholde både deskriptive sammenstillinger av årsverk fordelt på utdanning og tiltak, og større analyser. Resultatene blir blant annet presentert på nasjonalt nivå, man ser på hva som forklarer variasjonen mellom ulike kommuner, og resultatene blir sett i forhold til ressursinnsats i spesialisthelsetjenesten.

Rapporten om kommunalt rusarbeid for 2011 er planlagt å ferdigstilles 16. november 2012. I rapporten vil det blant annet fokuseres på å fremstille innrapporterte data på nasjonalt nivå og på fylkesnivå. På disse nivåene vil det presenteres antall årsverk til kommunalt rusarbeid fordelt på tjenester og utdanning. Videre vil det ses nærmere på organisering av rusarbeidet, samt kvalitet og innretning av rusarbeidet. Det vil også undersøkes hvordan kommunene som mottar tilskudd til rusarbeid har benyttet tilskuddsmidlene.

4. Om KOSTRA-funksjoner, psykisk helsearbeid og rusarbeid

Funksjonene i KOSTRAs funksjonskontoplan skal gjenspeile hvilke typer av behov kommunenes tjenester skal dekke, slik som undervisning/opplæring, pleie/omsorg, helse osv. Tjenstedimensjonen, ikke mottakerdimensjonen, er basis for inndelingen. Ressursinnsatsen til tjenester til personer med psykiske lidelser eller vansker er spredt på en rekke ulike funksjoner. Kommunenes funksjonskontoplan har ingen funksjon reservert for arbeid med psykisk helsearbeid, mens funksjon 243 dekker kommunens tilbud til personer med rusproblemer.

Når det gjelder funksjon 243 *Tilbud til personer med rusproblemer* er det dokumentert stor variasjon mellom kommuner mht. hva som føres på funksjonen. Vanligvis blir utgifter til utskilte rusenheter/-team eller ”øremerkede” ruskonsulenter i sosialtjenesten ført her, mens enkelte kommuner også inkluderer tilbud som boligtiltak, -oppfølging og helsetjenester til personer med rusmiddelproblemer. Andre kommuner registrerer slike tiltak og tjenester på KOSTRAs bolig- og helsefunksjoner. Det synes som bruken av funksjon 243 snarere gjenspeiler kommunenes *organisering av tjenestene* mer enn faktisk ressursinnsats overfor brukergruppen. En gjennomgang av tiltak overfor brukergruppen viser at alt kan sorteres under andre funksjoner. Det har derfor tidligere blitt foreslått å avvikle funksjon 243 og at kommunene benytter øvrige funksjoner i funksjonskontoplanen for tiltak overfor brukergruppen. På nåværende tidspunkt foreslås ikke slik endring, men det er ønskelig at diskusjon om ev. avvikling av funksjonen drøftes i relevante arbeidsgrupper i KOSTRA.

5. Endringer i skjema

5.1. Utvikling av skjema for særreportering

Per dags dato er det ikke planlagt noen endringer i IS-8 og IS-24 skjemaene for rapporteringsåret 2012.

5.2. Psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene i KOSTRA-skjema

Det innhentes data som gjelder psykisk helsearbeid og rusarbeid i flere KOSTRA-skjema. Under kapittel 6 nedenfor finnes tabeller med oppsummering av hvilke relevante data som innhentes i KOSTRA per i dag, samt hvordan disse dataene inngår i KOSTRA-publisering og annen publisering. En foreløpig gjennomgang som SSB gjennomførte på oppdrag fra Helsedirektoratet i februar 2012, har pekt på en rekke spørsmål i ulike KOSTRA-skjema hvor det kan være ønskelig å gjøre endringer (SSB 2012, upublisert).

For statistikkåret 2012 har det ikke blitt gjort en helhetlig vurdering av alle KOSTRA-skjema i sammenheng. Flere KOSTRA-arbeidsgrupper foreslår endringer som i større eller mindre grad vil påvirke muligheten til å forbedre og/eller utvide mulighetene for statistikk om psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene. Følgende to forslag til endring er av særlig betydning:

- **Sosialtjenesten:** Skjema 11 Registreringsskjema for sosialhjelp vil antakelig bli utvidet med ”årsak til kontakt med sosialtjenesten” som ny obligatorisk registrering f.o.m. 2013 (se Arbeidsgrupperapport 2012 KOSTRA – sosialtjenesten). Det er ikke fremmet forslag om publisering av innhentede data i KOSTRA første år, mens publisering utenfor KOSTRA vil vurderes.
- **Pleie- og omsorgstjenesten:** Det foreslås å etablere nytt KOSTRA-skjema for bemannede boliger til pleie- og omsorgsformål. Forslaget inneholder kartlegging av ulike kategorier for beboermålgruppe, herunder personer med psykiske lidelser og personer med rusmiddelmisbruk. Forslaget er basert på kartlegging gjennomført i 2011 (se Arbeidsgrupperapport 2012 KOSTRA – pleie- og omsorgstjenester). Det foreslås ikke KOSTRA-publisering av bolig tall fra det nye skjemaet. Antakelig er dataene av en slik art at de er lite aktuelle å publisere på kommunalt nivå. Innsamlede data vil bidra til kvalitetssikring av IPLOS-tall og Enhetsregisteret. Forslaget forventes å gi kvalitetsheving av pleie- og omsorgsstatistikk generelt, samtidig som datagrunnlaget for psykisk helsearbeid og rusarbeid utvides betraktelig. Rapport er under arbeid for publisering.

I 2012 har det blitt gjennomført en helhetlig gjennomgang av datainnsamlingen for kommunalt barnevern i regi av BLD med sikte på endringer i rapporteringen f.o.m. statistikkåret 2013. På skrivende tidspunkt er det ikke kjent om denne omleggingen vil påvirke mulighetene for å få data om barnevernstiltak begrunnet med psykiske vansker/lidelser og eller rusmisbruk.

6. Muligheter for publisering av resultater i KOSTRA-faktaark

På grunn av små tall, sensitivitet mv. blir ikke alle innsamlede og relevante data publisert i KOSTRA. En forutsetning for publisering i KOSTRA er at indikatorer er sammenlignbare på kommunenivå. Følgene KOSTRA-områder inkluderer spørsmål og/eller registerdata som kan belyse psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene:

- E. Kommunehelsetjenesten
- F. Pleie- og omsorgstjenester
- G. Kommunale sosiale tjenester
- H. Kommunalt barnevern
- N. Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler

Bokstavbenevnelsene svarer til den som brukes i KOSTRA-faktaark. Nedenfor følger en skjematisk oversikt per område over de mest relevante spørsmål/variable i forhold til psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene som innhentes i KOSTRA i dag (gjennom skjema eller register). Variable som er hentet fra registerbasert sysselsettingsstatistikk er i oversiktene benevnt Y1, Y2 osv. Årsaken til at disse er skilt ut fra øvrige variable på området, er at samme variabel i en del tilfeller inngår på flere områder. Det er hensiktsmessig at samme variabel som inngår på flere områder, omtales kun med én benevnelse.

I tabellene oppgis datakilde og relevant spørsmål/variabel i de to første kolonnene. I tredje kolonne er det satt inn informasjon om hvorvidt indikatorer basert på spørsmålene/variablene blir publisert i KOSTRA i dag. I fjerde kolonne er det lagt inn informasjon om eventuell annen SSB-publisering enn KOSTRA-publisering, dvs. publisering på høyere aggregeringsnivå enn kommune. I siste kolonne er det lagt inn stikkord for mulig videreutvikling. Dette er forhold som Helsedirektoratet og SSB ønsker at en ev. arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene skal gripe fatt i og samarbeide med eksisterende KOSTRA-arbeidsgrupper om.

E. Kommunehelsetjenesten

Nr	Datakilde	Spørsmål/variabel	Publiseres i KOSTRA	SSB-publisering utenfor KOSTRA	Videreutvikling
E1	KOSTRA-skjema 1, spørsmål 4-5	Helsestasjons-/skolehelsetjenestens formelle samarbeid med offentlig tannhelsetjeneste og aktører i spesialisthelsetjenesten, herunder barne- og ungdomspsykiatriske avdelinger	NEI	NEI *)	Spørsmål/ datakilde
E2	KOSTRA-skjema 1, spørsmål 6-2	Kommunehelsetjenestens samhandlingsavtaler med spesialisthelsetjenesten, herunder psykisk helse og åpen kategori ("andre områder").	NEI	NEI *)	Spørsmål/ datakilde
Y1	Registerbasert sysselsettingsstatistikk	Årsverk psykiatriske sykepleiere/ sykepleiere med videreutdanning psykisk helsearbeid	JA Indikator nivå 2, samt grunnlags-tall nivå 3		Ny bruk av datakilde
Y2	Registerbasert sysselsettingsstatistikk	Antall personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid (PLO + Kommunehelsetjeneste) per 10 000 innb.	JA Indikator nivå 2, samt grunnlagstall nivå 3		Ny bruk av datakilde

*) Publiseres av Helsedirektoratet i "Nøkkeltall for helsesektoren" (nasjonalt nivå)

F. Pleie- og omsorgstjenesten

Nr	Datakilde	Spørsmål/variabel	Publiseres i KOSTRA	SSB-publisering utenfor KOSTRA	Videreutvikling
F1	KOSTRA skjema 4, spørsmål 4	Dagsenter, fordelt på ulike målgrupper, bl.a. personer med psykiske lidelser	NEI	NEI	Spørsmål – utvidelse til stedsuavh. Dagaktivitets-tilbud,
F2	KOSTRA skjema 5, spørsmål 3	Spesielle tilbud i institusjoner. Herunder plasser i tilrettelagt avdeling for personer med psykiske lidelser / tilrettelagt avdeling for rusomsorg	NEI (nytt spørsmål 2011)	NEI (nytt spørsmål 2011-vurderes)	Publisering
Y1	Registerbasert sysselsettingsstatistikk	Årsverk psykiatriske sykepleiere/ sykepleiere med videreutdanning psykisk helsearbeid	JA Indikator nivå 2, samt grunnlagstall nivå 3		Ny bruk av datakilde

G. Kommunale sosiale tjenester

Nr	Datakilde	Spørsmål/ variabel	Publiseres i KOSTRA	SSB-publisering utenfor KOSTRA	Videre- utvikling
G1	Skjema 7, spørsmål 2	ÅRSVERK funksjon 242	JA		Spørsmål/ datakilde
G2	Skjema 7, spørsmål 5	Antall vedtak kommunen har fattet om midlertidige tiltak til rusmiddelmissbrukere i påvente av spesialisert behandling (Sosialtjenesteloven 6-1, 3.ledd)	JA		F.o.m 2012: Lov-henvis- ning
G3	Skjema 7, spørsmål 5	Antall vedtak kommunen har fattet om kjøp av tiltak til rusmiddelmissbrukere fra aktører utenfor kommunen	JA		Spørsmål: Samhandling
G4	Skjema 11	Årsak til kontakt med sosialtjenesten (antakelig ny obligatorisk registrering f.o.m. 2013).	Antakelig ikke første år	Vurderes	Spørsmål/ kodeverk/ datakilde
G5	Skjema 11 C (individ- rapportering, kvalifiserings- stønad)	Hvilke typer tiltak/ aktiviteter/ bistand har deltakerens program bestått av i løpet 2011? Blant svaralternativene er ”behandlingstiltak psykisk helse”	NEI	JA. Nasjonale tall. <u>Vedleggstabell 8 - Tiltak / aktiviteter/ bistand for deltakere i kvalifiser- ingsprogram 2010. Prosent</u> <u>Kvalifiser- ingsstønad – Statistikkbanken t.08527</u>	Publisering
G6	Kommuneregnskap	Netto driftsutgifter funksjon 242 (Tilbud til personer med rus-problemer)	JA. To indika- torer nivå 2, samt grunnlagstall nivå 3		Avgrens-ning
Y3	Registerbasert sysselsettings- statistikk	Årsverk – utdanning (sosialtjenesten samlet og funksjon 242 separat)		Inngår, men publiseres ikke spesifisert*)	Ny bruk av datakilde
Y4	Registerbasert sysselsettings- statistikk	Årsverk – utdanning/ videreutdanning		Inngår, men publiseres ikke spesifisert*)	Ny bruk av datakilde

*) Inngår i samlet publisering for helse- og sosialpersonell, men benyttes ikke som kilde for indikatorer innen Kommunale sosiale tjenester.

H. Kommunalt barnevern

Nr	Datakilde	Spørsmål/ variabel	Publiseres i KOSTRA	SSB-publisering utenfor KOSTRA	Videre- utvikling
H1	Filuttrekk fra fagsystem/ Skjema 15: Barnevern (individ-data), spørsmål 5A	Grunnlag for vedtak om nye barneverntiltak (17 svaralternativer, flere kryss mulig). Herav: 6. Foreldrenes psykiske lidelse 7. Foreldrenes rusmisbruk 13. Barnets psykiske problemer 14. Barnets rusmisbruk	NEI	JA. Nasjonale tall <u>Vedleggstabell 10 - Nye barn med barnevernstiltak, etter alder og grunn til å setja i verk tiltak. 2010</u>	Avgrensning/ definisjon Publisering
H2	Filuttrekk fra fagsystem/ Skjema 15: Barnevern (individ-data), spørsmål 5B	Viktigste grunnlag for vedtak om nye barneverntiltak (jf. 5A)	NEI	NEI	Avgrensning / definisjon Publisering
Y3	Registerbasert sysselsettingsstatistikk	Årsverk - utdanning		Inngår, men publiseres ikke spesifisert*)	Ny bruk av datakilde
Y4	Registerbasert sysselsettingsstatistikk	Årsverk –videreutdanning		Inngår, men publiseres ikke spesifisert*)	Ny bruk av datakilde

*) Inngår i samlet publisering for helse- og sosialpersonell, men benyttes ikke som kilde for indikatorer innen Kommunalt barnevern.

N. Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler

Nr	Datakilde	Spørsmål/variabel	Publiseres i KOSTRA	SSB-publisering utenfor KOSTRA	Videreutvikling, jf. kapittel 7
N1	Skjema 13 spørsmål 34	Nyinnflyttede husstander fordelt etter brukergrupper. Herav: personer med psykiske lidelser, rusmisbrukere, personer som både er rusmisbrukere og har psykiske lidelser	JA Indikator nivå 2, samt grunnlags-tall nivå 3		Avgrensning/ definisjon
N2	Skjema 13 spørsmål 37	Husstander på venteliste fordelt etter brukergrupper. Herav: personer med psykiske lidelser, rusmisbrukere, personer som både er rusmisbrukere og har psykiske lidelser	JA Indikator nivå 2, samt grunnlags-tall nivå 3*)		Spørsmål Avgrensning/ definisjon
N3	Skjema 13 spørsmål 50	Antall husstander med midlertidige botilbud i løpet av året (pensjonater, hospits, campinghytter etc.)	JA Indikator nivå 2, samt grunnlags-tall nivå 3		Publisering
N4	Skjema 13 spørsmål 51	Antall husstander med midlertidige botilbud med varighet over 3 mnd.	Indikator nivå 2, samt grunnlags-tall nivå 3		Publisering
N5	Skjema 13 spørsmål 52	Antall husstander med barn under 18 år med midlertidige botilbud i løpet av året (pensjonater, hospits, campinghytter etc.)	Indikator nivå 2, samt grunnlags-tall nivå 3		Publisering
N6	Skjema 13 spørsmål 53	Antall husstander med barn under 18 år med midlertidige botilbud med varighet over 3 mnd.	Indikator nivå 2, samt grunnlags-tall nivå 3		Publisering
N7	Skjema 13 spørsmål 55	Antall husstander med opphold i natthjem i løpet av året.	Grunnlags-tall nivå 3	NEI	Publisering

*) Aggregererte størrelser (landet, fylke, kommunegruppe) publiseres ikke på grunn av kvalitetsproblemer på kommunenivå.

7. Videreutvikling av KOSTRA

Det er ønskelig at KOSTRA gjør tiltak som bidrar til at et perspektiv på mål-/brukergruppe blir ivaretatt, samtidig som tjenesteperspektivet i funksjonsinndelingen videreføres. Psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene er av stor viktighet, og det er grunn til å vurdere tiltak på ulike fronter for å få nye data for å belyse dette.

Et grunnleggende prinsipp i KOSTRA er en helhetstilnærming, at de ulike områdene er samordnet og at summen av delene tilsvarer helheten. Dette er blant annet en utfordring i personellstatistikk. Enhetlige definisjoner og avgrensninger er en sentral forutsetning. Psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene er vanskelig å avgrense enhetlig og entydig, og arbeidet som utføres i kommunene skal i henhold til KOSTRAs funksjonskontoplan regnskapsføres på ulike funksjoner. Tilsvarende skal kommunene rapportere ansatte til Aa-registeret på den enhet hvor vedkommende faktisk arbeider. Disse enhetene skal i henhold til inndelingsregler for kommunal virksomhet være registrert med ulike næringskoder.

Helsedirektoratet og SSB tror det vil være svært vanskelig å identifisere psykisk helsearbeid og rusarbeid som foregår utenfor helse- og sosialsektoren gjennom eksisterende register. Det antas at det er en relativt liten del av ressursene som brukes utenfor helse- og sosialsektoren, og det foreslås derfor i første omgang å konsentrere seg utelukkende om helse- og sosialsektoren.

I tabellene i kapittel 6 er det i høyre kolonne gitt noen stikkord for videreutvikling. Grovt sett kan det skilles mellom fire typer utviklingsarbeid som kan bidra til å øke kunnskapsgrunnlaget for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene i KOSTRA:

1. Utviklingsarbeid som springer ut av behov for generelle justeringer i skjema og veiledning som arbeidsgruppene vil gjennomføre uavhengig av behovet for data på områdene psykisk helsearbeid og rusarbeid. Det er viktig at gruppene får innspill som ivaretar behovet for å bedre datagrunnlaget innen psykisk helsearbeid og rusarbeid.
2. Utviklingsarbeid rettet mot å innarbeide felles (eller koordinerte) kodeverk med samme avgrensninger og definisjoner innen flere statistikkområder når det gjelder klassifisering av problemområde for brukere av ulike kommunale tjenester. I utgangspunktet er slikt utviklingsarbeid særskilt knyttet til databehov innen psykisk helsearbeid og rusarbeid, men slike koordinerte kodeverk kan bidra til å tilrettelegge datakildene for flere formål. Krever koordinering og oppfølging i flere arbeidsgrupper.
3. Utviklingsarbeid konsentrert om å utvide rapporteringen i ulike skjema med nye spørsmål knyttet til psykisk helsearbeid og rusarbeid. Arbeidet begrunnes ut fra databehov innen psykisk helsearbeid og rusarbeid. Helsedirektoratet har utarbeidet en rapport, "Overordnet plan for statistikk- rus- og psykisk helsefeltet i kommunene" som planlegges oversendt til Helse og omsorgsdepartementet på ettersommeren. Rapporten vil være et viktig grunnlag for utviklingsarbeid av denne typen.
4. Utviklingsarbeid som tar utgangspunkt i å vurdere ny publisering av data som allerede i dag innhentes i KOSTRA (skjema og register), jf. tabeller kapittel 6. En del av dataene som innhentes i KOSTRA-skjema er lite

relevante å publisere på kommunenivå² som er kjernen i KOSTRA. Registerbasert sysselsettingsstatistikk tas i bruk på stadig flere KOSTRA-områder. Også på områder som per i dag har skjemarapportering av årsverk, kan det være aktuelt å utnytte registerbasert sysselsettingsstatistikk som en felles datakilde for psykisk helsearbeid og rusarbeid i kommunene.

En mer utfyllende versjon med konkretisering av punktene er levert som innspill fra SSB til Helsedirektoratet 1. mars 2012 (SSB 2012) og kan danne utgangspunkt for videre arbeid i ny arbeidsgruppe.

8. Referanser

SSB 2011: KOSTRA-arbeidsgrupperapporter. SSB-notat 24/2011.
http://www.ssb.no/emner/00/00/20/notat_201124

SSB 2012: Innspill til Helsedirektoratet/Utkast til kapittel om KOSTRA i Helsedirektoratets rapport levert 1.3.2012 (upublisert notat)

Vedlegg

- IS-8/2011
- IS-24/2011

² Gjelder JA/NEI-spørsmål som først er relevante på høyere aggregeringsnivå (landet, fylke, kommunegruppe); variable med små tall på kommunenivå som bare bør publiseres på høyere aggregeringsnivå blant annet av personvern hensyn; variable hvor det er usikkerhet om datakvalitet på kommunenivå. Når det er kvalitetsmessige utfordringer forbundet med data, bør man primært søke å heve datakvaliteten, men i enkelte tilfeller kan publisering på høyere aggregeringsnivå eller utvalg av kommuner forsvares.

Kommunalt disponerte boliger og boligvirkemidler

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvaret for å utarbeide skjema og veileder for kommune-KOSTRA-skjema nr. 13 "Kommunalt disponerte boliger". Skjemaet dekker funksjonene 265 "Kommunalt disponerte boliger", 283 "Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig" og 315 "Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak" i KOSTRA sin funksjonskontoplan.

Arbeidsgruppen består av følgende personer:

Agnes Aall Ritland, Kommunal- og regionaldepartementet (KRD), Bolig og bygningsavdelingen, Arild Kormeseth, KRD, Kommunalavdelingen, Aud Kristiansen, Kommunenes sentralforbund (KS), Ski kommune, Atle Kristiansen, KS, Skien kommune, John S. Schistad, Kommunale Boligadministrasjoners Landsråd (KBL), Trondheim kommune, Torbjørn Kjennerud, KBL, Helse- og velferdsetaten, Oslo kommune, Herman Christensen, Husbanken, Strategikontoret, Hermund Urstad, Husbanken, Boligsosial seksjon, Region Øst, Kjersti With Eidsmo, NAV, seksjon for levkår og sosiale tjenester, Pål Eivind Aamodt, NAV, Pål Strand, Helsedirektoratet, avdeling for statistikk, Christian Hellevang, KS, Magnus Mausehagen, SSB, seksjon for offentlige finanser, Unni Grebstad, SSB, seksjon for levkårsstatistikk.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Reviderte tall 2011 er publisert via KOSTRA per 15. juni 2012. Her mangler data fra 12 kommuner. Det er videre publisert en forenklet Dagens Statistikk (DS) den 19. juni 2012 på bakgrunn av de reviderte tallene publisert i KOSTRA.

Tidligere år er det publisert endelige tall for kommunale boliger i forbindelse med KOSTRA-publiseringen i juni. For å få til slik publisering av endelige tall, har vi måttet si nei til kommuner som ønsker å få med tall, eller endre innrapporterte tall, etter publisering.

Inntil videre er publiseringsstrategien endret slik at vi ved de ulike KOSTRA-publiseringene i mars og juni hvert år, prioriterer å publisere mest mulig komplette og kvalitetssikrede tall heller enn endelige tall.

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen har kun en anbefaling om endring av tekst i funksjonskontoplanen for funksjon 265 når det gjelder å få klarere fram hva som regnes som bolig i forhold til hva som regnes som institusjon, jf punkt 5.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Det var ikke planlagt store endringer i skjema for 2011-rapporteringen. Det er kun gjort noen tekstlige endringer i forbindelse med en presisering av hva som faller inn under de ulike disposisjonsformene kommunen har over de

kommunale boligene. Fra og med 2011 er boliger eid av kommunale aksjeselskap eller kommunale stiftelser regnet som boliger kommunen leier inn til videre framleie og ikke som kommunalt eide boliger. Bakgrunnen for denne endringen er at man i KOSTRA ikke får inn regnskap fra aksjeselskap eller stiftelser, kun fra kommunekassen, kommunale foretak og interkommunale selskap.

3.2. Kontroller i skjema

I skjemaet er det lagt inn noen logiske kontroller. Ellers er det lagt vekt på at selve skjemaformingen skal hjelpe til med å synliggjøre den sammenhengen som måtte være mellom spørsmålene. Skjemakontrollene forenkler til en viss grad revisjonsarbeidet ved å sikre konsistens mellom svar som har en logisk sammenheng. Det er imidlertid mulig å sende inn skjemaet uten å aktivere kontrollene. Dette er et bevisst valg fra KOSTRA-administrasjonen, da man ikke ønsker å gjøre det for vanskelig å få sendt inn det elektroniske skjemaet. Tilsvarende logiske kontroller som i skjemaet er derfor også lagt inn i revisjonskontroll-systemet.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Publiseringen 15. mars i år av ureviderte tall, var basert på om lag 86 prosent innkommet materiale. Ved publiseringen av foreløpige tall 15. juni, hadde 98 prosent av kommunene levert inn skjema 13.

Kommunene ble påminnet og purret 2 ganger før publisering 15/3 og to ganger etter denne publiseringen.

Eksterne data fra Husbanken ble publisert som foreløpige tall 15. mars og endelige tall ved publiseringen 15. juni dette år. Ved publiseringen 15. juni, var dekningen for Husbankens data tilnærmet 100 prosent.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjonsarbeidet er i hovedsak basert på oppfølging av de feilmeldinger som revisjonssystemet kom frem med. Oppfølgingen bestod for det meste i e-mail-korrespondanse med skjema-utfyller. Kommunene mottok deretter to-tre oppfølgingsmail avhengig av hvor viktig det var å få rettet feilen(e). Feilene ble deretter rettet opp i samsvar med kommunenes tilbakemeldinger.

3.5. Publisering

Reviderte tall 2011 er publisert via KOSTRA per 15. juni 2012. Her mangler data fra 12 kommuner. Det er videre publisert en forenklet Dagens Statistikk (DS) den 19. juni 2012 på bakgrunn av de reviderte tallene publisert i KOSTRA.

Tidligere år er det publisert endelige tall for kommunale boliger i forbindelse med KOSTRA-publiseringen i juni. For å få til slik publisering av endelige tall, har vi måttet si nei til kommuner som ønsker å få med tall, eller endre innrapporterte tall, etter publisering.

Inntil videre er publiseringsstrategien endret slik at vi ved de ulike KOSTRA-publiseringene i mars og juni hvert år, prioriterer å publisere mest mulig komplette og kvalitetssikrede tall heller enn endelige tall.

3.6. Brukerreaksjoner

Arbeidsgruppen har ikke mottatt noen eksterne kommentarer knyttet til nøkkeltallene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Det er kommet klare tilbakemeldinger fra kommuner og fylkesmenn på at det fremdeles er uklart hva funksjon 265 omfatter. Det har de siste årene vært forsøkt presisert hva som er grenseoppgangen mellom utgiftsføring for boliger versus institusjoner. Ved å trekke inn opplysninger om alt som ikke skal føres på 265 for kommunalt disponerte boliger, er det tilsynelatende blitt mer og ikke mindre forvirring om hva som skal utgiftsføres på funksjon 265. Arbeidsgruppen foreslår derfor en endring av teksten til funksjon 265 slik at den først og fremst omhandler hva som inngår i denne funksjonen.

4.2. Forslag til endring

Arbeidsgruppen ønsker å ha følgende tekst for funksjon 265 i KOSTRA funksjonskontoplan (delene som er endret er markert med rødt):

265	Kommunalt disponerte boliger
<p>1. Utgifter til byggningsdrift og vedlikehold av kommunalt disponerte boliger der det inngås leiekontrakt, inkludert omsorgsboliger og andre boliger til pleie- og omsorgsformål, boliger til flyktninger (også mindreårige), personalboliger, gjennomgangsboliger mv (med tilhørende tekniske anlegg og utendørsanlegg).</p> <p>Driftsutgifter for institusjoner regulert etter helse- og omsorgstjenestelovens § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav c, føres ikke her, men under funksjon 261 Institusjonslokaler. Jf. også forskrift om kommunal helse- og omsorgsinstitusjon, § 1.</p> <p>Boliger der det inngås husleiekontrakt med beboer, skal rapporteres som bolig i skjema 13, med tilhørende regnskapsføring av byggningsdrift og vedlikehold på funksjon 265, selv om boligen har døgkontinuerlig bemanning. Beboere i slike boliger rapporteres som mottakere av tjenestene omsorgsbolig/annen bolig i IPLOS.</p>	
<p>Utgifter til byggningsdrift og vedlikehold av kommunalt disponerte boliger omfatter lønn mv. til eget drifts-/vedlikeholdspersonell, innkjøp av materiell og utstyr til drift og vedlikehold, og kjøp av drifts-/vedlikeholdstjenester (eksempelvis vaktmestertjenester, snøryddingsavtaler, renholdsavtaler, serviceavtaler på tekniske anlegg, avtaler om vakthold og tilsyn mv.) som er knyttet til boligene. Dessuten avskrivninger av egne bygg.</p>	
<p>Som driftsaktiviteter regnes løpende drift, renhold, vakthold, sikring, energi og vann, avløp og renovasjon (jf. tabell avsnitt 5.1.1). Skillet mellom vedlikeholdsutgifter og utgifter til påkostning/investering er beskrevet i Kommunal regnskapsstandard (F) nr. 4 <i>Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet</i>, se www.gkrs.no.</p>	
<p>2. Forvaltningsutgifter knyttet til boligene (administrasjon, forsikringer av bygg og pålagte skatter og avgifter knyttet til byggene) føres på funksjon 121.</p>	
<p>3. Investeringer i og påkostning av boligene.</p>	
<p>4. Husleieutgifter ved leie av lokaler/boliger.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved leie fra AS eller andre private (herunder IKS hvor kommunen ikke er deltaker) føres husleien i på art 190. • Ved leie fra kommunalt foretak føres husleien på art 380 i (fylkes)kommunens regnskap, og inntektsføres på art 780 i foretakets regnskap. • Ved leie fra interkommunalt selskap (hvor kommunen er deltaker) føres 	

<p>husleien på art 375 i kommunens regnskap, og inntektsføres på art 775 i selskapets regnskap.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dersom kommunen har en internhusleieordning (leie mellom enheter som inngår i kommunens regnskap), skal faktiske utgifter • til drift og vedlikehold komme fram på riktig art/funksjon, jf. avsnitt 5.1.1 og art 190.
5. Inntekter knyttet til utleie av boligene.
6. Utgifter til framskaffelse av kommunalt disponerte boliger. Vedlikehold og tilrettelegging av privat bolig (tilskudd, hjelpemidler og utbedring).
7. Utgifter knyttet til tjenester ytt i boligene skal ikke føres på funksjon 265, men på funksjon hvor tiltaket hører hjemme, eksempelvis 254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet. Inventar og utstyr (innbo/løsøre) knyttet til pleie- og omsorgstilbudet inngår ikke her, men føres på funksjon 254. Klientbaserte utgifter/støtte til hospits og liknende som er hjemlet i lov om sosiale tjenester i NAV skal føres på funksjon 281 Sosialhjelp.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Arbeidsgruppen ønsker ikke å fremme noen endringer i skjema/filuttrekk for neste år.

6. Ønskede endringer i faktaark

Arbeidsgruppen har ingen ønsker om endring i faktaarkene for kommunalt disponerte boliger for neste år.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen har utarbeidet to kvalitetsindikatorer på området. Vi vil neste år først og fremst konsentrere arbeidet med gjennomgang av alle nøkkeltall på området og dette med å få med hele bildet, jf punkt 7.2.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Arbeidsgruppen har gått igjennom indikatorene med tanke på å få med "hele bildet" – sørge for at teller og nevner dekker det samme. Spesielt der nøkkeltall består av data fra regnskap og fra tjenestedata.

Som følge av denne gjennomgangen er indikatoren "Korrigerte brutto driftsutgifter per eid bolig" er endret til "Korrigerte brutto driftsutgifter ekskl leie av private boliger, per eid bolig".

Videre, så er det i rapporteringsskjemaet gjort en presisering av hva som faller inn under de ulike disposisjonsformene kommunen har over de kommunale boligene. Fra og med 2011 er boliger eid av kommunale aksjeselskap eller kommunale stiftelser regnet som boliger kommunen leier inn til videre framleie og ikke som kommunalt eide boliger. Bakgrunnen for denne endringen er at man i KOSTRA ikke får inn

regnskap fra aksjeselskap eller stiftelser, kun fra kommunekassen, kommunale foretak og interkommunale selskap.

7.3. Annet

Arbeidsgruppen vil framover ha fokus på nytten, kvaliteten og bruken av nøkkeltallene veid opp mot vekten av rapporteringsbyrden for kommunene.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1. Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende

Sosialtjenesten

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens sammensetning og ansvar

Fra 2009 har arbeidsområdet for gruppen også inkludert introduksjonsstønad, især ut fra hensyn til at introduksjonsstønad og kvalifiseringsordningen burde behandles av en og samme gruppe. I tråd med dette har gruppen vært utvidet med medlemmer fra BLD og IMDI. Høsten 2009 ble også Helsedirektoratet med i gruppen, spesielt pga arbeidet med kommunale rusmiddeltiltak (funksjon 243), og fra høsten 2010 er også Husbanken medlem. Fra nyttår 2010 har fylkesmannsembetet ikke vært representert, ved at Fylkesmannen i Oslo og Akershus har trukket seg ut og ingen andre av embetene har ønsket å tre inn. Gruppen består nå av følgende representanter:

Jan Oddum	Oslo kommune
Linn Ising	Kommunal- og regionaldepartementet
Pål Eivind Aamodt	Arbeids- og velferdsdirektoratet
Øystein Olsen	Arbeids- og velferdsdirektoratet
Sille Naper	Arbeids- og velferdsdirektoratet
Magne Hustad	Kommunenes sentralforbund
Oddrun Goksøyr	Kommunenes Sentralforbund
Veslemøy Hellem (observatør)	Kommunenes sentralforbund
Kirsti Strand	Helsedirektoratet
Janne Strandrud	Helsedirektoratet
Hermund Urstad	Husbanken
Hege Hov Eggen	Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD)
Åshild Linnea Dahl	Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD)
Anne Edman	IMDi
Ragnhild Dugstad	IMDi
Anni Fretheim	Statistisk sentralbyrå
Kari Kraakenes	Statistisk sentralbyrå
Unni Grebstad	Statistisk sentralbyrå
Torild-Irene Kårstad	Statistisk sentralbyrå
Harald Tønseth	Statistisk sentralbyrå (leder)

Statistisk sentralbyrå har også sist år ivaretatt leder- og sekretærfunksjonene. Det er avholdt to arbeidsgruppemøter siden KOSTRA-rapporteringen 15/6-2011 (3. mai og 18. juni 2012).

Arbeidsgruppen har ansvar for utvikling innenfor følgende funksjoner:

242	<i>Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid</i>
243	<i>Tilbud til personer med rusproblemer</i>
273	<i>Kommunale sysselsettingstiltak</i>
281	<i>Økonomisk sosialhjelp</i>
275	<i>Introduksjonsordningen</i>
276	<i>Kvalifiseringsordningen</i>

Fem skjemaer dekker tjenesterapporteringen for sosialtjenesten og de tilhørende funksjonene:

Skjema 7	<i>Personell og virksomhet i kommunale sosiale tjenester per 31.12</i>
Skjema 11	<i>Registreringsskjema for sosialhjelp</i>
Skjema 11B	<i>Registreringsskjema for introduksjonsstønad</i>
Skjema 11C	<i>Registreringsskjema for kvalifiseringsstønad</i>
Skjema 12	<i>Stønadssatser økonomisk sosialhjelp. Rapporteres pr. 31.12</i>

Det er utarbeidet en særskilt arbeidsgrupperapport for introduksjonsordningen. For alle problemstillinger tilknyttet introduksjonsordningen viser vi til denne.

2. Innledning

2.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Hovedelementene i mandatet for arbeidsgruppene i KOSTRA er for 2012:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og ev. gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke og kvalitetssikre eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.
- Vurdere innspill fra Effektiviseringsnettverkene om nøkkeltall, særlig i forhold til kvalitetsindikatorer
- Vurdere indikatorer om universell utforming.
- Arbeidsgruppene skal følge opp nødvendige oppdatering av administrative registre for å sikre at kommunenes oppgavebyrde holdes på lavest mulig nivå.
- Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2012:
 1. Arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene, videreføres. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
 2. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.

3. Oppsummering og anbefaling

3.1. Oppsummering

Rapportering av data for 2011 har blitt gjort online for alle skjemaene (7, 11, 11C og 12). Ved publisering 15. juni hadde samtlige kommuner sendt inn skjema 11, mens 7 kommuner manglet skjema 7 og 9 kommuner manglet skjema 12. Ved publisering av endelige tall 25. juni var også skjema 7 og 9 komplette. Per 25. juni hadde alle tre skjema status av endelige tall. I tråd med resten av KOSTRA ble det 15. mars publisert landstall/ estimerte nasjonale tall for en del sentrale nøkkeltall.

For 15. juni -publiseringen måtte estimer/ landstall, pga streik i offentlig sektor, utsettes til en særskilt publisering 2. juli. Ved denne publiseringen fikk KOSTRA

også tilført endringer mottatt etter 15/6, slik at også KOSTRA-tallene med dette fikk status av endelige tall.

For skjema 11 C Kvalifiseringsstønad (KVP) manglet 15. juni 11 kommuner som hadde rapportert KVP-aktivitet til NAV for 2011. I tillegg har ca 50 kommuner ikke returnert feillisten SSB sendte dem. Dette er i all hovedsak mindre kommuner med få feil, og innvirker bare i begrenset grad på KVP-kommunetallene KOSTRA publiserte 15. juni.

15. juni 2012 ble det gjort en ordinær, kommunevis KOSTRA-publiserings av KVP, med i alt 5 indikatorer. (4 andre indikatorer måtte utgå pga forsinkelser knyttet til streiken i offentlig sektor. Disse vil først bli publisert i 2013.) En detaljert publiseringen av fylkesfordelte tall vil som tidligere år skje høsten 2012. Selv om både innsendingstempo, datakvalitet og oppretting er bedre enn året før, er resultatet fortsatt for dårlig i mange kommuner. Arbeids- og velferdsdirektoratet hadde i 2011 en egen arbeidsgruppe som bl.a. skulle se på tiltak for å heve kvaliteten på skjema 11 C, uten at man kom frem til tiltak som vil ha noen klar virkning allerede for 2012-data.

Innsending og oppretting av skjema 7, 11 og 12 har i hovedsak gått etter planen, selv om enkelte kommuner fortsatt venter alt for lenge med å sende inn data og å rette opp SSBs feillister.

3.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen foreslår å gjøre mindre justeringer i spørsmålene i skjema 7 knyttet til krisesentre, etter forslag fra BLD, samt en tilsvarende endring i de publiserte nøkkeltallene. De 4 KVP-indikatorerne som måtte utgå for 2011, vil bli publisert for 2012.

Arbeidsgruppen oversender ellers til Samordningsrådet et forslag fra Helsedirektoratet om individregistrering av ”årsak til kontakt med sosialtjenesten” på skjema 11 sosialhjelp, uten at gruppen har kunnet samle seg om å anbefale eller frarå slik innsamling.

Arbeidsgruppen har 18. juni fått oversendt fra Arbeids- og velferdsdirektoratet en del ytterligere forslag til endringer i skjema. Arbeidsgruppen har ment at innholdsmessige endringer i skjema som medfører bortfall av eller endret informasjon, ikke kan besluttes på så kort varsel. Gruppen må påse at foreslåtte endringer ikke går ut over ulike brukeres informasjonsbehov, herunder at det ikke oppstår uønskede/uforutsette brudd i tidsserier. En del strykforslag berører for eksempel vedtatte indikatorer på kvalitet i tjenestene. De av direktoratets forslag som ikke medfører bortfall av/ endret informasjon, er derimot i hovedsak foreslått tatt inn allerede for førstkommende rapporteringsår.

Arbeidsgruppen vil tidlig på høsten avholde et møte der man gjennomgår samtlige spørsmål på skjema for å se på mulighet for endringer/forenklinger for påfølgende rapporteringsår (m.a.o. 2013 for skjema 7 og 12, 2014 for skjema 11 og 11 C).

Arbeids- og velferdsdirektoratet påpeker at direktoratet hadde håpet at årets prosess med utforming av påfølgende års KOSTRA-skjema hadde blitt mer grundig slik at flere endringer kunne ha blitt foretatt. Når dette ikke har skjedd i den grad Arbeids- og velferdsdirektoratet hadde sett for seg, så ser direktoratet fram til at en prosess startes opp allerede fra høsten av, der sosialtjenestegruppen tar en omfattende gjennomgang av skjemaene for sosialtjenesten med sikte på å forbedre dem.

4. Evaluering av siste rapportering

4.1. Utarbeiding av skjema

Skjema 7 og 12 for 2011 og skjema 11 og 11 C for 2012 har blitt utarbeidet av fagseksjonen ved Torild-Irene Kårstad. Som tidligere år har dette fungert veldig bra.

I tråd med året før gjennomførte SSB høsten 2011 møter med de tre viktigste systemleverandørene med sikte på mer smidig innsending av skjema 11 og 11 C. Det er viktig å opprettholde denne dialogen også høsten 2012.

4.2. Kontroller i skjema

Kontrollene i skjemaene 7 *Personell og virksomhet i sosialtjenesten* og 12 *Stønadssatser økonomisk sosialhjelp* er ikke endret fra fjorårets innrapportering. Kontrollene som benyttes er i hovedsak sumkontroller, logiske kontroller og kontroller for manglende utfylling av obligatoriske felter. Noen av kontrollene fungerer kun som advarsler, og gjør det mulig for kommunene å gå videre i skjemaet uten å svare. I revisjonen kontrollerer man mot fjorårets tall i både skjema 7 og skjema 12.

For skjema 11 *Registrerings skjema for sosialhjelp* har over 95 % av kommunene egne fagsystemer. Det er utarbeidet et kontrollprogram som kommunene skal benytte i forbindelse med online-innrapportering. Etter at kontrollene i 2009 ble lagt inn i fagsystemene, slik at kommunene fikk umiddelbar beskjed om feil/mistenkelige verdier før innsending, økte kvaliteten på de innsendte data merkbart. For 2011 skjedde det ytterligere forbedringer ved at det var klart færre feil enn for 2010. Skjema 11 C (kvalifiseringsordningen) følger i hovedsak samme opplegg for kontroller som skjema 11, men her opplever vi at mange kommuner velger å overse et stort antall feilmeldinger og likevel sender inn mangelfulle/ feilaktige data.

4.3. Innsamling av data (rapporteringen);

Til publiseringen 15. mars var datainngangen omtrent som i fjor, og data ble publisert som planlagt.

Ved publisering 15. juni hadde samtlige kommuner sendt inn skjema 11, mens 7 kommuner manglet skjema 7 og 9 kommuner manglet skjema 12. Ved publisering av endelige tall 25. juni var også skjema 7 og 9 komplette. Ved publiseringen 25. juni hadde alle tre skjema status av endelige tall. I tråd med resten av KOSTRA ble det 15. mars publisert landstall/ estimerte nasjonale tall for en del sentrale nøkkeltall. For 15. juni-publiseringen måtte estimer/landstall, pga streik i offentlig sektor, utsettes til 2. juli.

For skjema 11 C Kvalifiseringsstønad (KVP) manglet 15. juni 11 kommuner som hadde rapportert KVP-aktivitet til NAV for 2011. I tillegg har ca 50 kommuner ikke returnert feillisten SSB sendte dem, dette er i all hovedsak mindre kommuner med få feil.

På samme måte som årene før vil det bli gjennomført en særskilt KVP-publisering etter fylke og kommunestørrelse, der man holder utenfor kommuner som mangler helt eller som har større mangler i tallene. Denne publiseringen vil skje i oktober.

Vedr. kvalifiseringsstønad er både innsendingstempo, datakvalitet og oppretting fortsatt for dårlig i et stort antall kommuner.

For skjema 11 er det fortsatt en del vansker med uttrekk fra fagsystemene. For skjema 11 C byr filuttrekk fortsatt på store utfordringer i mange kommuner som ikke har samtlige data samlet i ett fagsystem. En leverandør hadde inntil midten av januar en feil i systemet som medførte underrapporterte 11 C-data (og påfølgende nyinnsendinger).

4.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Noen kommuner har også i år fått misvisende feilmeldinger ved innsending av data, dette vil bli søkt rettet til neste versjon av skjema 7, skjema 11 og 11 C..

Vedr. kvalifiseringsstønad mottok SSB også for 2011 data fra Avdires interne rapporteringer som bidrag til å vurdere kvaliteten på de innsamlede data. Et stort antall kommuner unnlater fortsatt å sende inn data, å returnere feillister eller å gjøre dette komplett. Minst 30 feillister oppgis ikke å være mottatt i kommunene, til tross for at de er sendt rekommandert og er kvittert ut som mottatt lokalt.

4.5. Publisering

For 2011 ble det på nivå 2 publisert 3 nye indikatorer for KVP. På nivå 3 ble det publisert 4 nye indikatorer for KVP og 6 nye indikatorer for krisesenter.

Publiseringen av estimerte nasjonale tall gikk som planlagt i mars, mens juni-tallene (landssummer) først ble publisert 2. juli.

4.6. Brukerreaksjoner

4. Som tidligere har en del kommuner meldt tilbake at rapporteringen av KVP er svært tidkrevende, gitt organiseringen av data i kommunene.

5. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

5.1. Bakgrunn for ønsket endring

Arbeids- og velferdsdirektoratet har foreslått å endre tittelen på funksjon 273 Kommunale sysselsettingstiltak. Endringen betegner samme innhold som før, men med mer presis ordlyd.

Ut over dette er det ikke ønsket nye funksjoner eller arter for sosialtjenesteområdet for 2013.

5.2. Forslag til endring

Tittelen på funksjon 273 Kommunale sysselsettingstiltak endres til:
«Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi»

6. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

6.1. Bakgrunn for endring

Skjema 7: Personell og virksomhet i kommunale sosiale tjenester

Det gjøres justeringer av lovhenvvisninger i tråd med endringer i lovverket. Det gjøres ingen lovhenvvisning for funksjon 243, da den aktuelle paragrafen i den nye helse- og omsorgsloven bare omfatter tvangstiltak. Det foreslås endret navn på funksjon 273 (dette betegner samme innhold, men mer presis ordlyd). Det tas etter forslag fra Arbeids- og velferdsdirektoratet inn et nytt spørsmål 5.5.

Det presiseres i skjema at registreringen *ikke* bare skal omfatte kommunalt ansatte ved NAV-kontoret, men også andre kommunalt ansatte som utfører arbeid på de KOSTRA-funksjonene som her utgjør sosialtjenesten.

Ny statistikk for krisesentre

Spørsmål om krisesentre ble tatt inn i skjema for 2011. For 2012 ønsker BLD å justere/ tydeliggjøre spørsmålene, og arbeidsgruppen støtter dette. Det dreier seg fortsatt om summariske spørsmål som kan fylles ut av kommunen mot slutten av året.

Vedr. ev. nye rusmiddelspørsmål på skjema 7:

Helsedirektoratet har også i 2012 gjennomført en særskilt datainnsamling fra kommunene om kommunale rusforhold. Data er dels relatert til kommunens bruk av øremerkede tilskudd, og dels til kommunens samlede innsats uansett finansiering. Det er fortsatt en målsetting å innlemme de nye opplysningene i KOSTRA etter hvert, men direktoratet vurderer også for 2013 en rapportering utenfor KOSTRA som mest hensiktsmessig.

Skjema 11 Økonomisk sosialhjelp:

I skjema 11 foreslås en endret lovhenviing samt noen tekstlige justeringer av svaralternativ.

Med bakgrunn i piloten for standard koder for hovedproblem til grunn for søknad om sosialhjelp, foreslår Helsedirektoratet at det tas inn en liste med hovedproblem som ligger til grunn for søkere av økonomisk sosialhjelp i skjema 11 for 2013. Hensikten er å få informasjon om hvilke type problemer som ligger til grunn hos mottakere av stønad, med sikte på en bedre oversikt over situasjonen knyttet til rusmiddelmisbruk og/eller psykiske vansker og det kommunale arbeidet rettet mot målgruppene.

Helsedirektoratets forslag til nytt spørsmål 5 i skjema11 for sosialhjelp 2013:

Hva er de viktigste problemer eller utfordringer som ligger til grunn for kontakt med sosialtjenesten? Angi de viktigste problemområder i hver bolk: helseutfordringer og praktiske utfordringer.

Kodene angir de underliggende problem/utfordring hos brukeren - ikke for hva som er selve årsaken til den bestemte stønaden.

Helsemessige utfordringer	Praktiske utfordringer
Rusmiddelproblemer	Lav inntekt/ingen inntekt
Psykiske vansker/lidelser	Gjeldsproblemer
Fysisk funksjonshemming	Dårlig økonomistyring
Annet somatisk problem	Avbrutt videregående skole
Spillavhengighet	Boligproblematikk
Annet	Manglende norsk språkkunnskap
Vet ikke	Annet
Ikke aktuelt	

Arbeidsgruppen har ikke kunnet samle seg om å tilrå eller frarå at slik registrering gjennomføres for 2013. Da Helsedirektoratet la frem planene på

samordningsrådsmøtet i september 2011, ble direktoratet anbefalt å gjennomføre pilotering og utredning først. Dette er nå gjort. Arbeidsgruppen erkjenner at direktoratet har behov for mer data om utsatte grupper, ikke minst rusmisbrukere og personer med psykiske lidelser. Det er også positivt at direktoratet nå tar initiativ til en arbeidsgruppe som høsten 2012 skal se på den samlede informasjon om disse målgruppene, der den foreslåtte registreringen er én av byggestenene.

Likevel er flere i arbeidsgruppen i tvil om hvorvidt slik innsamling vil gi data av tilstrekkelig kvalitet/ relevans. De er usikre på om saksbehandlerne har tilstrekkelig kunnskap om brukerne til at dette kan rapporteres. Dersom forslaget skulle få tilslutning i Samordningsrådet, mener man at i det minste begrepene ”årsak til” eller ”underliggende problem” ikke bør inngå i spørsmålsstillingene i skjemaet. Begreper som ”kjente problemer”, ”forelagte problemer” eller ”kjente utfordringer av betydning for tjenestebehovet” er mindre årsaksrelatert, og vil være lettere å besvare for saksbehandler. Dette vil antakelig kunne gi flere avkryssinger på hver bruker, men begrepene har mindre tolkningsrom og vil gjøre svarene mer sammenliknbare. Svaralternativer kan utformes deretter.

Andre er mer prinsipielt uenige i at slike opplysninger i det hele tatt skal rapporteres gjennom skjema 11, fordi skjema 11 uansett bare fanger opp deler av målgruppen (for eksempel bare de rusmiddelmissbrukere som samtidig mottar økonomisk sosialhjelp). Man vil i stedet henvise problemstillingen til dybdeundersøkelser i et utvalg kommuner.

Flere spør seg også om det uten videre er juridisk uproblematisk å samle inn og lagre slike sensitive opplysninger sentralt. Det understrekes videre at Helsedirektoratet ev. må sørge for å skaffe seg hjemmel til å benytte skjema 11 til slik innsamling (enten via Arbeids- og velferdsdirektoratets hjemmel, eller ved at også HODs hjemmel settes inn på 2013-skjema).

De som er positive til forslaget, viser til at tilsvarende data i mange år har vært samlet inn på KOSTRAs barnevernsskjema (skjema 15). De påpeker at kodelisten gjenspeiler vurderinger som sosialtjenesten uansett gjør, og derfor burde kunne gi data med en rimelig grad av sikkerhet. Lignende koder ligger allerede inne som frivillige felt i fagsystemene, og er således ikke uttrykk for noen statlig ”skrivebordstenkning”.

Arbeidsgruppen vil etter dette ikke trekke noen konklusjon i saken, men spiller saken over til Samordningsrådet.

Skjema 11 C Kvalifiseringsstønad:

Henvisningen på dagens skjema til at rapporteringen følger samme prinsipp som skjema 11, fjernes, da dette kan bli misoppfattet. (Skjema 11 rapporteres etter utbetalingsår, 11 C etter aktive program).

6.2. Forslag til endring

Skjema 7 Personell og virksomhet i kommunale sosiale tjenester

Spørsmål 2 Årsverk etter utdanning og stillingsomfang:

Følgende presisering settes over tabellen: ”Registreringen skal *ikke* bare omfatte kommunalt ansatte ved NAV-kontoret, men også andre kommunalt ansatte som utfører arbeid på de KOSTRA-funksjonene som her utgjør sosialtjenesten.

Når det gjelder funksjonsplasseringen, er det i KOSTRA tiltakets/virksomhetens faglige innhold, og ikke organisatorisk plassering, som avgjør.”

Etter endringer i lovverket presiseres definisjonen av funksjon 242 b til: Rådgiving, veiledning og forebygging av sosiale problemer på de øvrige kommunale sosiale tjenestoområdene som er regulert i helse- og omsorgstjenesteloven med unntak av tjenester som omfattes av funksjon 243 og av funksjonene 273 og 275.

Ved definisjonen av funksjon 243 vises det likevel **ikke** til oppgaver som omfattes av helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 10, jf. punkt 5.1 over.

Tittelen på funksjon 273 Kommunale sysselsettingstiltak endres til: «Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi». Jf også rapportens punkt 4.1.

Spørsmål 5.1: Legges til lovhenvvisning, slik at spørsmålet skal lyde: *Hvor mange vedtak har kommunen fattet om midlertidige tiltak til rusmiddelmissbrukere i påvente av spesialisert behandling (helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 nr. 1 til nr. 6)*

Nytt spørsmål 5.5: Har kommunen eget ungdomsteam/-koordinator? (Ja/ Nei)

Spørsmål 6 Krisesentre. Forslag til endringer:

a) -totale kostnader per 31.12.2011: Kommunenes bidrag til drift av krisesentertilbud, uavhengig av om kommunen er vertskommune eller ikke.

Endres til:

totale kostnader pr. 31.12.2011: Hver enkelt kommunes bidrag til drift av krisesentertilbud i henhold til plikten som følger av krisesenterloven, uavhengig av om kommunen er vertskommune eller ikke.

b)-totalt antall plasser til disposisjon fordelt på kvinner og menn per 31.12.

Endres til:

totalt antall plasser til disposisjon i krisesentertilbudet, herav fordelt på kvinner og menn pr 31.12.2011:

To nye spørsmål innarbeides med plassering før det som i dag er spørsmål c)

- Er krisesentertilbudet for kvinner lokalisert i egen kommune per 31.12.?

Ja/Nei

- Er krisesentertilbudet for menn lokalisert i egen kommune per 31.12.?

Ja/Nei

c)-samarbeider kommunen med andre kommuner om krisesentertilbudet (Ja/Nei)

Ingen endring

d) -Hvis ja, hvor mange kommuner deltar i samarbeidet, - og i hvilken kommune er tilbudet lokalisert?

Endres til:

1. Hvis ja, hvor mange kommuner deltar i samarbeidet?

2. I hvilken kommune er krisesentertilbudet det samarbeides om lokalisert?

e) -Kjøper kommunen tjenester av private per 31.12.? Ja/Nei

f) -Er krisesentertilbudet til menn drevet av andre enn tilbudet til kvinner? (Ja/Nei)

Endres til:

e)-Har kommunene organisert krisesentertilbud (virksomhet og tjenester som utgjør krisesentertilbud) for kvinner gjennom avtale med privat leverandør per 31.12? (Ja/Nei)

f)-Har kommunen organisert krisesentertilbud (virksomhet og tjenester som utgjør krisesentertilbud) for menn gjennom avtale med privat leverandør per 31.12? (Ja/Nei)

Skjema 11, Registreringsskjema for økonomisk sosialhjelp

Spørsmål 2.8: Arbeidsavklaringspenger flyttes frem som 5. svaralternativ.

Spørsmål 2.9: Svaralternativene bør lyde:

- Arbeid, heltid Arbeidsmarkedstiltak (statlig)
- Arbeid, deltid Introduksjonsordningen
- Under utdanning Kommunalt tiltak
- Kvalifiseringsprogrammet Registrert arbeidsledig
- Ikke arbeidssøker Arbeidsledig, men ikke registrert hos NAV

Spørsmål 4. Individuell plan (IP). Det tas inn henvisning til lovgrunnlaget for IP (lov om sosiale tjenester i NAV § 28), for å unngå misforståelser i forhold til andre lovverk.

Vedr. mulig registrering av årsak til kontakt med sosialtjenesten, se rapportens punkt 5.1

Skjema 11C Registreringsskjema for mottakere av kvalifiseringsstønad:

På skjemaets side 1 strykes første setning ("Skjemaet er lagt opp etter mønster fra skjema 11 *Registreringsskjema for sosialhjelp* og 11b *Introduksjonsstønad*").

Skjema 12 Stønadssatser for økonomisk sosialhjelp

Spm 2.3 omformuleres til: Når ble gjeldende satser vedtatt?

7. Ønskede endringer i faktaark

7.1. Ønskede endringer

7.1.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Følgende indikatorer om krisesenter strykes: "Kjøper kommunen tjenester av private per 31.12.? Ja/Nei" og "Er krisesentertilbudet til menn drevet av andre enn tilbudet til kvinner (Ja/Nei)"

7.1.2 Nye nøkkeltall

Endringer på nivå 2:

1. Deltakere på KVP t.o.m. 24 år og 25 år + (per innbygger 18-24 år og 25-66 år)
2. Deltakere på KVP t.o.m. 24 år og 25 år + i prosent av alle deltakere på KVP

Endringer på nivå 3:

1. Deltakere på KVP t.o.m. 24 år og 25 år

Krisesenter:

To nye indikatorer om krisesenter tas inn:

1. Har kommunene organisert krisesentertilbud (virksomhet og tjenester som utgjør krisesentertilbud) for kvinner gjennom avtale med privat leverandør per 31.12? (Ja/Nei)

2. Har kommunen organisert krisesentertilbud (virksomhet og tjenester som utgjør krisesentertilbud) for menn gjennom avtale med privat leverandør per 31.12? (Ja/Nei)

Alle nye tall på nivå 2 og 3 publiseres 15/3-2013.

7.1.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Det er ikke planlagt å endre innholdet i eksisterende nøkkeltall og/eller grunnlagsdata for sosialtjeneste området i forbindelse med publisering våren 2013.

8. Videreutvikling av KOSTRA**8.1. Kvalitetsindikatorer**

Følgende kvalitetsindikatorer publiseres nå på fagområdet, basert på arbeidet som er gjort i en egen arbeidsgruppe for kvalitetsindikatorer:

- Kommunal stønadsnorm
- Stønadslengde
- Andel langtidsmottakere
- Brukerundersøkelse
- Andel sosialhjelpsmottakere som har fått utarbeidet individuell plan
- Andel sosialhjelpsmottakere som har fått oppnevnt koordinator for individuell plan

Videre publiseres tilgjengelighet (åpningstid/telefonid) som grunnlagsdata. Arbeidsgruppen har foreløpig ikke konkludert med at også denne opplysningen bør inngå blant kvalitetsindikatorene.

8.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Det arbeides med å få KOSTRA-publiseringen mer dekkende for kommunal tjenesteproduksjon, ved at virksomhet ved kommunale foretak (KF) og interkommunale selskaper (IKS) inkluderes, slik det gjøres ved den nye publiseringen av konserntall for bl.a. sosialtjenesten. For sosialtjenesten er slik organisering foreløpig nokså sporadisk.

Det ble i 2010 kartlagt hvordan tjenesterapporteringen håndterer samarbeid over kommunegrensen, samarbeid med private aktører og i form av særbedrifter. Når det gjelder KOSTRA-skjema 7, sier dagens tjenesteveiledning: "Det skal fylles ut ett skjema per kommune...Når det gjelder tjenesterapportering for interkommunale ordninger, skal hver kommune føre opp sin andel av personellet som omfattes av ordningen". Det man har tenkt på her, er i hovedsak samarbeid etter kommunelovens § 27. Årsverk fra ev. kommunale foretak og IKS er også

forutsatt å være med, men dette sies ikke eksplisitt. Det samme vil gjelde ev. organisering av samkommuner.

Når det gjelder årsverk til skjema 7, ligger utfordringen i å få kommunen til å inkludere ev utskilte virksomheter (KF) når de fyller ut skjema. Ved ulikt interkommunalt samarbeid ligger utfordringen i å få kommunene til å beregne hvilken årsverksinnsats (og av hvilke typer personell) som ligger bak hver enkelt kommunes bidrag til den interkommunale virksomheten. Antagelig vil man her måtte ta utgangspunkt i den samlede personellinnsatsen for samarbeidsprosjektet, og så se på hvor stor andel av utgiftene kommune X bidrar med, og deretter overføre denne prosenten til hver personellgruppe som samarbeidsprosjektet består av.

Gruppen har flere ganger understreket målsettingen om å vise hvilke tjenester som står til befolkningens rådighet, og ikke bare kommunekassens bidrag til disse tjenestene. Som bidrag til dette inkluderte skjema 7 i noen år opplysninger om hvorvidt kommunen deltok i ulike interkommunale ordninger på fagområdet, mens man nå bare har formuleringen om interkommunale ordninger i veiledningsheftet. Tiltaket f.o.m. 2010 om å korrigere årsverksdata for innsats utført ved NAV-kontor, er i tråd med dette. Gruppen ønsker om mulig å styrke tjeneste-/ velferdsperspektivet i skjema 7 ytterligere, så lenge det ikke kommer i konflikt med kommuneregnskapets behov. Når det høsten 2012 skal gjøres en gjennomgang av alle spørsmål i skjema, vil det også være naturlig å trekke inn spørsmålet om hvor godt skjema fanger opp den samlede tjenesteytingen på feltet.

8.3. Ny arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid/ rusarbeid

Helsedirektoratet og SSB foreslår at det høsten 2012 etableres en arbeidsgruppe for psykisk helsearbeid/rusarbeid, som kan se helhetlig på problemstillinger som løper på tvers av KOSTRA-områder. Dette er et viktig initiativ for en mer planmessig utbygging av data på dette sektorovergripende feltet.

9. Annet

10. Referanser

11. Vedlegg

11.1 .Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende

- Skjema 7
- Skjema 11
- Skjema 11 C
- Skjema 12

11.2. To vedlegg fra Helsedirektoratet:

- Pilot for bruk av standard koder. Rapport fra pilot (utkast)
- Vedlegg til rapport for pilot for bruk av standard koder sosialhjelp

Vedlegg til rapport for sosialtjenesten vedrørende introduksjonsordningen

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Introduksjonsstønaden har fra våren 2009 inngått i arbeidsgruppen for sosialtjenesten. Det vises til Rapport til Samordningsrådet 2012 – sosialtjenesten. I dette vedlegget omtales tillegg for introduksjonsstønaden. Arbeidet utføres av SSB på oppdrag fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD). I arbeidsgruppen har Truls Knudsen og Hege Hov Eggen deltatt fra BLD og Anne Edman og Ragnhild Dugstad fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). I tillegg deltar Kari Kraakenes fra SSB som fagansvarlig for SSB sin statistikk om introduksjonsstønaden.

Data hentes inn på KOSTRA-skjema 11B *Registreringsskjema for introduksjonsstønaden*. Årsverk i skjema 7 *Personell og virksomhet i kommunale sosiale tjenester per 31.12* og utgifter og inntekter i kommuneregnskapet registreres på funksjon 275 *Introduksjonsordningen*.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Datainngangen for 2011 ved publiseringen 15. mars 2012 var om lag som året før; 6 kommuner manglet, mens det ved publisering i mars 2011 året før manglet data for 2010 fra 7 kommuner. Ved publisering 15. juni 2012 manglet 1 kommune som ved publiseringen i juni 2011.

Ved publiseringen 15. mars 2012 hadde 298 kommuner sendt inn skjema 11B for 2011. I 2011 hadde 286 kommuner rapportert inn data for 2010 på samme tidspunkt.

Ved publisering 15. juni 2012 hadde 303 kommuner sendt inn skjema 11B med data for 2011 mot 292 året før.

Økningen i antall kommuner skyldes økt bosetting av flyktninger og med dette også flere kommuner som har deltakere i introduksjonsprogram. Det kan foreløpig ikke estimeres nasjonale tall 15. mars da beregningene ikke skiller mellom de kommuner som er forsinket med rapporteringen og de kommunene som ikke har deltakere i introduksjonsprogram og dermed ikke skal inngå i estimeringen av nasjonale tall.

Før dette siste arbeidsgruppemøtet har BLD, IMDi og SSB hatt et eget møte om skjema for 2013 og planer for arbeidet i 2013. Denne gruppen møtes igjen over sommeren.

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

Skjema 11B foreslås uendret for 2013. Det blir kun en presisering i henvisning til introduksjonsloven der selve lovnummeret har manglet.

En mindre presisering av teksten i skjema 7 ønskes for å sikre at alle årsverk knyttet til bl.a. funksjon 275 Introduksjonsordningen tas med, også der tjenesten ligger utenfor NAV. Se hovedrapport fra arbeidsgruppen. Ingen forslag til endring av funksjoner eller faktaark.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Skjema 11 B for 2012-2013 har blitt utarbeidet av fagseksjonen ved Kari Kraakenes. Skjema for 2012 og 2013 foreløpig kun i word-versjon.

SSB gjennomførte som tidligere år høsten 2011 felles møter med de tre viktigste systemleverandørene for skjema 11 og 11C samt skjema 11B med sikte på mer smidig innsending også av skjema 11B. Det er viktig å opprettholde denne dialogen også høsten 2012.

3.2. Kontroller i skjema

Veiledning til skjema 11B og kontroller i skjemaet og av innsendte data ble revidert på høsten 2009 for innrapporteringen for 2009 og det ble her lagt inn flere nye kontroller i skjemaet. Dette har medført at det var færre kommuner som hadde feil i dataene etter innsending til SSB. Samme kontrollprogram ble benyttet for 2011 med en kontroll av stønadsbeløp i tillegg.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Datainngangen for 2011 ved publiseringen 15. mars 2012 var om lag som året før; 6 kommuner manglet, mens det ved publisering i mars 2011 året før manglet data for 2010 fra 7 kommuner. Ved publisering 15. juni 2012 manglet 1 kommune som ved publiseringen i juni 2011.

Ved publiseringen 15. mars 2012 hadde 298 kommuner sendt inn skjema 11B for 2011. I 2011 hadde 286 kommuner rapportert inn data for 2010.

Ved publisering 15. juni 2012 hadde 303 kommuner sendt inn skjema 11B mot 292 i 2010. Som i 2010 er det en av kommunene som hadde introduksjonsprogram i 2011 som ikke har rapportert.

Økningen i antall kommuner skyldes økt bosetting av flyktninger og med dette også flere kommuner som har deltakere i introduksjonsprogram. De fleste som deltok i introduksjonsprogram i 2011 var bosatt i 2009 og 2010. Som tidligere år er noen av flyktningene bosatt sist år bosatt så sent på året av de ikke er kommet i gang med introduksjonsprogram før året etter. Disse kommer med først i neste års rapportering.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Det ble høsten 2009 lagt inn flere kontroller i skjema 11B. Disse ble videreført for 2010 og 2011. En ny kontroll ble innført for 2011. De fleste kontrollene fungerer kun som advarsler, men flere kontroller har medført færre feil etter innrapportering til SSB.

Til tross for innebygde kontroller og kontrollprogram er det behov for en del intern revisjon.

Det har vært brukbar tilbakemeldning på feillister/tilbakemeldingslister tilsendt kommunene, men for en del kommuner fikk vi først svar etter flere purringer på mail/telefon.

Oppfølging/purring av kommunene forvanskes noe av at ikke alle kommuner har introduksjonsprogram, men oversikt over kommuner som er anmodet av IMDi om å bosette flyktninger er en god kilde til å finne nye kommuner som skal rapportere.

3.5. Publisering

Publisering 15. mars og 15. juni gikk som planlagt.

Det kan foreløpig ikke estimeres nasjonale tall 15. mars da beregningene ikke skiller mellom de kommuner som er forsinket med rapporteringen og de kommunene som ikke har deltakere i introduksjonsprogram og dermed ikke skal inngå i estimeringen av nasjonale tall.

En egen DS over deltakere i introduksjonsordningen i 2011 ble publisert 26. juni 2012

Ingen endringer i nøkkeltall.

3.6. Brukerreaksjoner

Ingen kommentarer til nøkkeltallene.

Det er tidligere kommet ønske fra noen av kommunene om mer samsvar mellom koder i skjema 11B og NIR. Dette vil bli fulgt opp i en forbedret veiledning i samarbeidet mellom IMDi og SSB, og også i arbeidet med å legge til rette for at data fra NIR på sikt kan erstatte skjema 11B.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Ingen ønsker om endringer.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Skjema 11B foreslås uendret for 2013. Det blir kun en presisering i henvisning til introduksjonsloven der selve lovnummeret har manglet.

En mindre presisering av teksten i skjema 7 ønskes for å sikre at alle årsverk knyttet til bl.a. funksjon 275 Introduksjonsordningen tas med, også der tjenesten ligger utenfor NAV. Se hovedrapport fra arbeidsgruppen.

6. Ønskede endringer i faktaark

Ingen endringer

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kommunal tjenesteproduksjon – hvordan få med hele bildet?

Det vises til rapport fra sosialtjenesten

7.2. Kvalitetsindikatorer

Ingen kvalitetsindikatorer på området

7.3. Annet

Det var før 2009 ikke en formell arbeidsgruppe for skjema 11 B, siden man ved oppstart vurderte skjemaet kun skulle bestå midlertidig i noen få år. Planen var at Integrerings- og mangfoldsdirektoratets (IMDi) Nasjonalt introduksjonsregister

(NIR) relativt fort skulle overta som datakilde for deltakelse i introduksjonsordningen. Dette er fortsatt den overordnede målsettingen, men dekningsgrad og kvalitet i registeret har foreløpig ikke vært tilfredsstillende. IMDi arbeider med heving av kvaliteten i registeret. SSB vil fortsette samarbeidet med BLD og IMDi og vurdere omfanget av det videre arbeidet mot at filuttrekk fra NIR kan erstatte skjema 11B. Resultatene av videre arbeid vil når det foreligger bli lagt fram for arbeidsgruppen for sosialtjenesten.

Erfaringer fra det pågående arbeidet ved Seksjon for utdanningsstatistikk i SSB med etablering av ny statistikk for deltakere i opplæring i norsk og samfunnsfag for voksne innvandrere basert på filuttrekk fra NIR vil være nyttig i det videre arbeidet.

Ved senere utfasing av skjema 11B må det finnes en løsning for innrapportering av introduksjonsstønad på individnivå. Introduksjonsstønad registreres i dag ikke i NIR.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

1) Forslag til skjema 11B for 2013

Barnevern

1. Innledning

Arbeidsgruppen for barnevern har hatt ett møte i løpet av våren 2012, og avtalte på dette møtet at videre diskusjon kunne foretas på e-post. Alle representantene bortsett fra to var til stede på møtet. Det var representanten fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir).

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen er underlagt BLD som har avtalt at ledelse og sekretariatsoppgaver for arbeidsgruppen utføres av Statistisk sentralbyrå (SSB).

Arbeidsgruppen består nå av representanter fra:

- Barne-, likestillings-, og inkluderingsdepartementet (BLD)
v/ Solveig Valseth
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
v/Bjørn Halse
- Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)
v/Sissel Ferstad
- Kommunenes sentralforbund (KS)
v/Anne Jensen
- Oslo kommune
v/ Jan Motzfeldt Dahle
- Statistisk sentralbyrå (SSB)
v/ Tone Dyrhaug, Unni Grebstad, Magnus Mausethagen
og John Åge Haugen (leder)

1.2. Mandat

Arbeidsgruppen skal holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordninger fra kommunene og fylkeskommunene innenfor egne funksjonsområder (jf. forskrift fra KRD). Liste over arbeidsgruppene og hvilke funksjoner de har ansvar for vedlegges.

Arbeidsgruppene skal:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og ev. gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke og å kvalitetssikre eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.
- Vurdere innspill fra Effektiviseringsnettverkene om nøkkeltall, særlig i forhold til kvalitetsindikatorer.
- Vurdere indikatorer om universell utforming.

- Arbeidsgruppene skal følge opp nødvendige oppdatering av administrative registre for å sikre at kommunenes oppgavebyrde holdes på lavest mulig nivå.

De enkelte fagdepartementer kan utdype og spesifisere mandatet på sine områder. Samordningsrådet for KOSTRA skal i slike tilfelle holdes orientert.

Mandatet (med ev. utdypinger/spesifikasjoner fra fagdepartementene) skal årlig gjennomgås i Samordningsrådet for KOSTRA.

Arbeidsgruppene rapporterer til Samordningsrådet for KOSTRA. Arbeidsgruppene under Helse- og omsorgsdepartementets og Arbeidsdepartementets ansvarsområde rapporterer til Kontaktutvalget for helse- og sosialstatistikk. For disse gruppene samordner Kontaktutvalget evt. henvendelser/ problemstillinger som skal fremmes for Samordningsrådet.

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2012

1. Arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene, videreføres. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling.
2. Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.

2. Oppsummering og anbefaling

Arbeidsgruppen foreslår i år en omlegging av barnevernsstatistikken i tråd med rapporten *Datainnsamling på barnevernområdet Forslag til endringer i datainnsamling gjennom KOSTRA og kommunenes halvårsrapportering*. Dette vil medføre endringer i både skjema 15 Barnevern fra rapporteringsår 2013, og Skjema 8 Personell og organisering av barnevernstjenesten fra rapporteringsår 2012. I denne sammenhengen har behovet knyttet til revidering/endringer av funksjoner også blitt sett på. I tillegg har muligheten for registerbasert personellrapportering og nye indikatorer blitt vurdert.

2.1. Oppsummering

På Kostra-arbeidsgruppe møtet i 2011 ble det besluttet at prosessen med omlegging av Kostra-barnevern, både skjema 15 og 8 skulle settes i gang. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe ledet av BLD som besto av representanter fra SSB, Bærum kommune, Oslo kommune, Midtre Namdal samkommune, Visma, Acos, Bufdir, BLD og Fylkesmannen i Buskerud. Arbeidet i gruppa resulterte i rapporten: *Datainnsamling på barnevernområdet Forslag til endringer i datainnsamling gjennom KOSTRA og kommunenes halvårsrapportering* (rapporten er vedlagt). Denne rapporten ligger til grunn for forslaget om omlegging av barnevernsstatistikken som fremmes.

Hensikten med omleggingen er å legge til rette for datainnsamling og rapportering som gir et mer fullstendig og presist bilde av praksis i barnevernet. Barnevernsstatistikken har vært gjennom lignende omlegginger i 2002 og 2007. Omleggingen er helt nødvendig om statistikken som produseres skal være relevant i forhold til dagens situasjon i barnevernet.

Skjema 15

Omleggingen som arbeidsgruppa anbefaler vil medføre at fagsystemleverandørene i løpet av høsten 2012 må gjøre sine systemer klar til å ta i mot ”ny” informasjon fra kommune fra 1. januar 2013. SSB må utvikle nytt filmottak og revisjonssystem i løpet av 2013. Ny statistikk vil publiseres i 2014. Omleggingen vil medføre at statistikken kun baserer seg på fullt uttrekk, en kartlegging gjort av SSB viser at sannsynligvis bare 2-3 små kommuner ikke vil

ha fagsystem ved innrapportering av data for 2013. De innholdsmessige endringene er i hovedsak nye kategorier på de fleste områder og ”fra til datoer”. Dette vil henholdsvis sørge for en relevant statistikk og legge til rette for forløpsstatistikk på barnevern (se mer i kapittel 5).

Skjema 8

For å sikre en mer enhetlig rapportering av ansatte i barnevernstjenesten foreslås det at skjema 8 utvides til å omfatte funksjon 251, såkalte tiltaksstillinger, i tillegg til funksjon 244, saksbehandlerstillinger. Dette vil også gi et mer fullstendig bilde av hvor mange som er ansatt i det kommunale barnevernet. Forslaget ble lagt fram i 2011, og arbeidsgruppa var da delt i et flertall og et mindretall med hensyn til å gjøre endringer i *skjema 8 Personell og organisering av barnevernstjenesten* allerede fra 2011, men ønsket at dette skulle vurderes for 2012 i statistikkomleggingsgruppa. Og etter arbeidet i denne gruppa fremmes det nå forslag om at skjema 8 skal omfatte både funksjon 244 og 251.

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

- Arbeidsgruppa anbefaler at en omlegging av barnevernsstatistikken, både skjema 15 og 8 i henhold til forslagene i rapporten *Datainnsamling på barnevernområdet Forslag til endringer i datainnsamling gjennom KOSTRA og kommunenes halvårsrapportering* og forslag som kom fram på KOSTRA-arbeidsgruppemøte i 2012.
- Arbeidsgruppa har forslag til to nye indikatorer i Faktaark H. Barnevern. Netto driftsutgifter per barn i tiltak (244, 251 og 252), Brutto driftsutgifter til tiltak per barn i tiltak (251 og 252).
- Registerbasert personellrapportering er ikke hensiktsmessig som erstatning for skjema 8
- Arbeidsgruppa anbefaler primært en revidering av funksjonene 244, 251 og 252 og om dette ikke er mulig en opprettelse av ny funksjon til å dekke aldersgruppen 18-22 år i barnevernet.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Seksjon for leveårsstatistikk overtok høsten 2008 produksjonen av egne elektroniske skjemaer og det har heller ikke i år ikke vært noen problemer knyttet til skjemaproduksjonen på barnevernsfeltet.

3.2. Kontroller i skjema

I skjema 8: Personell og organisering av barnevernstjenesten er det en automatisk summering av sum stillinger/årsverk slik at det bare er de ulike utdanningskategoriene som fylles ut. For spørsmålet om organisering er det benyttet radiobokser. Det er lagt inn en kontroll i skjemaportalen som slår ut dersom sum ubesatte stillinger (2B) er høyere enn sum besatte stillinger (2A).

I skjema 15: Barnevern er det bare benyttet et begrenset antall kontroller for ikke å forhindre/forsinke utfyllingen. Ett viktig datofelt blir kontrollert, dvs. man kan ikke ha avsluttet undersøkelsen før den er påbegynt. Man vil heller ikke kunne fylle ut for gamle undersøkelser, da årstallet vil gi advarsel og stoppe videre utfylling.

Skjemakontrollene bidrar til å lette revisjonsarbeidet, men for skjema 15 - Barnevern, som gir oss individdata, er det bruken av kontrollprogrammet (BVK) som er bærebjelken i revisjonsarbeidet, fordi størstedelen av datainngangen skjer via filuttrekk, ikke skjema. Dette programmet er nå lagt inn i de fleste fagsystem, og er lett tilgjengelig via Internett. For rapportering av 2011 data ble flere av

kontrollene endret slik at de hindrer innsending om de slår ut. Dette har redusert antall feil og kvaliteten øker ved at kommunene gjør opprettinger selv.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen);

Innrapporteringen på barnevernsfeltet siste år bygger på følgende to KOSTRA-skjema:

- Skjema 8: Personell og organisering av barnevernstjenesten 2011
- Skjema 15: Barnevern 2011

Innrapporteringen av barnevernsdata har i år gått meget bra. Dette har sin bakgrunn i blant annet: a) det ikke var noen endringer i rapporteringsgrunnlaget fra året før, og b) et godt samarbeid med fagprogramleverandørene ACOS og Visma med innsending av testdata fra et utvalg av kommuner før nyttår. Nesten alle kommuner leverer nå filuttrekk fra fagsystem og bare 17 kommuner brukte elektroniske skjema til å levere individstatistikken (KOSTRAskjema 15). Av disse kommuner har de fleste fagsystem og kan levere fil. Det er ønskelig å gå helt bort fra elektronisk skjema. Samtlige kommuner og bydeler hadde levert individdata til 15. juni-publiseringen, mens det manglet 6 kommuner til publisering av ureviderte tall til 15.mars-publiseringen.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Skjema 8: Personell og organisering av barnevernstjenesten 2011

Vi har bare benyttet en kontroll i skjema 8, og den har slått til ved stor endring av sum årsverk i forhold til fjoråret. Når kontrollen slår ut blir kommunene kontaktet. Bruken av e-post adresser og telefonnummer på skjema gjør det forholdsvis lett å ta kontakt med oppgavegiver.

Skjema 15: Barnevern 2011

Kontrollprogrammet for barnevern (BVK) er i dag bærebjelken i revisjonsarbeidet, sammen med revisjonssystemet KIRES barnevern. Samtlige kommuner får en tilbakemelding etter at fagseksjonen i SSB har mottatt dataene. Tilbakemeldingen inneholder to tabeller som viser foreløpige tall, og to tilsvarende tabeller har endelige tall fra året før. Alle tall som inngår i KOSTRA publiseringen er med i disse tabellene. I tillegg får kommunene en feilliste som baserer seg på de kontrollene vi har i BVK. Feillisten som skal besvares og returneres innen 2 uker danner grunnlaget for opprettingsarbeidet.

3.5. Publisering

KOSTRA-publiseringen 15.06. gikk i år uten noen store tekniske problemer. Testkjøringer og kontroll av tall til 15.06.-publiseringen har også gått greit. Det har gått greit å levere tall til publiseringen av Nasjonale tall.

3.6. Brukerreaksjoner

Det er ikke kommet inn noen konkrete ønsker fra kommunene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

I arbeidet med statistikkomleggingen ble også kontoplanen for barnevernsområdet gjennomgått. Det viser seg at definisjonen av funksjonene slik de står i dag ikke er dekkende og presise nok.

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Funksjon 244

Dagens definisjon av funksjon 244 kan skape uklarheter om hvilken type aktivitet som skal rapporteres. Det foreslås derfor en revidering av definisjonen for hva funksjon 244 skal inneholde, slik at dette fremstår mer tydelig for kommunene.

Funksjon 251 og 252

Det er behov for å presisere tydeligere skillet mellom funksjon 251 og 252 og hva som skal rapporteres hvor. Funksjon 251 og 252 er i dag definert som henholdsvis "Barneverntiltak i familien" og "Barneverntiltak utenfor familien". Skillet mellom tiltak i og utenfor familien gir ikke alltid like god mening. Skillet er basert på om barnet er i et plasseringstiltak eller ikke. Dette betyr at barn eller ungdom kan bo andre steder enn i familien, for eksempel på hybel eller hos slekt, uten at dette er resultat av at barnevernet har vedtatt et plasseringstiltak. Dersom barnet ikke er i et plasseringstiltak skal tiltak føres på funksjon 251, selv om barnet ikke bor hjemme hos sin opprinnelige familie. Denne problemstillingen er spesielt aktuell for ungdom over 18 år som mottar tiltak fra barnevernet.

De siste årene har fokuset på ettervern i barnevernet økt, og det er et mål at barnevernet skal styrke sin innsats over ungdom i alderen 18 til 23 år. Som følge av dette er det et behov for å kunne sammenligne kommunenes ressursinnsats overfor denne gruppen og følge utvikling i ressursinnsats over tid. Dette vil kun være mulig dersom:

Funksjonene 251 og 252 revideres eller det opprettes en ny funksjon for tiltak for ungdom over 18 år.

4.2. Forslag til endring

Funksjon 244

Definisjonene av funksjon 244 revideres til å omfatte utgifter til følgende:

- Drift av barnevernstjeneste
- Saksbehandling som gjennomføres av ansatte eller personell engasjert i barnevernstjenesten
- Barnevernsberedskap/barnevernsvakt
- Utgifter til sakkyndig bistand/advokat til utredning og saksbehandling
- Utgifter til tolk

Bruk av kommuneadvokat i forbindelse med saker i fylkesnemnda uttrykkes ved fordeling av utgifter. (Kommuneadvokat føres forøvrig som en felles stabsfunksjon under funksjon 120.)

Dersom barnevernstjeneste og andre tjenester har felles kontor og stillinger, skal utgiftene fordeles mellom aktuelle funksjoner.

Funksjon 251

Definisjonen av funksjon 251 endres til følgende: "Funksjon 251

Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet"

Innholdet i funksjon 251 revideres til å omfatte "utgifter til tiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet, herunder:

- Utgifter til hjelpetiltak for barn og familier
- Utgifter til plasser i sentre for foreldre og barn
- Tiltaksstillinger i barnevernstjenesten"

Funksjon 252

Definisjonen av funksjon 252 endres til: "Funksjon 252 Barnevernstiltak når barnet er plassert av barnevernet"

Innholdet i funksjon 252 revideres til å omfatte utgifter til tiltak når barnet har plasseringsvedtak fra barnevernet, herunder:

- Utgifter til tiltak som fosterhjem, akutt plasseringer, institusjon, bofellesskap
- Utgifter til hjelpetiltak iverksatt i tillegg til plassering
- Tilsynsfører i fosterhjem

Ny funksjon

Hvis funksjon 251 og 252 ikke kan revideres så mener arbeidsgruppen det er behov for å tydeligere kunne skille ut utgifter til barnevernstiltak for ungdom over 18 år (ettervern). Dette vil kreve at det opprettes en ny funksjon i KOSTRA- regnskapet knyttet til ettervern i barnevernet.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Arbeidsgruppen foreslår en omlegging i tråd med rapporten: *Datainnsamling på barnevernområdet Forslag til endringer i datainnsamling gjennom KOSTRA og kommunenes halvårsrapportering* Statistikkomleggingen vil gjøre det nødvendig med endring i innhold i fil, filuttrekk og løsning med elektronisk skjema.

5.1. Bakgrunn for endring

Skjema 15

Arbeidet med filbeskrivelse er allerede i gang og både fagsystemleverandører og IT ved SSB er involvert. I løpet av høsten 2012 må fagsystemleverandørene gjøre klart sine systemer til å ta i mot ”ny” informasjon fra kommune fra og med 1. januar 2013. Nye tall vil publiseres i 2014. Det må i løpet av høsten utarbeides nye veiledninger med hovedvekt på definisjoner. Dette vil gjøres i samarbeid med BLD. I løpet av 2013 vil SSB utvikle et nytt filmottak, kontrollsystem og ny revisjonsløsning (ISEE) for barnevern. I tillegg må en ny tabellpakke produseres tilpasset det nye statistikkinnholdet og nye typer kontroller må utvikles.

IT-utviklingen på barnevernsfeltet gjør at det ikke lengre er nødvendig med et elektronisk skjema. Det er ønskelig at alle data på området skal samles inn ved filuttrekk. I dag er det to fagsystemer på barnevernsområdet, VISMA og Acos. I 2011 var det 17 kommuner som leverte data over elektronisk skjema. En kartlegging gjort av SSB viser at det sannsynligvis vil være 2-3 små kommuner som ikke vil ha fagsystem ved innrapportering av data for 2013. I begge de aktuelle fagsystemene er det tilrettelagt for levering av filuttrekk. Forslaget fra SSB er derfor å fjerne muligheten til å levere elektroniske skjema fra og med statistikkåret 2013. De få og små kommunene som eventuelt ikke har fagsystem kan SSB hente inn data manuelt fra. En løsning med kun filuttrekk gir mest sannsynlig bedre kvalitet på statistikken og lavere tidsbruk/kostnader knyttet til rapportering både for kommunene og SSB.

Den foreslåtte omleggingen vil fjerne mange rapporteringsområder (se detaljer i rapport) og inntrykket er at svarbyrden totalt blir lavere for kommunene. SSB vil i så stor grad som mulig hente ut informasjon som kommunene allerede må registrere i sin saksbehandling da dette gir best datakvalitet. Omleggingen vil kunne gi økt svarbyrde på enkelte spørsmål, men dette avhenger også av hvordan fagsystemene velger å løse omleggingen.

Hovedtrekk i statistikkomleggingen:

- Endring av tiltakskategoriene slik at de er oppdatert etter dagens praksis. I tillegg vil omleggingen medføre endringer i kategoriene på følgende rapporteringsområder: Hvem som meldte saken, meldingens saksinnhold, resultat av undersøkelse, grunnlag for vedtak om å sette inn tiltak og opplysninger om grunnlaget for opphevelse av omsorgstiltak. I all hovedsak vil dette gjøre det lettere for kommunene å rapportere fordi kategoriene er mer tidsriktige og gir mer mening for saksbehandlerne.

- Omleggingen vil også gjøre at SSB henter inn "fra og til" datoer på meldinger, undersøkelser og tiltak. Dette er informasjon som kommunene allerede registrerer i sine fagsystemer, og den eneste forskjellen er at SSB nå vil hente ut denne informasjonen. Grunnen til at "fra og til" datoer er viktig er mulighetene det gir for å lage forløpsstatistikk på barnevern. Dette er retningen man ønsker at statistikken skal utvikle seg, jamfør forløpsstatistikken på trygd. Gjennom å legge til rette for forløpsstatistikk vil man kunne lage statistikk på hele barnevernskarrierer.
- I dag rapporteres kun meldinger som går til undersøkelse. Totaltall på meldinger har vært ønsket lenge av mange interessenter. I kommunene registreres allerede alle meldinger og det representerer derfor ingen ekstra svarbyrde. Nye tekniske løsninger gjør det nå aktuelt å vurdere om alle meldinger i barnevernet skal hentes inn av SSB. En slik omlegging ble først funnet aktuell nylig (juni) og SSB trenger sommeren for å vurdere dette før arbeidsgruppa tar endelig stilling til spørsmålet, utfallet vil ligge i endelig rapport til Samordningsrådet.
- BLD ønsker å vurdere følgende over sommeren: Tiltakskategorier (skjema 15), kategoriene til hvem som meldte saken (skjema 15) og vurdere sammenslåing av barnevernspedagoger og sosionomer (skjema 8). Deres forslag vil bli vurdert av arbeidsgruppa og legges ved endelig rapport til samordningsrådet.

Skjema 8

For å sikre en enhetlig rapportering av ansatte i kommunal barnevernstjeneste endres rapporteringsgrunnlaget i *skjema 8 Personell og organisering av barnevernstjenesten* hvor det i dag er saksbehandlerstillinger i den kommunale barnevernstjenesten, knyttet til funksjon 244, som blir registrert til også å omfatte tiltaksstillinger på funksjon 251. På denne måten vil en fullstendig og sammenlignbar innrapportering av ansatte sikres. Slik det er nå fanger ikke rapporteringen opp barnevernstillinger som kommunene har øremerket til tiltaksarbeid. Dette er særlig relevant i de største kommunene, der det de siste årene har blitt vanligere at ansatte spesialiseres til å drive oppfølgings- og tiltaksutøvelse, for eksempel i form av egne tiltaksteam, forebyggende team med mer.

Forslaget var oppe til vurdering i 2011, men det var da dissens i arbeidsgruppa om tidspunktet for å innføre dette og det ble bestemt at også skjema 8 burde inngå i en helhetlig vurdering av omlegging av barnevernsstatistikken. Statistikkomleggingsgruppa har kommet med anbefaling om at endringen nå innføres fra innrapporteringen av 2012 data.

5.2. Forslag til endring

- Skjema 15: Endre filuttrekk
- Skjema 15: All data leveres med filuttrekk, fjerne mulighet for elektronisk skjema
- Skjema 8: Endre skjema 8, se vedlagt utkast til nytt skjema og definisjoner.

6. Ønskede endringer i faktaark

Arbeidsgruppen foreslår nye indikatorer som supplement til eksisterende indikatorer.

6.1. Ønskede endringer

Eksisterende indikatorer under overskrift prioritering suppleres med:

- Netto driftsutgifter per barn i tiltak (244, 251 og 252)

Eksisterende indikatorer under overskrift produktivitet suppleres med:

- Brutto driftsutgifter til tiltak per barn i tiltak (251 og 252)

6.1.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

- Ingen.

6.1.2 Nye nøkkeltall

Netto driftsutgifter per barn i tiltak (244, 251 og 252)

Teller: Mellomregning - Netto driftsutgifter til funksjon 244, 251 og 252

Nevner: Mellomregning – Barn med tiltak i løpet av året

Brutto driftsutgifter til tiltak per barn i tiltak (251 og 252)

Teller: Mellomregning- Brutto driftsutgifter funksjon 251 + Mellomregning - Brutto driftsutgifter funksjon 252

Nevner: Mellomregning – Barn med tiltak i løpet av året

6.1.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

- Ingen.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

7.3. Annet

8. Annet

Å arbeide med indikatorer for brukerrettet informasjon ble vurdert som irrelevant for barnevern på nåværende tidspunkt i forhold til datagrunnlaget.

Muligheten for registerbasert personellrapportering har blitt vurdert. Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk i SSB har gjort en sammenligning av personelltall fra skjema 8 og tall hentet fra register for 2009. I kun 323 av 430 kommuner ble barnevernstjenesten funnet igjen i register. I disse 323 kommunene var det i 2009 registrert hele 4863 årsverk, mens skjemainnhentingene viste 3416 årsverk (besatte stillinger). Dette gjør at barnevernstjenesten fortsatt må innhente personellopplysninger via skjema. Men SSB vil foreta denne sammenligningen på nytt når 2011-tallene foreligger for å vurdere på nytt. En overgang til registerbaserte personelltall vil medføre kutt i dobbelrapportering. Registerdata vil gi oversikt over kjønn, alder og utdanning/yrke til de tilsatte, men *funksjonsfordelingen* må hentes inn på annen måte.

9. Referanser

Rapport: Datainnsamling på barnevernområdet Forslag til endringer i datainnsamling gjennom KOSTRA og kommunenes halvårsrapportering

10. Vedlegg

10.1. To skjema inn her:

- Skjema 8: Personell og organisering av barnevernstjenesten 2011
- Skjema 8: Personell og organisering av barnevernstjenesten 2012, utkast til nytt skjema.
- Skjema 15: barnevern – 2011
- Rapport: Datainnsamling på barnevernområdet Forslag til endringer i datainnsamling gjennom KOSTRA og kommunenes halvårsrapportering

Vann, avløp og renovasjon (VAR)

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

VAR-området omfatter statistikkområdene vann, avløp og avfall (renovasjon).

Datainnhenting skjer via KOSTRA-skjemaene:

- 21 - Husholdningsavfall
- 21C – Husholdningsavfall i interkommunal renovasjon
- 22 - Kommunale gebyrer knyttet til bolig
- 23 - Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren
- 26A – Offentlig ledningsnett, tilknytning og små avløpsanlegg
- 26B1 – Avløpsanlegg iht. kapittel 13 i forurensningsforskriften
- 26B2 – Avløpsanlegg iht. kapittel 14 i forurensningsforskriften
- 26C – Behandling og disponering av avløpslam
- 26D – Offentlig ledningsnett for avløpsanlegg omfattet av forurensningsforskriften kapittel 14

I tillegg kommer kommuneregnskapene og eksterne data fra Vannverksregisteret (VREG). VREG er administrert av Folkehelseinstituttet.

VAR-gruppa har ansvar for funksjonene:

- 340 Produksjon av vann
- 345 Distribusjon av vann
- 350 Avløpsrensing
- 353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann
- 354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.
- 355 Innsamling av husholdningsavfall
- 357 Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall
- 338 Forebygging av brann og andre ulykker. Feiervesen (*NB! VAR-gruppas ansvar omfatter kun feiegebyr*)

KOSTRAs gruppe for VAR har våren 2012 bestått av følgende medlemmer:

Kari B. Mellem,	Statistisk sentralbyrå (SSB), leder
Bent Devik,	Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)
Kai Ole Hagetrø,	KS (Bærum kommune)
Øivind Ryenbakken,	KS (Oslo kommune)
Terje Farestveit,	Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif)
Elisabeth Møyland,	Klif
Liliane Myrstad,	Nasjonalt Folkehelseinstitutt (FHI)
Carl Fredrik Nordheim,	FHI
Morten Nicholls,	Mattilsynet
Ole Lien,	Norsk Vann (repr. fra KS)
Roy Ulvang,	Avfall Norge
Eva Vinju,	SSB
Gisle Berge,	SSB
Simen Sæterdal,	SSB
Anni Sutatip Thirpaks Fretheim,	SSB

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Det har blitt avholdt 1 møte i arbeidsgruppa siden forrige rapport ble skrevet, i tillegg til at det har vært et møte med kun avløp som tema og hvor enkelte av gruppas medlemmer deltok. Status og forbedring av innrapporteringen har vært diskutert.

På avfallsområdet er det behov for videre arbeid og avklaringer utover høsten, og utfallet av dette arbeidet kan medføre enkelte endringer i skjema og nøkkeltall. På avløpsområdet vil det arbeides videre med innføring av en ny indikator på oppfyllelse av rensekrav.

Skjemaproduksjonen og datafangsten har fungert bra, og vannverkens rapportering som vært litt problematisk etter at rapporteringen ble lagt om via Altinn til Mattilsynet, har i år fungert mye bedre.

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

Det vil bli arbeidet videre med noen foreslåtte endringer på avfallsområdet. Mulige endringer vil innebære at tekstiler tas inn igjen som en del av statistikken og at det innføres spørsmål om biogass, nyttbart matavfall og blandede brennbare fraksjoner. Eventuelle endringer i skjemaet vil gjenspeiles i grunnlagsdata og nøkkeltall. Det vil også bli arbeidet med en omorganisering av tabellene i statistikkbanken slik at de blir mer oversiktlige og brukervennlige.

Arbeidet med nøkkeltall for oppfyllelse av rensekrav er ikke fullført, og arbeidet med utvikling videreføres fram mot neste års innrapportering. I tillegg vil det bli vurdert å endre innholdet i nøkkeltallet for sikkerhets- og beredskapsplaner på drikkevannsområdet.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Ingen særskilte kommentarer.

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

Skjemaene er bortsett fra kosmetiske justeringer uendret sammenlignet med fjorårets rapportering.

Kommunale gebyrer knyttet til bolig – Skjema 22:

Ingen særskilte kommentarer.

Kostnadsdekning - Skjema 23:

Ingen særskilte kommentarer.

Vannverksregisteret (VREG):

Ingen særskilte kommentarer.

3.2. Kontroller i skjema

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

Ingen særskilte kommentarer.

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

Kontroller i skjema omfatter i hovedsak feilmeldinger dersom viktig informasjon mangler i det rapporterte skjemaet. Det foretas ingen sjekk mot nivåer fra fjorårets rapportering i selve skjemaene, da dette tas først i den overordnede revisjonen når dataene er i hende hos Statistisk sentralbyrå.

Kommunale gebyrer knyttet til bolig – Skjema 22:

Ingen særskilte kommentarer.

Kostnadsdekning - Skjema 23:

Ingen særskilte kommentarer.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen);

Longyearbyen lokalstyre har sendt inn skjemaene 21, 26A, 26B1, 22 og 23. Disse er inkludert i tabellene nedenfor.

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:**Tabell 1: Nøkkeltall for mottak av avfallsskjema**

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra året før, prosentpoeng
21	336	416	96	-2
21C	48	65	100	0

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:**Tabell 2: Nøkkeltall for mottak av avløpsskjema**

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni		Andel skjema mottatt, juni,	
		Antall skjema	Prosent endring fra året før	Prosent svarandel	Prosentpoeng endring fra året før
26A	364	402	0,8	93	0
26B1	-	2 147	-1,1	-	-
26B2	-	355	-0,8	-	-
26C	-	126	4,1	-	-
26D	-	390	-0,5	-	-

Tall for antall skjema mottatt i februar er basert på antall skjema som ble med i mars-publiseringen 15.03. (omfatter også noen skjema rapportert etter 15. februar – dvs. fristen for innlevering). Antall skjema rapportert i februar utenom 26A, er ikke registrert.

Generelt sett har innrapporteringen for de aktuelle skjemaene vært på nivå med tidligere år, riktignok med litt variasjon i antall skjema rapportert, men innenfor det som kan anses som normalt.

Gebyrer knyttet til bolig – Skjema 22:**Tabell 3: Nøkkeltall for mottak av skjema 22**

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra året før, prosentpoeng
22	365	419	97	0

Datafangsten for skjema 22 er som i fjor.

Kostnadsdekning – Skjema 23:**Tabell 4: Nøkkeltall for mottak av skjema 23**

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra året før, prosentpoeng
23	342	414	96	2

Etter en liten nedgang ved fjorårets datafangst, er det i år en økning på 2 prosentpoeng i forhold til i 2011.

I etterkant av den sentrale purringen ble det sendt e-post til alle kommuner som ikke hadde levert skjema 23. Det ble også sendt e-post til de kommunene som hadde mangelfull utfylling av skjema. Etter dette har det vært betydelig kontakt i form av både e-post og telefon. Dette arbeidet har pågått tett opp til publiserings-tidspunktet.

Det er en del av kommunene som ikke rapporterer selvkostdata for avfallssektoren. Dette har sammenheng med at avfallssektoren i stor utstrekning består av ulike former for interkommunale samarbeid. Selv om det er klart bestemt i lovverket at det er kommunestyrets plikt å vedta gebyrene med bakgrunn i selvkostregnskapet, er det flere kommuner som viser til det interkommunale selskapet når det gjelder selve innrapporteringen. SSB vil i samarbeid med KRD sende et brev til de interkommunale selskapene for å informere om kravene til rapportering i skjema 23, slik at de kan bistå kommunene i rapporteringen.

Vannverksregisteret (Vreg):

Mattilsynet overtok ansvaret for innsamlingen av vannverksdata i 2009 i forbindelse med etablering av Mattilsynets forvaltningsstøttesystem MATS. Folkehelseinstituttet hadde tidligere ansvaret for datainnsamlingen. Mattilsynets hovedkontor har en koordinerende rolle, mens Mattilsynets distriktskontorer sender ut brev om innrapportering, purrebrev, evt. varsel om pålegg og kvalitets-sikrer innkomne data. Folkehelseinstituttet (FHI) assisterer Mattilsynet, bl.a. i kvalitetssikringen og utarbeider rapporter/oversikter både som forvaltningsstøtte til Mattilsynet og for eget behov. FHI får oversendt filuttrekk fra MATS til innlasting i Vannverksregisteret (VREG) ca. 1 gang per måned i perioden januar-juni, og uttrekkene i februar og mai er grunnlaget for filene med KOSTRA-data. Datasettet fra Mattilsynets skjematjenester MATS til kjøring av KOSTRA-tall blir levert av Folkehelseinstituttet. Datasett ble levert til både prøvekjøringer og endelig kjøring av nøkkeltall til KOSTRA-faktaarkene.

VREG inneholder vannverk som forsyner minst 50 personer eller 20 husstander/hytter/fritidsboliger. Av totalt ca. 1845 vannverk i VREG, er det per 16. juni, 1078 kommunale/ interkommunale vannverk. Disse utgjør ca. 58 % av vannverkene og ca. 95 % av den forsynte befolkning. 413 av 430 kommuner har kommunale vannverk, mens 17 kommuner bare har private vannverk. De private vannverkene er for det meste andelslag hvor abonnentene eier vannverket og velger et styre til å drifte virksomheten.

Kommuner med vannverk organisert som kommunale foretak, AS, og lignende er registrert med en organisasjonsform i Enhetsregisteret (en del av Brønnøysundregistrene) som har gjort det vanskelig å skille disse vannverkene fra de private vannverkene når det gjelder klassifisering av organisasjonsform til den «beregnete» eierformen «Kommunal». Kommuner med slike vannverk fikk for 2009 og 2010 derfor ikke KOSTRA-tall, men i år har Folkehelseinstituttet gjort en manuell jobb for å få dem med.

Tabell 5: Rapportering fra kommunale vannverk

Skjema	Antall skjema mottatt, februar	Antall skjema mottatt, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra i fjor, prosentpoeng
VREG	487	982	91	5

FOTNOTE 1: Små kommunale vannverk som forsyner færre enn 50 fastboende personer OG færre enn 20 husstander/hytter/fritidsboliger inngår ikke i KOSTRA-tallene.

Tabell 5.2: Svarprosent på kommunenivå

Skjema	Antall kommuner med tilstrekkelig datagrunnlag, februar	Antall kommuner med tilstrekkelig datagrunnlag, juni	Andel mottatt, juni, prosent	Endring fra i fjor, prosentpoeng
VREG	174	377	91	-

FOTNOTE 2: For at kommunen skal få publisert KOSTRA-tall for VANN, må vannverkene som har svart forsyne minst 95 % av den tilknyttede befolkning.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

Revisjonen er lagt på et overordnet nivå, med prioritering av spesielt store og grove feil.

Purring ble sendt ut i slutten av mars samtidig for de fem avløpsskjemaene, og responsen var generelt god, selv om det fremdeles finnes tilfeller av frafall for deler av rapporteringen og enkelte kommuner.

I noen tilfeller fungerer purringen også som en bevisstgjøring på kommuner som regelrett har misforstått hvilke skjema man skal fylle ut og hvor mange. Ut i fra preutfyllingen i skjemaene framgår det også hvilke skjema som forventes rapportert.

Vannverksregisteret (Vreg):

Folkehelseinstituttet bearbeider og reviderer vannverksdataene før levering til Statistisk sentralbyrå. SSB reviderer de mottatte data ved hjelp av ferdiglagete rutiner og melder tilbake feil/avvik/store endringer. Folkehelseinstituttet følger disse opp overfor Mattilsynet. Noen data retter Mattilsynet direkte i MATS, mens andre data må rettes opp av vannverkseierne.

I 2011 hadde Folkehelseinstituttet en tilleggsjekk av antall personer per husstand i forhold til tall registrert hos SSB. Det førte til bedre kvalitet på «antall personer tilknyttet vannverket». I 2012 har Folkehelseinstituttet fulgt spesielt opp mangelfull registrering av vannkilder og behandlingsanlegg og videreutviklet sine programmer for bearbeiding av vannverksdata. Det vil gi bedre datakvalitet på dette området, samt raskere saksbehandlingstid før levering av datasett i 2013.

3.5. Publisering

Husholdningsavfall - Skjema 21 og 21C:

I en veileder til forurensningsforskriftens § 27 er tekstiler levert til Fretex, UFF etc, beskrevet som ombruk og det er presisert at dette ikke skal anses som avfall. Slike tekstiler er derfor tatt ut av statistikken for telleåret 2011.

Det er etablert 3 nye indikatorer som viser andelen husholdningsavfall som leveres til materialgjenvinning, andelen til forbrenning og andelen til deponi. Det er også laget en ny indikator som viser andelen husholdningsavfall som energiutnyttes, men som bare vises på faktaarket for klima- og energi.

En artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 2. juli 2012: (<http://www.ssb.no/emner/01/05/10/avfkomm/>).

Skjema 22:

Ingen spesielle kommentarer.

En artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 27. juni 2012: (<http://www.ssb.no/emner/05/03/kommgeb/>)

Skjema 23:

Ingen spesielle kommentarer.

Avløp og slam - Skjema 26A og 26B1, 26B2, 26C, 26D:

Innføringen av estimer har medført en del utfordringer inn mot publiseringen. Arbeidet har vært omfattende, men der er nå frigitt estimer på de fleste nøkkeltall og grunnlagstall for årgangene 2008-11 slik det er lagt opp til. Noen estimer gjenstår imidlertid fremdeles, og disse vil publiseres først når man har fått gjennomført en nøyere kvalitetsgjennomgang av de gjenværende nøkkeltallene og grunnlagstallene.

En artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 21. juni 2012 (http://www.ssb.no/var_kostr/).

Vannverksregisteret (VREG):

Ingen spesielle kommentarer.

En artikkel i serien Dagens Statistikk (DS) ble publisert 26. juni 2012:
(http://www.ssb.no/vann_kostr/)

Nasjonale tall.

Årets publisering inneholdt for andre gang mulighet for å frigi estimerte landstall for grunnlagstallene (nivå 3). Det betyr at man kan vise landstall uavhengig av om det er enkelte kommuner som ikke rapporterer tall, og at det gis derved en mer korrekt vurdering enn det som ville være tilfelle ved å regelrett summere alle rapporterte tall opp til et (muligens for lavt) landstall både i mars (foreløping publisering) og juni (endelig publisering).

For første gang ble det i år publisert estimerte tall for landet, fylkene og kommunegruppene på nivå 2, basert på de estimerte landstallene fra nivå 3.

På grunn av at det har vært noen tekniske utfordringer med metoden, i tillegg til at noen av statistikkvariablene ikke gir mening som tall for hele landet, er det noen av variablene som ikke har publiserte estimater.

VAR-området har i tillegg noen spesielle utfordringer med å finne forklaringsvariable som kan benyttes til å estimere nasjonale tall. Befolkningmengden som er "default forklaringsvariabel" i estimeringsberegningen fungerer nemlig bestandig like godt på VAR-området, så man er derfor avhengig at man kan komme fram med alternative/bedre forklaringsvariable.

5.

6. Det er fortsatt behov for å avsette tid til å gjøre faglige vurderinger og evaluere om det er mulig å publisere estimater for alle variablene både i mars og i juni.

3.6. Brukerreaksjoner

Det virker som at kommunene er fornøyd med den tekniske plattformen som benyttes i rapporteringen, og at man i økende grad har overkommet de fleste tekniske problemene som var tilstede da den nye online løsningen ble igangsatt for et par år siden.

Delegeringsfunksjonen i skjemaet er bl.a. en flittig benyttet funksjon som øker fleksibiliteten i forhold til å gi andre ansvar og tilgang til utfylling av bestemte deler av skjemaet.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppa har ingen forslag til endringer i kontoplanen.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk**5.1. Bakgrunn for endring**

På avfallsområdet er enkelte endringer diskutert, og avgjørelsene om endring vil bli tatt før skjemaene produseres, i samarbeid med Klif og arbeidsgruppa.

Arbeidsgruppa vil også arbeide med å forbedre nøkkeltallet for beredskap på drikkevannsområdet.

5.2. Forslag til endring

- Det vil igjen bli vurdert om tekstiler levert til Fretex, UFF etc. skal regnes det som avfall. I veiledningen til forurensningsloven § 27 er tekstil nevnt som eksempel på noe som ikke er avfall. Basel-konvensjonen har en annen tolkning, og Klif vil ta dette spørsmålet opp til diskusjon. Hvis konklusjonen blir at tekstilene skal regnes som avfall, må skjema og veiledning endres og tekstilene igjen medregnes i statistikken.
- Det er ønskelig at tabellene i statistikkbanken organiseres og grupperes på en mer oversiktlig og brukervennlig måte. Planen er å dele opp nivå 3 i flere tabeller for å bedre oversikten. Det settes opp et forslag til nytt oppsett som sendes til arbeidgruppas medlemmer for vurdering.
- Det settes inn spørsmål om biogassproduksjon i skjemaet.
- Nyttbart matavfall er et aktuelt tema i forhold til avfallsminimering, og Klif har det på dagsorden. Klif gir tilbakemelding på om det er behov for statistikk på dette området.
- Blandet brennbart avfall er en fraksjon som benyttes av flere aktører. Klif gir tilbakemelding på om dette er en fraksjon som skal vises i statistikken, og dermed være med i skjemaene.
- Begrepet ”Sendt til” i skjema og tabeller erstattes med ”Levert til” etter forslag fra Avfall Norge, da dette oppfattes som forskjellig med tanke på videre behandling av avfallet. Ved bruk av ”Levert til” vil det tydeliggjøre at det bare sies noe om neste ledd i avfallsbehandlingen, og som oppgavegiverne vet noe om.
- Nøkkeltallet for beredskap på drikkevanns sektoren inneholder i dag informasjon om kommunene har en beredskapsplan eller ikke. I MATS finnes det i tillegg opplysninger om hvorvidt beredskapsplanen er oppdatert, og om det har vært gjennomført øvelser siste år. Det vil derfor bli vurdert om disse opplysningene skal tas inn i indikatoren slik at det vises om beredskapen er operativ.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Ønskede endringer

Arbeidsgruppa vil vurdere å innføre et nytt nøkkeltall for oppfyllelse av rensekrav på avløpsområdet, og i tillegg blir det vurdert å innføre noen nye grunnlagsdata og nøkkeltall på avfallsområdet.

6.1.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen nøkkeltall ønskes fjernet.

6.1.2 Nye nøkkeltall

Forslag til nye nøkkeltall:

- Andel innbyggere tilnyttet anlegg med oppfylte rensekrav
- Andel innbyggere tilnyttet anlegg med ikke oppfylte rensekrav
- Andel innbyggere tilnyttet anlegg som ikke kan vurderes i forhold til oppfylte rensekrav

Det foreslåtte nøkkeltallet på avløpsområdet krever ingen endringer i innrapporteringen fra kommunene.

Arbeidet med å etablere nøkkeltall for oppfyllelse av rensekrav på avløpsområdet er krevende og ikke ferdigstilt. Regneregler og beregningsopplegg er etablert, men det er fortsatt for store mangler i datagrunnlaget til at det nye nøkkeltallet kan publiseres. Det gjelder spesielt feil/manglende rensekrav rapportert i skjema 26B1 (kilde til rensekrav for kapittel 13 anlegg³) eller i Klifs database Forurensning (kilde til rensekrav for kapittel 14 anlegg⁴).

Det vil i forkant av publiseringen til neste år gjøres en beregning som vil bli vurdert av arbeidsgruppa før avgjørelsen om publisering tas.

For avfallsområdet vil det bli vurdert om det skal etableres grunnlagsdata og nøkkeltall for biogassproduksjon, matavfall og brennbare avfallsfraksjoner.

6.1.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Arbeidsgruppa vil fortsette arbeidet med å forbedre indikatoren for kommunenes beredskap på drikkevannsområdet, men har utover det ingen forslag til endringer i allerede eksisterende nøkkeltall.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa har ingen forslag til endringer i de allerede eksisterende kvalitetsindikatorene.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

7.3. Annet

I vann-, avløps- og avfallssektoren viser de aller fleste nøkkeltallene hele bildet. Faktaarkene inneholder nøkkeltall hvor data fra kommunens selvkostregnskap for den enkelte sektor inngår. Disse dataene er ikke hentet fra kommuneregnskapet og omfatter hele tjenesteproduksjonen. De kan derfor anses som konserntall.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1. Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende

10.1.1

Skjema 21 Husholdningsavfall

http://www.ssb.no/a/innrapportering/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/21.pdf

10.1.2

Skjema 21C Husholdningsavfall i interkommunal renovasjon

http://www.ssb.no/a/innrapportering/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/21c.pdf

³ I henhold til Forurensningsforskriften (FOR-2004-06-01-931).

⁴ I henhold til Forurensningsforskriften (FOR-2004-06-01-931).

10.1.3

Skjema 22 Kommunale gebyrer knyttet til bolig

http://www.ssb.no/a/innrapportering/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/22.pdf

10.1.4

Skjema 23 Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren

http://www.ssb.no/a/innrapportering/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/23.pdf

10.1.5

Skjema 26A Offentlig ledningsnett, tilknytning, og små avløpsanlegg.

http://www.ssb.no/a/innrapportering/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/26a.pdf

10.1.6

Skjema 26B1 Avløpsanlegg iht. kapittel 13 i Forurensningsforskriften

http://www.ssb.no/a/innrapportering/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/26b1.pdf

10.1.7

Skjema 26B2 Avløpsanlegg iht. kapittel 14 i Forurensningsforskriften

http://www.ssb.no/a/innrapportering/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/26b2.pdf

10.1.8

Skjema 26C Behandling og disponering av avløpsslam

http://www.ssb.no/a/innrapportering/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/26c.pdf

10.1.9

Skjema 26D Offentlig ledningsnett for avløpsanlegg omfattet av Forurensningsforskriften kapittel 14

http://www.ssb.no/a/innrapportering/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/26d.pdf

10.1.10

Årlig innrapportering av vannforsyningssystem (rapporteres til Mattilsynet via Altinn) se: <http://www.mattilsynet.no/skjema/vann>

Fysiske planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø

Sammendrag og anbefalinger

KOSTRAs arbeidsgruppe for fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø har som sitt eksistensgrunnlag å arbeide for å synliggjøre de viktigste sidene ved kommunenes og fylkeskommunenes forvaltning av det fysiske miljøet. Gruppas hovedoppgave er å justere rapporteringen og nøkkeltallene kontinuerlig i tråd med de samfunnsmessige behovene, legge til rette for benchmarking mellom kommunene og kommunale aktører, peke på viktige utviklingsområder og skissere tiltak, på kort og lang sikt. Statistikken som utvikles skal være et av kommunenes og fylkeskommunenes viktigste beslutningsunderlag i areal- og miljøforvaltningsspørsmål.

Grappa har hatt 2 møter våren 2012. Hovedanbefalingene er:

- KNNM-grappa vil anbefale at KOSTRA legger opp til differensiert rapportering. De viktigste årsakene til dette er kommunenes ulike størrelse og struktur, særlig med hensyn til befolkningsstørrelse og totalt areal av kommunene.
- Det etableres en egen funksjonskonto for eierseksjoneringsaker fra og med rapporteringen i 2014 for 2013. Funksjonskonto 302 splittes på byggesaker (etter plan- og bygningsloven) og eierseksjoneringsaker (etter lov om eierseksjoner). I tråd med prinsippet for differensiert rapportering kan mindre kommuner fortsatt rapportere samlet på funksjonskonto 302.
- Det legges opp til selvkost-rapportering for byggesaker og plansaker fra og med rapporteringen i 2014.
- SSB må uopphørlig arbeide for å få mer av rapporteringen over på filuttrekk fra sak- og arkivsystemer samt planregistre og andre administrative systemer.
- Flere av de kommunale systemene bygger på kart og/eller stedfestet informasjon. Det er også et stort behov for å presentere SSBs statistikker i kartløsninger. SSB må arbeide for at KOSTRA kan vises kartografisk i standardiserte løsninger og at filoverføring også fra kartsystemer kan realiseres.

Etableringen av KOSTRAs arbeidsgruppe for energi og klima medfører ingen vesentlige endringer i rapporteringsskjema eller faktaarkene under ansvarsområdet. De få klima-/energispørsmålene beholdes i skjema. Noen tall i statistikken vil bli vist i faktaark både for KNNM og energi/klima.

KOSTRAs arbeidsgruppe for kommunehelsetjeneste har innstilt på at 2 nye spørsmål om folkehelse i kommunens planarbeid skal tas inn i KOSTRA, og eventuelt på KNNM-skjema der liknende spørsmål om andre plantema ligger inne. KNNM-grappa har foreløpig ikke tatt stilling til spørsmålsstillingen eller spørsmålsformen, men vil be om Samordningsrådets samtykke til i samarbeid med kommunehelsetjeneste-grappa å gjøre vedtak om tematisk omfang og konkrete spørsmålsstillinger, i etterkant av Samordningsrådets behandling av arbeidsgrupperapportene. Siktemålet er å ha implementert mulige endringer ved rapporteringen i 2013 for året 2012.

For faktaark og statistikkbanktabeller i 2012 og 2013 anbefaler grappa at disse splittes opp etter en tematisk inndeling som gjenspeiler fagområder / kommunenes arbeidsområder. Dette medfører at antallet faktaark på kommunenivå økes fra 1 til 10 (x 2 pga konserntall) og på fylkesnivå fra 2 til 4. Tilsvarende økes antall statistikkbank-tabeller fra 1 til 11. Nyordningen iverksettes allerede for faktaarkene i 2012 i løpet av høsten.

Innrapporteringskjemaene for KNNM legges fra 2013 om til matriseform i stedet for mer sekvensielle spørsmål som skjemaene har hatt hittil. Hva det spørres etter blir i hovedsak ikke påvirket av endringen, men arbeidet med nye versjoner av skjemaene har avdekket behov for mer konsistens i hva det spørres etter og medført noen få flere spørsmålsceller. Veiledningen vil bli utvidet og gjort klarere høsten 2012, og flere henvisninger i spørsmålsstillingen vil bli lagt over i veiledning. Utstrakt bruk av infoknapper med veiledningstekst til hvert spørsmål, begrunnet i bedre brukervennlighet, gjør endringen mulig.

Årets innrapportering har vært noe lavere enn fjoråret med hensyn til antallet kommuner som har rapportert. Til publiseringen i mars var det 360 kommuner som hadde sendt inn skjema for 20plan (plansaksbehandling) og 354 for 20 (byggesak med mer). Ved publiseringstidspunktet 15. juni var det kommet inn 401 skjema 20plan og 401 skjema 20, og svarprosenten ligger dermed litt under 2010-nivået.

De kommunene som IKKE rapporterte, var med noen unntak i hovedsak mindre kommuner. Alle fylkeskommunene rapporterte. KNNM-gruppa vil generelt anbefale at SSB publiserer oversikter over hvilke kommuner og fylkeskommuner som ikke har rapportert, ved frigivning av tallene 15. juni.

Ved årets rapportering var det tatt i bruk flere automatiske kontroller. Det er fortsatt behov for videre utbygging av slike for å kunne forenkle revisjonen. Samtidig trengs det fortsatt en gjennomgang av hvordan kontrollene fungerer i forhold til hverandre, slik at det blir ryddig oppsett for brukerne hvis flere kontroller aktiveres samtidig.

Innhold

1. Innledning	98
1.1 Arbeidsgruppas plattform	98
1.2 Mandat gitt for 2012	98
1.3 Gruppas sammensetning	98
1.4 KNNM-gruppas rammevilkår	99
1.4.1 Virksomhetside, hovedoppgaver og langsiktige mål	99
1.4.2 Mandat fra samordningsrådet våren 2012	100
1.4.3 Samarbeid med andre arbeidsgrupper	100
2. Prinsippspørsmål	102
2.1 Brukerrettet rapportering	102
2.1.1 Differensiert rapportering	102
2.1.2 Rapportering ved filuttrekk	103
2.1.3 Skjemaoppsett	103
2.1.4 Veiledning	103
2.2 Brukerrettet informasjon av statistikken	104
2.2.1 Å finne fram i KOSTRA-systemet	104
2.2.2 Innretning av faktaark og statistikkbank-tabeller	104
2.2.3 Offentlighet og konfidensialitet: Case stedfesting av byggesaker, dispensasjoner og avslag	105
3. Særskilte oppgaver iht mandatet for 2012	106
3.1 Utvikle kvalitetsindikatorer	106
3.2 Vurdere indikatorer om universell utforming	106
3.3 Kø/ventelister og brukerbetaling for tjenester	106
3.3.1 Kø/ventelister	106
3.3.2 Brukerbetaling	106
3.4 Registerbasert personellrapportering	107
4. Rapporteringens innretning	107
4.1 Justeringer av innholdet	107
4.1.1. Funksjonskontoplanen	107
4.1.2 Skjemainnholdet	108
4.2 Varsel om framtidige endringer	109
4.2.1 Naturmangfoldloven	109
4.2.2 Klima- og energispørsmål	109
4.2.3 Lokal oppdatering av Naturindeksen?	109
5. Rapporteringen i 2012 - for 2011	109
5.1 Utarbeiding av skjema	109
5.2 Kontroller i skjema	110
5.3 Innsamling av data (rapporteringen)	110
5.3.1 Online rapportering	110
5.4 Bearbeiding/revisjon og kontroll	111
5.4.1 Generelt om revisjonen av skjemaene 20, 20Plan og 51	111
5.4.2 Datakvalitet inn	111
5.4.3 Rapportering på KOSTRA-skjema 20, kommuneskjema	111
5.4.4 Rapportering på KOSTRA-skjema 20Plan, kommuneskjema	112
5.4.5 Rapportering på KOSTRA-skjema 51, fylkesskjema	112
5.5 Purringer og tiltak mot frafall	112
5.6 Evaluering av kvaliteten på statistikken	113

Vedlegg

1. Differensiert rapportering i KOSTRA. Generelle prinsipper og forslag til kriterier. Konsekvenser for KNNM-skjema. Notat behandlet i KNNM-gruppas møte 18.06.12

Nytt skjemaoppsett for:

2. Skjema 20
3. Skjema 20Plan
4. Skjema 51

5. Liste over kommuner som ikke har levert skjema 20 og 20 Plan for 2011

1. Innledning

1.1 .Arbeidsgruppas plattform

KOSTRAs arbeidsgruppe for fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø har som sin overordnede oppgave å synliggjøre de viktigste sidene ved kommunenes og fylkeskommunenes forvaltning av det fysiske miljøet.

Grappa skal fremme publikums- og forvaltningsvennlige publiseringsløsninger. Videre skal grappa ta initiativ til å koordinere offentlig virksomhet som angår rapportering, registeroppbygging og undersøkelser. Tilstrekkelige hensyn skal tas til oppgavebyrden i kommunene og fylkeskommunene.

Konkret skal KNNM-grappa justere rapporteringen og nøkkeltallene kontinuerlig i tråd med de samfunnsmessige behovene, legge til rette for benchmarking mellom kommuner og kommunale aktører og peke på viktige utviklingsområder og skissere tiltak, på kort og lang sikt.

De kort- og langsiktige målene er at KOSTRA-statistikken skal være kommunenes og fylkeskommunenes viktigste beslutningsunderlag i areal- og miljøforvaltningspørsmål. Statistikken skal i hovedsak bygge på administrative registre og filuttrekk fra disse.

Videre vil grappa arbeide for at statistikk fra ulike fagområder enkelt skal kunne sammenstilles. Det er viktig at KOSTRA-statistikken illustreres på kart og koples til SSBs arealstatistikk og øvrige statistikkportefølje.

1.2. Mandat gitt for 2012

I kortform er grappa gitt som oppgave i år å:

- samordne tjeneste- og økonomidata og sikre kvalitet på nøkkeltall
- foreslå endringer i rapporteringens innretning
- følge opp administrative registre
- vurdere innspill fra Effektivitetsnettverkene
- gi forslag til nøkkeltall og grunnlagsdata
- sikre effektiv dataflyt
- ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde
- utvikle kvalitetsindikatorer
- vurdere indikatorer om universell utforming

Grappa skal videreføre arbeid med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt kø/ventelister og brukerbetaling, og vurdere registerbasert personellrapportering i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området.

1.3. Gruppas sammensetning

Følgende deltakere er oppnevnt som medlemmer med møterett:

- Svein Homstvedt, SSB Seksjon for naturressurs- og miljøstatistikk (leder)
- Jørn Kr. Undelstvedt, SSB Seksjon for naturressurs- og miljøstatistikk
- Trine Haagensen, SSB Seksjon for naturressurs- og miljøstatistikk
- Jan-Roger Delbekk, SSB Seksjon for offentlige finanser
- Sølve Bjørkevoll, KS – Askim kommune
- Hans Støen, KS – Bærum kommune
- Jan Petersen / Inger M. Kristiansen, KS – Oslo kommune
- Randi Langøigjelten, KS – Hedmark fylkeskommune

- Even Vaboen, KR D
- Mari Olea Lie, MD
- Øystein Nesje, MD
- Kari Strande, MD
- Susanne Colding, MD
- Håkon Løvli, SK
- Ole Chr. Tollersrud, RA
- Bjørn Rangbru, DN
- Marit Langen, Direktoratet for byggkvalitet
- Wilhelm Holst Skar, Direktoratet for byggkvalitet

Bjørn Rangbru, Trine Haagensen og Jan-Roger Delbekk er nye deltakere fra 2012.

Lisbet Høgset (SSB) og Eva Enkerud (KS – Marker kommune) gikk ut av gruppa fra 2012. Høgset ble erstattet av Trine Haagensen. Det er bedt om, men ikke oppnevnt, erstatter for Eva Enkerud.

I tillegg til medlemmene har Stig Sætre-Jørpeland (Oslo kommune) hatt gjesteopptreden.

Jan Petersen, Petter Wiberg, Randi Langøigjelten, Øystein Nesje, Kari Strande, Susanne Colding, Bjørn Rangbru og Wilhelm Holst Skar har ikke møtt i arbeidsgruppa i 2012. Noen av disse har imidlertid bidratt med synspunkter skriftlig og muntlig.

1.4. KNNM-gruppas rammevilkår

1.4.1 Virksomhetside, hovedoppgaver og langsiktige mål

Arbeidsgruppa drøftet disse spørsmålene på sitt møte i mars, fordi det var et behov etter ca 12 års virksomhet å kunne se behovene i et langsiktig perspektiv, uavhengige av de årlige mandatene for gruppa. Man samlet seg om følgende

Virksomhetside

KOSTRAs arbeidsgruppe for fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø (KNNM) skal synliggjøre de viktigste sidene ved kommunenes og fylkeskommunenes forvaltning av det fysiske miljøet.

Gruppa skal fremme publikums- og forvaltningsvennlige publiseringsløsninger

Gruppa skal ta initiativ til å koordinere offentlig virksomhet som angår rapportering, registeroppbygging og undersøkelser

Arbeidsgruppa skal ta tilstrekkelige hensyn til oppgavebyrden i kommunene og fylkeskommunene.

Hovedoppgaver

Arbeidsgruppa skal:

- justere rapporteringen og nøkkeltallene kontinuerlig i tråd med de samfunnsmessige behovene
- legge til rette for benchmarking mellom kommuner og kommunale aktører
- peke på viktige utviklingsområder og skissere tiltak, på kort og lang sikt

Langsiktige mål

- Statistikken skal være et av kommunenes og fylkeskommunenes viktigste beslutningsunderlag for forvaltning av fysiske omgivelser.

- Statistikken skal i all hovedsak bygge på administrative registre og filuttrekk fra disse. Dette gir mulighet for utvidet rapportering med mindre bruk av ressurser i rapporteringen.
- Statistikk fra ulike fagområder skal enkelt kunne sammenstilles
- Statistikken skal illustreres på kart og koples til SSBs arealstatistikk og øvrige statistikkportefølje

Kortsiktige mål

- Rutiner for filuttrekk skal være utviklet til rapporteringen i 2014.
- Nye faktaark skal være på plass høsten 2012.
- Ny skjemastruktur skal brukes fra rapporteringen 2013.
- Veiledningen skal være både utvidet og spisset fra rapporteringen 2013.

1.4.2 Mandat fra samordningsrådet våren 2012

I kortform kan mandatet for vårens arbeid oppsummeres slik:

1. Samordne tjeneste- og økonomidata og sikre kvalitet på nøkkeltall
2. Foreslå endringer i rapporteringens innretning
3. Følge opp administrative registre
4. Vurdere innspill fra Effektivitetsnettverkene
5. Gi forslag til nøkkeltall og grunnlagsdata
6. Sikre effektiv dataflyt
7. Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde
8. Utvikle kvalitetsindikatorer
9. Vurdere indikatorer om universell utforming
10. Videreføre indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt
 - a. kø/ventelister
 - b. brukerbetaling for tjenester
- 11.

urdere registerbasert personellrapportering, i samarbeid med KOSTRAS delprosjekt på området

V

I årets arbeid har gruppa konsentrert seg om punktene 1, 2, 3, 4, 5, og dermed også 6 og delvis 7, fordi dette ligger som en premiss for gruppas arbeid.

Det er ikke tatt stilling til om noen av de nye foreslåtte nøkkeltallene skal ha status som kvalitetsindikatorer (pkt. 8).

Gruppa har undersøkt om det er behov for både endret rapportering eller endrede indikatorer for universell utforming (UU – pkt. 9). Det er ikke identifisert noen behov for endringer, og spørsmålet er derfor ikke behandlet videre i rapporten.

Spørsmålet om kø/ventelister (10a) har ikke vært særskilt vurdert, etter at det både i fjor og i år har vært gjort presiseringer ift spørsmålet om gjennomsnittlig saksbehandlingstid. Tilsvarende gjelder for brukerbetaling for tjenester (10b); skjemaspørsmålene om gebyrer beholdes i sin nåværende form. Gruppa har noen refleksjoner omkring hvordan spørsmål om dette skal rapporteres, og hvordan de skal presenteres som nøkkeltall, se kapittel om dette nedenfor.

Registerbasert tjenesterapportering (pkt 11) er ikke noe veldig påtrengende tema for KNNMs ansvarsområder. Resultat og ressursinnsats er mer i fokus enn personellinnsatsen.

1.4.3 Samarbeid med andre arbeidsgrupper

Det har ikke vært noe omfattende samarbeid med andre arbeidsgrupper, men løpende kontakt med den nye arbeidsgruppa for klima og energi. Det har også vært et fellesmøte mellom SSB-deltakere fra KNNM, Klima/energi og Eiendomsforvaltning bl.a. for å avklare fordelingen av skjemaspørsmål.

Etter siste møte i KNNM-gruppa har vi imidlertid hatt kontakt med arbeidsgruppa for kommunehelsetjenester. Denne gruppa har behandlet og testet ut spørsmålsstillinger for folkehelse-arbeid i kommunenes planarbeid. De har innstilt på at 2 spørsmål skal stilles sammen med en veiledende introduksjon (ikke referert her):

1. Kor er koordineringsfunksjonen for tverrsektorielt folkehelsearbeid plassert?

- Rådmann/kommunaldirektør
- Helsetenesta
- Anna teneste/verksemd Kva for ein.....
- Interkommunal eining
- Anna Kor.....
- Har ikkje plassert koordineringsfunksjonen

2. I kva planar er kommunen sine folkehelseutfordringar behandla? (Fleire kryss mogleg)

- Mål og strategiar for folkehelsearbeid er fastsett i kommuneplanens samfunnsdel
- Folkehelseomsyn er prioritert i kommuneplanens arealdel
- Folkehelseomsyn er prioritert i kommuneplanens handlingsdel (økonomiplan)
- Folkehelseomsyn er prioritert i kommunedelplan (for bestemte område, tema eller område for verksemd)
Kva for nokon.....
- Ikkje planforankra

Skjema 20Plan har tilsvarende spørsmål om andre tema i plansammenheng. Spørsmålene er mer kortfattede og går rett og slett på om tema i det hele tatt er behandlet i plansammenheng. De lyder:

Hadde kommunen i rapporteringsåret en gjeldende plan, generelle bestemmelser til kommuneplanens arealdel eller gjeldende retningslinjer med spesielt fokus på...

- a. naturmangfold?
- b. friluftsliv?
- c. kulturminner og kulturmiljø?
- d. landskap?
- e. klima og energi, som omfatter mål om å redusere klimagassutslippene?

For KOSTRA reiser dette følgende spørsmål:

1. Etter som dette er spørsmål som dreier seg om kommuneplan-arbeidet, og skjema 20Plan har skjema om andre plan-elementer, **kan** det være hensiktsmessig å inkorporere spørsmålsstillingene i planskjema i stedet for å fragmentere spørsmål om særlige tema i plansammenheng i andre skjema. Er dette ønskelig?
2. Hvis ja på spørsmål 1, bør spørsmålsstillingene harmoniseres? I så fall; bør spørsmålsstillingene slik de er testet av kommunehelse-gruppa foretrekkes eller bør den enklere spørsmålsstillingen i skjema 20Plan foretrekkes?
3. Er folkehelse-spørsmål et mulig tema for spørsmål om innsigelser?
4. Er det ytterligere tema som kan gjøre krav på tilsvarende spørsmålsstillinger?
Er det eventuelt eventuelle andre tema som kan utgå?

Helt grunnleggende er spørsmålet om den samlede oppgavebyrden i forhold til nytten ved å utvide lista over plantema og å stille mer omfattende spørsmål.

SSB har bedt om foreløpige synspunkter fra KNNM-gruppa på mail. De foreløpige tilbakemeldingene viser at det er behov for å drøfte dette inngående. Dette kan ikke skje før Samordningsrådet har tatt stilling til arbeidsgrupperapportene. Det er også berammet møte mellom Helsedirektoratet og SSB om saken til høsten.

KNNM-gruppa vil be om Samordningsrådets samtykke til, i samarbeid med kommunehelsegruppa å gjøre vedtak om tematisk omfang og konkrete spørsmålsstillinger, i etterkant av Samordningsrådets behandling av arbeidsgrupperapportene. Siktemålet må være å implementere eventuelle endringer ved rapporteringen i 2013 for året 2012.

En ev. implementering eller endring av spørsmålsstillingene krever ikke varsling året i forvegen, etter som dette er spørsmål om de aktuelle tema er behandlet og i tilfelle hvordan i kommunene, og ikke noen form for opptelling av saker etc. som er en mer krevende øvelse.

I forkant av KNNM-gruppas innstilling vil vi ha gjort en særskilt evaluering av kvaliteten over år på de eksisterende spørsmålsstillingene for naturmangfold etc., og vi vil vurdere hvordan endrete spørsmålsstillinger vil slå ut for svarene.

2. Prinsippspørsmål

2.1. Brukerrettet rapportering

2.1.1 Differensiert rapportering

Det må åpnes for at rapporteringen i KOSTRA kan differensieres mellom kommunene. Differensieringen vil i hovedsak gå på kjennetegn som er bestemmende for behovet for rapportering. Det kan være befolkningsstørrelse, men for KNNM-området vil spørsmålet kunne være knyttet til andre forklaringsvariable eller problemstillinger, f.eks. utmarksforvaltning (eksempelvis strandsonespørsmål og motorferdsel i utmark). Variable som lengden av kystlinje eller areal av kommunen kunne være aktuelt å nyttes som differensieringsgrunnlag.

Differensieringen vil kunne gjelde så vel regnskapsrapportering som skjema-rapportering. De enkelte faggruppene må angi om rapporteringene skal gjelde alle kommunene, eller om den skal differensieres. Hvis rapporteringen skal differensieres, må det angis hvilke kommuner rapporteringen skal omfatte.

Differensiert rapportering er knyttet til behovet for benchmarking mellom sammenlignbare kommuner og der behovet for nasjonale tall er mer underordnet. KNNM-gruppa vil understreke at begrunnelsen er rent faglig fundert. Forslaget **ikke** tar stilling til kommunestrukturen i seg selv, og er helt uavhengig av debatten om kommunesammenslåing. Spørsmålet er initiert av de store kommunene, i respekt for at ikke alle kommuner må omfattes av benchmarkingspørsmål for de største. Vi viser ellers til vedlegg 1 i rapporten.

Differensiering av rapporteringen må ikke komme i konflikt med dagens krav i KOSTRA til stabilitet og forutsigbarhet i rapporteringen for kommunene.

Differensiert rapportering vil medføre noe **større** rapporteringsomfang for **noen** kommuner. Forutsetningen for innføring av differensiert rapportering er imidlertid at data kan rapporteres ved filuttrekk. Dermed vil differensiert rapportering føre til **mindre** rapporteringsbyrde for **alle** kommuner.

Differensiert rapportering vil være aktuelt første gang ved rapporteringen i 2014, etter innføring av filuttrekk for KNNM-området. I 2013 vil gruppa foreslå konkret hvordan differensiert rapportering skal foregå; med hvilket innhold og etter hvilke kriterier. Dette forutsetter at en prinsipiell aksept er på plass i 2012. Mer om problemstillingen differensiert rapportering er beskrevet i vedlegg 1.

2.1.2 Rapportering ved filuttrekk

KNNM-gruppa er samstemte i sin anbefaling at mye av rapporteringen må over på filuttrekk. I kommuner og fylkeskommuner etableres nå flere systemer som kan være master-systemer for filuttrekket. De mest aktuelle synes å være:

- Sakssystemer for journalføring av saker
- Tiltaksdatabaser
- Planregistre og digitale plansystemer

Følgende etater bør delta i et samarbeid om utnytting av filuttrekk:

- Miljøverndepartementet (som "eier" av KOSTRA på plan- og miljøområdet og premissleverandør)
- SSB, som operativ leder av KOSTRA
- Statens kartverk, som operatør av Norge digitalt og planregister-opplegg
- Kommunesektoren inkl. fylkeskommunene
- Representanter for systemleverandørene

Et oppstartsmøte for en pilot-satsing i regi av SSB ble avholdt 4. juni i Larvik med alle disse aktørene tilstede. I tillegg er Kongsvinger kommune en mulig deltaker (har signalisert interesse). Prosjektet vil for alvor settes i gang høsten 2012.

2.1.3 Skjemaoppsett

KNNM-gruppa ønsker å gå over til skjema bygd opp som en rekke matriser, i stedet for dagens skjema med mer sekvensielle og nokså lange spørsmålsstillinger. Begrunnelsen ligger i at matriser gir en betydelig bedre **oversikt for brukerne**, både når det gjelder hensikten med spørsmålene og omfanget av dem. Generelt gir brukermiljøene av skjemaene uttrykk for at de liker matriser bedre enn sekvensielt oppsett.

Oppsettet er ment å bli tatt i bruk fra rapporteringen for 2012 i 2013. Oppsettet er vist i vedlegg 2-4. De konkrete spørsmålsstillingene er foreløpige og vil bli konkret fastsatt høsten 2012, ref. avsnitt 2.1.4.

2.1.4 Veiledning

Matrisebaserte skjema forutsetter korte spørsmålsformuleringer, dvs. at mer av henvisninger etc. må skyves ut til veiledningen.

Dagens veiledning for KNNM-området er snau og sterkt preget av en målsetting om ikke å gjøre veiledningen lang og omstendelig. Dette har gått ut over presisjonsnivået.

KOSTRA-IT har åpnet for at skjemaene kan inneholde såkalte "info-knapper" med veiledningstekst i umiddelbar nærhet av spørsmålene etter mønster av faktaarkene. Dette gir mye større muligheter til å gjøre veiledningen mer fullstendig, fordi den alltid vil kunne spisses ift aktuell spørsmålsstilling uten at det er nødvendig å bla seg fram og lete eller lese lange veiledningstekster.

KNNM-gruppa vil gjennomgå hele veiledningen inkl. behov for utbygging høsten 2012 og fastsette både nye spørsmålsformuleringer (ref. avsnitt 2.1.3) og veiledningstekster.

2.2. Brukerrettet informasjon av statistikken

2.2.1 Å finne fram i KOSTRA-systemet

KOSTRA må etablere opplegg som er enkle å bruke og inviterer til kreativ utnyttelse. Vi kan dessverre konstatere at slik er det ikke i dag. Tunge KOSTRA-brukere i kommuner, fylkeskommuner og stat evner ikke å utnytte materialet effektivt selv om de ønsker dette og data brukes. I stor grad kjøpes derfor tjenester med å framskaffe og sammenstille informasjon (gjerne etter andre opplegg enn de standardiserte) fra konsulentselskaper og andre.

Det er flere grunner til dette:

- Det er for mange ledd i søket før man kommer fram til faktaarkene.
- Faktaarkene er overlesset og vanskelig leselige.
- Det er ingen enkel invitasjon til å etablere egne nøkkeltall eller sammenstillinger.
- Statistikkbank-tabellene er tilsvarende overlesset med all grunnlagsinformasjon fra skjemaene.
- Det kan også føyes til at den geografiske oppløsningen av statistikken er mangelfull; begrenset til hele kommunen (for noen kommuner bydel) som minste enhet.

Situasjonen medfører at selv tunge KOSTRA-brukere som ASSS-kommunene må ha profesjonell bistand til å utnytte materialet – for materialet er for verdifullt til å bli liggende urørt.

KNNM-gruppa har ikke mandat til å foreslå tiltak for å lette søk, vi må begrense oss til å anbefale at forenklinger gjøres.

Derimot har vi foreslått store endringer i faktaark og nøkkeltall. Dette er skissert i neste avsnitt.

2.2.2 Innretning av faktaark og statistikkbank-tabeller

For å gjøre faktaark og statistikkbank-tabeller for KNNM-området mer brukervennlige, anbefaler KNNM-gruppa å differensiere dem:

- Faktaarkene splittes opp etter funksjonskonti og tematisk.
 - Dette medfører at antallet faktaark økes fra 1 til 10 ark, men med et skjønnsomt utvalg nøkkeltall i hvert ark.
 - Antallet nøkkeltall totalt øker.
 - Etter som faktaarkene er grunnleggende oppdelt i kommune og konsern, medfører det at det blir $2 \times 10 = 20$ faktaark i alt.
- Tilsvarende splittes statistikkbank-tabellen tematisk opp i $10 + 1$ bank-tabeller (der siste tabell inneholder alle grunnlagsdata for KNNM-faktaarkene, som en spesialservice til avanserte brukere med behov for å kunne gjøre kreative sammenstillinger), og med et oversiktlig antall variable i hver tabell. Oppdelingen går etter samme linjer som for faktaarkene, slik at opplegget blir konsistent.
 - I tillegg etableres to egne statistikkbank-tabeller for innsigelser til henholdsvis kommuneplaner og reguleringsplaner (som rapporteres vha to store matriser). Innsigelser har hittil vært ansett som for omfattende til å bli lagt i den ordinære statistikkbank-tabellen for KNNM, men det er samtidig registrert atskillig interesse for innholdet.

Vi er klar over at så mange faktaark og bank-tabeller kan virke uoversiktlig på KOSTRAS standard-presentasjoner av tilbudet på alle fagområder, f.eks. for

faktaark på nivå 2. Dette bør kunne løses ved å iverksette et tematisk hierarki for søk etter faktaark og i statistikkbanken.

KNNM-gruppa etterlyser en god, felles brukerveiledning for hvordan man skal best finne fram til relevant informasjon i jungelen av faktaark og statistikkbanktabeller.

2.2.3 Offentlighet og konfidensialitet: Case stedfesting av byggesaker, dispensasjoner og avslag

KNNM-gruppa har som langsiktig mål at statistikken skal illustreres på kart og koples til SSBs arealstatistikk og øvrige statistikkportefølje.

I dag er det mulig å ta ut tematiske kommuneoversikter på kart vha statistikkbanken. Kartene gir en grei oversikt over sammenlignbar informasjon. Men noen oppløsning ut over kommune (og bydel for noen kommuner) er ikke mulig.

KOSTRA sentralt ber nå arbeidsgruppene om å vurdere filuttrekk. I tillegg til lavere oppgavebyrde, riktigere informasjon og mer komplett rapportering, gir filuttrekk også mulighet til større detaljrikdom i datasettene, enten det er tale om årsforløp, geografisk oppløsning eller annet. Ved dump av datasett for rapporteringsformål er mulighetene til stede for å behandle individinformasjon. Dette gir helt nye perspektiver for statistikk og nøkkeltall.

I tillegg gir dump av datasett mulighet til å presentere statistikken på kart, og gjennom det til å analysere realitetene i kommunene i forhold til planene, konsekvenser av dispensasjonsbehandling, gjennomføring av tiltak i forhold til tillatelser etc.

Dette vil reise nye problemstillinger ift. prinsipper om offentlighet og konfidensialitet. KNNM-gruppa konstaterer at all informasjon i KOSTRA er offentlig tilgjengelig, og med dagens lovgivning og praktisering av offentlighet kan hvem som helst søke i kommunenes journaler og finne fram til enkeltsaker av interesse. Byggesaker er spesielt offentlige; naboer skal behørig varsles om sakene og gis rett til å uttale seg. Plansaker sendes på høring og reguleringsplaner varsles i media. Det er derfor stor offentlighet om enkeltsakene allerede. Samtidig er det slik at SSB ikke har som oppgave å være mikrofonstativ for sammenstillinger av enkeltsaker.

Det er mulig å gi høyere geografisk oppløsning og likevel maske ut den mest detaljerte individinformasjonen. Det kan gjøres ved å presentere kart med ulik målstock, ulik presisjon i stedfestinga, ulike formater (raster, vektor), eller maske vekk nøyaktig stedfesting ved å presentere kart på rutenett med en fastsatt minstestørrelse etc.

Stedfestet informasjon ut på nettet vil ikke skade individet som søker. SSB vil måtte begrense hvilke variable fra filuttrekk som skal danne basis for stedfesting, og det må utarbeides retningslinjer for dette. KNNM-gruppa vil presisere at det er *kommunens* behandling ift miljøverdiene som er i fokus, og KOSTRA vil med stedfestet informasjon fungere som kanal som synliggjør dette.

KNNM-gruppa minner om at dersom brukere ønsker å vite noe om saksgangen og historikken for en byggesak eller plansak, vil de med få tastetrykk kunne hente det ut fra den delen av kommunenes sakssystemer som er åpne for publikum, inklusive dokumentene i sakssystemene. Dette er en innarbeidet praksis. Filuttrekk-rapporteringen til SSB vil ikke ta med vedlagte dokumenter, og skal ikke kunne brukes til å hente ut følsom informasjon om enkeltindivider.

KNNM-gruppa hevder prinsipielt at saksopplysninger knyttet til byggesaker, plansaker etc. er så vitale for den kvalifiserte offentlige debatt, retten til å vite er så godt beskyttet av eksisterende lovverk og praksis med åpne arkiver så innarbeidet at det bør gis klarsignal til å legge ut offentlig saksinformasjon på stedsnivå i KOSTRA.

3. Særskilte oppgaver iht mandatet for 2012

3.1. Utvikle kvalitetsindikatorer

Kvalitetsindikatorer har vært nøye vurdert ved tidligere prosesser. KNNM-gruppa ser derfor ikke noen tungtveiende grunner til å gå inn på nye diskusjoner omkring dette i 2012.

3.2. Vurdere indikatorer om universell utforming

Både skjema 20, 20Plan og 51 inneholder i dag et lite knippe spørsmål om universell utforming (UU).

MD ønsker å trappe opp innsatsen med UU. I den anledning er Statens kartverk gitt et oppdrag med å foreslå et opplegg for kartlegging av byrommet etter UU-prinsipper. Et forsøksprosjekt (i Molde) er utført og ble presentert på et møte i Statens kartverk Oslo i mars, der også MD og SSB var til stede.

Signaler fra MD i etterkant antyder at det er nødvendig å reflektere litt mer over hvordan informasjonsbehovet skal løses. Det er ikke kommet klare ønsker for endrede spørsmålsstillinger i KOSTRA, en er inntil videre tilfreds med de spørsmålene som finnes.

På denne bakgrunnen ser derfor KNNM-gruppa ikke grunn til å endre spørsmålsopplegget om UU.

3.3. Kø/ventelister og brukerbetaling for tjenester

3.3.1 Kø/ventelister

KNNM-gruppa ser ikke noe behov for utvidet rapportering, nøkkeltall og statistikk over kø/ventelister, overskridelser av tidsgrenser / propp i saksbehandlingen (a la kloakkstopper i kommunalt ledningsnett, skjema 26A) eller liknende. Dagens spørsmål om gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker samt om overskredet saksbehandlingstid dekker behovet.

Det er ikke utviklet tilsvarende spørsmålsstillinger om overskridelse av saksbehandlingstid for private forslag til planer. Gruppa ser ikke behovet for slike spørsmål nå, men er åpen for at dette kan bli etterspurt i framtida.

3.3.2 Brukerbetaling

Gebyrer

I dag rapporteres spørsmålene om brukerbetaling/gebyrer på skjema 20 og 20Plan. Imidlertid har KOSTRA utviklet et eget skjema 22 for "Kommunale gebyrer knyttet til bolig". Dette skjemaet inneholder gebyrer for avfallsbehandling, feiing samt vann og avløp. Det er teknisk mulig å legge gebyrspørsmål knyttet til KNNMs ansvarsområder til dette skjemaet.

KNNM-gruppa mener imidlertid at det er mest hensiktsmessig at gebyrspørsmålene inngår i en faglig sammenheng og beholdes på skjema 20.

Presentasjon av samlede gebyrer på dagens faktaark A1 bør fortsette. Gebyrer bør imidlertid også inn i faktaark for byggesaksbehandling.

Selvkost

KOSTRA har også, etter forutgående diskusjoner om standardiserte definisjoner og beregningsrutiner, utviklet et eget skjema for "Kostnadsdekning i vann-, avløps- og avfallssektoren" (skjema 23), med mer detaljerte spørsmål om standard økonomiske størrelser. Årsaken til dette er både den fokus det er på gebyrnivået i disse sektorene og lovpålegg knyttet til selvkost.

For bygge- og plansaker hjemler lovverket anledning til å gebyrlegge *inntil* selvkost. For KNNMs arbeidsområder er det særlig for byggesaksbehandling et økende fokus på både gebyrer og selvkost, med mistanker i media om for høye gebyrer. KNNM-gruppa er imidlertid av den oppfatning at de fleste kommuner heller subsidierer tjenesten enn tar ut overskudd, men det finnes i dag ikke tall som viser dette. Noen kommuner beregner selvkost for egen del, men disse beregningene er ikke standardisert og det er derfor vanskelig å vite hva tallene står for.

Etterspørselen etter sammenlignbar statistikk har hittil vært moderat, men økende. Det er særlig sentrale organer som departementene, interesseorganer (Huseiernes landsforbund o.a.) som vil være etterspørrere, men sammenlignbar statistikk vil også være interessant for flere kommuner (særlig presskommuner), og det er KS' representanter som særlig har etterlyst selvkostrapportering etter standardiserte rutiner.

Selvkostrapportering bør, hvis det gjennomføres, bli gjenstand for differensiert rapportering.

På bakgrunn av behovet for standardiserte beregninger, anbefaler KNNM-gruppa at selvkostrapportering iverksettes for både plansaker og byggesaker fra og med rapporteringen i 2014 for året 2013. Rapporteringen knyttes til ny funksjonskonto for byggesaker etter delingen av 302, vil være obligatorisk for store kommuner og frivillig for de små.

KNNM-gruppa har foreløpig ikke tatt noen beslutning om selvkostrapportering for kart og oppmåling. Selvkost-rapportering for eierseksjoneringsaker er foreløpig ikke vurdert.

3.4. Registerbasert personellrapportering

Personellrelatert statistikk og nøkkeltall anses som lite aktuelt for KNNM-området. De grunnleggende KOSTRA-problemstillingene for området er resultat og ressursinnsats i form av kostnader, mens bruk av personell er underordnet.

Registerbasert personellrapportering har derfor ikke vært særskilt vurdert.

4. Rapporteringens innretning

4.1. Justeringer av innholdet

4.1.1. Funksjonskontoplanen

Oslo kommune reiste i sin tid med støtte fra ASSS-kommunene spørsmålet ikke eierseksjoneringsaker burde skilles ut fra byggesaksbehandling i regnskaps-rapporteringen. Spørsmålet ble imidlertid ikke grundig behandlet i gruppa da en antok at det ikke var realistisk å få gjennomført, da eierseksjonering ikke angår alle kommuner, jf. prinsippet om at rapporteringsopplegget skal være identisk for alle kommuner.

Våren 2012 registrerer vi at ASSS-kommunene fortsatt ønsker eierseksjonerings-saker skilt ut i regnskapsrapporteringen (først og fremst det, framfor mer skjema-innhold). På ASSS-seminaret i Trondheim ble det signalisert sterk støtte til egen funksjonskonto. Støtten er imidlertid ikke fremmet skriftlig som offisielt synspunkt.

Det er grunn til å anta at eierseksjoneringsaker vil øke i omfang, med økende fortetting og utnyttelse av grunnen, også i mindre kommuner.

I tråd med prinsippene om differensiert rapportering vil KNNM-gruppa fremme forslag om at det opprettes en ny funksjonskonto for eierseksjoneringsaker. Det opprettes dermed to nye funksjoner; en for rene byggesaker og en for eierseksjoneringsaker, som begge skilles ut fra nåværende funksjon 302 fra og med regnskapsåret 2013 (rapporteres i 2014). Kommuner uten en tydelig aktivitet på eierseksjoneringsaker kan imidlertid fortsatt rapportere på en felleskonto 302 for "Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak". For å kunne vise tidsutvikling på området vil vi beholde faktaark og grunnlagsdata for samlet aktivitet på konto 302 og de to nye kontiene, i overskuelig framtid.

4.1.2 Skjemainnholdet

Gjennomgangen av skjema og overgangen til matrise har avdekket behov for endringer i rapporteringsomfanget, i hovedsak som noen mindre tillegg på saks-områder som allerede i dag er gjenstand for rapportering.

Nye skjema er vist i vedlegg 2-4. Vi vil understreke at de konkrete spørsmålsstillingene er "arbeidsformuleringer" og at endelige formuleringer samt fordeling av tekst mellom skjema og veiledning må fastsettes høsten 2012.

Følgende substansielle endringer anbefales:

Alle skjema

- Det legges inn spørsmål om basis for skjemautfyllingen samt tidsforbruket:
 - 1. Er elektronisk sakssystem brukt som grunnlag for rapporteringen? Ja Nei
 - 2. Er utfyllingen av skjema basert på filuttrekk? Ja Nei
 - 3. Antall minutter det tok å rapportere - i alt
 - 4. Antall minutter det tok å framskaffe informasjonen for utfylling
 - 5. Antall minutter det tok å fylle ut skjemaet

Det er frivillig om man vil fylle ut spørsmål 3 direkte eller spørsmål 4 og 5. I tilfelle det siste vil spørsmål 3 fylles ut maskinelt.

- Henvisning til gammel plan- og byggesakslov (PBL-85) kan nå i hovedsak utgå. Det opprettes ikke flere saker med denne som hjemmel lenger, og også eksisterende saker basert i denne avsluttes.

Skjema 20 (Byggesak m.m)

- "Meldinger" utgår som terminologi, ref. ny plan- og byggesakslovgivning
- Det legges inn et spørsmål (spørsmålscelle) om "Antall dispensasjonssøknader i områder med bevaringsstatus i reguleringsplan som er behandlet siste år og innvilget ved dispensasjon" (spørsmål D4)
- Det legges til to spørsmål om kommunalt driftsansvar for henholdsvis antall og areal av leke- og rekreasjonsareal innenfor tettsteder (spørsmålscelle H1b og H2)
- Etter ønske fra Klima- og energigruppa byttes formuleringen "...berørt av ROS-analysen" med "...omfattet av ROS-analysen" (spørsmålscelle L3)

Skjema 20Plan

- I spørsmål om omfang av planbehandlingen utgår bebyggelsesplaner som alternativ (spørsmålscele C1-C3)

Skjema 51

- Det legges inn et nytt skjemafelt for saksbehandlingstid for...:
 - ...1. plansaksbehandling
 - ...2. tillatelser
 - ...3. tiltaks- og byggesaksbehandling
 - ...4. dispensasjonsbehandling
 - ...5. saker om automatisk fredete kulturminner

4.2. Varsel om framtidige endringer

4.2.1 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009 og innebærer nye virkemidler for å ta vare på natur i Norge. På sikt vil det kunne bli behov for endringer og ny rapportering i KOSTRA.

4.2.2 Klima- og energispørsmål

Klima- og energigruppa i KOSTRA har overtatt ansvaret for dette saksområdet. De legger opp til en rapportering av kommunenes energiforbruk. Signalene hittil er at de ikke vil utvikle eget skjema, men heller be om utvidelsen i eksisterende skjema.

Klima-/energigruppa foreslår en mindre endring i spørsmål I2 i nåværende skjema 20:

- ”Hvilke problemstillinger er *berørt* i ROS-analysen?”

Spørsmålet endres til

- ”Hvilke problemstillinger er *omfattet* av ROS-analysen?”

KNNM-gruppa har ingen innvendinger til dette.

KNNM-gruppa stiller seg åpen ift at det seinere kan komme krav om andre justeringer av spørsmålene i KNNM-skjema.

4.2.3 Lokal oppdatering av Naturindeksen?

Naturindeksen, som Direktoratet for naturforvaltning er ansvarlig for, inngår nå i det offisielle settet av indikatorer for bærekraftig utvikling, og blir fra og med 2012 oppdatert årlig. Den bygger i hovedsak på nasjonale datasett, men det arbeides med muligheten for lokal supplering av dataene.

KNNM-gruppa har gjort en kort vurdering av om KOSTRA kan være en egnet kanal for oppdatering av naturindeksen. I og med at spørsmålet om innhold i oppdateringen er i støpeskjeen, er det prematurt å lansere noe krav om slik rapporteringen nå. Gruppa konstaterer imidlertid at dersom et system for årlig lokal rapportering av nøkkelvariable til naturindeksen blir krevd, er det prinsipielt KOSTRA som skal være kanalen for dette.

5. Rapporteringen i 2012 - for 2011

5.1. Utarbeiding av skjema

Arbeidet med å oppdatere spørreskjemaet i Designer (skjemaverktøy) gikk bedre enn for 2010-versjonen. Funksjonaliteten i programmet var forbedret fra året før, og det var kortere svartider, mindre heng og flere snarveier for å programmere funksjonalitet.

5.2. Kontroller i skjema

På bakgrunn av erfaringene med revisjonen av 2011-datene ser vi at det fortsatt er behov for å legge inn flere kontroller i skjemaene. Det ble lagt inn en rekke kontroller høsten 2011. De fleste kontrollene har fungert, men det trengs fortsatt en gjennomgang av hvordan de fungerer i forhold til hverandre når flere kontroller aktiveres samtidig. Dette har betydning for hvilke feilmeldinger brukerne skal forholde seg til.

5.3. Innsamling av data (rapporteringen)

5.3.1 Online rapportering

Kort etter at skjema 20 var lagt ut, ble et felt i en liten spørsmålsmatrise sperret for utfylling. Det ble oppdaget at kombinasjonen av tekst i hode og forspalte var en ugyldig kombinasjon, sett ut fra plan- og bygningsloven. Sperringen forårsaket ingen problemer. For øvrig fungerte rapporteringsløsningen slik den var tenkt.

Registerinformasjon som inngår i nøkkeltallene:

Befolkning

Befolkningstallene hentes fra SSBs befolkningsstatistikk, med tall per 31.12 i rapporteringsåret.

Fritidsboliger

Fra Matrikkelen hentes data for antall fritidsboliger i kommunene per januar i rapporteringsåret. Disse inngår i en rekke nøkkeltall som har årsinnbygger (definert nedenfor) i nevner.

Godkjent bruksareal

Fra Matrikkelen hentes godkjent bruksareal siste år. Tallet brukes som nevner i to nøkkeltall som indikator på produktivitet innen f. 302 Byggesaksbehandling og seksjonering.

Målebrev

Fra Matrikkelen hentes antall målebrev utstedt for etablering av grunneiendommer.

Årsinnbygger

Årsinnbygger er et konstruert begrep, og er en variabel som tar hensyn til at også feriebefolkningen beslaglegger planleggingskapasitet i kommunen. Inngår som nevner i en rekke nøkkeltall. Beregnes slik:

$$\text{Folkemengde i alt} + \text{antall fritidsboliger} * 3.$$

Eiendommer

Fra Matrikkelen hentes tall over antall eiendommer i kommunene per januar i rapporteringsåret.

Kystlinje utenom tettsteder

Lengden av kystlinjen utenom tettsteder i hver kommune beregnes av SSB basert på grunnlagsdata fra Statens kartverk og SSBs tettstedsgrenser. Disse tallene inngår i nøkkeltallet "Antall dispensasjoner knyttet til nye bygninger i strandsonen per 100 km kystlinje".

Vedtaksfredete kulturminner

Fra Riksantikvaren hentes tall over antall vedtaksfredete kulturminner i fylkene per januar i rapporteringsåret. Disse inngår i ett nøkkeltall på fylkesnivå (antall innvilgede dispensasjoner per fredet kulturminne).

Statlig sikra friluftsområder

Datsett innhentes fra Direktoratet for naturforvaltning (DN).

Arealer kartlagt med hensyn på naturverdier

Datsett innhentes fra Direktoratet for naturforvaltning (DN).

5.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll**5.4.1 Generelt om revisjonen av skjemaene 20, 20Plan og 51**

Dataene for 2011 ble revidert med verktøyet DynaRev. Dette er andre gang verktøyet brukes på skjema 20, 20Plan og 51. Fagseksjonen i SSB har dermed begrenset erfaring med DynaRev og det er foreløpig ikke utviklet kontroller i verktøyet for å avdekke logiske feil og verdier som ligger utenfor forventede intervaller. Som et sammenligningsgrunnlag er det lagt inn tidligere årganger med data for skjema 20 og 51. Dette lot seg ikke gjennomføre for skjema 20Plan, av tekniske årsaker (splitting av skjema 20 i to før 2010-rapporteringen).

Revisjonen har blitt gjennomført med fokus på store avvik fra tidligere års verdier og manglende utfylling av helt sentrale spørsmål. Feilsøking har blitt utført på alle innkomne skjema samlet ved hjelp av Excel. Dette gir mulighet til raskt å sortere fram uteliggere for hver enkelt variabel i datasettene, og visuelt å avdekke hvilke skjema som må følges opp nærmere på grunn av mangelfull utfylling og logiske brister. Videre oppfølging og korrigerende av skjemaer utføres i DynaRev for å sikre god dokumentasjon og tilbakeføring av korrigerende skjema til produksjonsløpet for KOSTRA-nøkkeltall.

5.4.2 Datakvalitet inn

I datasettene som rapporteres er det noen typer feil som er vanlig forekommende:

- Ufullstendig utfylling – skyldes i de fleste tilfeller at det ikke foreligger data tilgjengelig hos kommunene eller fylkeskommunene, som igjen kan tilskrives manglende ressurser til forberedelse av KOSTRA-rapporteringen slik den er lagt opp per i dag.
- Desimalfeil/1000-tallsfeil for tall som skal oppgis i flatemål
- Feil som skyldes at tall blir plassert i feil spørsmålskategori, og dette går på brukernes forståelse av spørsmålsstillingene, manglende bruk av veiledning og KOSTRA-arbeidsgruppes evne til å fastsette gode spørsmålsformuleringer.
- Stor variasjon på tallene for ulike årganger for det samme spørsmålet. Dette kan skyldes omtrent samme årsaker som nevnt over.

Det er begrenset med muligheter for SSB til å sjekke om data som ser ut til å ligge innenfor forventede intervaller faktisk stemmer. Derfor er det ikke gjort forsøk på usikkerhetsberegninger for dataene til KOSTRA-KNNM-området.

5.4.3 Rapportering på KOSTRA-skjema 20, kommuneskjema

Ved publisering 15. mars hadde 354 kommuner rapportert på skjema 20, og tidsnok til at de ble med i kjøringene av nøkkeltall og grunnlagstall. I juni hadde tallet steget til 401, og dette tilsvarer en svarprosent på 93 til publiseringen 15. juni.

Tabell 1. Svarprosent på skjema 20 ved tre sentrale milepæler i KOSTRA-løpet. Prosentandel av kommunene som har besvart

Skjema 20 Rapporteringsår	Av alle kommuner. Prosent		
	15. mars	15. april ¹	15. juni
2001	83	91	93
2002	89	93	95
2003	79	89	91
2004	82	89	95
2005	80	88	96
2006	81	89	93
2007	79	85	91
2008	83	87	91
2009	83	89	93
2010	88	92	96
2011	82	90	93

¹ Ved revisjonsstart etter 15. april. Dato kan variere noe fra år til år.

Det framgår av tabellen at det ikke er noen entydig bedring i rapporteringen over 10-årsperioden.

5.4.4 Rapportering på KOSTRA-skjema 20Plan, kommuneskjema

Ved publisering i mars hadde 360 kommuner rapportert. I juni hadde tallet steget til 401.

Det vil si at 93 prosent av kommunene hadde levert skjema til publiseringen 15. juni.

Tabell 2. Svarprosent på skjema 20Plan ved tre sentrale milepæler i KOSTRA-løpet. Prosentandel av kommunene som har besvart

Skjema 20Plan Rapporteringsår	Av alle kommuner. Prosent		
	15. mars	15. april ¹	15. juni
2010	87	90	95
2011	83	90	93

¹ Ved revisjonsstart etter 15. april. Dato kan variere noe fra år til år.

5.4.5 Rapportering på KOSTRA-skjema 51, fylkesskjema

Ved publiseringen 15. juni hadde 19 fylkeskommuner levert skjema, dvs. 100 prosent respons. Besvarelsene var generelt bra. Likevel fikk 8 fylkeskommuner tilbakemeldinger med spørsmål for oppklaring.

Tabell 3. Svarprosent på skjema 51 ved tre sentrale milepæler i KOSTRA-løpet. Prosentandel av kommunene som har besvart

Skjema 51 Rapporteringsår	Av alle kommuner. Prosent		
	15. mars	15. april ¹	15. juni
2007	90	100	100
2008	95	95	95
2009	95	95	100
2010	95	95	95
2011	100	100	100

¹ Ved revisjonsstart etter 15. april. Dato kan variere noe fra år til år.

Oppsummert: Det var 30 kommuner som ikke rapporterte på hvert av skjemaene, av dem var det 25 som ikke rapporterte noen av dem. Det vil si at 396 kommuner rapporterte både skjema 20 og skjema 20Plan. Alle fylkeskommunene rapporterte, av dem var det 12 som rapporterte innen fristen 15. februar.

5.5. Purringer og tiltak mot frafall

Det har vært kjørt 2 sentrale purringer på for seint avlevert rapportering.

Arbeidsgruppa for KOSTRA-KNNM ser generelt ingen gode grunner til at kommuner ikke leverer skjema. For å bedre øke innleveringsprosenten ved seinere korsveger, er medlemmene i gruppa enige om at SSB ved publisering av

nøkkeltall på nivå 1 offentliggjør hvilke kommuner som ikke har rapportert på de ulike skjemaene. KOSTRA-IT har systemer for enkel optelling av status.

Liste over kommuner uten rapporterte skjema 20 og 20Plan for 2011 finnes i vedlegg 5.

5.6. Evaluering av kvaliteten på statistikken

Kvaliteten på statistikken gjenspeiler svarprosenten, kvaliteten på inngangsdata, revisjonsbestrebelsene og treffsikkerheten for estimeringene der oppblåsing har vært nyttet. I stor grad vil imidlertid landstallene være basert på innrapporterte tall.

Kvaliteten på tallene er variabel, også etter revisjon. Det gjelder egentlig alle typer tall, også der innrapporterte tall bygger på sakssystemer. Årsaken til dette ligger i ulik standardisering. Når dette er sagt, skal det føyes til at vårt inntrykk er at kvaliteten heves år for år. Overgang til standardiserte uttrekk fra administrative systemer vil ventelig bidra til ytterligere kvalitetsheving, særlig for data som gjenspeiler endringer siste året.

Klima og energi

1. Innledning

Arbeidsgruppa i KOSTRA for klima og energi leverer med dette sin første rapport. Alle medlemmene i arbeidsgruppa stiller seg enstemmig bak forslagene i rapporten.

1.1. Bakgrunn for etablering av klima og energi som tema i KOSTRA

I januar 2010 leverte et utvalg satt sammen av representanter fra Statistisk sentralbyrå (SSB), Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif), Miljøverndepartementet (MD), Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon (KS) en innstilling om behov for kommunefordelt klima- og energistatistikk (SSB 2011) http://www.ssb.no/emner/01/90/notat_201104/).

Utvalget anbefalte at det ble opprettet en KOSTRA-gruppe for energibruk. Dette ble tatt opp i Samordningsrådet i KOSTRA 3.9.2010, men SSB ble bedt om å komme tilbake med mer informasjon på neste møte i Samordningsrådet (høsten 2011). SSB hadde derfor videre konsultasjoner med de samme partene som deltok i det ovennevnte utvalget samt med et prosjekt i Vestregionen⁵, der kommunene har utprøvd rapportering om egen energibruk og klimagassutslipp (Vestregionen 2011). Med entydig støtte i disse konsultasjonene anbefalte SSB at klima og energi opprettes som eget tema i KOSTRA, og at en egen arbeidsgruppe innenfor KOSTRA-systemet gis ansvar for dette temaet.

Begrunnelsene var følgende:

- det vil gi en bedre samordning i utvikling og presentasjon av statistikk og indikatorer som kommunene og staten trenger i kommunenes arbeid med klima- og energiplaner
- det er behov for å utnytte eksterne datakilder bedre for å utvikle statistikk og indikatorer på kommunenivå
- prosjektet i Vestregionen hadde vist at kommunene kan rapportere stasjonært energiforbruk i egen virksomhet med rimelig kvalitet og oppgavebyrde.

KOSTRA klima og energi ble opprettet våren 2012 etter godkjenning i Samordningsrådet 6.9.2011.

1.2. Arbeidsgruppas møter og sammensetning

Arbeidsgruppa har hatt tre møter første halvår 2012. Arbeidsgruppa består av følgende personer:

Henning Høie (leder)	SSB, seksjon for energi- og miljøstatistikk
Audhild Bjerke	KS, Rennebu kommune
Per Hjalmar Svae	KS, Hordaland fylkeskommune
Hans Einar Lundli	KS, Trondheim kommune
Kjetil Bjørklund	KS
Anne Beate Tangen	Miljøverndepartementet
Mari Olea Lie	Miljøverndepartementet
Lisa Henden Groth	Norges vassdrags- og energidirektorat
Dag Spilde	Norges vassdrags- og energidirektorat
Elin Økstad	Klima- og forurensningsdirektoratet
Håvard Grothe Lien	Olje- og energidepartementet

⁵ Asker, Bærum, Lier, Drammen, Hurum, Røyken, Ringerike, Øvre Eiker, Nedre Eiker, Modum, Svelvik, Sande, Hole, Jevnaker, Sigdal, Krødsherad og Buskerud og Akershus fylkeskommuner.

Johnsen Jørgen	Kommunal- og regionaldepartementet
Lisbet Høgset	SSB, seksjon for energi- og miljøstatistikk
Marius Bergh	SSB, seksjon for energi- og miljøstatistikk
Espen Ottesen Vattekar	SSB, seksjon for offentlige finanser

I tillegg har Wilhelm Torheim, MD og Bente Anfinnsen, Klif stilt på ett møte.

Enova ble også invitert til å delta i arbeidsgruppa. De takket nei, men ønsket å bli holdt orientert om gruppas arbeid.

1.3. Arbeidsgruppas ansvarsområde og føringer for arbeidet 2012

Føringer for arbeidet er i stor grad gitt i arbeidsgruppenes mandat (se http://www.ssb.no/kostra/sr/mandat_arbgr_2012.doc). Dette mandatet gjelder imidlertid generelt for arbeidsgruppene i KOSTRA, og den enkelte gruppe må derfor selv avklare hvor den faglige grensen for gruppas ansvarsområde går. Etableringen av denne KOSTRA-gruppa henger i første rekke sammen med at kommunene og fylkeskommunene gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse skal stimulere og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, energieffektivisering og miljøvennlig energiomlegging. Dette er formalisert gjennom Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene, som pålegger kommunene å utarbeide energi- og klimaplaner, (se <http://www.regjeringen.no/planretningslinje-klima-energi.html?id=575764>).

Klima- og energitemaet i KOSTRA skiller seg fra alle de andre KOSTRA-områdene ved at det i ikke er knyttet egne tjenestefunksjoner til dette temaet, slik disse er definert i funksjonskontoplanen i KOSTRA. Arbeidsgruppa har etter nærmere vurdering også selv konkludert med at det ikke er naturlig at klima og energi etablerer egen funksjonskonto i funksjonskontoplanen.

I regnskapet vil derfor utgifter og inntekter knyttet til klima- og energiarbeidet måtte sortere under andre tjenesteområder, som for eksempel fysisk planlegging, samferdsel, eiendomsforvaltning mv. Energiutgifter er imidlertid en egen post på artskontoplanen, og kan derfor skilles ut for seg og fordeles på alle de ulike funksjonskontoene (tjenesteområdene).

Siden klima- og energiarbeidet i kommunene inngår i andre tjenesteområder, har gruppa en større utfordring enn andre arbeidsgrupper i KOSTRA med å definere avgrensningen for sitt arbeidsområde.

Kriteriene for hvilke tema som er relevante for arbeidsgruppa, er at det et kommunalt eller fylkekommunalt ansvarsområde, eller at kommunenes og fylkeskommunenes politikkområde kan påvirke klimagassutslipp og energibruk i andre sektorer. Arbeidsgruppa har vurdert at data knyttet til kommunenes egen energibruk er særlig viktig ut fra kommunenes ansvar på området, og har derfor prioritert å forbedre datatilfanget for dette området det første året. Arbeidsgruppa anser også avfalls- og avløpsbehandling, vannforsyning, transport og fysisk planlegging som relevante, jf. Statlig planretningslinje, og videre arbeid med dette er kort beskrevet i kapittel 6. Gruppa mener også at kommunal innsats innen klimatilpasning er faglig relevant for denne gruppas arbeid. Det vil være behov for samarbeid med de arbeidsgruppene som har ansvar for disse tjenesteområdene, men dette vil bli klarere etter hvert som arbeidet skrider fram.

I henhold til mandatet for arbeidsgruppene i KOSTRA er arbeidsgruppa pålagt å holde oversikt over rapporteringsordninger og hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal være tilgjengelige innen dens område. Arbeidsgruppa har hatt følgende strategi for sitt arbeid våren 2012:

- Gjennomgå eksisterende data og nøkkeltall i KOSTRA som berører arbeidsgruppas ansvarsområde, og som kan benyttes til etablering av nøkkeltall innen klima- og energiområdet allerede for 2012.
- Gjennomgå og vurder eksterne datakilder som kilde for nøkkeltall, herunder skille ut data som er umiddelbart tilgjengelig for nye nøkkeltall.
- På bakgrunn av de to første punktene foreslå innsamling og datautvikling for å forbedre datagrunnlaget knyttet til fylkeskommunenes og kommunenes ansvar for energieffektivisering og klimatiltak, og som kan danne grunnlag for utvikling av nye nøkkeltall fra og med 2013 eller senere.

Resultatet av de to første ballpunktene er presentert i kapittel 4, mens det siste ballpunktet er behandlet i kapittel 3.

2. Oppsummering og anbefalinger

2.1. Forslag til rapportering

Arbeidsgruppa i KOSTRA for klima og energi foreslår følgende ny rapportering KOSTRA innen temaet klima og energi:

2.1.1 Regnskap

Arbeidsgruppa anbefaler at artskonto 180 Energi splittes i fem typer energikostnader *fra og med regnskapsåret 2013, med første rapportering 15. feb. 2014*. Det gjelder kostnader til strøm, fjernvarme, fyringsolje/parafin, naturgass og bioenergi.

2.1.2 Skjemarapportering, kommune

Arbeidsgruppa anbefaler at det etableres skjemarapportering for forbruk av strøm, fjernvarme, fyringsolje/parafin, naturgass og bioenergi (i fysiske enheter) *fra og med rapporteringsåret 2012, med første rapportering 15. feb. 2013*. Rapporteringen skal gjelde egne bygninger for de samme tjenesteområdene som rapporterer arealtall under eiendomsforvaltning i KOSTRA, skjema 34 A og B (administrasjonslokaler, skolelokaler, førskolelokaler, institusjonslokaler, kulturbygg og idrettsbygg).

2.1.3 Skjemarapportering, fylkeskommune

Arbeidsgruppa anbefaler at det etableres skjemarapportering for forbruk av strøm, fjernvarme, fyringsolje/parafin, naturgass og bioenergi (i fysiske enheter) *fra og med rapporteringsåret 2012, med første rapportering 15. feb. 2013*. Rapporteringen skal gjelde egne bygninger for de samme tjenesteområdene som rapporterer arealtall under eiendomsforvaltning i KOSTRA, skjema 34 C og D (administrasjonslokaler og skolelokaler).

2.2. Forslag til nøkkeltall

Arbeidsgruppa har foreslått og allerede publisert nøkkeltall basert på eksisterende data i KOSTRA og andre lett tilgjengelige data, se vedlegg. Disse dekker bare i noen grad behovet for styringsinformasjon. Basert på foreliggende forslag til ny rapportering vil arbeidsgruppa foreslå følgende nøkkeltall:

Tabell 2.1. Forslag til nøkkeltall basert på forslaget til ny rapportering.

Nøkkeltall	Informasjonsverdi/tolkning
Energibruk i kommunal eiendomsforvaltning, kWh per innbygger	Indikator for samlet energieffektivitet i forhold til brukere (befolkningen) som tjenestene gjelder.
Energibruk i kommunal eiendomsforvaltning, kWh per kvm	Indikator for samlet energieffektivitet målt i forhold til bygningsarealet. Er som sådan mer presis enn den foregående. Målt over tid kan tallet også være indikator for effekt av enøktiltak.
Andel av energibruk i kommunal eiendomsforvaltning basert på fornybare kilder	Indikator for i hvilken grad målsettinger om å basere seg fornybare energikilder er oppnådd.
Utslipp av klimagasser knyttet til energibruk i kommunal eiendomsforvaltning per innbygger	Indikator for klimapåvirkningen av energibruken i eiendomsforvaltningen.
Utslipp av klimagasser knyttet til energibruk i kommunal eiendomsforvaltning, per kWh tilført	Indikator for utslippseffektiviteten av energibruken
Energikostnader i kommunal eiendomsforvaltning per kWh tilført, fornybare energikilder	Indikator for pris på fornybare energikilder
Energikostnader i kommunal eiendomsforvaltning per kWh tilført, ikke-fornybare (fossile) energikilder	Indikator for pris på ikke-fornybare energikilder

2.3. Begrunnelse for forslagene

Bakgrunnen for forslaget til rapportering er at behovet for styringsinformasjon om kommunenes og fylkeskommunenes pålagte arbeid innen klima- og energiplanlegging ikke er dekket i det datatilfanget som eksisterer i dag:

- Staten (Miljøverndepartementet) har behov for informasjon om i hvilken grad kommunene følger opp de statlige planretningslinjene, samt vurdere den samlede effekt av virkemidler som kommunesektoren har på klima- og energiområdet.
- De lokale energiutredningene, som utarbeides av de lokale nettselskapene for hver kommune, har behov for bedre faktagrunnlag om energibruk og energisystemer i den enkelte kommune. Verken nettselskapene eller NVE har myndighet til å kreve inn disse opplysningene fra kommunene.
- Det eksisterer per i dag ikke andre datakilder som kan dekke informasjonsbehovet, og arbeidsgruppa ser ikke at det er mulig å utvikle alternative datakilder tilstrekkelig i løpet av nær framtid.
- Rapporteringsforslaget er utformet slik at enhetene for energibruk, energikostnader og bygningsarealer kan koples sammen i nye nøkkeltall. Det vil også være mulig å beregne klimagassutslipp og fornybarandel i energibruken.
- Det antas at de aller fleste kommunene kan rapportere tall av god kvalitet og med relativt liten oppgavebyrde fordi mange kommuner allerede har etablert systemer for energi- og klimaoppfølging, og dermed har etterspurte data lett tilgjengelig. For kommuner som fortsatt ikke har etablert slike opplegg, vil en rapportering gjennom KOSTRA kunne være en spore til å framskaffe denne informasjonen som de likevel trenger.
- Rapportering gjennom KOSTRA vil bidra at kommunene leverer tall basert på felles definisjoner. Det gir grunnlag for sammenligning mellom kommuner og aggregering til nasjonalt nivå.
- Samordnet beregning og publisering av nøkkeltall for alle kommunene vil øke informasjonsverdien og tilgjengeligheten av dataene som kommunene sitter på vesentlig, også for kommunene selv.
- Forslaget til rapportering sendes ut på "høring" til et utvalg representative kommuner før rapportering iverksettes.

2.4. Tidsplan for arbeidet med klima og energi i KOSTRA

Tabellene 2.2 og 2.3 gir en kronologisk oversikt over gjennomført og foreslått arbeid videre i KOSTRA-klima og energi.

Tabell 2.2. Gjennomført og vedtatt arbeid i KOSTRA-klima og energi 2011-2012.

Tid	Handling
September 2011	Samordningsrådet godkjenner at det etableres en arbeidsgruppe for klima og energi i KOSTRA
Nov.-des 2011	Etablering av arbeidsgruppa
Januar-juni 2012	Arbeidsgruppa har møter og utfører sitt arbeid. Forslag om rapportering (kap. 3) og publisering (kap. 4) utarbeides. Forslag til videre arbeid (kap. 6).
15. juni 2012	Publisering av nøkkeltall basert på allerede eksisterende data i KOSTRA og andre lett tilgjengelige data (kap. 4.1)
30. juni 2012	Rapport basert på arbeidsgruppas arbeid første halvår 2012 leveres
Aug.-sep. 2012	Forslag til rapportering sendes på høring til utvalgte kommuner og fylkeskommuner
September 2012	Behandling av arbeidsgruppas forslag i Samordningsrådet. Avgjørende for videre arbeid.

Tabell 2.3. Videre arbeid i KOSTRA-klima og energi 2012-2014 gitt at forslagene i denne rapporten vedtas og gjennomføres.

Tid	Handling
Høst 2012	Utvikling og produksjon av skjemaer og veiledninger til ny rapportering.
Desember 2012	Ny artskontoplan med differensiert energikontering sendes ut til kommunene og fylkeskommunene.
Januar-juni 2013	Nytt skjema med rapportering av energibruk i egne bygninger sendes ut. Arbeidsgruppa har møter og utfører sitt arbeid med utgangspunkt i bla. forslagene til videreutvikling av KOSTRA-klima og energi (kap. 6).
15. februar 2013	Rapporteringsfrist for kommunene for kalenderåret 2012
15. mars 2013	Publisering av ureviderte nøkkeltall for kalenderåret 2012, basert på rapporteringen av energibruk og andre grunnlagsdata.
15. juni 2013	Publisering av reviderte nøkkeltall for kalenderåret 2012
30. juni 2013	Rapport basert på arbeidsgruppas arbeid første halvår 2013
15. februar 2014	Rapporteringsfrist for kommunene for kalenderåret 2013
15. mars 2014	Publisering av ureviderte nøkkeltall for kalenderåret 2013, basert på rapporteringen av energibruk og differensierte energikostnader og andre grunnlagsdata.
15. juni 2014	Publisering av reviderte nøkkeltall for kalenderåret 2013

3. Forslag til ny rapportering

Arbeidsgruppa legger her fram forslag til mer detaljert rapportering av energiutgifter og ny rapportering av energibruk i fysiske enheter gjennom KOSTRA. Forslaget er begrunnet ut fra behovet for bedre informasjon, se kapittel 0. Tilgjengelig informasjon fra andre datakilder, oppgavebyrde for kommunene og alternativ rapportering er vurdert og tatt hensyn til i forslagene, se nærmere redegjørelse for dette i kapittel 0-0. Som endelig verifisering av at nødvendig kvalitet i rapporteringen er oppnåelig og at oppgavebyrde er akseptabel, vil SSB med bistand fra KS sende ut forslagene til rapportering på ”høring” til et utvalg kommuner og fylkeskommuner i august og september.

Forslagene til både regnskapsrapportering og skjemarapportering er presentert samlet fordi forslagene må ses i sammenheng og er derfor begrunnet i sammenheng.

3.1. Forslag til differensiering av regnskapsart 180 Energi. Kommune og fylkeskommune

Arbeidsgruppa anbefaler at artskonto 180 Energi splittes i fem typer energikostnader *fra og med regnskapsåret 2013, med første rapportering 15. feb. 2014*. Det gjelder kostnader til følgende energityper:

Strøm
Fjernvarme
Fyringsolje og fyringsparafin
Naturgass
Bioenergi (ved, pellets, briketter)

(Forslag til angivelse av artskontonummer er ikke satt opp her, men bør for eksempel settes opp i hht. praksis i kommuner som allerede har denne inndelingen)

3.2. Forslag til skjemarapportering energibruk. Kommune

Arbeidsgruppa anbefaler at følgende rapportering fra kommunene etableres i KOSTRA fra og med rapporteringsåret 2012, med første rapportering 15. feb. 2013:

Hva er samlet forbruk av energi i kommunen knyttet til bygg som kommunen [foretaket] selv eier?

	Administra- sjonslokaler	Skole- lokaler	Førskole- lokaler	Institusjons- lokaler	Kultur- bygg	Idretts- bygg	Sum
Strøm, kWh							autosum
Fjernvarme, kWh							autosum
Fyringsolje og fyringsparafin, liter							autosum
Naturgass, Sm ³							autosum
Bioenergi, kubikkmeter eller tonn							autosum

Skjemaoppsettet vil bli testet ut, og spørsmålene kan bli satt opp annerledes, men oppsettet viser hvilke felt som kommunene vil bli bedt om å fylle ut.

3.3. Forslag til skjemarapportering energibruk. Fylkeskommune

Arbeidsgruppa anbefaler at følgende rapportering fra fylkeskommunene etableres i KOSTRA fra og med rapporteringsåret 2012, med første rapportering 15. feb. 2013:

Hva er samlet forbruk av energi i kommunen knyttet til bygg som kommunen [foretaket] selv eier?

	Administra- sjons- lokaler	Skole- lokaler	Sum
Strøm, kWh			autosum
Fjernvarme, kWh			autosum
Fyringsolje og fyringsparafin, liter			autosum
Naturgass, Sm ³			autosum
Bioenergi, kubikkmeter eller tonn			autosum

Skjemaoppsettet vil bli testet ut og spørsmålene kan bli satt opp annerledes, men oppsettet viser hvilke felt som fylkeskommunene vil bli bedt om å fylle ut.

3.4. Forutsetninger i forslagene, om definisjoner og avgrensninger

Forslaget er satt opp slik at energirelaterte tall fra regnskap, energibruk og allerede eksisterende rapportering innen eiendom (KOSTRA-skjema 34 A-D) er harmonisert mht. inndelinger og kan knyttes sammen i nye nøkkeltall, jf. mandat for arbeidsgruppene, punkt 2.1, første ballpunkt. Det forutsettes videre at den foreslåtte inndelingen i energityper ikke er overlappende og at de til sammen dekker all energibruk for det aktuelle området som tallene skal gjelde for. Dette må framgå i veiledningen som legges ved rapporteringsskjemaene.

Forslagene til skjemarapportering gjelder bare energibruk egne bygg, og ikke i leide bygg eller energi til andre formål. Denne begrensningen er gjort av hensyn til kvaliteten i tallene og rimelig oppgavebyrde. Mange kommuner har allerede etablert systemer som gir oversikt over energibruken i egne bygg, se bl.a. erfaringene fra prosjektet i Vestregionen ([Norconsult 2011](#)), mens oversikten av energibruk i leide bygg og til andre formål antas fortsatt å være mangelfull.

I rapporteringen skal kommunene ta utgangspunkt i den primære energivaren som kjøpes inn (brukes) av de ulike energitypene. Det betyr at for eventuelle egne fjern- og nærvarmeanlegg skal den primære energiinnsatsen til disse rapporteres (strøm, olje, bioenergi osv) hvis det er kjent. Hvis ikke rapporteres energibruken som fjernvarme. Eventuell bruk av fjernkjøling inkluderes i tallene for fjernvarme.

Det skal rapporteres ”tilført” energi, ikke ”utnyttet” energi, fordi det er tilført energi som kjøpes (kostnader) og som også er grunnlag for utslippsberegningene. Det skal rapporteres i enheter som ligger nærmest mulig opp til enhetene som brukes ved innkjøp av varene.

Nødvendige definisjoner og avgrensninger må komme klart fram i skjemaene eller i veiledningen.

3.5. Begrunnelse for forslagene

Siden forslagene til regnskapsrapporteringen og skjemarapporteringen er harmonisert og må ses i sammenheng, er begrunnelsene for forslagene presentert samlet i de påfølgende avsnittene.

3.5.1 Behov for styringsinformasjon

I Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene er kommunene pålagt å lage klima- og energiplaner (se http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/lover_regler/retningslinjer/2009/planretningslinje-klima-energi.html?id=575764). Formålet er bl.a. å ”sikre at kommunene går foran i arbeidet med å redusere klimagassutslipp og en mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene”. Kommunene har også andre virkemidler for å redusere energibruk og klimagassutslipp.

Kommunene og fylkeskommunene må derfor ha et tilstrekkelig informasjonsrunnlag for å utarbeide kommunale energi- og klimaplaner og til å treffe gode tiltak for å redusere energibruk og klimagassutslipp.

Detaljnivået og omfang av informasjon som i dag framkommer gjennom KOSTRA om energibruk og kostnader knyttet til dette i kommunal/fylkeskommunal forvaltning, er ikke tilstrekkelig som styringsinformasjon i kommunenes arbeid med energi- og klimaplanlegging, og det er per i dag heller ikke andre kilder til statistikk som gir informasjon om energiforbruket i kommunal forvaltning (se kapittel 0). Mange kommuner har derfor allerede etablert energioppfølgingssystemer, og har dermed denne type informasjon i sine systemer, noe som tilsier at dette er viktig for kommunene. For kommuner som fortsatt ikke har etablert systemer for energi- og klimaoppfølging, vil en rapportering gjennom KOSTRA kunne være en spore til å framskaffe denne informasjonen som kommunene trenger for å kunne følge opp det pålagte arbeidet med klima- og energiplanlegging.

For at rapporterte data fra kommunene skal fungere som styringsinformasjon, er det også nødvendig at det er mulig å sammenligne kommuner og at man kan aggregere til nasjonale tall. Det betinger at klassifisering av energityper og beregningsmetodikk for nøkkeltall og statistikk er samordnet. En rapportering og

publisering gjennom KOSTRA innebærer felles definisjoner og videre bearbeiding av innrapporterte tall med de samme metoder for alle kommunene.

Staten, ved miljømyndigheter og energimyndigheter, har behov for informasjon om i hvilken grad kommunene følger opp de statlige planretningslinjene, samt vurdere den samlede effekt av virkemidler som kommunesektoren har på klima- og energiområdet. Den foreslåtte rapporteringen vil gi vesentlig informasjon om dette som per i dag ikke er tilgjengelig.

Detaljert informasjon om energibruk i kommunale bygg er også viktig innspill til de lokale energiutredningene, som utarbeides av områdekonsesjonærene for hver kommune. De lokale energiutredningene er avhengig av et godt faktagrunnlag om energibruk og energisystemer i den enkelte kommune for å kunne nå målet om en langsiktig, kostnadseffektiv og miljøvennlig energiforsyning. Økt kunnskap om energibruk og energibærere vil synliggjøre hvor energiforbruk og energibesparende tiltak og miljøvennlig energiomlegging er nødvendig.

Kommunene står for rundt 25 prosent av energibruken innenfor tjenesteytende næringer i Norge og gode tall for energibruk i denne sektoren er av stor viktighet for å kunne lage gode nasjonale tall for energibruk i tjenesteytende virksomhet. Reduksjon av energibruk i bygg har i mange sammenhenger blitt trukket frem som et av de viktigste tiltakene for å redusere nasjonale og internasjonale klimagassutslipp og kartlegging av energibruk er første steg på veien mot mer energieffektive bygninger.

3.5.2 Nytte av kunne kople energikostnader og forbruk i fysiske enheter

Hensikten med energi- og klimatiltak har minst to sider: det skal medføre reduserte utgifter for kommunen på kort og/eller på lang sikt, og det skal redusere forurensning og utslipp av klimagasser. Tiltak og effekten av dem bør derfor registreres både i monetære og fysiske termer (kroner, energienheter og utslipp). Derfor omfatter forslaget innhenting av data både gjennom regnskap og i form av fysiske enheter, og er utformet slik at de kan koples mot hverandre. I tillegg er forslaget satt opp slik at de rapporterte energibrukstallene kan knyttes til bygningsareal fordelt på tjenesteområdene som er rapportert i KOSTRA-skjemaene 34 A-D. Dette muliggjør nøkkeltall som kople energibruken mot arealet i bygningsmassen, se kapittel 4.2.

Den foreslåtte rapporteringen i fysiske enheter er foreløpig begrenset til energibruk i bygninger som kommunen selv eier. Samordning mellom økonomiske data, forbruk i fysiske enheter og rapportering av bygningsareal gir også muligheter til å estimere energibruken for de områdene hvor det ikke rapporteres i fysiske enheter. Et eksempel på det er at man vha. rapporterte bygningsarealer i leide bygg (KOSTRA-skjema 34 A-D) kan estimere energibruken i all eiendomsforvaltning i kommunen. Det er også mulig å sammenstille kostnadsfordeling på energibruk og rapportert energibruk for å identifisere feilrapportering.

3.5.3 Behov for å kunne registrere effekt av tiltak

Når fordelingen av forbruket på energityper er kjent, vil effekten av tiltakene være langt mer synlig i et regnskap differensiert på energityper sammenlignet med hvordan det er i dag med en samlepост for alle energikostnader. En del enøk- og klimatiltak er knyttet til skifte av energibærere, for eksempel overgang fra oljefyring til flisfyring (bioenergi). Med dagens KOSTRA-rapportering kan en ikke registrere et slikt skifte og følgelig heller ikke kunne belyse effekten av skifte av energibærere. Med en differensiering av art 180 slik som foreslått, vil en i langt større grad kunne bruke regnskapstall i KOSTRA for å se den økonomiske effekten av et slikt bytte. Nødvendigheten av en slik differensiering i regnskapet kan bekreftes ved at mange kommuner allerede har innført denne

differensieringen inne i sine regnskapssystemer. Gjennom innrapporterte tall for energibruk i fysiske enheter vil en også kunne synliggjøre effekten av tiltak som energieffektivisering, for eksempel etterisolering, tidsstyring mv., både uttrykt som endret energibruk, klimagassutslipp og fornybarandel.

Både kommunene, gjennom sitt pålagte ansvar for energi- og klimaplaner, NVE gjennom sitt ansvar for de lokale energiutredningene og MD og Klif gjennom sitt overordnede ansvar for klimatilstand vil derfor ha nytte av den foreslåtte rapporteringen.

En kopling mellom kostnader og forbruk i fysiske enheter gjør det mulig å beregne faktisk pris for kommunen på de ulike energitypene eller gitte fordelinger mellom energitypene, for eksempel mellom fornybar og ikke fornybar energi. Ved å skille mellom disse, er det mulig å se om det er en regnskapsmessig kostnad eller besparelse, og eventuelt hvor stor den er, ved å gå over til fornybare energikilder. Tilsvarende informasjon kan man få dersom man vil redusere utslippene fra energibruk. Erfaring tilsier dersom ENØK-tiltak medfører en reell kostnadsreduksjon, er det lettere å få gjennomslag for tiltaket enn om det begrunnes utelukkende i energisparing og reduserte CO₂-utslipp. Derfor er det viktig å kunne kople kostnadsdata i kr med energidata i kWh. En vil også kunne se virkningen av tiltak både i økonomiske og fysiske termer gjennom endring i nøkkeltall over tid (se foreslåtte nøkkeltall, kapittel 0).

3.5.4 Behov for å kunne beregne utslipp av klimagasser fra kommunens energibruk

Inndelingen i energityper er foreslått slik at det vil være mulig å fordele energibruken mellom fornybar og ikke-fornybar energi, samt noen hovedklasser av fossil energi. Det vil da være mulig å beregne klimagassutslipp som følge av energibruken. Det må knyttes forutsetninger til beregning av fornybarandel og klimagassutslipp på forbruk av strøm og fjernvarme. Det er viktig at disse forutsetningene bestemmes i hht. til definisjoner for dette, og slik at hensynet til sammenlignbarhet mellom kommunene er ivaretatt. Siden det er ulike metoder og forutsetninger i bruk for CO₂-vekting av strøm, er det viktig at kommunene ikke gjør dette direkte i sin rapportering, men at de rapporterer i fysiske enheter fordelt på energibærere. Felles rapportering gjennom KOSTRA med den foreslåtte inndelingen i energityper vil gjøre det mulig å beregne fornybarandel og klimagassutslipp med de samme forutsetningene for alle kommunene.

3.6. Vurdering av andre datakilder

Som alternativ til rapportering gjennom KOSTRA i fysiske enheter, har arbeidsgruppa vurdert andre datakilder som grunnlag for å kvantifisere og klassifiseres kommunenes energibruk. Følgende datakilder er vurdert:

Nettselskapene (strøm): SSB har kontaktet fire ulike nettselskap med spørsmål om muligheter til å skille ut forbruk i kommunal virksomhet. Selv om nettselskapene kan ta ut detaljerte forbruksdata basert på kjennetegn ved målepunktene, er det per i dag manglende ajourhold når det gjelder eiere av målepunktene og hvem som bruker strømmen knyttet til målerne. Å skille ut kommunal virksomhet krever at kommunene selv leverer en oversikt over hvilke strømmålere som skal regnes med. En slik oversikt har eksempelvis Bergen kommune gitt BKK, som i sin tur da kan levere detaljerte oversikter til Bergen kommune som Bergen kan bruke i sitt energi- og klimaarbeid. Så lenge en oversikt ikke er å jour, vil kvaliteten i tallene levert fra nettselskapene være mangelfull.

Nettselskapene (områdekonsesjonærene) skal i henhold til Forskrift om energiutredninger hjemlet i energiloven, utarbeide lokale energiutredninger for kommunene. De lokale energiutredningene skal så langt det er mulig gi opplysninger om energibruk i kommunens bygg, men det krever samarbeid med kommunen for å frembringe tallene. Verken nettselskapene eller NVE som

håndhever forskriften har myndighet til å kreve inn disse opplysningene fra kommunene.

Oljeselskapene (fyringsolje og fyringsparafin): Oljeselskapenes kunderegistre gir data om enkeltransaksjoner, og SSB arbeider for tiden med å utvikle dette som datakilde for årlig petroleumsstatistikk. Kartleggingen viser til nå at det vil være en del usikkerhet med å identifisere kommunal forvaltning (vha. organisasjonsnummer og sektorkode) og til den delen av salget som skjer gjennom viderefornere. Det vil også være avvik mellom salg og forbruk. Til sammen utgjør dette betydelig usikkerhet, der utslagene vil være størst i kommuner med lite forbruk. En vil ikke kunne vite hvordan disse usikkerhetskildene slår ut hver for seg. Arbeidsgruppa mener derfor at kvaliteten ikke vil være tilstrekkelig god vha. av denne datakilden.

Fjernvarmeselskapene: Alle fjernvarmeselskapene i Norge rapporterer årlig inn data til SSB sin fjernvarmestatistikk, med blant annet tall for salg av fjernvarme fordelt på kjøpergrupper. Kjøpergruppene er imidlertid lite detaljert og kommunal virksomhet er ikke skilt ut. Det vurderes som lite aktuelt å skille ut kommunal virksomhet i skjema, da oppgavegiverne allerede med dagens detaljeringsnivå sliter med å rapportere gode tall. For denne energigiveren har man imidlertid relativt sikre prisdata, og dersom kommunen leverte kostnadstall for denne energibæreren, kan forbruket beregnes.

Omsettere av naturgass innenlands: Til statistikken for innenlands bruk av naturgass rapporteres det årlig salg av naturgass fordelt på næringer og sektor. Kommunal virksomhet er skilt ut og fordelt på undergruppene offentlig administrasjon, utdanning, helse, renovasjon og annet. En vesentlig del av forbruket i kommunen kan dermed hentes herfra, men arbeidsgruppa mener likevel at naturgass tas med på skjema, slik at rapporteringen omfatter samlet energibruk. Det er også usikkert om kommunefordelingen i denne statistikken blir videreført.

Bioenergisekskaper: Her har SSB tall fra Nobio sin statistikk over salg av pellets og brikker, der tallene imidlertid ikke er fordelt på kjøpergrupper. Dette gjør det ikke mulig å skille ut kommunal forvaltning.

Arbeidsgruppen vurderer det slik at disse kildene ikke gir data av tilstrekkelig kvalitet for å kvantifisere kommunenes energibruk. Etter arbeidsgruppas vurdering er det derfor ikke aktuelt å bruke disse datakildene per i dag, men det bør arbeides videre med å klarlegge hvordan disse datakildene kan utnyttes, ikke minst i forhold til energibruken utenom kommunal sektor.

3.7. Vurdering av oppgavebyrde

3.7.1 Forslaget til skjemarapportering i fysiske enheter

Rapporteringen vil omfatte 30 felt på to kommuneskjema (kommune og kommunale foretak) og 12 felt på to fylkeskommuneskjemaer (fylkeskommune og fylkeskommunale foretak). For kommuner og fylkeskommuner som har etablert systemer for energioppfølging og lignende, vil tallene være lett tilgjengelig, og oppgavebyrden vil derfor være liten. For andre kommuner vil det kunne være en del arbeid første gang med å framskaffe tallene, men her finnes også erfaring som disse kommunene kan benytte seg, for eksempel prosjektet i Vestregionen og andre kommuner. Når kommunen først har fått oversikt over sine strømmålere og andre energileveranser, vil oppgavebyrden med å framskaffe tallene bli vesentlig redusert. Samme prosedyre kan gjentas årlig, fordi det er lite endring fra år til år i energileverandører og energibærere for stasjonær energi. Som nevnt tidligere, er dette tall som kommunene trenger til sine pålagte oppgaver.

Arbeidsgruppa har også vurdert mindre omfattende rapportering ved at det kun rapporteres et sumtall for hver energitype. Dette vil gi vesentlig lavere informasjonsnerdi, men uten at det gir vesentlig mindre oppgavebyrde, se avsnitt 0.

3.7.2 Regnskapsrapporteringen

Forslaget vil ikke medføre endringer i funksjons- eller artskontoplanen annet enn at art 180 (utgifter til energi) differensieres. Forslaget påvirker dermed ikke resten av regnskapsrapporteringen.

Spesifisering etter fem ulike energityper vil kunne medføre noe mer detaljert føring og opplegg for dette, men informasjon om energitype og mengde ligger normalt i fakturaopplysningene der kostnadstallene hentes i dag, og vil derfor være greit tilgjengelige. Arbeidsgruppa vurderer derfor at økningen i oppgavebyrden er liten, selv om det vil påløpe noe ekstra arbeid første året med å etablere rutine for konteringen.

3.8. Alternative forslag til rapportering

3.8.1 Rapportere samlet energibruk for alle tjenesteområder

I det foreliggende rapporteringsforslaget presentert i kapittel 0 og 0, er energibruken fordelt på de ulike tjenesteområdene slik de er satt opp for rapportering av bygningsarealer i skjemaene 34A-D. Arbeidsgruppa har vurdert dette forslaget opp mot rapportering av samletall for alle tjenesteområder. Dette ville redusert antall felt i kommuneskjemaet fra 30 til 5. Arbeidsgruppa har likevel konkludert med at den mer detaljerte rapportering fordelt på tjenesteområdene i liten grad medfører merarbeid for kommunene. Arbeidet med å hente fram tall for å beregne samlet forbruk blir omtrent det samme som om de rapporterer for hvert tjenesteområde fordi de også må hentes inn tall for hvert av tjenesteområdene for å kunne beregne sumtallet. Merarbeidet vil først og fremst bestå i at det må skrives inn flere tall i skjemaet.

Informasjonsverdien av rapportering fordelt på tjenesteområder ville imidlertid øke vesentlig av flere grunner. Når energibruksdataene blir synlige på sektornivå i kommunene, vil de kunne gi mer presis informasjon om effektene tiltakene har i kommunen fordi enøktiltak i kommunene i stor grad innføres gradvis og innenfor enkeltsektorer. Dette er nærmere omtalt i avsnitt 0. For det andre vil energibruksdataene kunne koples til de rapporterte arealtallene i skjemaene 34A-D, og dermed gi grunnlag for nye nøkkeltall for energieffektivitet (forbruk per kvm bygningsareal). Man vil også kunne kople energibrukstall mot energikostnader på tjenesteområdenivå. Se mer om dette i kapittel 4.2.

En rapportering av bare sumtallet vil gi en mer klar systemavgrensning for hva som skal rapporteres, noe som har stor betydning for sammenligning mellom kommunene og aggregering til nasjonalt nivå. Det vil også bli vanskeligere å oppdage feilrapportering.

3.8.2 Splitte art 180 Energi i to energityper i stedet for fem

Kostnader til energi (art 180) utgjør 1-2 prosent av samlede brutto utgifter i kommunene. Innen eiendomsforvaltning, som er det skjemarapporteringen omfatter, utgjør energikostnadene i størrelsesorden 3 milliarder kroner per år, hvilket er om lag 15 prosent av brutto driftsutgifter innen eiendomsforvaltning. En femdeling av art 180 vil innebære forholdsvis små summer på enkeltarter for enkelte kommuner. Når art 180 først splittes, mener arbeidsgruppa at det ikke vil innebære mindre oppgavebyrde å splitte den i to alternativer (for eksempel fornybar og ikke-fornybar) framfor i fem alternativer som foreslått, fordi ved en splitting av art 180 må kommunene uansett kategorisere energivarene før kontering. I den foreslåtte fem-delingen er avgrensningene klare og entydige, ved en to-delning vil de ikke være det.

En to-delning av art 180 vil også gi vesentlig dårligere informasjonsverdi. Det er vesentlig for hele forslaget til rapportering at regnskapsrapporteringen og rapporteringen er samstemt mht. inndeling i energityper.

3.8.3 Rapportering av energipriser som grunnlag for beregning av forbruk

Arbeidsgruppa har også vurdert prisrapportering fra kommunene som grunnlag, sammen med rapporterte kostnadstall, for å estimere faktisk energibruk. Arbeidsgruppa mener at det vil være like enkelt å rapportere faktisk energibruk. Dersom priser skulle brukes sammen med energikostnadstall for å beregne faktisk forbruk, mener gruppa at prisinformasjon burde hentes fra andre kilder, for eksempel fra SSB, selv om dette kan gi en del usikkerhet i resultatene pga. lokale prisvariasjoner.

4. Forslag til nøkkeltall

4.1. Nøkkeltall publisert 2012 basert på eksisterende og lett tilgjengelige data

Arbeidsgruppa har våren utarbeidet et sett nøkkeltall for hhv. kommune og fylkeskommune basert på eksisterende og lett tilgjengelige data. Disse ble publisert 15. juni 2012 i et nytt faktaark i KOSTRA (U1. Konsern - Klima og energi - nivå 2). Nøkkeltallene er vist i vedlegg 1. Disse nøkkeltallene omfatter både energikostnader for egne bygg, transport, avfall og planlegging.

Disse nøkkeltallene er det som det har vært mulig å lage basert på lett tilgjengelige data gjennom KOSTRA eller andre kilder, og som etter arbeidsrappas oppfatning samtidig har tilstrekkelig relevans til temaet klima og energi i KOSTRA. De foreliggende nøkkeltallene dekker bare i noen grad kommunenes og statens behov for oppfølging av de kommunale og fylkeskommunale klima- og energiplanene. Forslagene til rapportering (kapittel 3) og forslagene til videreutvikling av KOSTRA (kap. 6) angir på hvilke områder informasjonsilfanget bør forbedres for å kunne utvikle nøkkeltall med nødvendig informasjonsrddi.

4.2. Forslag til nye nøkkeltall basert på rapporteringsforslaget

Den foreslåtte rapporteringen gir muligheter for å sammenstille data i nøkkeltall som gir informasjon som er vesentlig som styringsinformasjon. Det gjelder forhold som:

- energibruk
- energieffektivitet målt i forhold til ulike størrelser som bygningsarealer, kostnader og brukere
- kostnader og kostnadseffektivitet i energibruken
- klimagassutslipp og fornybarandel som følge av energibruk
- fornybarandel i energibruken

Tabell 4.1 gir viser forslag til konkrete nøkkeltall som den foreslåtte rapporteringen kan gi grunnlag for:

Tabell 4.1. Forslag til nye nøkkeltall, kommunal eiendomsforvaltning, egne bygninger

Nøkkeltall	Informasjonsverdi/tolkning
Energibruk i kommunal eiendomsforvaltning, kWh per innbygger	Indikator for samlet energieffektivitet i forhold til brukere (befolkningen) som tjenestene gjelder.
Energibruk i kommunal eiendomsforvaltning, kWh per kvm	Indikator for samlet energieffektivitet målt i forhold til bygningsarealet. Er som sådan mer presis enn den foregående. Målt over tid kan tallet også være indikator for effekt av enøktiltak.
Andel av energibruk i kommunal eiendomsforvaltning basert på fornybare kilder	Indikator for i hvilken grad målsettinger om å basere seg på fornybare energikilder er oppnådd.
Utslipp av klimagasser knyttet til energibruk i kommunal eiendomsforvaltning per innbygger	Indikator for klimapåvirkningen av energibruken i eiendomsforvaltningen.
Utslipp av klimagasser knyttet til energibruk i kommunal eiendomsforvaltning, per kWh tilført	Indikator for utslippseffektiviteten av energibruken
Energikostnader i kommunal eiendomsforvaltning per kWh tilført, fornybare energikilder	Indikator for pris på fornybare energikilder
Energikostnader i kommunal eiendomsforvaltning per kWh tilført, ikke-fornybare (fossile) energikilder	Indikator for pris på ikke-fornybare energikilder

Nøkkeltallene som er satt opp ovenfor, gjelder for eiendomsforvaltning samlet, men kan også settes opp for de enkelte tjenesteområdene som det er foreslått rapportering på (administrasjonslokaler, skolelokaler, førskolelokaler, institusjonslokaler, kulturbygg og idrettsbygg). Nevner må da tilpasses i en del av nøkkeltallene, for eksempel ”barn med barnehageplass”, ”antall skoleelever” osv., avhengig av hvilket tjenesteområde nøkkeltallet gjelder. Som eksempel vil nøkkeltallene for skolelokaler kunne bli som følger (tolkningen blir tilsvarende som vist i tabell 4.1)

- Energibruk i kommunale skolelokaler, kWh per elev
- Energibruk i kommunale skolelokaler, kWh per kvadratmeter
- Andel av energibruk i skolelokaler basert på fornybare kilder
- Utslipp av klimagasser knyttet til energibruk i skolelokaler per elev
- Utslipp av klimagasser knyttet til energibruk i skolelokaler, per kWh tilført energi
- Energikostnader i skolelokaler per kWh, fornybare energikilder
- Energikostnader i skolelokaler per kWh, ikke-fornybare (fossile) energikilder

Alle forslagene til nøkkeltall er definert slik at det er rimelig å bruke dem i sammenligninger mellom kommunene/fylkeskommunene.

Disse nøkkeltallene må betraktes som forslag for å gi et bilde av hvilken informasjon den foreslåtte rapportering konkret kan gi. Arbeidsgruppa vil gjennomgå dette på nytt når resultatene fra eventuell ny rapportering foreligger. Bl.a. vil det være aktuelt å knytte nøkkeltallene til ulike definisjoner av fornybarandel og utslippsberegninger, for eksempel med og uten CO₂-faktor for strøm. Dette vil avhenge av bruksområde for nøkkeltallene, for eksempel om de skal være basert på prinsippene i den nasjonale utslippsstatistikken der det ikke regnes utslipp ved bruk av strøm, mens det i f.eks. klimafottrykksanalyser tas hensyn til CO₂-utslippene som ligger bak produksjonen av strøm. Dette kan gjøre det aktuelt med to eller flere sett nøkkeltall, avhengig av hvilke beregningsrinsipp det er behov for. Det vil uansett publiseres grunnlagsdata som vil være tilgjengelig for beregninger med ulike forutsetninger, selv om det ikke publiseres som nøkkeltall. Det kan også være aktuelt med nøkkeltall hvor energibruken splittes opp på de ulike energibærerne etter andre kriterier enn fornybarhet.

Beregninger av fornybarandel og CO₂-utslipp bør gjøres sentralt av SSB, slik at kommunenes rapportering kan gjøres konkret i forhold til faktisk forbruk av energivarer, og derved sikre best mulig nøyaktighet i rapporteringen. Det vil også sikre at de samme forutsetninger, definisjoner og inndelinger i beregningene av nøkkeltallene brukes. Uten dette vil ikke nøkkeltallene være sammenlignbare, og en kan heller ikke beregne nasjonalt gjennomsnitt eller sum.

Nøkkeltallene vil kunne skille mellom kommunens egen virksomhet og virksomhet organisert gjennom kommunale foretak, eller som summen av disse.

Avhengig av datakvalitet i regnskapsrapportering og arealtall, vil det også være mulig å estimere tilsvarende nøkkeltall for egne og leide bygninger samlet.

5. Annen publisering i SSB

Med det eksisterende datatilfanget har det i 2012 ikke vært aktuelt å etablere klima og energi i KOSTRA som offisiell statistikk. Dette må imidlertid vurderes til neste år når datatilfanget forventes å bli bedre. En kort omtale og noen hovedtall fra det nyetablerte KOSTRA-faktaarket (kapittel 4.1 og vedlegg 1) er presentert under statistikken "Nærmiljøinnsats i kommunene" (www.ssb.no/miljo_kostr) som ble publisert 21. juni.

Avhengig av datatilfanget og kvaliteten i tallene må det også vurderes om dataene kan være kilde i SSBs utslipps- og energistatistikk på nasjonalt og regionalt nivå.

6. Videreutvikling av KOSTRA-klima og energi

I dette kapitlet presenteres kort temaer som arbeidsgruppa mener kan være viktig for å forbedre informasjonsgrunnlaget knyttet til klima og energi, men som arbeidsgruppa ikke har rukket å behandle i inneværende år. Disse temaene vil derfor blitt tatt opp av arbeidsgruppa i tida framover og utviklet videre i KOSTRA-sammenheng.

• Avfall, vann og avløp

Avfallsbehandling, vannforsyning og avløpsrensing er et kommunalt ansvarsområde, og er kilde til vesentlige klimagassutslipp. De er også, avhengig av systemer for behandling, også viktige energikilder. Arbeidsgruppa vil prioritere utvikling av bedre data for disse områdene høyt når nytt datagrunnlag for energibruk er etablert.

• Transport

Transport står for et stort utslipp av klimagasser. Som planmyndighet og egentransportør har kommunene vesentlig innflytelse på transportsektoren, og det er derfor et klart behov å utvikle et bedre informasjonsgrunnlag knyttet til kommunens arbeid og resultater av det innen transport. Mulighetene for å forbedre data knyttet til kommunal transport er imidlertid komplisert, blant annet fordi eget transportbehovet dekkes gjennom eide kjøretøy, leasede kjøretøy og bruk av ansattes biler.

• Energibruk i leide bygg

Forslaget om rapportering av energibruk i leide bygg er ikke tatt inn i arbeidsgruppas forslag, se kapittel 3. Dette henger sammen med at kommunene for en stor del mangler informasjon om energisystemene og forbruket i leide lokaler. Arbeidsgruppa vil se på muligheter for hvordan denne informasjonen kan forbedres, og deretter eventuelt på muligheter for å samle inn denne informasjonen.

• Utnyttelse av omgivelsesvarme

En del enøktiltak er knyttet til utnyttelse av lavtemperaturrenergi fra omgivelsene (luft, vann, jord, berg) gjennom varmepumper ("gratisenergi"). Det er ønskelig å kvantifisere omfanget av denne energien, men per i dag mangler det tilstrekkelig informasjon om bruk av varmepumper, og det er heller ikke utviklet gode nok metoder for å beregne dette. Viktig samarbeidspartner her vil være Enova.

- **Temperaturkorrigering**

Forbruket av energivarer varierer med temperatur. For å kunne sammenligne energibruken mellom år i forhold til variasjon i behovet som følge av temperaturvariasjoner, er det aktuelt å temperaturkorrigere forbrukstallene. En slik korrigering kan gjøres på grunnlag av ”gradagstall” for hver kommune som publiseres av Enova. Det kan være hensiktsmessig at SSB foretar en eventuell temperaturkorrigering. Det sikres at det blir brukt et felles datagrunnlag og metode, og det vil også gi ”stordriftsfordeler” og sammenheng til resten av publiseringen.

- **Filuttrekk**

Det bør arbeides for å få mer av rapporteringen over på filuttrekk fra aktuelle saks- og fagsystemer i kommunene og fylkeskommunene. Et fungerende opplegg for filuttrekk vil gi bedre kvalitet på informasjonen i KOSTRA og samtidig lette kommunenes oppgavebyrde ved rapportering.

- **Publisering og formidling**

Det er viktig å synliggjøre resultatene som publiseres. Selv om nøkkeltall og grunnlagsdata er tilgjengelig i KOSTRA-faktaarkene, er de nokså godt ”gjemt bort” for den alminnelige bruker. Arbeidsgruppa bør se på andre publiseringsformer etter hvert som datagrunnlaget forbedres.

- **Kvalitetsindikatorer**

Arbeidsgruppa har ikke vurdert dette i 2012, men det er aktuelt å ta det opp når datatilfanget er forbedret.

7. Referanser

Norconsult (2011): Klimagassregnskap for kommunale virksomheter i Vestregionen. Erfaringsrapport. Oppdragsnummer 5102479, dokument 03, revisjon 02, Norconsult.

(http://www.vestregionen.no/userfiles/Vestregionen_erfaringsrapport_2011_12_12.pdf)

SSB (2011): Behov for kommunefordelt klima- og energistatistikk. Notater 2011/04, Statistisk sentralbyrå (http://www.ssb.no/emner/01/90/notat_201104/)

Vestregionen (2011): Klimaprojektet 2009-2011. Sluttrapport.

(http://www.vestregionen.no/userfiles/120124_vestregionen_4_skjerm.pdf)

8. Vedlegg

Vedlegg 1: Nøkkeltall publisert 2012. Kommune

Energikostnader

Kommunale energikostnader, per innbygger, konsern
Andel energikostnader i prosent av kommunens samlede brutto driftsutgifter, konsern
Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern
Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning i prosent av brutto driftsutgifter til eiendomsforvaltning, konsern
Energikostnader til administrasjonslokaler per kvadratmeter, administrasjonslokaler, konsern
Energikostnader til administrasjonslokaler i prosent av brutto driftsutgifter til administrasjonslokaler, konsern
Energikostnader til førskolelokaler per kvadratmeter, konsern
Energikostnader til førskolelokaler per barn i kommunale barnehager, konsern
Energikostnader til førskolelokaler i prosent av brutto driftsutgifter til førskolelokaler, konsern
Energikostnader til skolelokaler per kvadratmeter, konsern
Energikostnader til skolelokaler per elev i grunnskolen, konsern
Energikostnader til skolelokaler i prosent av brutto driftsutgifter til skolelokaler, konsern
Energikostnader til institusjonslokaler per kvadratmeter, konsern
Energikostnader til institusjonslokaler per beboer, konsern
Energikostnader til institusjonslokaler i prosent av brutto driftsutgifter til institusjonslokaler, konsern
Energikostnader til kommunale idrettsbygg per kvadratmeter, konsern
Energikostnader til kommunale idrettsbygg i prosent av brutto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg, konsern
Energikostnader til kommunale kulturbygg per kvadratmeter, konsern
Energikostnader til kommunale kulturbygg i prosent av brutto driftsutgifter til kommunale kulturbygg, konsern
Kostn. i kr til gatebelysning pr. lyspunkt, kommunal vei og gate, konsern
Kostn. i kr til gatebelysn. pr. lyspunkt langs fylkes-/riksvei som kommunen betaler for

Avfall

Husholdningsavfall per innbygger (kommune)
Andel husholdningsavfall sendt til energiutnyttelse.
Andel husholdningsavfall sendt til materialgjenvinning

Personbiler

Antall innbyggere per personbil.
Antall innbyggere per el-bil.
Antall innbyggere per ladepunkt for el-bil.

Planlegging og klimahensyn

Gjeldende plan eller retningslinjer med spesiell fokus på klima og energi, som omfatter mål om å redusere klimagassutslipp
Plan eller retningslinjer med spesiell fokus på klima og energi. Årstall vedtatt/siste oppdatert.
Utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser) knyttet til konsekvenser av klimaendringer
Året som ROS-analyse ble utført eller oppdatert.

ROS-analysen(e) omfatter problemstillinger knyttet til skred- og rasfare som følge av klimaendringer

ROS-analysen(e) omfatter problemstillinger knyttet til avrenning (næringsstoffer, løsmasser) som følge av klimaendringer

ROS-analysen(e) omfatter problemstillinger knyttet til temperatur som følge av klimaendringer

ROS-analysen(e) omfatter problemstillinger knyttet til flom som følge av klimaendringer

ROS-analysen(e) omfatter problemstillinger knyttet til havnivå og bølger som følge av klimaendringer

ROS-analysen(e) omfatter problemstillinger knyttet til vind som følge av klimaendringer

ROS-analysen(e) omfatter andre enn ovennevnte problemstillinger som følge av klimaendringer

Vedlegg 2: Nøkkeltall publisert 2012. Fylkeskommune

Energikostnader

Fylkeskommunale energikostnader per innbygger, konsern.

Andel energikostnader av fylkeskommunens samlede brutto driftsutgifter, konsern.

Energikostnader for fylkeskommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern

Energikostnader for fylkeskommunal eiendomsforvaltning i prosent av brutto driftsutgifter til eiendomsforvaltning, konsern

Energikostnader til administrasjonslokaler per kvadratmeter, administrasjonslokaler, konsern

Energikostnader til administrasjonslokaler i prosent av brutto driftsutgifter til administrasjonslokaler, konsern

Energikostnader til skolelokaler per kvadratmeter, konsern

Energikostnader til skolelokaler per elev i videregående skoler.

Energikostnader til skolelokaler i prosent av brutto driftsutgifter til skolelokaler, konsern

Planlegging og klimahensyn

Finnes plan for klima/energi

Plan for klima/energi. År vedtatt eller sist oppdatert.

7.

Samferdsel

1. Innledning

Arbeidsgruppa for KOSTRA-Samferdsel ble opprettet våren 1999. Det har vært utarbeidet en rapport hvert år siden. Gjennomføring av forvaltningsreformen i 2010 har økt og vil fremover øke betydningen av KOSTRA-samferdsel. Statistikk av god kvalitet tilpasset den nye ansvarsfordelingen og signaler om økt satsing innenfor samferdselsområdet, er viktig både for kommunesektoren og staten og ikke minst i dialogen mellom forvaltningsnivåene. Våren 2012 er det gjennomført tre møter i arbeidsgruppa for KOSTRA-Samferdsel. Arbeidsgruppa ble i 2012 utvidet med flere representanter fra Samferdselsdepartementet (SD), Statens vegvesen, Vegdirektoratet (SVV) og Kommunesektorens organisasjon (KS).

1.1. Arbeidsgruppas ansvar og sammensetning

Representant	Etat
Arnold Langaas og Dag Namtvedt (ny 2012)	SD (Samferdselsdepartementet)
Arne Gjerstad	NHO Transport
Sigurd Steinsund Pedersen (ny 2012)	KRD (Kommunal- og regionaldepartementet)
Bendix Gunvaldsen og Olav Sætre (nye 2012)	SVV (Statens vegvesen, Vegdirektoratet)
Grethe Hjelle	Akershus fylkeskommune
Turid Åsen Olsgård	VBT (Vegforum for byer og tettsteder)
Ove Søberg	KS (Kommunesektorens organisasjon)
Jørn Kristian Undelstvedt	SSB, Seksjon for miljøstatistikk
Espen Ottesen Vattekar	SSB, Seksjon for offentlige finanser
Jan Monsrud	SSB, Seksjon for transport-, reiselivs- og IKT-statistikk/leder
Asbjørn Wethal	SSB, Seksjon for transport-, reiselivs- og IKT-statistikk/sekretær

1.2. Rammer for gruppas arbeid/mandat

Arbeidsgruppa har forholdt seg til mandatet for 2012 innenfor egne funksjonsområder. Hovedpunktene i mandatet er:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og ev. gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres på sitt mandat område.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsmfanget begrenses og at dobbeltrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke og kvalitetssikre eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.

- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike.
- Vurdere innspill fra effektiviseringsnettverkene om nøkkeltall, særlig i forhold til kvalitetsindikatorer og indikatorer om universell utforming.
- Arbeidsgruppene skal følge opp nødvendige oppdatering av administrative registre for å sikre at kommunenes oppgavebyrde holdes på lavest mulig nivå.

Spesielle oppgaver for arbeidsgruppene i 2012

- Arbeidet med indikatorer for brukerrettet informasjon, spesielt hvorvidt det er kø/ventelister for å motta tjenestene og informasjon om brukerbetaling for tjenestene, videreføres. Oppgaven gjelder kun for de gruppene hvor dette er en aktuell problemstilling (ikke aktuelt for KOSTRA Samferdsel).
- Gruppene skal vurdere registerbasert personellrapportering innenfor sitt område, i samarbeid med KOSTRAs delprosjekt på området (ikke aktuelt for KOSTRA Samferdsel).

Arbeidsgruppa skal rapportere til Samordningsrådet for KOSTRA innen kl. 10.00 mandag 2. juli.

2. Oppsummering og anbefalinger

2.1. Oppsummering

Endringer i artskontoplanen og beskrivelse (skoleskyss)

Arbeidsgruppa for KOSTRA Samferdsel foreslo i 2011 at fylkeskommunens skyssutgifter for barn i både den videregående skolen og i grunnskolen fra og med 2012 ikke lenger føres på art 170, men på art 370 som øvrig transport. Motivasjonen for forslaget var flere (se fjorårets rapport kapittel 4). Regnskapsgruppa støttet i prinsippet forslaget, men pekte på at art 170 fortsatt skal benyttes i den grad skoleskyssen ikke inngår i kontraktene for rutetilbudet for øvrig. Arbeidsgruppa støtter dette, men foreslår at omtalen i KRDs veileder av art 170 og 370 presiseres.

Endringer i funksjonskontoplanen

Den nåværende funksjonskontoplanen med egne funksjoner for både kommuner (334) og fylkeskommuner (721) for veiutgifter knyttet til tiltak rettet mot miljø- og trafikksikkerhetstiltak, ble foreslått og vedtatt i 1999. Arbeidsgruppa for KOSTRA-Samferdsel foreslår å fjerne skillet mellom funksjon 333 og 334 fra og med regnskapsåret 2013. Formålet med opprettelsen av funksjon 334 var å få en oversikt over hvor store utgifter som medgår til miljø- og trafikksikkerhetsrelaterte tiltak knyttet til vei. Til tross for at beskrivelsen av hvilke tiltak/oppgaver som skal henføres til henholdsvis funksjon 333 og 334 ble revidert senest i 2009, er det fortsatt betydelig usikkerhet forbundet med de innrapporterte tallene. Det har derfor vist seg vanskelig å utarbeide nøkkeltall knyttet opp mot trafikksikkerhet og miljø av tilfredsstillende kvalitet. Innføringen av driftskontrakter i Statens vegvesen har ytterligere vanskeliggjort å skille mellom funksjonene. I sum gjør dette at det blir lite interessant å gjøre sammenligninger mellom kommunene.

Parkering kompliserer også bildet, siden det er store inntekter og utgifter knyttet til drift i enkelte kommuner som feilføres på funksjon 334 i stedet for på kommunal næringsvirksomhet (funksjon 320).

Arbeidsgruppa vil foreløpig ikke foreslå en tilsvarende sammenslåing for fylkesfunksjonene for vei (720 og 721), men avvente konklusjonene i Samferdselsdepartementets vurdering av forslag til nasjonale føringer for fylkesveinettet. KOSTRA er i forslaget tiltenkt nye oppgaver knyttet til økt

rapportering fra fylkeskommunene på oppfølging av fylkesvegnettet og fylkeskommunenes trafiksikkerhetsarbeid.

Passasjerkilometer

Utfordringen knyttet til å få gode tall for transportarbeidet (passasjerkilometer), ble omtalt i fjorårets rapport. Blant tiltakene ble det nevnt at SSB på vegne av arbeidsgruppa skulle utarbeide et brev til Samferdselsdepartementet (SD), hvor motivering for dette kom klart fram. 9. mars 2012 ble det holdt et møte mellom SSB og SD om saken. NHO Transport var også representert. Ett av forslagene førte til at SSB orienterte samferdselssjefene om saken i kollegiets møte 11. mai. Selv om hovedformålet med møtet var å informere om viktigheten av passasjerkilometer som mål på produksjon og etterspørsel etter transporttjenester, tillot vi oss også å foreslå noen mulige løsninger. En detaljert studie av elektroniske data over ruter og passasjerbelegg var blant disse. Arbeidsgruppa vil følge saken videre.

Kvalitetssikring av V-base

Tallet på kilometer kommunevei inngår i flere indikatorer på området samferdsel. Det er derfor viktig at både kommuner og Statens vegvesen/Statens kartverk har noenlunde samme oppfatning om kommunale veilengder. Gjennom arbeidet med KOSTRA har vi registrert at dette ikke alltid er tilfelle. I skjema for 2010 ble det preprintet informasjon om antall kilometer kommunevei fra NVDB, samtidig som vi ba om kommunens eget anslag. Et regneark med kommunenes oppgitte tall og registerdata er sammenstilt og oversendt til SVV for å se på muligheten for å oppdatere NVDB der det er store avvik. SVV vil kalle inn til et møte med Statens kartverk, to representanter fra VBT-kommunene og SSB innen utgangen av september 2012. Det er kommunene som vegmyndighet og -eier som har ansvaret for at det rapporteres riktige veglengder for veg som er klassifisert som kommunal veg. Etter dagens regelverk har ikke kommunene plikt til å rapportere veglengder for kommunal veg til NVDB.

Skille mellom drift og vedlikehold

Arbeidsgruppa mener at det er et stort behov for å kunne skille mellom utgifter til drift og vedlikehold i KOSTRA, bl.a. for at det skal kunne føres gode dialoger om vedlikehold og etterslep mellom staten og fylkeskommunene.

I prinsippet skal utgiftene til vedlikehold føres på artene 070, 230 og 250. Utgifter til drift kan således beregnes som brutto driftsutgifter for veifunksjonene (fylke: 720 + 721, kommune: 333 + 334) minus vedlikeholdsutgifter for de samme funksjonene. Arbeidsgruppas konklusjon er at det finnes tilstrekkelig informasjon i de fylkeskommunale regnskapene (basert på bevilgningskoder) til å gjøre et skille mellom drift og vedlikehold, men at denne informasjonen går tapt ved konverteringen til artskontoplanen i KOSTRA. I lys av hvor viktig disse dataene er som styringsinformasjon, ikke bare for samferdselsområdet, foreslår gruppa at problemstillingen løftes til KRD som må utrede hvordan dette kan løses innen KOSTRA-systemet.

Publisering 15. mars

Før publisering av foreløpige tall, orienterte SVV SSB om at de ikke mente alle bestilte registerdata var relevante for KOSTRA, og at det var usikkerhet om datakvaliteten til flere av registerdataene. Resultatet var at mange nøkkeltall ikke kunne publiseres som vanlig 15. mars. Problemstillingen ble diskutert i møte med SD 9. mars hvor også KRD var til stede. På møtet ble det bestemt at SVV og SSB skulle søke å bli enige om hvilke data for 2011 som skulle overføres fra NVDB til 15. juni publiseringen. I vurderingen av datasett for 2011 skulle det legges vekt på datakvalitet, men ikke på relevans (hva SVV oppfattet som relevant). SVV og SSB kom som forutsatt frem til et omforent forslag til leveranse for 2011 som senere ble forelagt for arbeidsgruppen for KOSTRA samferdsel. På møtet ble det også informert om at SD og SVV skulle sette ned en arbeidsgruppe som skal vurdere hvilke data om vegnettet som bør være

tilgjengelig i KOSTRA for å dekke nye behov som følge av at fylkeskommunene har fått et betydelig større ansvar for å bidra til at nasjonale mål nås innenfor eksempelvis trafikksikkerhet, næringslivets transporter, kollektiv transport, sykling, gåing, universell utforming og miljø.

Prinsipper for publisering av data tilknyttet vei

I arbeidsgruppas møte 5. juni ble blant annet SVVs forslag til publisering av grunnlagsdata og indikatorer for 2012 diskutert. Detaljene presenteres senere i rapporten. Det er en prinsipiell uenighet mellom SVV og arbeidsgruppas øvrige medlemmer om hvilke data om vegnettet som bør overføres fra NVDB til KOSTRA fra og med 2013.

Flertallet i arbeidsgruppa ønsker fortsatt å publisere tall for kilometer vei etter type på begge forvaltningsnivåer i KOSTRA. Dvs. at flertallet vil opprettholde publiseringen av antall km riksvei for både kommune- og fylkesKostra (og antall km fylkesvei i kommunefaktaarket).

Vegdirektoratet mener at tall for riksveger ikke er relevante å rapportere til KOSTRA, siden KOSTRA gjelder det kommunale og fylkeskommunale forvaltningsnivået. Vegdirektoratet viser til at KOSTRA er et system som skal gi styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet. Det statlige nivået dekkes av StatRes. Etter Vegdirektoratets oppfatning bør riksvegdata på kommune- og fylkesnivå eventuelt tas inn i StatRes og ikke i KOSTRA. Det er etter direktoratets mening prinsipielt galt og feil bruk av ressurser at det skal rapporteres samme type data til både StatRes og Kostra, og data om statlig virksomhet skal ligge i StatRes.

Det er ingen uenighet i arbeidsgruppa om at kommuneledelsen har behov for og er involvert i saker som berører det overordnede veinettet i egen kommune/fylkeskommune. Uenigheten går på kanal for publisering av slike data. Det er riktig at tall for riksveier publiseres i StatRes (for Statens vegvesen), men denne statistikken er fordelt kun etter SVVs fem regioner og ikke etter kommuner og fylker. Det blir derfor en sannhet med betydelige modifikasjoner å argumentere med at samme type data rapporteres til både StatRes og KOSTRA. Å etablere et system for håndtering av ytterligere regional nedbryting i StatRes vil være lite hensiktsmessig (apropos feil bruk av ressurser) – spesielt når det kan ivaretas gjennom et eksisterende og velfungerende opplegg i KOSTRA. Arbeidsgruppa foreslår imidlertid å ta ut indikatorer og grunnlagsdata knyttet til egenskaper ved riksveiene (som for eksempel tunneler og bruer), slik at det bare blir lengden på veinettet som publiseres for denne veitypen.

Arbeidsgruppa ber Samordningsrådet om å vurdere denne problemstillingen, og gi arbeidsgruppa tilbakemelding som det videre arbeidet kan bygges på.

Endringer i skjema og filuttrekk

I kommuneskjemaet (skjema 24) foreslås det bare justeringer i enkelte av veiledningstekstene knyttet til parkering.

I skjemaet for fylkeskommunene (skjema 50) foreslår arbeidsgruppa å flytte spørsmål 4.2.a. og 4.2.b i skjemaet for 2011 fra avsnittet om bilruter til avsnitt 3 i skjemaet, under funksjonene 730-734 samlet, siden lukkede skoletransporter ikke bare gjelder buss. Dette presiseres også i veiledningen. Ellers er det ingen endringer i skjema eller rettleiding.

Med utgangspunkt i møter og dialog mellom KRD, SD, Vegdirektoratet og SSB, har arbeidsgruppa gjennomgått oversikten over registerdata som skal bestilles fra Vegdirektoratet for levering våren 2013. Som omtalt tidligere utgår en del egenskapsdata for riksveiene. Noen data, som for eksempel veibreder og bruer, kan foreløpig ikke leveres fordi kvaliteten på dataene i NVDB er for dårlig.

Vegdirektoratet arbeider med kvalitetsforbedrende tiltak. For komplett oversikt over bestillingen av registerdata og endringer i forhold til tidligere, se avsnitt 5.2.

Justering av nøkkeltall og faktaark

Nøkkeltallene for kommunene vil bli betydelig endret hvis arbeidsgruppas forslag om å slå sammen funksjonene 333 og 334 får medhold. I hovedsak vil det bety at dagens nøkkeltall som har vært summert over 333 og 334 beholdes, mens nøkkeltall for hver av de to funksjonene tas ut. For fullstendig oversikt over forslaget til endringer i faktaarket for kommunene, se vedlegg 7.

Nøkkeltallene for fylkene ble betydelig endret for 2011-publiseringsen. Hvis arbeidsgruppas forslag til registerdata som skal inngå i KOSTRA Samferdsel tas til følge, vil nøkkeltall som går på egenskaper ved riksveiene tas ut. Tilsvarende vil det bli laget nye nøkkeltall for nye data som foreslås levert fra Vegdirektoratet i 2013 for 2012-publiseringsen. For oversikt over forslaget til endringer i faktaarket for fylkeskommunene, se vedlegg 8.

3. Evaluering av siste rapportering (for 2011)

3.1. Utarbeiding av skjema

Det ble foretatt noen justeringer av KOSTRA-skjema 24 for 2011. Spørsmålet om lengden på det kommunale veinettet ble tatt ut, sammen med det forhåndsfylte feltet med registerinformasjon om kommunal veilengde. Spørsmålene om parkering ble justert, sammen med rettledningen. Spørsmålene om parkering er fortsatt ikke tilfredsstillende, siden spørsmålene bare dekker en del av parkeingsplassene i en kommune. Parkering er et prioritert område, og vil bli fulgt særskilt opp i neste års arbeid i arbeidsgruppa.

Fylkesskjemaet var uendret i forhold til året før, bortsett fra at det ble implementert kontroller (se punkt 3.2.).

Arbeidet med å oppdatere spørreskjemaet i Designer gikk bra.

3.2. Kontroller i skjema

For 2011-rapporteringen ble det laget et sett med kombinasjonskontroller i kommuneskjemaet, hvor oppgavegiveren får en advarsel ved opplagt inkonsistens mellom to verdier. Dette har vært vellykket, og vil bli vurdert ytterligere utvidet i 2012-skjemaet.

I fylkesskjemaet ble det laget enkelte konsistenskontroller i skjemaet for 2010, som ble utvidet i 2011-skjemaet. Som for kommunene var dette vellykket, med mindre åpenbare feilrapporteringer enn tidligere. Opplegget vil bli vurdert utvidet for 2012-skjemaet.

3.3. Innsamlingen av data (rapporteringen)

Tabellen nedenfor viser antall innkomne skjema og regnskap for 2011-publiseringsen per 15. mars og 15. juni 2012:

	15.03.12				15.06.12			
	Antall skjema	Andel skjema	Antall regnskap	Andel regnskap	Antall skjema	Andel skjema	Antall regnskap	Andel regnskap
Fylke	17	89,5%	19	100%	19	100%	19	100%
Kommune*	387	89,8%	389	90,3%	414	96,1%	424	98,4%

* Bydelsregnskap er ikke inkludert.

15.03.12

Tallet på kommuneskjema har de seneste årene stabilisert seg på rundt 370-380. I 2012 ble 387 mottatt innen publisering av foreløpige tall. Også antall regnskap har de siste årene vært rundt 380, og var for 2012 391. Svarinnngangen må sies å være tilfredsstillende.

15.06.12

Tabellen viser full dekning i både tjeneste- og regnskapstall for fylkeskommunene etter revisjonen. For kommunene er dekningsgraden på 96 prosent for skjema, mens dekningsgraden for regnskap er 98 prosent.

Det ble i år sendt og mottatt om lag 300 e-post i alt. Det er i tillegg et betydelig antall henvendelser over telefon.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjonen ble utført som tidligere år. Ved mistanke om feil, ble det sendt e-post til skjemaansvarlig kontaktperson. Manglende svar på henvendelsen ble purret, men det er fortsatt noen kommuner og fylker som ikke følger opp revisjonshenvendelser fra SSB. Det ble videre lagt ned et betydelig arbeid med å kontrollere estimater og snitt for 2011 og tilbake til og med 2008-data, for beregning av nasjonale tall.

Den tverrgående revisjonen førte til at enkelte tilsynelatende uriktige regnskapsposter ble sendt til Seksjon for offentlige finanser i SSB for oppfølging overfor berørt kommune/fylke.

3.5. Publisering

Publiseringen pr. 15. mars gikk ikke etter planen. SVV leverte ikke bestilte data knyttet til vegsektoren tidsnok for publisering 15. mars. Begrunnelsen for dette var at Statens vegvesen mente at det var usikkerhet om datakvalitet på noen indikatorer, og at noen indikatorer ikke var relevante i KOSTRA. Dette førte til at mange indikatorer ikke ble publisert per 15. mars. Problemstillingen ble diskutert i møte med SD 9. mars hvor også KRD var til stede. På møtet ble det bestemt at SVV og SSB skulle søke å bli enige om hvilke data som skulle overføres fra NVDB til KOSTRA for 2011. I vurderingen av datasett for 2011 skulle det legges vekt på datakvalitet, men ikke relevans (SVVs oppfatning om relevans). SVV og SSB kom som forutsatt frem til et omforent forslag til leveranse for 2011 som senere ble forelagt for arbeidsgruppen for KOSTRA samferdsel. På møtet ble det også informert om at SD og SVV skulle sette ned en arbeidsgruppe som skal vurdere hvilke data om vegnettet som bør være tilgjengelig i KOSTRA for å dekke nye behov som følge av fylkeskommunene har fått et betydelig større ansvar for å bidra til at nasjonale mål nås innenfor eksempelvis trafikksikkerhet, næringslivets transporter, kollektiv transport, sykling, gåing, universell utforming og miljø. Per 15. juni var det kun noen få indikatorer som ikke ble publisert pga. manglende leveranser av registerdata (tunneler og broer). Nøkkeltall fra kollektivstatistikken (busser i fylkesintern transport og andel med lavgulf/laventré) for 2011 ble ikke ferdig tidsnok til KOSTRA-publisering 15. juni, og er publisert med tall for 2010 som de nyeste.

3.6. Brukerreaksjoner

Det har kommet noen brukerreaksjoner for 2011-rapporteringen og spørsmålene er blitt besvart fortløpende. Spørsmål knyttet til fylkeskommunal føring av uforutsette utgifter knyttet til kommunale vedtak om skoleskyss, samt hvordan disse elevene skal rapporteres, ble behandlet i arbeidsgruppa. Selv om fylkeskommunen får refundert disse utgiftene i ettertid, var det enighet om at bruttoføring skal være prinsippet. Følgelig skal også disse elevene tas med under spørsmålet om skyssberettigede grunnskoleelever i skjema 50.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Slå sammen (samle) funksjon 333 og 334

Arbeidsgruppa foreslår å slå sammen funksjonene 333 (drift og vedlikehold) og 334 (miljø- og trafikksikkerhet). En ny funksjon (334) ble opprettet etter forslag fra arbeidsgruppa i 1999. Formålet var å skille utgifter til kommunale veier som var rettet mot miljø- og trafikksikkerhetsrelaterte tiltak fra øvrige utgifter til vei. Til tross for at beskrivelsen av hvilke tiltak/oppgaver som skal henføres til respektive funksjoner ble revidert senest i 2010, er det fortsatt stor usikkerhet i kommunene knyttet til føringen. Det har derfor vist seg vanskelig å utarbeide nøkkeltall knyttet opp mot trafikksikkerhet og miljø av tilfredsstillende kvalitet. Innføring av driftskontrakter i Statens vegvesen har ytterligere vanskeliggjort å skille mellom funksjonene. I sum gjør dette at det er lite interessant å gjøre sammenligninger mellom kommuner.

Parkering kompliserer også bildet, siden det er store inntekter og utgifter knyttet til slik drift i enkelte kommuner som feilføres på funksjon 334 i stedet for på kommunal næringsvirksomhet (funksjon 320). Det foreslås at føring av parkeringsutgifter og inntekter til parkeringsanlegg etter funksjon presiseres bedre i veilederen.

Nye funksjoner?

Arbeidsgruppa har vurdert en henvendelse fra Troms fylkeskommune hvor det argumenteres for oppretting av tre nye KOSTRA-funksjoner innenfor samferdselsområdet som følger:

1. Opprette en ny funksjon for felles samferdselsplanlegging (ny funksjon 729)

Forslaget innebærer at planlegging av infrastruktur for kollektivtransport, NTP-arbeid, næringstransport og godstransport for øvrig ikke føres på eksisterende funksjoner, men trekkes ut og føres på den nye funksjonen. Ruteplanlegging for kollektivtransporten og vei-prosjektplanlegging skal fortsatt føres på eksisterende funksjoner

Arbeidsgruppa gikk i mot forslaget. Begrunnelsen var at det er relativt små beløp det er snakk om, samt at det kan være vanskelig å skille planleggingsprosjektene fra hverandre.

2. Opprette en ny funksjon for fellesutgifter til kollektivtrafikk (ny funksjon 739)

Forslaget innebærer at arbeid med felles venterom/terminaler, ruteopplysningsentraler, salgskontorer, billetteringssystemer og andre felles datasystemer føres på den nye funksjonen. Ruteplanlegging for kollektivtransporten skal fortsatt føres på eksisterende funksjoner

Arbeidsgruppa gikk i mot forslaget. Begrunnelsen var også her at det ikke er så store poster at det kan forsvare merarbeidet som en ny funksjon vil medføre.

3. Opprette en ny funksjon for ras og flom (ny funksjon 725)

Forslaget innebærer at utgifter knyttet til sikring mot og utbedring etter naturskader føres på den nye funksjonen

Arbeidsgruppa stilte seg ikke avvisende til forslaget. Under diskusjonen ble det nevnt at kostnader til utbedring etter naturskader i prinsippet bør være greit å isolere og føre på en egen funksjon, men at det vil være avgrensingsproblematikk knyttet til tiltak for å sikre mot naturskader. Omfanget vil for øvrig komme til å variere mye fra fylke til fylke og også mellom kommuner, uten at det nødvendigvis er problematisk. Arbeidsgruppa for KOSTRA Samferdsel

anbefalte Troms fylkeskommune å innhente synspunkter fra andre fylkeskommuner. Dette ble gjort, men ettersom e-posten fra Troms med vedlegg (seks fylker hadde svart på Troms' høring) ble mottatt samme dag som det siste KOSTRA-møte i arbeidsgruppa ble avviklet (5. juni), ble det ikke tilstrekkelig tid til å realitetsbehandle forslaget. Arbeidsgruppa kom derfor til at man ikke vil gå inn for å anbefale en ny funksjon for ras og flom gjeldende fra regnskapsåret 2013. Imidlertid, i nevnte e-post fra Troms fylkeskommune fremheves spesielt følgende tillegg i svaret fra Aust-Agder fylkeskommune:

”Man bør også vurdere å opprette en tidsbegrenset fylkeskommunal gruppe som kan se på mulige kvalitetsforbedringer på Kostra-innrapporteringen innenfor samferdselsområdet generelt.”

Arbeidsgruppa for KOSTRA Samferdsel støtter dette, og håper samferdselssjefene går inn for en slik tidsbegrenset fylkeskommunal arbeidsgruppe. Det vil i tilfelle være naturlig at spørsmålet om en egen funksjon for ras og flom blir drøftet i en slik arbeidsgruppe som én av flere problemstillinger. Det er imidlertid viktig å ta i betraktning at ras og flom som oftest gjør mer skade utenfor offentlig veg enn på offentlig veg, noe som kan medføre avgrensingsutfordringer.

Art

Arbeidsgruppa har tidligere brukt mye tid på å forsøke og kartlegge hva skoleskyssen koster, men har innsett at dette er vanskelig innenfor rammen av KOSTRA samferdsel. Gjennomgangen i fjor viste at det heller ikke var lett å få til en tilfredsstillende oversikt over de samlede billettbetalingene da det viste seg at det var varierende praksis mellom fylkeskommunene for føring av billettutgifter etter art (jf. fjorårets rapport punkt 4). Arbeidsgruppa foreslo derfor at fylkeskommunen skulle føre både billettbetalingene og øvrig transport på art 370. Regnskapsgruppa behandlet saken i fjor, og støtter i prinsippet arbeidsgruppas forslag. Det påpektes dog at de fylkeskommunale utgiftene til skoleskyss skal føres på art 170/370 avhengig av om utgiftene inngår i egenproduksjonen (170) eller til erstatning for egenproduksjon (370). Det er følgelig ikke krav om at utgifter fordeles til art 170, dersom denne tjenesten inngår i kontraktene for rutetilbudet for øvrig. For kommunene skal utgiftene føres på art 170.

Arbeidsgruppa støtter presiseringen, men vil foreslå at KRDs veileder justeres: I veilederen for 2012 for art 170 står det: ”Skyssutgifter til/fra skole. Fylkeskommunens tilskudd til skoleskyss føres på art 370/375/380”. Denne veiledningsteksten kan misforstås, og arbeidsgruppa anbefaler at veilederen klargjøres på dette punktet for regnskapsåret 2013. Arbeidsgruppas forslag er: ”Kommunens utgifter til skyss til/fra skole føres på artskonto 170. Fylkeskommunenes kjøp og billettbetalinger for skoleskyss føres på artskonto 370 i den grad skoleskyssen inngår i kontraktene for rutetilbudet for øvrig.”

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppa har hatt en grundig behandling av spørreskjemaene samt registerdataene som foreslås hentet inn i 2013 for rapporteringsåret 2012. Det foreslås bare mindre justeringer av skjemaene.

Etter innspill fra Vegdirektoratet har arbeidsgruppa grundig gjennomgått hvilke registerdata som skal inngå i KOSTRA. Det har også vært eget møte om saken mellom SSB, SVV, SD og KRD. Det er en prinsipiell uenighet mellom SVV og arbeidsgruppas øvrige medlemmer som bryter med tidligere praksis for publisering av data om veisektoren i KOSTRA Samferdsel. Arbeidsgruppa har

tatt de fleste innspillene fra Vegdirektoratet til følge, men ikke forslaget om å ta ut data om *kilometer* riksveier. Flertallet i arbeidsgruppa, med unntak av SVV, ønsker fortsatt å publisere tall for *kilometer* vei etter type på begge forvaltningsnivåer i KOSTRA. Dvs. at publiseringen av antall km riksvei (og antall km fylkesvei i kommune faktaarket) foreslås opprettholdt for både kommune- og fylkesKostra.

Statens vegvesen mener at tall for riksveger ikke er relevante å rapportere til KOSTRA, siden KOSTRA gjelder det kommunale og fylkeskommunale forvaltningsnivået. Vegdirektoratet viser til at KOSTRA er et system som skal gi styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet. Det statlige nivået dekkes av StatRes. Etter Vegdirektoratets oppfatning bør riksvegdata på kommune- og fylkesnivå evt. tas inn i StatRes og ikke i KOSTRA. Ved generering av ulike rapporter må det – dersom det ikke allerede er gjort – tilrettelegges for at det kan hentes data fra StatRes og eventuelt andre tilsvarende registre. Det er etter direktoratets mening prinsipielt galt og feil bruk av ressurser at det skal rapporteres samme type data til både StatRes og Kostra, og data om statlig virksomhet skal ligge i StatRes.

Det er ingen uenighet i arbeidsgruppa om at kommuneledelsen har behov for og er involvert i saker som berører det overordnede veinettet i egen kommune/fylkeskommune. Uenigheten går på kanal for publisering av slike data. Det er riktig at tall for riksveier publiseres StatRes (for Statens vegvesen), men denne statistikken er fordelt kun etter SVVs fem regioner og ikke etter kommuner og fylker. Å etablere et system for håndtering av ytterligere regional nedbryting i StatRes vil være lite hensiktsmessig, og feil bruk av ressurser, – spesielt når det kan ivaretas gjennom et eksisterende opplegg i KOSTRA. Arbeidsgruppa foreslår imidlertid å ta ut indikatorer og grunnlagsdata knyttet til egenskaper ved riksveiene (som for eksempel tunneler og bruer), slik at det bare blir *lengden* av veinettet som publiseres for denne veitypen.

Arbeidsgruppa ber om at Samordningsrådet vurderer denne problemstillingen og gir arbeidsgruppa tilbakemelding som det videre arbeidet kan bygges på.

5.2. Forslag til endring

Skjema kommune (skjema 24)

Formuleringene på spørsmålene om parkering er justert, blant annet etter innspill fra Kongsvinger kommune. Under høstens arbeid med de elektroniske skjemaene, vil det bli vurdert å utvide antallet kontroller for å bidra til at feil lukes vekk før skjemaet sendes inn til SSB.

Skjema fylke (skjema 50)

Det foreslås ingen endringer i skjema 50 for 2012, bortsett fra at spørsmålet om lukket skoletransport flyttes fra seksjonen for bilruter til seksjonen som omhandler funksjonene samlet. Begrunnelsen er at lukket skoletransport også kan foregå med andre transportformer enn buss.

Filuttrekk/registerdata

Etter at Vegdirektoratet foran vårens rapportering stilte spørsmål ved relevansen for mange av dataene som var bestilt gjennom fjorårets rapport til Samordningsrådet, har bestillingen for 2012 blitt nøye gjennomgått. Flertallet i arbeidsgruppas forslag til leveranse fra Vegdirektoratet innen 15. februar 2013 er vist i tabellen under. I merknadsfeltet fremgår hvilke indikatorer det er uenighet om skal overføres fra NVDB til KOSTRA, hvilke indikatorer som er nye eller endrede fra 2012-rapporteringen og hvilke indikatorer som antakelig ikke kan leveres til 2012-rapporteringen på grunn av usikkerhet om datakvalitet. Vegdirektoratet arbeider med å bedre kvaliteten.

Bestilling av filuttrekk fra den nasjonale vegdatabanken i Statens vegvesen i 2013 for statistikkåret 2012

	Måle- enhet	Tids- periode	Fordeling på regionalt nivå			Merknader
			Hele landet	Fylke	Kommune	
Riks-, fylkes-, kommune-, privat- og skogsbilveg	Km	2012	x	x	x	SVV mener denne ikke er relevant i KOSTRA,
Fylkesveg uten fast dekke	Km	2012	x	x	x	Endret innhold
Antall km fylkesveg med 4 felt	Km	2012	x	x		Ny fra 2013
Antall km fylkesveg med tillatt aksellast på 10 tonn og over	Km	2012	x	x		
Antall km fylkesveg med tillatt aksellast opp til og med 8 tonn	Km	2012	x	x		
Antall km fylkesveg med fartsgrense 50 eller lavere	Km	2012	x	x		
Antall km fylkesveg med vegbredde mindre enn 6 meter	Km	2012	x	x		Usikkerhet om datakvalitet
Antall underganger på fylkesveg med høydebegrensning lavere enn 4 m	Antall	2012	x	x		
Antall kilometer fylkesveg med dårlig eller svært dårlig dekketilstand	Km	2012	x	x		Ny fra 2013
Antall km fylkesveg uten fast dekke >5000 ÅDT	Km	2012	x	x		Ny fra 2013
Antall km tunneler på fylkesveg	Km	2012	x	x		
Antall tunneler på fylkesveg	Antall	2012	x	x		
Antall tunneler på fylkesveg med lengde 500 m og over	Antall	2012	x	x		Ny fra 2013
Antall vegbruer på fylkesveg	Antall	2012	x	x		Usikkerhet om datakvalitet
Antall vegbruer på fylkesveg med tillatt aksellast på 10 tonn	Antall	2012	x	x		Usikkerhet om datakvalitet
Antall km midtrekkverk på to og trefelts fylkesveger	KM	2012	x	x		Ny fra 2013
Antall kilometer med støyskjermer og voller langs fylkesvei						Usikkerhet om datakvalitet
Antall kilometer gang- og sykkelveger (statlig eller fylkeskommunalt ansvar) langs fylkesvei						Usikkerhet om datakvalitet

Følgende leveranser fra Vegdirektoratet **utgår** for rapporteringen for statistikkåret 2012 (i 2013). Data merket med grått utgår i sin helhet - permanent:

- Motorvei, tidligere klasse A
- Motortrafikkvei, tidligere klasse B
- Riksvei med vegbredde mindre enn 6 meter
- Antall underganger på europa- og riksveger
- Antall underganger på europa- og riksveger med høgdebegrensning 4,10 m eller lavere
- Antall km fylkesvei med spordybde 17,5 millimeter og over (endret innhold)
- Antall km fylkesvei med fast dekke med årsdøgntrafikk (ÅDT) over 5000 (endret til uten fast dekke)
- Antall statlig vedlikeholdte tunneler på riksveger
- Lengde statlig vedlikeholdte tunneler på riksveger
- Antall vegbruer over 2,5 meter på riks- og fylkesveger
- Antall meter med midtrekkverk, fordelt på vegtype (beholdes kun for 2-3 felts fylkesvei)
- Antall meter med forsterket midtoppmerking (rumlefelt), fordelt på vegtype (beholdes kun for fylkesvei når data er tilgjengelig)
- Antall kilometer med vegbelysning (statlig eller fylkeskommunalt ansvar) fordelt på vegtype (beholdes kun for fylkesvei)
- Antall meter med støyskjermer og voller fordelt på vegtype (beholdes kun for fylkesvei)
- Antall km ny asfalt på fylkesveg

- Antall km reasfaltert (inkl. lapping) på fylkesveg
- Antall km ny asfalt på riksveg (1 felt i hver retning)
- Antall km reasfaltering (inkl. lapping) på riksveg (1 felt i hver retning)
- Antall km ny asfalt på riksveg (2 eller flere felt i hver retning)
- Antall km reasfaltering (inkl. lapping) på riksveg (2 eller flere felt i hver retning)

Når det gjelder asfalt (og salt) vil arbeidsgruppa drøfte dette nærmere til neste år. Å erstatte km med tonn kan være et alternativ for data/indikatorer om asfalt.

Arbeidsgruppa avventer Statens vegvesens arbeid med holdeplassregisteret, som ferdig utbygd kan bli en ny, viktig datakilde for flere formål i KOSTRA (jf. også universell utforming/tilgjengelighet).

Vurderinger fremover vil blant annet bli sett i sammenheng med oppfølging av Prop. 110 S (2011-2012), kap. 5.2.4 (Samkjøring StatRes/KOSTRA) og beslutninger knyttet til nasjonale føringer for fylkesvegnettet.

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Generell vurdering av faktaarkene

Faktaarkene for både kommune og fylkeskommune ble nøye gjennomgått forut for årets publisering, som følge av forslag i fjorårets rapport. For 2012-publiseringen blir det ytterligere endringer i begge faktaarkene. For kommunene er det nødvendig å gjøre justeringer hvis forslaget om å slå sammen funksjon 333 og 334 blir tatt til følge. Faktaarket for fylkene må endres som følge av endringer i registerdataene.

6.2. Ønskede endringer

Nøkkeltallene for kommunene vil bli betydelig endret hvis arbeidsgruppas forslag om å slå sammen funksjonene knyttet til vei (333 og 334) blir godkjent. I hovedsak vil det bety at dagens nøkkeltall som har vært summert over 333 og 334 beholdes, mens nøkkeltall for hver av de to funksjonene tas ut. For fullstendig oversikt over forslaget til endringer i faktaarket for kommunene, se vedlegg 7.

Nøkkeltallene for fylkene ble betydelig endret for 2011-publiseringen. Hvis arbeidsgruppas forslag til registerdata som skal inngå i KOSTRA Samferdsel tas til følge, vil nøkkeltall som går på egenskaper ved riksveiene tas ut. Tilsvarende vil det bli laget nye nøkkeltall for nye data som foreslås levert fra Vegdirektoratet i 2013 for 2012-publiseringen. En fullstendig oversikt over de nye indikatorene kan ikke lages før det er klart hvilke registertall Vegdirektoratet klarer å levere, jf. kvalitetsproblemer i registeret (se avsnitt 5.2.). Et foreløpig forslag til nytt faktaark for fylkeskommunene er gitt i vedlegg 8.

7. Videreutvikling av KOSTRA

Innledning

Videreutvikling av KOSTRA samferdsel vil blant annet bli sett i sammenheng med oppfølging av Prop. 110 S (2011-2012), kap. 5.2.4 og statlige myndigheters beslutninger fremover knyttet til nasjonale føringer for fylkesvegnettet.

7.1. Skille mellom drift og vedlikehold

Arbeidsgruppa mener at det er et stort behov for å kunne skille mellom utgifter til drift og vedlikehold i KOSTRA, bl.a. for at det skal kunne føres gode dialoger om vedlikehold og etterslep mellom staten og fylkeskommunene

KOSTRA skiller mellom drift/vedlikehold og investeringer i form av hhv kontoklasse 1/3 og 0. Retningslinjene for hva som skal utgiftsføres og hva som skal aktiveres og avskrives bør være relativt tydelige. Arbeidsgruppa legger til grunn at regnskapstall for vei i fylkesregnskapet antas å være forholdsvis bra, gjennom bruk av bevilgningskoder og ved at fylkesregnskapene gjennomgås av kommunerevisjonen.

I prinsippet skal utgiftene til vedlikehold føres på artene 070, 230 og 250. Utgifter til drift kan beregnes som brutto driftsutgifter for veifunksjonene (fylke: 720 + 721, kommune: 333 + 334) minus vedlikeholdsutgifter for de samme funksjonene. SSB utarbeidet en oversikt over henholdsvis utgifter til vedlikehold og til drift per kommune og fylkeskommune basert på nevnte tilnæringsmåte. Denne ble gjennomgått og diskutert i arbeidsgruppas møte 5. juni. For noen regioner virket tallene/fordelingen tilforlåtelig, for andre ikke. Ettersom samme framgangsmåte er nyttet for annet KOSTRA-område med godt resultat, er det rimelig å stille spørsmål ved om veiledningen for regnskapsrapportering i KOSTRA ikke blir fulgt på området samferdsel, eller om det er andre grunner til at ovennevnte modell er mindre egnet for samferdsel enn for eiendomsforvaltning.

Arbeidsgruppa legger til grunn at det finnes tilstrekkelig informasjon i de fylkeskommunale regnskapene (basert på Statens vegvesens bevilgningskoder i deres økonomisystem) til å gjøre et skille mellom drift og vedlikehold, men at denne informasjonen går tapt ved konverteringen til artskontoplanen i KOSTRA. I lys av hvor viktig disse dataene er som styringsinformasjon, ikke bare for samferdselsområdet, foreslår gruppa at problemstillingen løftes til KR D som må utrede hvordan dette kan løses innen KOSTRA-systemet. Det skal også nevnes at arbeidsgruppa for KOSTRA Samferdsel var inne på muligheten for å skille på utgifter til drift og vedlikehold ved å opprette egne funksjoner (men dette vil bryte med KOSTRA-prinsipper) eller endre artskontoplanen (kan hjelpe om det er konverteringsproblemer).

7.2. Tall for transportarbeid (passasjerkilometer)

Passasjerkilometer er et sentralt mål på produksjonen innen samferdsel. Det er derfor et problem at kvaliteten på de rapporterte tallene for flere av fylkene er tvilsom/dårlig, som igjen fører til at KOSTRAs tall over transportarbeidet for de ulike transportformene blir usikre. I arbeidsgruppa mellom SSB og Østlandssamarbeidet ble dette diskutert inngående, og tiltak som kan bidra til å forbedre tallene ble foreslått. Konklusjonen i sluttrapporten er at det bør etableres et prosjekt med formål å gjennomføre periodiske tellinger og/eller detaljerte studier av elektroniske data over ruter og passasjerbelegg.

På vegne av arbeidsgruppa ble SSB bedt om å utarbeide et brev til SD, hvor motiveringen for prosjektet kom klart fram. 9. mars 2012 ble det holdt et møte mellom SSB og SD om saken. NHO Transport var også representert. Ett av forslagene førte til at SSB orienterte samferdselssjefene om saken i kollegiets møte 11. mai. Selv om hovedformålet med møtet var å informere om viktigheten av dette målet på produksjon og etterspørsel etter transporttjenester, tillot vi oss også å foreslå noen mulige løsninger. En detaljert studie av elektroniske data over ruter og passasjerbelegg var blant disse. Arbeidsgruppa vil følge saken videre.

7.3. Kvalitetssikring av V-base

Tallet på kilometer kommunevei inngår i flere indikatorer på området samferdsel. Det er derfor viktig at både kommuner og Statens vegvesen/Statens kartverk har noenlunde samme oppfatning om kommunale veilengder. Gjennom arbeidet med KOSTRA har vi registrert at dette ikke alltid er tilfelle. I skjema for 2010 ble det preprintet informasjon om antall kilometer kommunevei fra registeret, samtidig som vi ba om kommunens eget anslag. Et regneark med kommunenes oppgitte tall og registerdata er sammenstilt og oversendt til SVV for oppfølging av store avvik. SVV vil kalle inn til et møte med Statens kartverk, to representanter fra VBT-kommunene og SSB innen utgangen av september 2012. Det er kommunene som vegmyndighet og -eier som har ansvaret for at det rapporteres riktige veglengder for veg som er klassifisert som kommunal veg. Etter dagens regelverk har ikke kommunene plikt til å rapportere veglengder for kommunal veg til NVDB.

7.4. Kommunal tjenesteproduksjon - hvordan få med hele bildet (dypdykket)?

Samferdsel i KOSTRA ble valgt som et av to områder for dypdykk i prosjektet "Kommunal tjenesteproduksjon - hvordan få med hele bildet del 2?" Dypdykket i samferdsel ble videreført i del 3 av prosjektet. Formålet med dypdykket er å belyse omfanget av aktører utover fylkeskommunene (populasjonen) innen samferdsel. Deretter skal behovet for nøkkeltall i tillegg til produsentperspektivet vises. I dypdykket skal også problemene med rapporteringen av data for å lage nøkkeltall ut fra sørge-for- og mottakerperspektivene beskrives.

Dypdykket har til nå i stor grad blitt gjennomført i sammenheng med arbeidet som er gjort i Østlandssamarbeidet. Når det gjelder organiseringen av kollektivtrafikken har fylkeskommunene valgt flere ulike løsninger, med ulikt innslag av fylkeskommunale foretak og AS. Det alle har til felles er at fylkeskommunene ikke eier og kjører bussene i egen regi, alt kjøpes av andre (private). I og med at mer eller mindre all tjenesteproduksjonen skjer i AS er det helt nødvendig med nøkkeltall utover produsentperspektivet. Arbeidet i dypdykket har synliggjort hvor problematisk det kan være med rapporteringen og kvaliteten på data fra andre aktører enn fylkeskommunene. Dette gjelder både regnskapsdata og tjenstedata. Området KOSTRA Samferdsel er likevel ikke påvirket av denne problemstillingen i samme grad som andre områder hvor egenproduksjonen er langt større.

7.5. Betydelige utgiftsposter

Utover å få bedre tall for belysning, er det også andre kostnadskrevende prosesser i kommunene det kan være ønskelig å få bedre og mer sammenlignbare data om. Dette gjelder i første rekke for: Utgifter til vintervedlikehold, dekkelegging, drenering og renhold. Om KOSTRA Samferdsel kan være en kilde til denne type detaljerte data, vil bli vurdert.

7.6. Parkering

Det er stor interesse for bedre data knyttet til parkering. Ikke minst har SD flagget dette i arbeidet med TERM (utvalgte indikatorer for samferdselssektoren innen samferdsel og miljø). Arbeidsgruppa for KOSTRA Samferdsel har en jobb å gjøre for å se på muligheter for utvidelse av skjema og hvilke muligheter arts- og funksjonsinndelingen gir til å kartlegge inntekter og kostnader knyttet til parkering.

7.7. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppa har over flere år hatt en omfattende prosess med å utvikle kvalitetsindikatorer innen KOSTRA-Samferdsel, men har ikke arbeidet særskilt

med dette i 2012. Dette gir følgende status for arbeidet med kvalitetsindikatorer innen KOSTRA-Samferdsel:

Status publisering pr. 15.6.2012:

Fylke

- Busser i fylkesintern transport. Andel med lavgulv/laventré (tall for 2010)
- Spordybde på fylkesveinettet
- Antall setekm for buss pr. innbygger

For publiseringen av 2012-tall i 2013 vil indikatoren Spordybde på fylkesveinettet bli endret til Andel fylkesveger med dårlig eller svært dårlig dekketilstand.

Kommune

- Andel kommunal veg med fast dekke
- Andel kommunale veier og gater med fast dekke
- Antall parkeringsplasser skiltet for bevegelseshemmede pr. 10 000 innbyggere

For publiseringen av 2012-tall i 2013 vil indikatorene om vei med fast dekke endres til uten fast dekke.

Forslag som fortsatt ligger på vent:

- Andre mulige kvalitetsindikatorer som er drøftet tidligere, som avhenger av tilgang til data av tilfredsstillende kvalitet:
 - Støyplageindeks (SPI) fra veitrafikk pr. innbygger. Fylke
- Lansering av nytt holdeplassregister kan gi grunnlag for å lage flere interessante indikatorer innen samferdsel. Registeret er i ferd med å bli landsdekkende, men Statens vegvesen opplyser at det er usikkert når alle fylkene vil være inkludert. Forhåpentligvis skjer det i løpet av 2012/2013. Arbeidet med å utvikle indikatorer med utgangspunkt i dette nye registeret vil starte så snart registeret er operativt og kvaliteten er tilfredsstillende. I en tidligere fase i arbeidet med å utvikle kvalitetsindikatorer, drøftet gruppa noen mulige kandidater:
 - Prosentvis andel av alle gjennomførte avganger som skjer med maksimalt 15 minutters forsinkelse.
 - Gjennomsnittlig avstand til nærmeste kollektive holdeplass i tettsteder.
 - Andel av holdeplassene som er tilrettelagt for forflytningshemmede.

8. Vedlegg

- 1. Utkast til skjema 24 Samferdsel for 2012**
- 2. Utkast til rettledning for skjema 24 Samferdsel for 2012**
- 3. Utkast til fylkesskjema for 2012**
- 4. Utkast til rettledning for skjema 50 Samferdsel for 2012**
- 5. Utviklingen i funksjonsinndelingen på området Samferdsel 1999-2012**
- 6. Funksjonsinndelingen for 2013 for rapporteringsåret 2012**
- 7. Forslag til nøkkeltall (nivå 2) for kommunene for 2012**
- 8. Forslag til nøkkeltall (nivå 2) for fylkene for 2012**

Brann- og ulukkesvern

1. Innleiing

1.1. Arbeidsgruppa si samansetting

Arbeidsgruppa består av følgjande:

Magne Bjerkseth, Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB)

Heidi Vassbotn Løfqvist, Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB)

Geir Maller, KS (Hedmarken brann- og redningsvesen)

Bjørn Sigmund Andersen, KS (Tønsberg kommune)

Jan-Roger Delbekk, Statistisk sentralbyrå (SSB)

Trond Ekornrud, Statistisk sentralbyrå (SSB)

1.2. Rammer for gruppa sitt arbeid/mandat (spesielt)

Gruppa sitt arbeidsfelt dekkjer følgjande funksjonar i KOSTRA:

338 Førebygging av brannar og andre ulykker

339 Beredskap mot brannar og andre ulykker

Gruppa arbeider etter det generelle mandatet for KOSTRA sine arbeidsgrupper.

2. Oppsummering og tilråding

2.1. Oppsummering

For publiseringa av 2011-tal har det ikkje blitt frigitt tenestedata. Dette er fjerde år på rad at oppdaterte tenestedata for fjoråret ikkje har blitt publisert. Det er framleis omlegginga til nytt rapporteringssystem i Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB) som er årsaka. Ressursmangel og innkøringstid har gjort sitt til at DSB ikkje har vore i stand til å overhalda fristane tilfredstillande som KOSTRA set for dei to publiseringane 15.mars og 15.juni. Endelege tenestedata for 2010 blei publisert ved den førebelse publiseringa 15.mars 2012. Endelege tal for tenestedata for 2011 vil bli publisert ved den førebelse publiseringa 15.mars 2013.

SSB har sendt brev til DSB kor dei informerer om vedtak om opplysningsplikt med bakgrunn i § 2-2 i statistikkloven. Vidare har ein i same brevet informert om datoar SSB treng grunnlagstala frå DSB i hende før dei to publiseringane.

Gruppa vil hausten 2012, enno ein gong, sjå på mulegheitene om ein overgang til register for årsverk innanfor tenestekområdet.

Gruppa vil hausten 2012 utarbeida eit brev som skal sendast ut til alle brannvesen i Noreg. Brevet vil presisera viktigheita og behovet av mest mogleg samanliknbare tal på tvers av kommunane. Brevet vil særleg fokusera på fordeling av utgifter mellom funksjonane 338 og 339. Dette er eit ledd i å gjera tal mest mogleg samanliknbare på tvers av kommunane.

Gruppa vil hausten 2012 utarbeida eit notat til rekneskapsgruppa i KOSTRA som problematiserer fordeling mellom funksjonane 338 og 339, samt funksjon 120 administrasjon. Det er særleg ønskjeleg å få klarlagd kva som skal førast på *f120 administrasjon* av leiande brannpersonell. Det er grunn til å tru at praksis er ulik frå kommune til kommune.

Arbeidsgruppa ønskjer å sjå på moglegheita til å publisera brutto utgiftstal og korrigererte brutto utgiftstal i faktaarket frå og med 2013.

SSB ønskjer å formalisera avtalen om datalevering frå DSB. Hausten 2011 vil SSB senda eit brev til DSB om datalevering for 2012 kor ein orienterer om fristar for levering, samt kva lovheimlar i statistikkloven innhentinga av dataa er basert på.

2.2. Arbeidsgruppa sine anbefalingar

Arbeidsgruppa skal hausten 2012 vurdere om det skal nyttast tal frå register på personalsida. Arbeidsgruppa vedtok våren 2008 at datakvaliteten i register ikkje var tilfredsstillande nok til ein overgang, men meiner no at tida er inne for å sjå på mulegheitene til å foreta ein overgang tidlegast i 2012. Meininga var at dette arbeidet skulle ha kome i gang i fjor haust, men arbeidet med å få inn data på området har vore det som har blitt hovudprioritert. Arbeidsgruppa ber difor om at Samordningsrådet godkjenner at gruppa har mulegheit til å ta denne avgjersla etter ei vurdering hausten 2012.

Arbeidsgruppa vil hausten 2012 utarbeida eit brev som skal sendast ut til alle brannvesen i Noreg med kopi til økonomiavdelingane i dei involverte kommunane. I brevet vil ein presisera viktigheita og behovet for mest mogleg samanliknbare tal på tvers av kommunane. Brevet vil særleg fokusera på rett fordeling av utgifter mellom funksjonane 338 og 339. Dette er eit ledd i å gjera tala mest mogleg samanliknbare på tvers av kommunane, og forhåpentlegvis vil dette gi ein positiv effekt etter kvart.

Arbeidsgruppa vil hausten 2012 utarbeida eit notat til rekneskapsgruppa i KOSTRA som problematiserer fordeling mellom funksjonane 338 og 339, samt funksjon 120 *administrasjon*. Det er særleg ønskeleg å få klarlagt kva som skal forast på f120 *administrasjon* av utgifter knytt til leiande brannpersonell. Det er grunn til å tru at praksisen er ulik frå kommune til kommune. Arbeidsgruppa vil avventa svar frå rekneskapsgruppa før ein fattar avgjersle om kva ein skal foreta seg vidare.

Arbeidsgruppa ønskjer å sjå på moglegheita til å publisera brutto driftsutgifter og korrigererte brutto driftsutgifter i faktaarket for brann- og ulukkesvern frå og med 2013. Per i dag blir det berre publisert netto utgiftstal på området, men brutto driftsutgifter vert publisert på faktaark A – Finansielle nøkkeltal. Arbeidsgruppa meiner det kan vera hensiktsmessig at tala blir samla på området faktaark, og at ein med å presentera bruttotal kan synleggjera eventuelle forskjellar mellom kommunar. Medan netttotal seier noko om prioriteringar vil bruttotal seia noko om produktivitet og einingskostnader i kommunane. Det er viktig å visa begge desse dimensjonane innanfor tenesteområdet.

Brutttotal for området blir i dag publisert statistikkbanken i tabellar som inneheld detaljerte rekneskapstal, men kan vera vanskelege å oppdaga dersom ein ikkje er kjend med dette.

I samband med manglande levering av tenestedata frå DSB til SSB anbefaler arbeidsgruppa at SSB og DSB følgjer opp og ser på mulegheitene for korleis dette kan løysast i framtida hausten 2012.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

All personell- og tenesterapportering skjer til DSB som overfører eit ekstrakt til SSB som blir nytta i faktaarka på KOSTRA sine nettsider. Gruppa gir kvart år merknader/innspeil til DSB sine skjema ”Melding om brannvernet”, som dannar grunnlag for hovuddelen av KOSTRA-data. I år vart det levert inn endelege tenestedata for 2010 til den førebelse publiseringa 15.juni. Det vart ikkje levert

tenestedata for 2011 til den endelege publiseringa 15.juni. Dette er fjerde året på rad at Brann- og ulukkesvern ikkje publiserer oppdaterte tenestedata for fjoråret i KOSTRA. Dette gjer at området berre har publisert rekneskapstal for 2011, kor kjelda er KOSTRA kommunerekneskap.

3.2. Kontrollar i skjema

Det er sjette året "Melding om brannvernet" blei rapportert elektronisk frå kommunane til DSB. Skjemaet har valideringar og krav til felt som må fyllast ut før innsending. Rettleiing og informasjon ligg tilgjengeleg for dei enkelte felt som skal fyllast ut, i tillegg har alle kommunane fått tilsendt eit grunnlag (med fjorårets tal) og informasjon om overgangen til elektronisk rapportering.

3.3. Innsamling av data (rapporteringa)

Til rapporteringa 15/3 mottok ikkje SSB 2011-datafiler grunna omlegginga av innrapporteringssystemet til DSB. Derimot tok ein i mot endelege 2010-datafiler. Desse vart publisert 15.mars i år.

Til rapporteringa 15/6 mottok ikkje SSB 2011-datafiler grunna omlegginga av innrapporteringssystemet til DSB. Dette førte til at publiseringa for 2011 vart prikket for alle tenesteindikatorane med fotnote om at dei endelege 2011-tala vil bli publisert ved den førebelse publiseringa 15.mars 2013.

Både "Melding om brannvernet" og rapport om hendingar (ROH) vert no rapportert elektronisk frå alle kommunar på eitt skjema. Rapport om hendingar (ROH) blei innført for rapportering frå 01.01.2010 og inneheld informasjon om brannvesenets handtering av hendingar (dei tidlegare skjema). DSB kan på bakgrunn av dei innrapporterte data samanstillast rapportar med tenestedata som tidlegare. Det nye fagsystemet for etaten føretek rapportering frå det enkelte brannvesen og ikkje per kommune, men slik det foreløpig ser ut skal ein kunna få ut data per kommune. Det nye fagsystemet skulle etter planen vera i drift frå 2009 dersom alt gjekk etter planen. Fagsystemet var ikkje godt nok utvikla til å imøtekoma innrapporteringsfristane til SSB dei seinare åra. Det er uvisst om dette også vert tilfelle i 2013.

Det er fjerde året på rad det har vore problem knytt til rapportering av tenestedataa. Ved den foreløpige publiseringa 15.mars fekk SSB overlevert endelege 2010-tal frå DSB. Samstundes vart det ikkje levert inn førebelse 2011-tal. Endelege 2011-tal vart heller ikkje overlevert frå DSB til den endelege publiseringa 15.juni, slik det var forventa. Grunnlagstala som DSB samlar inn dannar grunnlaget for ei rekkje av tenesteindikatorane og følgjeleg vil desse vera prikket for dei nyaste årgangane. Alle indikatorar som inkluderer tenestedata frå DSB er prikket for 2011-årgangen.

DSB har forklart at innrapporteringsproblema skuldast omlegginga til nytt fagsystem/ innrapporteringssystem. Dette kombinert med mangelfulle ressursar til arbeidet med kvalitetssikring (revidering) gjorde det ikkje muleg å overlevera fullstendige tenestedata til den endelege publiseringa 15.juni for 2011-tal. DSB sat på tal, men desse var ikkje godt nok reviderte og ufullstendige for fleire kommunar. SSB og DSB var i så måte einige om at det ville vera utrettvist overfor enkelte kommunar å rapportera ufullstendige tal. Eit problem som kunne ha oppstått viss SSB hadde valt å publisera tal er at fleire kommunar som hadde innrapportert til DSB ville ha vore utelatne frå KOSTRA-publiseringa, sidan DSB ikkje hadde fått tid til kontroll og revisjon for desse kommunane.

Det føreligg ikkje nokon skriftleg avtale til grunn for samarbeidet mellom DSB og SSB for utveksling av tenestedata. Leveringane har vore basert på ein gentlemen's agreement kor to årlege leveringane til dei to publiseringane har vore gjennomført. Samstundes har SSB med heimel i Statistikkloven vurdert det som samfunnsøkonomisk føremålstenleg og ikkje etablert eit eige innrapporteringssystem på området, då fagmyndighetene på området (DSB)

allereie har utvikla eit innrapporteringssystem som er velfungerande. Dette er i tråd med arbeidsgruppa og SSB si oppgåve om å avgrensa kommunane si opplysningsplikt, og følgjeleg halde oppgåvebyrda nede på eit så lågt nivå som muleg. SSB har opp igjennom åra, med bakgrunn i statistikkloven, spelt inn ønskjer til DSB med omsyn til revideringar av rapporteringsskjema, slik at det på best muleg måte vart tilpassa dei opplysningane som var ønskjelege å publisera i KOSTRA.

26.mars 2012 sende SSB brev til DSB kor dei informerte om vedtak om opplysningsplikt i henhold til §2-2 i statistikkloven (SSB ref. 12/497). SSB opplyste om at det utsende brevet var basert på eit vedtak frå 2009 som DSB tidlegare har blitt informert om på KOSTRA arbeidsgruppemøte, og gjennom rapport til samordningsrådet for KOSTRA. Forutan å opplysa om SSB sitt vedtak om opplysningsplikt vart det også skissert datoar SSB er nøydde for å få oversendt tenestedata frå DSB for at SSB skal vera i stand til å presentera tal ved framtidige publiseringar. SSB har ikkje motteke skriftlege svar frå DSB på brevet, berre ei munnleg tilbakemelding om at leveringsdatoane SSB har skissert ovanfor DSB vil bli vanskelege å overhalda. SSB vil følgja saka opp vidare hausten 2012.

I SSB sin høyringsuttale, sendt 11.06. 2012, til Justis- og beredskapsdepartementet i samband med "*Høring – NOU 2012:4 Trygg heim. Brannsikkerhet for utsatte grupper*" informerer SSB også om brevet som er sendt til DSB om opplysningplikt og manglande innlevering av oppdaterte grunnlagstal. Her vektlegg SSB viktigeita av at publisering av oppdaterte årgangar med rekneskapstal og tenestedata skjer samla for å styrka kunnskapen om behov, prioriteringar, og dekningsgrad generelt og på førebyggingsområdet spesielt.

3.4. Arbeiding/revisjon og kontroll

For "Melding om brannvernet" har det gjennom åra vore varierende kvalitet på utfyllinga. Særleg gjeld dette årsverk til funksjon 339 (beredskap), der fleire kommunar har urimelige avvik mellom tal på personar og tal på årsverk. Problemet er ikkje berre avgrensa til kommunar med interkommunalt brannvern. Tenestedata innrapportert for 2010, som vart publisert 15.mars 2012 ser ikkje ut til at tendensen har betra seg nemneverdig.

3.5. Publisering

Om tal for samarbeidande kommunar, sjå rapporten sitt punkt 7.2. For tenestedata vart det ikkje publisert nokon tal for 2011, sjå punkt 3.3.

3.6. Brukarreaksjonar

Utover spørsmål frå enkeltkommunar som etterlyser oppdaterte tal på området har SSB ikkje teke imot spesielle etterspurnader.

3.7. Fordeling mellom funksjonane 338 og 339

I 2007 kontakta arbeidsgruppa Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) vedrørende feilføring av kostnader og inntekter i samband med funksjonane 338 og 339, og mulege løysingar på dette problemet. KRD ønskja ei meir detaljert kontakt, og gruppa utarbeida difor følgjande eksempel og forslag:

Ein gjennomgang av konserntala frå 15.junipubliseringa 2012 for indikatoren netto driftsutgifter til funksjon 338 i 2011 viser at 117 kommunar rapporterer netto inntekt, 7 kommunar 0, 300 kommunar netto utgifter og 6 kommunar er prikk for denne indikatoren.

Funksjon 338 inneheld feietenesta som er ei teneste kor kommunane krev inn feiegebyret og på den måten vil inntekter ”nulla ut” utgifter til funksjon 338. Dei kommunane som har rapportert funksjon 338 i null eller med netto inntekt vil truleg berre inkludera feietenesta til funksjon 338, medan resten av det førebyggjande arbeidet som føregår i det enkelte brannvesen ikkje blir fordelt mellom funksjon 338 og 339, men blir bokført i sin heilskap på funksjon 339.

Arbeidsgruppa er blei einige om å utarbeida eit brev som skulle ha gått ut til alle brannvesen med økonomiavdelingane i dei involverte kommunane på kopi i løpet av hausten 2011. Dette blei ikkje gjennomført, og arbeidsgruppa vil freista å gjera dette på ny ilpet av hausten 2012. Brevet skal presisera viktigeita av at det enkelte brannvesen og kommune må følgja KOSTRA-rettleiaren i samband med å fordela utgiftene på dei to funksjonane. Samstundes er det viktig at alle IKS og andre samarbeidsordningar spesielt, legg til rette for fakturering til dei samarbeidande kommunar kor fakturaene blir splitta på funksjon 338 og 339 frå og med rekneskapsåret 2012.

Arbeidsgruppa ønskjer vidare at presiseringa av kor viktig det er å skilja mellom dei to funksjonane skal halda fram med å stå i ”1.novemberbrevet” som blir sendt ut til alle kommunane. Ein gjennomgang av dei endeleg publiserte tala for 2011, viser at problemet enno ikkje er løyst, men at det har betra seg noko. Forhåpentlegvis vil resultatene av presiseringa vera enno meir synleg ved publiseringa i 2013.

4. Ønska endringar i kontoplanen (funksjon og art)

Gruppa har ingen konkrete ønskjer til endringar.

5. Ønska endringar i skjema/filuttrekk

Sjå 7.3 om vurdering av årsverksopplysningar frå register.

5.1. Bakgrunn for endring

5.2. Forslag til endring

6. Ønska endringar i faktaark

6.1. Generell vurdering av faktaarket

Faktaarket ser ut til å fungera rimeleg godt i forhold til dei data DSB og SSB samla sett har tilgjengelege. Innføringa av felles dekningsgrader for dei interkommunale samarbeidsområda har klart betra relevansen til faktaarka. Gruppa si vurdering er framleis at det ikkje er vesentlege haker ved informasjonsverdien ved slike felles tal. Jf. punkt 7.3.

6.2/6.2.3. Ønska endringar

Arbeidsgruppa ønskjer ei innføring av indikatorar som inneheld brutto driftsutgifter og korrigererte brutto driftsutgifter inn i faktaarket. SSB kjem til å følgja opp saka i løpet av hausten 2012.

7. Vidareutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorar

Dei seinare åra er det definert fire kvalitetsindikatorar på faktaarket:

- Andel A-objekter som har fått tilsyn
- Andel piper feiet
- Antall boligbranner pr. 1000 innbyggjar
- Andel personer med kompetanse som fører tilsyn med særskilte brannobjekter

Den siste indikatoren vart gjeninnført i 2007 og er eit mål på kor stor del av personellet i ein kommune som fører tilsyn med særskilte brannobjekt i ein kommune har kompetanse. Ifølgje forskriftene er det eit påbod om at alle som gjennomfører tilsyn skal ha gjennomført kurs i førebyggjande brannvern. Kurset skal gi dei kunnskap til å gjennomføra tilfredstillande tilsyn med brannobjekta. Indikatoren seier noko om kvaliteten på personellet som fører tilsyn i dei ulike kommunane.

Etter tilråding frå ad hoc-gruppa for kvalitetsindikatorar fatta arbeidsgruppa ei avgjersle om at indikatoren "Andel A-objekter som har fått tilsyn" skal oppfattast som ein indikator som skal gå over til å seia noko om resultat kvalitet, framfor struktur kvalitet som tidlegare var tilfelle. Denne endringa tredde i kraft frå og med junipubliseringa 2008.

Dei andre forslaga frå ad hoc-gruppa i samband med kvalitetsindikatorane blei arbeidsgruppa einige om ikkje å gjennomføra.

Sidan alle kvalitetsindikatorane baserer seg på tenestedata er det ikkje publisert kvalitetsindikatorar for statistikkåret 2011.

7.2. Kommunal tenesteproduksjon - Korleis få med heile bilete?

Arbeidsgruppa har blitt orientert om prosjektet SSB har pågåande om å gjera KOSTRA meir dekkande når det gjeld kommunal tenesteproduksjon, ved at verksemd og kommunale føretak (KF) og interkommunale føretak (IKS) inkluderast i publisering av nøkkeltal på konsernnivå.

Det er eit mangfald av organiseringsmodellar, og kommunane kan anten produsera tenester sjølv (finansiert gjennom kommunekassa eller organisert i KF og IKS), kjøpe tenester av andre kommunar, eller kjøpe tenester frå private aktørar. Det er ut frå dette relevant å sjå kommunal produksjon ut frå fleire perspektiv: frå eit produsentperspektiv, frå eit "sørge-for"-perspektiv og frå eit konsumentperspektiv.

Når det gjeld rekneskapstal er "konsern" ein KOSTRA-konstruksjon, kor ein trekk inn særrekningskap frå IKS og KF i tillegg til kommunekassa. Interkommunalt samarbeid heimla i Kommunelovens § 27 er berre rapporteringspliktige når dei fører særrekningskap, og det gjer populasjonsforvaltninga vanskeleg. Ein hovudutfordring er korleis ein skal sikre samsvar mellom teljar og nemnar i indikatorar som sett saman rekneskapstal med personelltal, tenestedata og befolkning.

Arbeidsgruppa for Brann- og ulukkesvern vil framover sjå på korleis ein enno betre enn i dag kan oppfylle målsettinga i KOSTRA om å vise aktuell, relevant og samanliknbar styringsinformasjon uavhengig av kommunal organisering. Målet er at KOSTRA i løpet av 3-5 år skal gi eit breiare og meir heilskapleg bilete av tenestene som vert produsert. Dette bør også vera eit mål for brann- og ulukkesvern-området.

Til 15.mars-publiseringa i år var 43 særbedrifter (KF/IKS) inkluderte i konsernfaktaarket, og for 2008 vart det registrert over 1 milliard i utgifter. Dette viser at svært mange kommunar vel å organisera brannvesena utanfor kommunen si verksemd i ulike organisasjonsformer, ofte IKS. Dette gir utfordringar i forhold til å presentera eit reelt bilete av situasjonen i ein kommune.

Fordelingsnøkkelen i Konserm-faktaarket når det gjeld splitting på kommunar som inngår i eit IKS er eigardelen som er oppgitt i Bedrifts- og føretaksregisteret (BOF) for rekneskapsdata. Dette ser i stor grad ut til å gi eit rett bilete av forholda ute i kommunane. Arbeidsgruppa veit at nokon vertskommunar tek på seg større eigardelar enn kva som faktisk er tilfelle, likevel er ikkje dette problemet særleg omfattande.

Personelldata for kommunar som inngår i eit IKS blir fordelt likt på alle eigarkommunane som inngår i same IKS/KF. Talet på årsverk som er rapportert for alle kommunane i same IKS blir summert opp, det same gjeld for befolkningstalet i kommunane. Dette gjer at indikatorar som inkluderer årsverk og befolkningstal vil ha lik verdi for alle kommunar som inngår i same IKS på konsernfaktaarket. Arbeidsgruppa meiner at denne ordninga vil vera den beste måten å presentera desse tala på i Konsernfaktaarket også i tida som kjem.

Arbeidsgruppa har også drøfta om det kan vera relevant å utvida faktaarket for brann- og ulukkesvern med korrigererte brutto driftsutgifter. No vert det berre publisert netto driftsutgifter her, medan brutto driftsutgifter ligg på faktaark A og A1 som viser finansielle nøkkeltal for kommunar og konsern. Tala er slik lite tilgjengelege for mange brukarar. Gruppa vil før neste årgang vurderer om publiseringa skal utvidast med korrigererte brutto driftsutgifter. SSB vil gjennomføra ei prøvekøyring slik at tala kan vurderast av arbeidsgruppa hausten 2011.

Alle deltakarane i arbeidsgruppa er informerte om arbeidet med å gjera Konsern-tala betre, og alle er oppfordra til å koma med innspel til eventuelle betringar og endringar på området i løpet av hausten 2012.

7.3. Anna

Vedrørende data frå samarbeidande kommunar

Frå og med 2005 er tal som er sårbare for kommunale samarbeidsordningar gitt som felles dekningsgrader for dei aktuelle kommunane, mens dei tidlegare blei prikka i KOSTRA-publiseringa. Dette må sjåast på som ein klar styrking av det publiserte materialet.

I samband med å bruka utgiftsartane for betaling til interkommunale selskap (artane 375, 475, 775 og 895) som eit alternativ til slike felles dekningsgrader, er SSB sitt inntrykk framleis at desse ikkje alltid er rett fordelt på funksjon 338 og 339. Gruppa tilrår at det også for 2012 blir publisert felles dekningsgrader for samarbeidande kommunar.

Det er framleis grunn til å minna om at DSB på sikt vurderer å la 110-sentralane (24 stykk i alt) overta rapportering av relevante delar av "Melding om brannvernet" (uttrekk frå sentralane sine fagsystem). Pr. i dag er sentralane ulikt organisert og med ulike datasystem, men her vil det skje endringar på sikt. Dette vil truleg gi meir korrekte tal for bl.a. årsverk for samarbeidande kommunar (sjå også punkt 3.3). Arbeidsgruppa bør drøfta ev. konsekvensar dette vil få for KOSTRA-området i framtida. Det er rimeleg å tru at ein del tilpassingar må gjerast.

Kjøp av private feietenester

Når det gjeld kommunen sine kjøp av private feietenester, er DSB si vurdering framleis at det ikkje er naturleg å inkludera slike årsverk i

brannmeldingsskjemaet. Ein indikasjon om at omfanget her vil liggja på arten kjøp av tenester frå private under funksjon 338, sjølv om det her også kan skjula seg andre kjøp enn feietenester.

Konsernpublisering

I Samordningsrådsrapporten for 2006 varsla gruppa at ein i samråd med rekneskapsida i KOSTRA ville vurdere om det burde leggjast til konsernpublisering for dette området. Desse tala vart publisert 15.juni 2007. Konsernpubliseringa kom i tillegg til rekneskapsstala som vanlegvis publiserast. Konsernpublisering korrigerer rekneskapsstala for ulik organisering av tenestene. I år det sjette gong ein publiserer rekneskapsstal for konsern, og gruppa ser på dette som eit vellukka grep for å gjera tal meir samanliknbare på tvers av kommunar, også dei som inngår i IKS. I 2011 var det 43 særbedrifter (IKS/KF) og for 2008 inkluderte dette om lag 1 milliard i utgifter.

Årsverksopplysningar frå register

Når det gjeld mulegheitene for å erstatta årsverksopplysningane frå "Melding om brannvernet" med registerdata, vil gruppa gjera ei ny vurdering av dette hausten 2012 for så å konkludera. I fjor blei gruppa einige om at datakvaliteten frå register ikkje var av god nok kvalitet til å foreta ein overgang. Registera slit særleg med å skilja årsverka på dei to ulike funksjonane 338 og 339. Gruppa skal gjera eit nytt utreiingsarbeid i samarbeid med seksjon for arbeidsmarknadsstatistikk i løpet av hausten, då ein veit at kvaliteten på registera har betra seg sidan førre køyring.

Gruppa ber difor Samordningsrådet om løyve til å iverksetja ei slik publisering frå mars 2014, *dersom ein i løpet av hausten 2012* kjem fram til at tala er av tilfredsstillande kvalitet. I samband med denne vurderinga vil gruppa også vurdere kvaliteten på dei personelltala DSB leverer i dag. Det er her hensiktsmessig med ei totalvurdering, for å konkludera om ein ønskjer å nytta tal for register eller halda fram med dagens ordning. Då bør også årsverkstal frå tenesterapporteringa til DSB føreligga for alle kommunar, som grunnlag for ei vurdering av ein overgang.

Utreiinga var planlagd i fjor haust, men har ikkje bli følgd opp som ønskjeleg. Ein av hovudårsakene til dette er det har vore usikkerheit knytt til om ein fekk inn oppdaterte tenestedata for dei manglande årgangane. Det at ein ved den førebelse publiseringa 2012 fekk inn tal for 2010 gir mulegheit til å samanlikna registertala med nyare skjematil.

Eiendommer

Forord

Arbeidsgruppen for eiendommer har et mandat som omfatter både eiendomsskatt og eiendomsforvaltning. Selv om temaene er forskjellige, er det en felles tilnærming, nemlig grunndata fra eiendommer i kommunene. Ved å tilrettelegge for egnede register, vil grunnlagsdata kunne trekkes ut av Matrikkelen til bruk for kommunene.

For å gjøre arbeidsgruppen mer effektiv har den i praksis blitt delt i to. Møtene har blitt organisert slik at noen medlemmer deltar på begge seksjonene, mens de som har spesialkompetanse på hhv. eiendomsforvaltning og eiendomsskatt deltar på de seksjonene som omhandler sitt spesialfelt.

Oppdelingen av arbeidsgruppens arbeid fører til at rapporten vil ha to deler. Den første delen omhandler eiendomsskatt, mens den andre delen omfatter eiendomsforvaltning. Det har blitt avholdt et møte i arbeidsgruppen siden våren 2011. Møtet omhandlet eiendomsforvaltning. Det har også vært mye e-post korrespondanse.

Del 1. Eiendomsskatt

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvaret for KOSTRA-skjema 33 "Eiendomsskatt i kommunene" og de to regnskapsartene 874 "Eiendomsskatt annen eiendom" og 875 "Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer".

Arbeidsgruppen består per juni 2012 av:

Bent Devik (for Arild Kormeseth)	Kommunal- og regionaldepartementet
Andreas Tveitereid	Finansdepartementet
Liv Elin Vermundsberget	KS
Rolf Bakken	Statens Kartverk
Helge Høve	Ibestad kommune
Espen O. Vattekar (leder og sekretær)	SSB

1.2. Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Arbeidsgruppens generelle mandat er som følger:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandat område.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.

- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Arbeidsgruppen er generelt godt fornøyd med både datainngangen og publiseringen. Det har vært lite revisjonsarbeid og kun noe purring for å få inn alle skjemaene.

Arbeidsgruppen ønsker å tilpasse rapporteringen og publiseringen av eiendomsskatt til endringene i eieendomsskattelova § 3. Endringene i skjema 33 og publiseringen vil gjelde fra rapporteringsåret 2012.

2.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen anbefaler å legge inn det nye utskrivningsalternativet i skjema 33. Det ny alternativene foreslås også tatt med i publiseringen av eiendomsskatt.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Det ble lagt inn to nye svaralternativ på spørsmål 2 i skjema 33 før 2011-rapporteringen. De to nye svaralternativene tilsvarer de to nye utskrivningsalternativene, eiendomsskatt kun på næringseiendommer og eiendomsskatt både på næringseiendommer og områder utbygd på byvis. Til informasjon inkluderer begrepet næringseiendommer også verk og bruk.

3.2. Kontroller i skjema

Det var ingen kontroller i skjema 33 i 2007-rapporteringen, men før 2008-rapporteringen ble det lagt inn flere enkle kontroller i skjemaet. Før 2009-rapporteringen ble det lagt inn en ny kontroll som låser spørsmål som ikke er relevante for kommuner som kun har eiendomsskatt på verker og bruk eller kun på næringseiendommer. Kontrollene som nå ligger i skjemaet har gjort at revisjonsarbeidet er betraktelig redusert.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Til publiseringen 15. mars 2012 hadde 397 kommuner rapportert skjema 33, altså var svarprosenten 91,9. Til publiseringen 15. juni 2012 hadde 430 kommuner rapportert skjema 33, noe som gir en svarprosent på 100. Arbeidsgruppen er veldig fornøyd med at det ble fulltelling. 424 kommuner har levert regnskapsfiluttrekkene med eiendomsskatteartene 874 og 875 til publiseringen i juni.

Det ble foretatt en purrerunde pr. e-post sentralt (for alle KOSTRA-skjema). Fra fagseksjonen ble det sendt tre purremail, en før publiseringen 15. mars og to før publiseringen 15. juni. For å få med alle var det nødvendig å ringe til noen kommuner.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Med kontrollene i skjema ble revisjonen relativt enkel, det var ingen feil som mange kommuner gjorde grunnet de nye kontrollene.

Det var kommuner med mer spesielle feil, også disse ble kontaktet med mail, men også en del over telefon. Noen kommuner hadde misforstått de nye svaralternativene, ved at de svarte at de hadde eiendomsskatt på næringsseiendommer selv om de ikke hadde utvidet området fra verker og bruk. Kommunene det gjaldt ble kontaktet, de fleste kommunene fikk riktige tall når det de ble publisert.

Resultatet av revisjonsarbeidet ble godt, mer eller mindre alle feilene som ble oppdaget og kommunisert til kommunene ble rettet opp. Hvis det er flere feil, vil de bli korrigert før publiseringen 15. mars 2013.

Når det gjelder føringene av eiendomsskatt i regnskapene på artene 874 og 875 var det i år som i årene før mange kommuner som ikke benyttet begge artene, selv om de hadde eiendomsskatt utover verker og bruk. Det ble sendt ut mail i midten av mai til om lag 30 kommuner med beskjed om at de ikke hadde splittet eiendomsskatten på de to artene, og at det var viktig at splittingen ble gjennomført inne publiseringen 15. juni. Etter to purremail ble det tatt telefoner til de kommunene som fortsatt ikke hadde gjort splittingen. Resultatet ble at alle unntatt en omposterte og til sammen var det rundt 500 millioner kroner som ble flyttet fra 874 til 875.

3.5. Publisering

Regnskapstallene for eiendomsskatt blir publisert i de to faktaarkene "A.

Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter" og "A1. Konsern -

Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter på nivå 2".

Eiendomsskatt publiseres "totalt" av brutto driftsinntekter og to herav indikatorer. Herav eiendomsskatt på "annen eiendom" og herav eiendomsskatt på "boliger og fritidseiendommer".

Dataene fra skjemaet blir publisert på et eget faktaark på nivå 3. (T. Eiendomsskatt, 0101 Halden):

Har innført eiendomsskatt, Ja=1 Nei=0	1
Har eiendomsskatt bare på verker og bruk, Ja=1 Nei=0	0
Har eiendomsskatt bare i områder utbygd på byvis, Ja=1 Nei=0	0
Har eiendomsskatt både i områder utbygd på byvis og på verker og bruk, Ja=1 Nei	0
Har eiendomsskatt bare på næringseiendommer, herunder verker og bruk, Ja=1 Nei=	0
Har eiendomsskatt både i områder utbygd på byvis og på næringseiendommer, heru	0
Har eiendomsskatt i hele kommunen, Ja=1 Nei=0	1
Generell skattesats	3,75
Hvis kommunen benytter differensiert skattesats for bolig- og fritidseiendommer	:
Hvilket år trådte takstene fra siste alminnelige taksering i kraft?	2 009
Har kommunen innført bunnfradrag som gjelder kun for boliger og fritidseiendom	1
Hvis ja, hva er størrelsen på bunnfradraget?	250 000
Gir kommunen eiendomsskattefritak for nye boliger inntil 20 år fra den tiden by	0
Hvis ja, antall år?	:
Eiendomsskatten på en enebolig på 120 kvm	3 750
Eiendomsskatt, totalt	79 045
Eiendomsskatt, annen eiendom	41 709
Eiendomsskatt, boliger og fritidseiendommer	37 336

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppen har ikke ønsker om endringer når det gjelder funksjon og art.

4.2. Forslag til endring

Ikke relevant.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Bakgrunn for endring

Kommunene har fra 1. januar 2012 fått et nytt alternativ for utskrivning av eiendomsskatt. Denne kommer i tillegg til dagens seks utskrivningsalternativer. Det nye alternativet er:

1. Eiendomsskatt på fasteiendom i hele kommunen, unntatt verk og bruk og annen næringseiendom.

5.2. Forslag til endring

Arbeidsgruppen foreslår at det nye alternativet blir tatt med i skjema 33 på lik linje med de andre alternativene. Spørsmål 2 vil dermed inneholde seks alternativer.

Forslag til formulering av de to nye utskrivningsalternativene og logisk rekkefølge i skjemaet:

1. Har eiendomsskatt bare på verker og bruk
2. Har eiendomsskatt på næringseiendommer, herunder verker og bruk
3. Har eiendomsskatt bare i områder utbygd på byvis
4. Har eiendomsskatt både i områder utbygd på byvis og på verker og bruk
5. Har eiendomsskatt både i områder utbygd på byvis og på næringseiendommer, herunder verker og bruk
6. Har eiendomsskatt i hele kommunen, unntatt verk og bruk og annen næringseiendom
7. Har eiendomsskatt i hele kommunen

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Generell vurdering av faktaarket.

Arbeidsgruppen er fornøyd med faktaarket på nivå 3. Det inneholder alt det kommunene rapporterer i skjema 33, samt eiendomsskattinntektene fra regnskapet. Faktaarket gir et godt bilde på utformingen av eiendomsskatten i den enkelte kommune.

6.2. Ønskede endringer

Ikke relevant.

6.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Arbeidsgruppen ønsker ikke å fjerne noen nøkkeltall

6.2.2 Nye nøkkeltall

Ikke relevant.

6.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Det er ingen endringer i eksisterende nøkkeltall.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kommunal tjenesteproduksjon - hvordan få med hele bildet?

Ikke relevant.

7.2 Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen ser ikke at det er muligheter for kvalitetsindikatorer innen for dette området.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

Del 2 Eiendomsforvaltning

11. Innledning

11.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvar for skjema 34A "Areal på utvalgte kommunale formålsbygg", 34B "Areal på utvalgte kommunale formålsbygg (KF)", 34C "Areal på utvalgte fylkeskommunale formålsbygg", 34D "Areal på utvalgte fylkeskommunale formålsbygg (FKF)". Arbeidsgruppen har også ansvar for funksjonene 121/421 "Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen" i tillegg har gruppen ansvaret for byggfunksjonene sammen med de berørte tjenesteområdearbeidsgruppene.

Arbeidsgruppen består per juni 2012 av:

Bent Devik (for Arild Kormeseth)	Kommunal- og regionaldepartementet
Vilni Verner Holst Bloch	SSB
Rolf Bakken	Statens Kartverk
Margareth Belling	KS
Tore Justad	Bærum kommune
Erik Viken	Møre og Romsdal fylke
Ingebrigt Henningsen	Elverum kommune
Espen O. Vattekar (leder og sekretær)	SSB

11.2. Rammer for gruppas arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Arbeidsgruppens generelle mandat er som følger:

- Følge utviklingen på sitt område med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og gi ev. forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres (herunder ev. bydels- og institusjonspublisering) på sitt mandatområde.
- Sikre en hensiktsmessing og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Utvikle og vurdere kvalitetsindikatorer i tråd med vedtatt modell for utvikling og fastsetting av slike

12. Oppsummering og anbefaling

12.1. Oppsummering

Arbeidsgruppen er fornøyd med datainngangen, selv om det ikke ble fulltelling for kommunene. Når det gjelder publiseringen og datakvaliteten er arbeidsgruppen også fornøyd, men gruppen mener at datakvaliteten til en viss grad fortsatt bærer preg av mangler. Arbeidsgruppens inntrykk er at datakvaliteten har blitt gradvis forbedret fra 2008, og spesielt i kommuner og fylkeskommuner som har et aktivt forhold til tallene. Nøkkeltallene for eiendomsforvaltning blir i økende grad benyttet av kommuner til benchmarking i nettverk.

I tiden fremover skal arbeidsgruppen jobbe med Matrikkelen som register for i første omgang arealdata. Arbeidsgruppen har også et ansvar knyttet til å vurdere om tilstandsgrader og universell utforming i kommunale bygg på sikt også skal registreres i Matrikkelen. Arbeidsgruppen ønsker at Matrikkelen fra og med rapporteringen for 2013 skal brukes som register for kommunenes areal. Det presiseres at det fortsatt gjenstår arbeid med noen forhold før Matrikkelen kan brukes som register.

Arbeidsgruppen skal skrive et eget notat til Samordningsrådet om tilretteleggingen av Matrikkelen og registreringen kommunene må gjennomføre. Arbeidsgruppen vil skissere et utkast til en fremdriftsplan for et slikt arbeid. Arbeidsgruppen legger til grunn at Kommunal- og regionaldepartementet må fremme et krav til innhold og detaljering av areal, tilstand og uu data for kommunale formålsbygg, dersom det skal tilrettelegges for registrering av dette i Matrikkelen.

12.2. Arbeidsgruppas anbefalinger

Arbeidsgruppen ønsker at Matrikkelen brukes som register for arealdata fra og med rapporteringsåret 2013. Hvordan dette tenkes gjort beskrives i eget notat, herunder vil det gjøres nærmere vurderinger av om registrering av arealdata kan gjennomføres i Matrikkelen allerede fra 2013.

Arbeidsgruppen ønsker primært at skjemaene 34a, b, c og d legges ned fra og med 2014 rapporteringen. Det må imidlertid foretas en nærmere vurdering av tidspunkt for nedleggelse av skjema 34, avhengig av hvordan kvaliteten på arealdata vurderes etter registrering/oppdatering av arealdata i Matrikkelen. KOSTRA-dataene for eiendomsforvaltning tas i bruk i økende grad av kommuner, og det bør derfor legges stor vekt på kvaliteten på disse dataene. KOSTRA-indikatorene for eiendomsforvaltning bør ikke baseres på Matrikkeldata før kvaliteten på disse anses tilstrekkelig.

13. Evaluering av siste rapportering

13.1. Utarbeiding av skjema

De fire skjemaene 34A, 34B, 34C og 34D ble programmert i løpet av høsten 2009. Skjemaene inneholder et felt hvor informasjon om kommunen skal rapporteres og et felt hvor arealdataene på både eide og leide formålsbygg skal rapporteres. I arealfeltet er det en linje per byggefunksjon (seks for kommune og to for fylkeskommunene). I skjemaene 34B og 34D er det også et felt hvor det skal rapporteres informasjon om det kommunale og fylkeskommunale foretak som skal rapportere skjemaet. Det er ikke gjort vesentlige endringer i skjemaene de siste årene.

13.2. Kontroller i skjema

Kontrollene i skjemaene skal kun sørge for at kommunene fyller ut informasjonsfeltene og at arealfeltene ikke inneholder for mange siffer i feltene for areal. Disse kontrollene fungerer godt, og etter intensjonen.

13.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Kommune:

Til publiseringen 15. mars hadde 365 kommuner rapportert skjema 34A, altså var svarprosenten 84,9. Til publiseringen 15. juni hadde 410 kommuner rapportert skjema 34A, noe som gir en svarprosent på 95,3. Arbeidsgruppen er godt fornøyd med svarprosenten tatt i betraktning at skjemaet ble rapportert for fjerde gang. Skjema 34B skal rapporteres av kommunale foretak (KF) som eier kommunale formålsbygg. Noen kommuner som har et eiendomsforetak har bare

rapportert skjema 34B, så den reelle svarprosenten er dermed 96,7 prosent. Til 15. juni var det 109 innrapporterte 34B skjemaer. Det finnes ingen fullstendig oversikt med hvilke kommunale foretak som eier kommunale formålsbygg. Uten en slik oversikt er det ikke mulig å lage en svarprosent.

Mange kommuner benyttet ikke de nye funksjonene arbeidsgruppen har ansvar for. Det var ca 200 kommuner som ikke benyttet hver av de tre nye funksjonene, 121 "Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen", 381 "Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg" og 386 "Kommunale kulturbygg". SSB skal sende ut en mail hvor kommunene gjøres oppmerksomme på feil rapporteringen på samme måte som det ble gjort i fjor, slik at føringene blir riktige i 2012 regnskapet.

Det ble foretatt en purrerunde pr. e-post sentralt (for alle KOSTRA-skjema). Fra fagseksjonen ble det sendt tre purremail, en før publiseringen 15. mars og to før publiseringen 15. juni. Flere kommuner ble også kontaktet per telefon.

Fylkeskommune:

Til publiseringen 15. mars hadde 17 fylkeskommuner levert skjema 34C. Den siste fylkeskommunen har et eiendoms KF som eier alle bygningene, og de leverte 34D. Svarprosenten for fylkeskommunene samlet var dermed på 100. Før publiseringen 15. mars leverte også Undervisningsbygg KF i Oslo skjema 34D med arealdataene for skolelokalene de eier. I tillegg ble det rapportert to 34D skjemaer til.

Flere av fylkeskommunene benyttet ikke funksjonen 421 "Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen". Det skal bli sendt en mail for å gjøre dem oppmerksom på feil rapporteringen.

13.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Selv om arealdataene ble rapportert for fjerde gang var revisjonsarbeidet fortsatt utfordrende. Revisjonen av arealdataene ble gjort ved å se på kommunene med "ekstremverdier" på enkelte viktige indikatorer. I tillegg ble det nye revisjonsverktøyet Tverrgående revisjon (TR) tatt i bruk. Tverrgående revisjon ble i dette tilfellet brukt til å se om forholdet mellom teller og nevner i noen indikatorer for den enkelte kommune var statistisksignifikant. Resultatene fra den tverrgående revisjonen pekte i stor grad på de kommunene som hadde ekstremverdier, men også kommuner med tilsynelatende gode tall ble avvikere. Etter videre undersøkelse var det feil med noen av kommunene som ble funnet med hjelp av tverrgående revisjon.

Arbeidsgruppen er fornøyd med revisjonen selv om det var en grov revisjon, hvor de største avvikene ble rettet opp. Revisjonsarbeidet vil i noen grad fortsette utover sommeren og høsten.

13.5. Publisering

Arbeidsgruppen er godt fornøyd med publiseringen. Det har ikke blitt gjort noen endringer i faktaarkene for 2012-publiseringen.

Faktaarkene finnes på www.ssb.no/kostra.

14. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

14.1. Bakgrunn for ønsket endring

Mange kommuner, både de som har deltatt i effektiviseringsnettverk og andre, ønsker bedre tallgrunnlag for benchmarking på eiendom, der blant annet renhold er en sentral faktor når det gjelder effektiv drift av bygningsmassen. Renhold er en betydelig driftsutgift som har stor betydning både for HMS, trivsel hos brukerne av bygget og for slitasje på bygget. Godt renhold kan bidra til mindre slitasje på bygget, samtidig som et forsømt vedlikehold kan øke renholdskostnadene, uten at dette gir bedre kvalitet. Renholdsutgiftene utgjør om lag ¼ av samlede driftsutgifter i et bygg. For kommuner som kjøper renholdstjenesten av eksterne aktører, kan denne utgiften gjenfinnes på art 260. For kommuner som har egne ansatte renholdsarbeidere er det per i dag ikke mulig å skille ut denne kostnaden.

Renhold er en viktig innsatsfaktor i forhold til daglig drift av kommunale bygg og har stor betydning for slitasje, HMS og trivsel, og for kommunenes egen nytte av data i KOSTRA.

Siden renhold er knyttet til ulike funksjoner, anbefaler arbeidsgruppen at det opprettes en egen art for lønn renhold for å få oversikt over denne utgiftsposten.

14.2. Forslag til endring

Arbeidsgruppen foreslår derfor å opprette en ny art for lønn til egne renholdsarbeidere. Forslag ny art: 075 "Lønn til egne renholdsarbeidere".
Nøkkeltall: Utgifter til renhold per kvm formålsbygg.

15. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

15.1. Bakgrunn for endring

Arbeidsgruppen har ingen ønsker om endringer i skjemaene før neste publisering.

15.2. Forslag til endring

Det er ikke foreslått noen endringer i skjemaet før 2012-rapporteringen, men ved en overgang til Matrikkelen som register for arealdata planlegges skjemaene fjernet eventuelt fra rapporteringen 2014.

16. Ønskede endringer i faktaark

16.1. Generell vurdering av faktaarket.

Faktaarket fungerer godt, men arbeidsgruppen ønsker å ta en gjennomgang av indikatorene i løpet av høsten 2012. Det er spesielt indikatorene for leide bygg som ønskes tatt ut av faktaarkene.

16.2. Ønskede endringer

Det er kostnadsindikatorene for leide bygg som ønskes tatt ut av faktaarkene.

16.2.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen endringer.

16.2.2 Nye nøkkeltall

Ingen nye nøkkeltall.

16.2.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Ingen endringer.

17. Videreutvikling av KOSTRA

17.1. Kommunal tjenesteproduksjon - hvordan få med hele bildet?

17.1.1 Kvalitetssikring

Kommunene skal rapportere både det arealet de eier og leier, og i regnskapet er det en egen art (190) for leie av eksterne. Indikatorene for eiendomsforvaltning er laget med tanke på skille på det kommunen produserer selv og det de leier. Det kommer klart frem i informasjonen til den enkelte indikator om det gjelder arealet kommunen eier eller leier, eller om det er begge deler.

17.1.2 utfordringer i konsistens

Arbeidsgruppen mener at det i dag er god konsistens med tanke på omfanget og muligheten for sammenlignbarhet mellom kommunene. Likevel ser arbeidsgruppen at for kommuner som leier mye av bygningsmassen vil få færre gode nøkkeltall, fordi leie av bygg bare føres på en art i kommunenes KOSTRA-regnskap, og det vil variere hvilke utgifter til det leide bygget som dekkes av leieutgiftene og hvilke som blir regnskapsført andre steder. Det kan bety at utgifter til f.eks vaktmester og renhold (som i noen tilfeller ikke dekkes av husleien) blir fordelt på de kvadratmeterne som kommunen selv eier innenfor den gitte funksjonen.

17.2. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen har ikke startet arbeidet med kvalitetsindikatorer. Dette ses i sammenheng med arbeidet med tilstandsregistrering og indikatorer for universell utforming.

17.3. Overgang til Matrikkelen

Arbeidsgruppen vil legge frem et eget notat til Samordningsrådet høsten 2012. Notatet vil omfatte litt om bakgrunnen for at Matrikkelen skal brukes som register. Notatet vil også ha en skisse til fremdriftsplan for veien videre med tilrettelegging av innsamling og registrering av data i Matrikkelen.

I St. Meld nr. 28 (2011-2012) pekes det på behov for bedre bygningstatistikk, og at Matrikkelen og KOSTRA er de sentrale systemene for utvikling av styringsinformasjon om eiendomsforvaltningen.

Notatet vil vise utfordringer med bruk av Matrikkelen, og det vil bli drøftet fordeler og ulemper med Matrikkelen som register for arealdata, tilstand og universell utforming knyttet til kommunale bygninger. I utgangspunktet er det arealdataene arbeidsgruppen vurderer, men også mulighetene for å hente ut data om tilstanden på byggene og data om universell utforming blir diskutert i notatet.

Arbeidsgruppen tar sikte på i notatet å oppfordre Kommunal- og regionaldepartementet fremme et brukerkrav til innhold og detaljering av areal, tilstand og uu data som skal registreres i matrikkelen inn for Miljøverndepartementet.

Notatet utarbeides også med tanke på å orientere samordningsrådet om forestående arbeid med utvikling av Matrikkelen og fordeler og ulemper med å innføre krav til kommunene vs muligheter for kommunene til å registrere data om areal, tilstand og uu.

18. Annet

Espen O. Vattekar fortsetter midlertidig som leder av arbeidsgruppen frem til Arild Kormeseth er tilbake.

19. Vedlegg

19.1. Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende.

Landbruk

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppas ansvar og sammensetning

KOSTRAs arbeidsgruppe for landbruk ble opprettet våren 2004, og har levert rapport til KOSTRAs Samordningsråd i juni hvert år siden rapporteringsåret 2005.

Arbeidsgruppa har hatt et møte siden 1. juli 2011, den 27.01.2012.

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk er satt sammen slik:

Ole O. Moss, Statistisk sentralbyrå (SSB) (leder)
Berit Bjørlo, SSB (sekretær)
Åse Marie Rusaanes, Landbruks- og matdepartementet (LMD)
Anne Berit Ulstad, Landbruks- og matdepartementet (LMD)
Astrid Aass, Fylkesmannen i Buskerud, (representant for LMD)
Anne-Beate Hekland, Tønsberg kommune (representant for KS)
Gudbrand Johannessen, Gran kommune (representant for KS)
Sissel Ferstad, Kommunal og regionaldepartementet (KRD)
Geir Grønningseter, Statens landbruksforvaltning (SLF)

Arbeidsgruppa er underlagt LMD som fagdepartement, og i samråd med SSB er ledelses- og sekretariatsfunksjon i arbeidsgruppa overlatt SSB. De deltagende parter i arbeidsgruppene dekker selv utgiftene ved deltakelsen.

KOSTRA skjema 32 - Forvaltning av landbruksarealer - dekker følgende emneområder:

- Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven
- Saksbehandling etter jordloven og konsesjonsloven
 - Nydyrking
 - Omdisponering
 - Deling av landbrukseiendom
 - Konsesjon for erverv av fast eiendom
 - Driveplikt

I tillegg legger SSB inn opplysninger om antall landbrukseiendommer, antall jordbruksbedrifter, antall jordbruksbedrifter med husdyr, jordbruksareal i drift og skogavvirkning i hver enkelt kommune.

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk er satt sammen i henhold til direktivene for arbeidsgruppene i KOSTRA. Landbruks- og matdepartementet (som fagdepartement) har ansvaret for gruppa, og det er departementet sammen med KS, KRD, SSB og fagdirektorater som fatter gruppenes vedtak. SSBs ledelse av faggruppa er mer operativ enn besluttsende, samtidig som SSB har et selvstendig ansvar for Norges offisielle statistikk.

Landbruks- og matdepartementet vedtok å benytte KOSTRA som hovedkanal for innrapportering og publisering av styringsinformasjon på arealforvaltning fra kommunene til staten fra og med 2005. Avgjørelsen må ses i sammenheng med overføringen av flere oppgaver på landbruksområdet til kommunene. Det er et mål å forenkle og modernisere offentlig forvaltning, bl.a. ved bruk av elektroniske løsninger, enklere regler og mindre detaljert styring. Gjennom kommunenes KOSTRA-rapportering på skjema 32 er en gått over fra

rapportering på enkeltsaksnivå til rapportering på aggregert nivå på de områder som dekkes av skjemaet.

Rammen for KOSTRA arbeidsgruppens arbeid gis av Samordningsrådet hvert år med et generelt mandat. Arbeidsgruppen skal holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordninger fra kommunene og fylkeskommunene innenfor egne funksjonsområder (jf. forskrift fra KRD).

De enkelte fagdepartementer kan utdype og spesifisere mandatet på sine områder.

Arbeidsgruppa skal holde oversikt over og gjennomgå rapporteringsordninger fra kommunene og fylkeskommunene innenfor egne funksjonsområder (jf. forskrift fra KRD).

Arbeidsgruppa skal:

- Følge utviklingen på landbruksområdet med særlig vekt på å samordne tjeneste- og økonomidata for å sikre kvaliteten på nøkkeltallene. Arbeidsgruppene må videre vurdere og ev. gi forslag til endringer i rapporteringens omfang og innretning, ut i fra statens og kommunenes behov for styringsinformasjon, og ut i fra hva slags tilleggsinformasjon som er nødvendig for den offisielle statistikken.
- Gi forslag om hvilke nøkkeltall og grunnlagsdata som skal publiseres på landbruksområdet.
- Sikre en hensiktsmessig og effektiv dataflyt fra kommunene til staten.
- Ta hensyn til kommunenes oppgavebyrde, ved å sikre at rapporteringsomfanget begrenses og at dobbelrapportering unngås, herunder vurdere muligheten av å bruke og kvalitetssikre eksisterende registre.
- Endringer i rapporteringen fra år til år skal begrunnes, i forhold til oppgavebyrde, relevans og sammenliknbarhet over tid.
- Vurdere innspill fra Effektiviseringsnettverkene om nøkkeltall, særlig i forhold til kvalitetsindikatorer og indikatorer om universell utforming.
- Arbeidsgruppa skal følge opp nødvendige oppdatering av administrative registre for å sikre at kommunenes oppgavebyrde holdes på lavest mulig nivå.

Arbeidsgruppene rapporterer til Samordningsrådet for KOSTRA.

Funksjonskonto som arbeidsgruppa har ansvar for

Arbeidsgruppe	Ansvar for funksjonene, rapporteringsåret 2010
Landbruk	329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling

2. Oppsummering og anbefaling

Arbeidsgruppa foreslår to nye spørsmål på skjema for 2012-rapporteringen. Spørsmålene gjelder konsesjon til aksjeselskaper, og er en oppfølging av spørsmål 6.1 og 6.2 på skjema for 2011. De to nye spørsmålene medfører tillegg i faktaarkene tilsvarende de nye spørsmålene, og det lages et nytt nøkkeltall basert på opplysningene om konsesjon til aksjeselskaper i forhold til totalt antall konsesjonssaker oppgitt i spørsmål 6.2.

For øvrig foreslås ingen endringer i skjema for 2012-rapporteringen.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Skjema for 2011-rapporteringen ble omredigert noe, ved at spørsmålene om ordinære konsesjonssaker ble flyttet slik at de kom først i spørsmålsgruppe 6 etter delingssakene. Deretter fulgte spørsmål om kommunens behandling av

konsesjonsøknader der søker kunne overtatt konsesjonsfritt ved å tilflytte eiendommen, og til sist spørsmålene om såkalte nullgrensesaker. Det ble også innført oppfølgingsspørsmål på nullgrensesakene med bakgrunn i lovendringene fra 2009. Dette gjaldt spørsmål om kommunen hadde satt slektskapsunntaket ut av kraft ved forskrift, og om utfallet av slike saker. Videre ble spørsmålet om driveplikt omarbeidet, og spørsmålet om vedtak om pålegg som følge av brudd på driveplikten ble fulgt opp av et spørsmål om hvilke pålegg som ble gitt.

3.2. Kontroller i skjema

Det er lagt inn automatiske summeringer i skjema der dette er mulig. Ved avkryssing for ja i ja/nei-spørsmålene åpnes de påfølgende spørsmål for utfylling. Svares det nei, åpnes ikke spørsmålene for utfylling. Dersom det unnlates å svare på de innledende spørsmålene, varsles dette med feilmelding.

Skjema lar seg sende inn med feil, men avgiver varsles om at det er feil i skjema.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Til publiseringen av foreløpige tall 15. mars hadde 403 kommuner levert skjema, og ved publiseringen av endelige tall 426 kommuner. Det gikk ut en sentral purring fra KOSTRA i forkant av publiseringen 15. mars. En ny sentral purring ble foretatt i slutten av april.

Tabellen under viser skjemainngangen i perioden 2005-2011, ved publisering 15. mars (foreløpige tall) og 15. juni (endelige tall).

Referanse-år	Kommuner i alt	Med svar, foreløpige tall	Svarprosent, foreløpige tall	Med svar, endelige tall	Svarprosent, endelige tall
2005	433	416	96,1
2006	431	352	81,7	428	99,3
007	431	397	92,1	423	98,1
2008	430	371	86,3	425	98,8
2009	430	377	87,7	422	98,1
2010	430	376	87,4	419	97,4
2011	430	403	93,7	426	99,1

Ved publisering 15. mars 2012 manglet opplysninger fra 27 kommuner. I perioden 15. april – 1. juni ble 16 kommuner som ennå ikke hadde levert skjema kontaktet per telefon. Kommuner som til tross for purring ikke leverte, ble kontaktet per telefon med jevne mellomrom fram til utgangen av mai.

Ved publisering 15. juni manglet opplysninger fra 4 kommuner. Tabellen under viser hvilke kommuner som ikke har levert skjema hvert enkelt år i perioden 2005-2011.

Referanse-år	Manglende rapportering fra kommune	Antall
2005	1145,1260,1264,1265,1266,1439,1532,1545,1572,1742,1849,1850,1856,1874,1928,2004,2017	17
2006	1 264,1620,1836	3
2007	1 238,1438,1439,1534,1818,1834,1859,1928	8
2008	0 904,1418,1430,1438,1854	5
2009	0 828,1245,1438,1547,1812,1849,1856,2027	8
2010	0 211,1145,1245,1266,1430,1438,1511,1703,1849,1874,2027	11
2011	1 145,1438,1856,1860	4

Det er 4 kommuner som ikke har rapportert for 2011. Jordbruksmessig var Vestvågøy (1860) den største av disse kommunene, med 32 000 dekar jordbruksareal i drift i 2011, og rundt 160 aktive jordbruksbedrifter. Bremanger (1438) hadde 11 300 dekar jordbruksareal i drift og knapt 100 jordbruksbedrifter, mens Bokn (1145) hadde 9 000 dekar og 50 jordbruksbedrifter. De 4 kommunene hadde til sammen 0,5 prosent av jordbruksareal i drift og 0,7 prosent av jordbruksbedriftene i landet i 2011.

Uten rapportering for 2011	Antall landbruks-eiendommer	% av landbruks-eiendommene	Antall jordbruks-bedrifter	% av jordbruks-bedriftene	Jordbruks-areal i drift	% av jordbruks-areal i drift
1145	102	0,06	47	0,10	9 200	0,09
1438	577	0,31	94	0,21	11 300	0,11
1856	70	0,04	5	0,01	1 200	0,01
1860	1 060	0,57	156	0,34	32 000	0,32
I alt	1809	0,98	302	0,66	53 700	0,54

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Skjema 32 er opprettet i SSBs nye system for integrert databearbeiding (ISEE), og revisjonen er foretatt med verktøyet Dynarev. Det ligger kontroller i skjemaet som er til hjelp i revisjonsarbeidet, og systemet har fungert tilfredsstillende.

Det er enkelt å hente opp skjema som ikke er godkjente enda, og opptellingene som ligger i tilknytning til inntekt og revisjon er til stor hjelp for å holde oversikt over skjemainngangen og framgangen i revisjonsarbeidet.

3.5. Publisering

Ved publisering av endelige tall 15. juni 2012 manglet opplysninger fra 4 kommuner.

Det er ikke foretatt endringer i nøkkeltallene fra 2010 til 2011.

I KOSTRA publiseres tall fordelt på tjenesteområder for hver enkelt kommune/fylkeskommune. Det er et problem, spesielt i mars, men også i juni, at flere kommuner og enkelte fylkeskommuner ikke rapporterer sine data tidnok til at de kommer med i publiseringen. Frafallet gjør det vanskelig å si noe om verdien på nasjonalt nivå. For å bøte på dette er det for en del skjema og registerdata beregnet et anslag for verdien for de kommunene/fylkeskommunene som mangler data, slik at en kan presentere estimerte verdier på nasjonalt og regionale nivåer. Dette egner seg best der variabelens verdi ikke varierer mye fra år til år. Dette gjelder blant annet på landbruksområdet, og variablene på skjema 32 har derfor ikke en estimert nasjonal verdi.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppa foreslår ingen endringer i forhold til funksjons- og artskontoplanene.

Funksjonskonto 329 – Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling – ble første gang tatt i bruk i regnskapsåret 2008. Tabellen under viser hvor mange kommuner som har ført brutto driftsutgifter og korrigerte brutto driftsutgifter på funksjonskonto 329 i årene 2008-2011:

	Kommuner som har ført brutto driftsutgifter	Kommuner som har ført korrigerede brutto driftsutgifter
2008	332	286
2009	354	307
2010	357	320
2011	364	317

Opplysningene er hentet fra tabell 05065 i Statistikkbanken på KOSTRAS hjemmeside.

Det er stadig flere kommuner som tar i bruk funksjonskonto 329 i regnskapsføringen. Vi ser imidlertid at det er kommuner med et visst omfang av landbruk som ikke benytter seg av funksjonskonto 329. Flere av disse fører på funksjonskonto 325, som ble benyttet til blant annet utgifter til landbruk før disse ble skilt ut i egen funksjonskonto i 2008.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Bakgrunn for endring

Lovgivningen bygger på en oppfatning om at gårdsbruk i hovedsak bør være i personlig eie (eier og bruker skal være den samme). En slik eierform ivaretar landbrukspolitiske mål på en bedre måte enn om eiendommen eies av et selskap eller en person som står fjernt fra driften, og det er derfor viktig å følge med på utviklingen av andre eierformer i landbruket. For å kunne følge med på utviklingen i eierformer, har arbeidsgruppa forslag til to nye spørsmål på skjema for 2012-rapporteringen. Spørsmålene skal inn som en oppfølging av nåværende spørsmål 6.1 og 6.2 på skjema, saker etter konsesjonsloven, og gjelder saker der det er gitt konsesjon til aksjeselskaper (AS/ASA).

5.2. Forslag til endring

Nytt punkt 6.3 og 6.4 som foreslås satt inn mellom dagens punkt 6.2 og 6.3 i rapporteringsskjema for 2012.

6.3 Konsesjon aksjeselskap (AS/ASA)

Har noen av konsesjonssakene i punkt 6.2 hatt aksjeselskap som søker og der konsesjonseiendommen består av mer enn 25 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord, og/eller mer enn 500 dekar produktiv skog?

Ja/Nei

6.4 Oppgi antall søknader om konsesjon fra aksjeselskap der konsesjonseiendommen har mer enn 25 dekar fulldyrka og overflatedyrka jord, og/eller mer enn 500 dekar produktiv skog:

	Antall
Søknader innvilget (med eller uten vilkår)	
Søknader avslått	
Søknader i alt	

6. Ønskede endringer i faktaark

6.1. Ønskede endringer

Arbeidsgruppa foreslår ingen endringer i faktaarkene utover de endringer som de nye spørsmålene i 6.3 og 6.4 fører med seg.

6.1.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Ingen nøkkeltall foreslås fjernet for 2012.

6.1.2 Nye nøkkeltall

Arbeidsgruppa foreslår et nytt nøkkeltall basert på spørsmålet om aksjeselskaper har søkt om konsesjon. Nøkkeltallet beregnes ut fra totalt antall søknader i nye spørsmål 6.4, og regnes i prosent av totalt antall søknader oppgitt i spørsmål 6.2:

8. Antall søknader om konsesjon fra aksjeselskap i prosent av søknader om konsesjon	9. =	11. Antall søknader om konsesjon fra aksjeselskaper	13.	16.	17.	18. * 100
		19. Søknader om konsesjon unntatt slektskapskonsesjon og nullgrensesaker				

6.1.3 Endring av innhold i allerede eksisterende nøkkeltall

Arbeidsgruppa har ikke foretatt endringer i allerede eksisterende nøkkeltall.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Systemet med utarbeidelse av kvalitetsindikatorer er utviklet for tjenesteområdene, og synes å passe dårlig for landbruksområdet. Selv om skjema 32 i prinsippet dekker tjenestekvalitet, er det vanskelig å avlede entydige kvalitetsopplysninger.

For alle indikatorene vil resultatene være avhengig av om en ser på utfallet for kommunen eller for den enkelte søker, og resultatene kan komme i konflikt med hverandre. Indikatorer med tvetydig utsagnskraft egner seg dårlig for formålet. Arbeidsgruppa mener at utredningen viser at kvalitetsindikatorer ikke er relevant på området landbruk så lenge det ikke kan hentes ut informasjon om effektivitet på skjema 32.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Stadig mer skilles ut av kommunens egenproduksjon til egne foretak, interkommunale selskaper (IKS), forskjellige former for interkommunalt samarbeid og kjøp/salg av tjenester kommuner imellom. I tillegg kjøpes en del tjenester fra private aktører som produserer tjenesten på vegne av, eller i tillegg til kommunen. Dette mangfoldet i organisering skaper utfordringer for statistikken i KOSTRA. LMD har kartlagt omfanget av interkommunalt samarbeid på landbruksområdet, og en fullstendig oversikt er vist i vedlegg 2.

8. Annet

Arbeidsgruppa for KOSTRA Landbruk ser det som svært viktig at det utvikles rutiner som kan erstatte kommunenes manuelle rapportering på skjema 32 – Forvaltning av landbruksarealer. Et elektronisk alternativ omfatter i utgangspunktet to ulike systemer, der arealrapportering fra digitale planer er det ene og filuttrekk fra kommunenes saksbehandlingssystem det andre.

KOSTRA KNNM (skjema 20) hadde et prøveprosjekt på kartbasert rapportering i 2005, men prosjektet ble ikke videreført da det ikke ble gitt midler til oppfølging. Siden den tid har det kommet en kartforskrift som pålegger alle kommuner å lage et planregister og utarbeide planene etter samme standard. Det må legges til rette for at kommunene kan rapportere på enkleste måte, og i denne forbindelse gjelder det både opplysninger som hentes inn på skjema 32 og skjema 20. Arbeidet med et sentralt planregister er vesentlig for å lette kommunenes oppgavebyrde på skjema 20 og 32 knyttet til opplysninger fra planregister.

KNNM-gruppa har fått midler fra KOSTRAs profilpott for å initiere og bidra i et prosjekt der målet er å få leverandører av saks- og arkivsystemer til å bygge inn mulighet for registrering av variabler og rapportfunksjonalitet i deres produkter som er tilpasset deler av den informasjonen det spørres om i KOSTRA-skjemaene 20 og 20Plan. Det er i dag 5-6 store leverandører av saks- og arkivsystemer til kommunene. Spørsmål som funksjonalitet, leveranse som fil eller som en tjeneste direkte fra kommunene til SSB, aggregert eller detaljert informasjon er eksempler på hva prosjektet må kartlegge og ta stilling til. Det er i prinsippet en standardiseringssak som har overføringsverdi for hele KOSTRA-området, og er særlig relevant for de opplysningene på skjema 32 som gjelder saksbehandling etter jord- og konsesjonslov.

9. Vedlegg

9.1. Skjema 32

http://www.ssb.no/a/innrapportering/kostra/innrapp/2011/skjema_kommune/32.pdf

9.2. Interkommunalt samarbeid på landbruksområdet per 1. januar 2012

Kultur, barne- og ungdomstiltak

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen for kultur, barne- og ungdomstiltak har for regnskapsåret 2011/2012 hatt følgende regnskapsfunksjoner som ansvarsområde:

Kommuneregnskapet

231	Aktivitetstilbud barn og unge
370	Bibliotek
373	Kino
375	Museer
377	Kunstformidling
380	Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg
381	Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg
383	Musikk- og kulturskoler
385	Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg
386	Kommunale kulturbygg

Fylkeskommunene

740	Bibliotek
760	Museer
771	Kunstformidling
772	Kunstproduksjon
775	Idrett
790	Andre kulturaktiviteter

Arbeidsgruppen har i 2011/2012 bestått av representanter fra:

Sverre Miøen	Kulturdepartementet
Sigurd Steinsund Pedersen/ Melissa Edvardsen	Kommunal- og regionaldepartementet
Einar Saga	Barne-, likestillings- og inkluderings- departementet
Terje Halvorsen	Hamar kommune
Øyvind Stenvik Andersen	Bærum kommune/Kristiansand kommune
Tom A. Pedersen	Akershus fylkeskommune
Anne Brit Thorud	SSB ved Seksjon for offentlige finanser
Hossein Moafi	SSB ved Seksjon for utdanningsstatistikk
Liv Taule (leder)	SSB ved Seksjon for utdanningsstatistikk

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Arbeidsgruppen har hatt ett møte i arbeidsperioden. Ingen endringer i skjema 17 i inneværende år, skjema ser ut til å ha fungert tilfredsstillende.

Skjemainngangen var 98 prosent til junipublisering. Det er publisert en ny variabel på nivå 3 i kulturfaktaarket. Ellers har arbeidsgruppen arbeidet med forbedring av data for musikk- og kulturskoler i KOSTRA

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Arbeidsgruppen har ansvar for skjema 17 "Barne- og ungdomstiltak og støtte til frivillige lag og foreninger". Ingen endringer i skjemaet for 2011-rapporteringen.

3.2. Kontroller i skjema

Skjema 17 benytter ISEE/Dynarev som revisjonssystem for tredje året på rad. Kontroller mot tidligere års data gjør revisjon enklere og sikrere. Skjema 17 er ikke så omfattende, det er derfor ikke behov for så mange logiske kontroller i selve utfyllingen av skjema. Beløpsfeltene skal være i hele 1000 kroner. Fremdeles blir 1000-feil fanget opp, men dette har blitt bedre og bedre de siste årene.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen);

Tjenestedata for deler av kulturområdet samles inn ved hjelp av skjema 17 (funksjon 231, 380 og 385), samt eksterne data for kino - funksjon 373- fra Film & Kino, folkebibliotek- (funksjon 370- fra Nasjonalbiblioteket) og GSI-data for musikk og kulturskoler- funksjon 383. Til marspubliseringen 2011 hadde vi mottatt 401 skjema 17, vi hadde mottatt foreløpige data fra eksterne kilder; Film & Kino og GSI-data for kulturskoler. Vi fikk også folkebiblioteksdata fra Nasjonalbiblioteket, men disse var noe mangelfulle. Til junipubliseringen hadde vi mottatt 438 skjema 17 (98 prosent, mot 97 prosent i fjor). Det ble gjennomført to purrerunder for skjema 17. Oppdaterte data for folkebibliotek til KOSTRA ble mottatt og publisert 15. juni. Dataene for kino ble ikke lastet på nytt da det ikke var noen endringer i tallene.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Dynarev fungerte som revisjonssystem for skjema 17, jf pkt 3.2. Som nevnt over ser skjema nå ut til å fungere greit. Ellers ingen spesielle merknader til revisjon av kulturtallene.

3.5. Publisering

Det har nå i flere år blitt publisert nøkkeltall og grunnlagstall for funksjone 381 og 386. Kvaliteten på rapporteringen via skjema 34 (Eiendomsforvaltning - areal på utvalgte kommunale formålsbygg) og regnskapsføringen er blitt bedre med årene.

Fremdeles blir tallene i noen indikatorer for kulturskolene skjeve/rare på grunn av dårlig kvalitet på elevtallene og regnskapsdataene, dette gjelder spesielt de avtalebaserede interkommunale musikk- og kulturskolene. Ut over dette har vi ikke fått noen spesielle merknader til publiseringen.

Kultur-arket har ingen nye nøkkeltall til publiseringen i 2012, men en ny variabel på nivå 3: "antall elevplasser i kulturskolene".

Nasjonale tall og gjennomsnittstall er på plass for de fleste variablene, men kunne ikke publiseres på enkelte variabler, da disse allerede var gjennomsnittstall fra skjema.

3.6. Brukerreaksjoner

Som nevnt over blir nøkkeltallene for kulturskoler ikke helt korrekte på grunn av føringen i regnskapet, samt at vi fremdeles får tilbakemeldinger på at elevtallene fra GSI heller ikke alltid er likt og konsistent rapportert. Norsk Kulturskoleråd og Utdanningsdirektoratet tok ifjor kontakt for at vi skal kunne jobbe for bedre, relevante og pålitelige data. Arbeid med forbedring av rapporteringsskjema (GSI) har pågått også i 2011/2012. Noen brukere har etterlyst ett sammenslått tall for idrett (380 + 381).

Ellers ingen brukerreaksjoner.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppen har ikke forslag eller ønske om endringer i funksjons- og/eller artskontoplanene for neste år. Arbeidsgruppen har imidlertid drøftet om det eventuelt kan være behov for egen funksjon for arkiv som kulturfunksjon.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Det er foreløpig ikke kommet fram noen ønskede endringer for kultur, men arbeidsgruppen vil vurdere et måltall for personer/medlemmer i frivillige lag og foreninger som nyter godt av kommunenes driftstilskudd.

6. Ønskede endringer i faktaark

Arbeidsgruppen vil fortsatt arbeide for

- å utvikle en ny produktivitetsindikator for korrigerede brutto driftsutgifter for kulturskolene per elevplass (per i dag har vi indikator per bruker). Forholdet elever/elevplasser siste skoleår var 110 432/125 031. En indikator hvor elevplasser brukes, vil si mer om ressursbruken. Før vi tar elevplass i bruk, bør vi se på hvordan disse fordeler seg på kommuner/kulturskoler. Som nevnt over er denne variabelen publisert på nivå 3 (blant annet etter ønske fra ASSS-kulturnettverk).
- å få til indikator som viser andel av kommunenes innsats til kulturskolene.
- å utvikle indikatorsettet for folkebibliotek. Gruppen var i fjor i dialog med Nasjonalbiblioteket som forvalter folkebibliotekstatistikken om eventuell endring/utvikling av indikatorene på dette feltet. Dette arbeidet avventes, til man er mer sikker på datakvaliteten for aktuelle parametere.
- å få plass data fra Den kulturelle skolesekken på fylkesnivå.
- å kunne ta i bruk data fra Idrettsanlegg.no for utvikling av indikatorer på idrettsfunksjonene (381 og 381). ASSS-nettverket satte for to år siden i gang arbeid for å utrede dette, men har fremdeles ikke kommet fram til konkret forslag.

Ellers per dd. ingen konkrete endringsforslag for Kultur.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen har ikke jobbet med videre utvikling av kvalitetsindikatorer

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Sammenlignbarhet i forhold til andre kommuner mener vi blir stadig bedre ved at vi har tatt i bruk konsernregnskap for kultursektoren. Konsernregnskap for kultur har blitt benyttet siden 2007-årgangen. Brukerne blir oppfordret til å benytte konsernfaktaarket. I og med de to byggfunksjonene for idrettsanlegg og kulturbygg mener vi også at det begynner å bli bedre konsistens for de ulike funksjonene. Men som nevnt over har vi fremdeles utfordringer i forhold til regnskapsføringen av de avtalebaserte interkommunale musikk- og kulturskolene.

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1. Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende.

Kirke

1. Innledning

1.1. Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppen har ansvar for KOSTRA-funksjonene

- 390 Den norske kirke
- 392 Andre religiøse formål
- 393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier.

Arbeidsgruppen har i 2011/2012 bestått av representanter fra:

Trygve Natvig Fagforbundet, Betty Haga	Seksjon kirke, kultur og oppvekst Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA)
Ida Marie Høeg Knut Kalgraf Sjøk	KIFO (Stiftelsen Kirkeforskning) Norsk Samfunnsvitenskapelig Datateneste (NSD)
Even Vaboen Per Tanggaard Ellen Ur/Kristian Kopperud	Kommunal- og regionaldepartementet Kirkerådet Fornyings- administrasjons- og kirkedepartementet, Kirkeavdelingen
Hans Jørgen Paulsen	Drammen Kirkelige Fellestråd, kirkesjefens kontor
Randi Strand/Corretta Aluoch Arodi Hossein Moafi Liv Taule (leder)	SSB ved Seksjon for offentlige finanser SSB ved Seksjon for utdanningsstatistikk SSB ved Seksjon for utdanningsstatistikk

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Arbeidsgruppen har avholdt tre møter i arbeidsperioden siden forrige rapport. Ut over møtene har ideer og kommentarer blitt utvekslet over e-post. Skjema 28 – Årsstatistikk for Den norske kirke 2011 – ble endret på enkelte punkter. Innrapporteringen har gått relativt greit. Etter en del purringer, noen purringer gjentatte ganger, ga gode resultater. Til slutt fikk vi inn skjema fra alle sokn som skulle være i populasjonen, 1 252 sokn. Kirkerådet har gått inn som avtalepart i databehandlertavtalen som SSB tidligere hadde med FAD. En ny indikator på nivå 2 er publisert, Netto driftsutgifter til andre religiøse formål per innbygger.

2.2. Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppen fikk svar fra samordningsrådet på forslaget om publisering av indikatorsett hvor det nyttes regnskapsdata for kirkelige fellestråd sammen med kirkelige tjenstedata. Anbefalingen fra samordningsrådet var at arbeidsgruppen oppfordres til å finne en løsning for å publisere gode nøkkeltall utenfor KOSTRA. Arbeidsgruppen vil arbeide videre med dette, samt gravferdssektorens plass i KirkeKOSTRA. Indikatorene knyttet til funksjon 392 "Andre religiøse formål" vil også bli et prioritert felt neste arbeidsår. Publisering av regnskap for kirkelige fellestråd, regnskapsbegreper, har også vært gjenstand for gruppens arbeid og anbefalinger. Videre skjema utvikling og presisering av veiledning vil være sentralt på arbeidsmøtene høsten 2012.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Skjema 28 – Årsstatistikk for Den norske kirke 2011 - ble endret på noen få punkter. Fortsatt er avsnitt 6 'Opplæring og diakoni' blitt noe endret, stort sett med hensyn til rekkefølge i spørsmålene og noe i innhold. Også under 7 og 8 i skjema var det mindre endringer.

3.2. Kontroller i skjema

Skjemaet har vært lettere å fylle ut i år, i de feltene man svarer nei eller 0 (null), blir tilstøtende felt låst. Det er kontroller på obligatoriske felt (alle felt skal fylles ut). Det har ført til at man har måttet gå gjennom hele skjemaet og eventuelt svare nei i de feltene som man ikke har noen tall for. Kontrollene har kanskje vært litt for strenge i så måte i år, men på samme tid har man også unngått at noen spørsmål er blitt oversett (missing-verdier). Det er også logiske kontroller, hvor en feilmelding vil slå ut hvis den overtreddes.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

Rapporteringsfristen for skjema 28 var 1. februar 2012, på det tidspunkt var det kommet inn 995 skjema, dvs. 79 prosent, litt høyere enn på samme tid i fjor. I slutten av uke 6 (10.2.) ble det sendt ut purrebrev til 84 fellelråd, 148 sokn manglet. Til publiseringen i mars hadde 98,8 prosent av alle soknene sendt inn skjema, omtrent det samme som i fjor. SSB bruker fortsatt en del tid på å purre sokn som ikke overholder fristene. Også i år måtte SSB ringe rundt til noen store sokn for å få dem med i den foreløpige publiseringen. Etter flere ringerunder til noen sokn, både før foreløpig publisering og mellom mars og juni, oppnådde vi svar fra alle soknene, 1252 sokn (de 4 siste skjemaene var på plass 1. juni). SSB har i år, som tidligere år, tilrettelagt for at det skal være mulig med direkte import fra kirkelige administrative systemer. Dataleverandøren(e) fikk i år god tid til å oppdatere ny årgang av skjemaet og vi opplevde ikke noen forsinkelser i forhold til importfunksjonen. Det foreligger ikke tall på hvor mange som har benyttet seg av denne muligheten, men inntrykket er at det er mange.

Eksterne data: Til marspubliseringen ble det hentet inn en fil med eksterne data fra Den norske kirkes medlemsregister, denne ble også benyttet til junipubliseringen. Til juni ble det også hentet inn en fil med eksterne data fra seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk (sysselsettingstall for kirken).

Kirkelige fellelråd: Fristen for innrapportering av regnskapsdataene for Kirkelige fellelråd var 15.mars. Det var til sammen 275 av de ca 423 fellelrådene som hadde rapportert til SSB innen den gitte fristen. Det ble sendt ut purrebrev til 147 fellelråd og sokneråd i kommune med bare ett sokn i første purring. I andre purring ble det sendt ut purring til 72 fellelråd og sokneråd i kommune med bare ett sokn, og i tredje purring ble det sendt ut purring til 39 fellelråd og sokneråd i kommune med bare ett sokn. Andre og tredje purring ble sendt på e-post. Dagens statistikk nasjonale tall for Kirkelige fellelråd ble publisert 26.6.2012. Det var 406 av 422 fellelråd og sokneråd i kommune med bare ett sokn som var med i denne publiseringen. 16 hadde ikke levert regnskap til publiseringen.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Revisjonssystemet ISSE/DynaRev ble benyttet for tredje år på rad for kirkestatistikken. I dette systemet er det lagt inn kontroller for å fange opp logiske feil, samt at vi har lagt inn sjekk/kontroller mot fjorårets tall på stort sett alle variablene. Systemet gjør det nå også mulig å se flere årganger på samme variabel. Flere variabler inngikk i sjekken enn i fjor. Vi får feilmeldinger dersom avvikene er store (grenseverdier er definert). Dette systemet har fungert etter

intensjonen i år. Soknene blir kontaktet etter hvert, per e-post eller telefon, for å hente inn manglende/feil opplysninger. Feil blir korrigert direkte i revisjonsrutinen i SSB. Mange sokn har blitt kontaktet, om lag 500 e-poster/telefoner. Det er tastefeil, data som mangler, data med store avvik fra året før osv. Men ikke alltid er de oppgitte verdiene feile, det er forklarlige avvik, særlig gjelder dette pkt. 11.3 i skjema. Det er tidkrevende og vanskelig å oppdage og rette feil i innkomne data. Det er også en del store variasjoner som har naturlige forklaringer. Mange sokn sender inn skjema flere ganger med korrigerende data. En viktig del av kvalitetssjekken for dataene er at også fellesråd, prost, bispedømme osv. kontrollerer data ved innsending, og eventuelt ber soknene om å korrigere. Feilrettinger kan foretas helt fram til like før publisering.

3.5. Publisering

Selve publiseringen gikk greit.

Et nytt nøkkeltall (nivå 2); Netto driftsutgifter til andre religiøse formål per innbygger.

Nivå 3

- Brutto driftsutgifter til f392 Andre religiøse formål
- Netto driftsutgifter til 392 Andre religiøse formål
- Antall sokn i kommunen.

Nasjonale tall, samt fylkes- og KOSTRAgruppetall, ble estimert, både til mars- og junipubliseringen. Dette har lenge vært etterspurt av arbeidsgruppene.

Synliggjøring av kirketallene vil sannsynligvis bli bedre når *nye ssb.no* kommer på luften høsten 2012 (ble utsatt i fjor).

3.6. Brukerreaksjoner

Per 25.6.2011 ingen spesielle brukerreaksjoner. Men nøkkeltallene for kirken er interessante for media og ble gjengitt i flere aviser og radio.

4. Ønskede endringer i kontoplanen (funksjon og art)

Arbeidsgruppen har ingen forslag eller ønske om endringer i funksjons- og/eller artskontoplanene.

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

5.1. Bakgrunn for endring og forslag til endring i skjema

Arbeidsgruppen går inn for kun små endringer i neste års skjema, bl.a. i de tilfellene hvor det er få svar på et spørsmål. Vi arbeider kontinuerlig med mer presis og tydelig veiledning. Endringene vil være klare tidlig høsten 2012.

6. Ønskede endringer i faktaark

I følge mandatet har arbeidsgruppen ansvar for regnskapsfunksjonene 390 Den norske kirke, 392 Andre religiøse formål og 393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier.

Som nevnt over vil arbeidsgruppen forsette arbeidet i forhold til funksjon 392 Andre religiøse formål: *Tilskudd til livssynsorganisasjoner*". Det er ulike synspunkter i arbeidsgruppen i hvor stor grad denne funksjonen skal synliggjøres under KirkeKOSTRA. Det er også kommet forslag om splittelse av funksjonene 390 og 393 i Kirke-faktaarket. I påvente av arbeid fra gravferdsutvalg avventes dette. Ønske om splittelse av disse funksjonene i publiseringen er også kommet

fra kommunehold. Inntil videre henvises det til det generelle faktaarket, *Detaljerte regnskapstall, funksjonsfordelt*, hvor alle funksjoner vises separat.

6.1. Ønskede endringer

Hvilke endringer ønsker arbeidsgruppen å gjøre på området hva gjelder skjema og/eller filuttrekk, og hva er grunnen for ønskene.

Jf pkt. 5.1

6.1.1 Fjerning av eksisterende nøkkeltall

Systematisk spesifisering av hvilke nøkkeltall som er fjernet, og hvorfor.

6.1.2 Nye nøkkeltall

Arbeidsgruppen har vurdert endring på fagområdet kirke, men avventer bl.a. resultater fra arbeid i gravferdskomite nedsatt av FAD. De vurderte indikatorene er:

- Separate nøkkeltall for funksjonene 390, 393.
- Indikatorer knyttet til f392.
- Totaltall for alle tre kirkefunksjonene, tilsvarende faktaarket Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter.

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Kvalitetsindikatorer

Arbeidsgruppen har i perioden ikke jobbet noe med videreutvikling av kvalitetsindikatorer.

7.2. Kommunal tjenesteproduksjon - Hvordan få med hele bildet?

Kirkefaktaarket har ikke tatt i bruk konsernfaktaark ennå, men konserntall foreligger i tabell 05065: Kommune, detaljerte regnskapstall, driftsregnskapet funksjonsfordelt fra 2008.

7.3. Annet

8. Annet

9. Referanser

10. Vedlegg

10.1 Skjema(ene) først, annet nummereres fortløpende

Tannhelsetenesta

1. Innleiing

1.1. Arbeidsgruppa sitt ansvar og samansetjing

Arbeidsgruppa for tannhelsetenester har ansvar for å halda oversikt over og gjennomgå rapporteringsordningane for fylka innanfor tannhelseområdet. Vidare har arbeidsgruppa ansvar for å vidareutvikla skjemastatistikken og vurdere bruk av register for innhenting av informasjon og presentasjon av informasjonen innanfor følgjande KOSTRA-funksjonar:

660 Tannhelseteneste - Fellesfunksjonar

665 Tannhelseteneste - Behandling

Skjema 43 *Tannhelsetenesta* dekker tenesterapporteringa for desse funksjonane. I tillegg nyttar ein SSB sine register for innhenting av talet på årsverk og befolkning. Det totale talet eldre, uføre og langtidssjuka i institusjonspleie og det totale talet eldre, uføre og langtidssjuka i heimesjukepleie blir henta frå IPLOS.

Arbeidsgruppa for tannhelsetenester inkluderer:

Trond Ekornrud;	Statistisk sentralbyrå (leiar)
Linda Grytten,	Statens helsetilsyn
Marianne Moi,	Buskerud fylkeskommune
Jens Otto Ulseth,	fylkestannlegen i Sør-Trøndelag/ Klæbu
tannklinikk	
Geir Fjerdingen,	Vestfold fylkeskommune
Odd Sigurd Vegsund,	Kommunal og regionaldepartementet
Hanne Christine Lundemo,	Helse - og omsorgsdepartementet
Maren Mathiesen Wilberg,	Helsedirektoratet
Ragnhild Elin Nordengen,	Helsedirektoratet
Helga Sleire,	Fagforbundet
Aril Jul Nilsen,	Den norske tannlegeforening
Heidi Lyshol,	Folkehelseinstituttet

Arbeidsgruppa har hatt eitt møte våren 2012.

1.2. Rammer for gruppa sitt arbeid/mandat (generelt og spesielt)

Ramma for gruppa sitt arbeid blir gitt av Samordningsrådet for KOSTRA kvart år. I tillegg er Helse - og omsorgsdepartementet, Statens helsetilsyn, Helsedirektoratet og andre avhengige av statistikken for å få innsikt i, halda oversikt over, samt halda tilsyn med den offentlege og private tannhelsetenesta.

SSB overtok ansvaret for innsamlinga av statistikk for tannhelsetenesta frå Statens helsetilsyn før rapporteringa for statistikkåret 2001. I hovudsak har innhaldet i Statens helsetilsyns tidlegare innsamling blitt vidareført. Samstundes har arbeidsgruppa arbeida for å betra statistikken og freista å redusere oppgåvebyrda ved bruk av SSB sine register, samt annan statistikk samla inn i SSB, gjennom KOSTRA eller på annan måte.

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Følgjande blir gjennomgått i rapporten:

- Evaluering av rapportering og publisering for statistikkåret 2011
- Forslag til endringar i skjema, rapportering og publisering for statistikkåret 2012

2.2. Arbeidsgruppa sine anbefalingar

Arbeidsgruppa anbefaler å få godkjend forslaget til tekstleg presisering i eit spørsmål under punkt 2 og talet på undersøkte og behandla i løpet av dei tre siste åra i skjema 43, samt ei tilsvarande presisering av det same i den faglege rettleiaren (sjå punkt 5 for meir detaljert omtale av endringane).

Arbeidsgruppa anbefaler å få godkjend ei presisering i rettleiaren som meir tydeleg definerer kva som ligg i omgrepa undersøkt/behandla.

Arbeidsgruppa anbefaler at arbeidet med å etablera kvalitetsindikatoren ”Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold” held fram. Helsedirektoratet og SSB må følgja opp dette med kommunane sine fagsystema i helsestasjonstenesta slik at ein kan starta å innrapportera på det i KOSTRA skjema 1 ”Personell og verksemd i kommunehelsetenesta”.

Arbeidsgruppa anbefaler at SSB ser nærmare på estimeringsmodellane som ligg til grunn for dei førebelse personelltala 15.mars. Det har vore nokså store endringar mellom personelltala publisert 15.mars og 15.juni. Det er ønskjeleg at denne differansen vert minska.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Det var ingen store endringar i skjema 43 for rapporteringsåret 2011. Den einaste endringa var ein tekstleg endring under punkt 2 kor Delen undersøkt/behandla i løpet av dei tre siste åra var endra til talet på undersøkte/behandla i løpet av dei tre siste åra. Trass i oppdateringane før 2011-rapportering, under dette spørsmålet, har det likevel vore nokre feilrapporteringar. Desse kjem mest sannsynleg av at rapportørane misforstår spørsmålet.

Arbeidsgruppa har fatta vedtak om å gjera ei tekstleg presisering for dette spørsmålet i skjema 43, så vel som i rettleiar.(sjå punkt 5 for meir detaljert omtale av endringane).

3.2. Kontrollar i skjema

Skjema 43 har enkelte logiske kontrollar. Desse gir oppgåvegevar beskjed om at utfyllinga ikkje er rett, logisk sett. Det er muleg å fylla ut felte og senda inn skjemaet sjølv om desse kontrollane slår ut. Kontrollane ser ut til å fungera tilfredsstillande, og det er ikkje rapportert om problem knytt til kontrollane frå oppgåvegevarane si side.

Tverrgåande revisjon har til ein viss grad vore nytta i revisjonsarbeidet i år. Det kan likevel bli aktuelt å nytta dette enno meir til neste år. Fleire av oppgåvegevarane ytra ønske om å halda fram med responssystemet. Dette vart nytta som ein del av revideringa i tida mellom 15.mars-publiseringa og 15.juni-publiseringa. Dette systemet har ikkje vore nytta dei tre siste rapporteringsåra på grunn av ein overgang til nytt revisjonssystem i SSB (ISEE/Dynarev), og det er per i dag ikkje sett inn noko IT-ressursar internt i SSB til få det gamle

responssystemet overført frå det gamle revisjonssystemet (Genrev) til det nye for KOSTRA-skjema som tidlegare har nytta seg av dette.

Ei prosjektgruppe er nedsett i SSB for å sjå på mulegheitene for å etablere eit nytt responssystem til bruk i revidering av statistikk innanfor ulike KOSTRA-område. Det er enno ikkje sett av IT-ressursar til prosjektet.

3.3. Innsamling av data (rapporteringa);

Skjema 43 blir rapportert inn av fylkestannlegane i dei enkelte fylka. Fylkestannlegane, på si side, hentar informasjon frå dei enkelte tannklinikkane i fylka. Til 15.mars-publiseringa hadde alle 19 fylka sendt inn skjema til den gitte tidsfristen. Nokre fylke hadde manglande eller feil rapportering i delar av skjema, dette gjaldt særleg dei delane med dei nyaste spørsmåla (undersøkt/behandla i løpet av dei tre siste åra og SIC-indeks). Den manglande rapporteringa kjem i hovudsak av ein skilnad mellom fylkeskommunane når det gjeld kor lett dei kan henta ut dei naudsynte dataa til KOSTRA-rapporteringa frå fagsystemet Opus. Nokre fylkeskommunar har problem med tidsfristen før 15.marspublisering når det gjeld rapportering av tal i enkelte delar av skjemaet. Reint teknisk fungerte årets rapporteringsskjema tilfredsstillande både for oppgavegivarane og SSB. Det blei det ikkje meldt om problem frå fylkeskommunane når det gjaldt utfylling og innrapportering av skjema 43.

Det er framleis noko usikkerheit knytt til etterslep i skjemaet sitt punkt 2, om omfanget av den offentlege tannhelsetenesta. Dette har vore tatt opp til diskusjon i arbeidsgruppa tidlegare år og eit møte mellom Helsedirektoratet, SSB og fylkeskommunane for å utvikla ei felles forståing av omgrepsbruken i skjema kan vera nyttig. Dette har vore oppe tidlegare, men noko møte mellom dei relevante etatane har enno ikkje kome i stand. Arbeidsgruppa anbefaler at dette kan vera eit punkt på eitt av fylkestannlegane sine møte hausten 2012, der Helsedirektoratet og SSB vert invitert. Noko kartlegging blei gjort i fjor, men det er ønskeleg at SSB, Helsedirektoratet og fylkestannlegane samarbeider om å følgja dette vidare opp hausten 2012.

Det er også knytt noko usikkerheit til datakvaliteten på dei tre kvalitetsindikatorane som blei publisert for andre gong i 2012. Dette gjeld "Delen undersøkt/behandla i løpet av dei tre siste åra (12- og 18-åringar, samt gruppe B – psykisk utviklingshemma 18 år og eldre). Løysinga for å få ei felles forståing av kva som skal rapporterast blir i første omgang å presisera dette tydelegare i skjema og rettleiar før neste års rapportering (sjå punk 5). Opus har den rette definisjonen i journalsystemet sitt, og det skal for dei fleste fylkeskommunane vera nokså enkelt å henta ut tala i form av ein rapport.

3.4. Arbeid/revisjon og kontroll

Etter 15. mars blei det gjennomført automatiske kontrollar av dei innrapporterte tala. Kontrollane sjekkar samsvar mellom ulike tal og summeringar, og endringar frå eitt år til eit anna. På grunn av innføring av eit nytt revisjonssystem i KOSTRA i 2010 (Dynarev) er det tredje året på rad at responssystemet ikkje vart brukt. Omlegginga har ført til at ein i større utstrekning har tatt kontakt med dei ulike oppgavegivarane per telefon eller e-post når ein har oppdaga avvik frå tidlegare års rapportering. Eventuelle feilrapporteringar er difor blitt retta opp tilfredsstillande i år også. Frå og med 2012-rapporteringa ønskjer ein likevel at responssystemet kan bli nytta på same måte som tidlegare år.

3.5. Publisering

Publisering av tal 15. mars og 15. juni har fungert tilfredsstillende sjølv om innføringa av nytt revisjonssystem i 2010 har ført til noko meirarbeid - også i 2012. Nasjonalt estimerte tal vart publisert for andre året. Dette er ikkje veldig aktuelt for KOSTRA tannhelse sidan alle oppgåvegivarane hadde rapportert tal til 15.mars-publiseringa. Dette gjeld både skjema 43 og personelltal henta frå register. SSB har heller ikkje i år teke imot tilbakemeldingar frå brukarar i samband med estimerte tal på KOSTRA tannhelse.

3.6. Brukarreaksjonar

Ulik innkallingspraksis for bestemte aldersgrupper i ulike fylke kan gjera det problematisk å samanlikna tala. Fleire brukarar ønskjer at dette er noko helsemyndigheitene ser nærmare på i tida som kjem. Det er viktig at retningslinene for innkalling er felles og, i så stor grad som muleg, blir overhalddt av klinikkane i dei ulike fylka. Dette vil bidra til å gjera samanlikningsgrunnlaget på tvers av fylke og landsdelar betre. Vidare vil ein gi eit meir dekkande bilete av tilstanden i dei bestemte aldersgruppene.

Ved nærmare ettersyn viser data som er rapportert inn til SSB at det er relativt store variasjonar mellom fylka når det gjeld delen som er undersøkt/behandla i dei ulike alderskulla (5-, 12- og 18-åringar). Ein konsekvens av ulik innkallingspraksis er at det kan vera problematisk å samanlikna kariesforekomsten på tvers av fylka. Per i dag finst det ikkje særskilde retningslinar når det gjeld dette, men helsemyndigheitene har signalisert at det kan koma anbefalingar og rettleiingar på området i samband ny tannhelseslov og rettleiar. Inntil vidare vil kartlegging av innkallingar halde fram som no, og vil i realiteten vere ei kartlegging av ulik praksis mellom fylka. Når ein skal samanlikna kariesforekomst på tvers av fylke bør ein ha dette i mente.

Fleire oppgåvegivarar reagerer framleis på tolkinga av omgrepet etterslep. Arbeidsgruppa anbefalar at representantar frå SSB og helsemyndigheitene møter fylkeskommunane for å drøfta rutinar for registrering i journalsystem og rapportering i KOSTRA. Eitt eige punkt på agendaen til eitt av dei årlege møta til fylkestannlegane har vore foreslått som ei muleg løysing på dette. SSB og Helsedirektoratet følgjer opp denne saka i samarbeid med fylkestannlegane i løpet av hausten 2012.

Nokon oppgåvegivarar har også stilt spørsmål med årsverkstala henta frå register til den førebelse publiseringa, samanlikna med deira "eigne" tal på årsverk for tannlegar og tannpleiarar. Dette har SSB freista å forklara oppgåvegivarane så godt som muleg via e-post. Ofte skuldast avvika feil innmelding til Aa-registeret. Samstundes er dei førebelse registertala blåste opp med bakgrunn i dei endelege tala for året før. Ev. feilrapporteringar i registera vil difor bli forsterka når tala blir oppblåste. SSB har i samband med dette nytta høve til å oppmoda oppgåvegivarane om å melda inn rette forhold til dei ulike registera. I år har Nordland fylkeskommune registrert eit for høgt tal i registera på tannhelsetenesta. SSB har vore i kontakt med fylkeskommunen og ein håpar at feilen blir retta opp i, så snart som råd.

Personelltala henta frå register som blei publisert i mars 2012 viste seg å vere for høgt estimert i forhold til dei endelege tala som blei med i publiseringa i 15.juni 2012. Ei auke i dekningsgrada frå 2010 til 2011 ved 15.marspubliseringa endra seg til ein nedgang i dekningsgrada mellom dei to same åra ved den endelege junipubliseringa. Noko av den same ser ut til å vere tilfelle for forholdet mellom mars- og junipubliseringa i 2012, sjølv om differansen mellom tala 15.mars og 15.juni i år er mindre enn kva som var tilfelle i fjor. Det vil uansett vera naudsynt å sjå nærmare på modellane som blir nytta i estimeringa av desse personelltala

slik at det i framtida kan bli betre samsvar mellom dei førebelse tala 15.mars og dei reviderte tala 15.juni. SSB vil følgja opp saka.

4. Ønska endringar i kontoplanen (funksjon og art)

4.1. Bakgrunn for ønsket endring

Arbeidsgruppa ønskjer ingen endringar på det noverande tidspunkt.

Samstundes har det arbeidsgruppa drøfta erfaringar med ulik praksis og forskjellige rutinar for rekneskapsrapportering mellom fylka, og at rekneskapsoppsett og rekneskapsføring kan variera betydeleg. Det kan til dømes gjelda korleis IKT-tenester og andre støttefunksjonar, husleige for klinikkar og administrasjon, eigarskap av bygningsmasse eller leigekontraktar blir organisert, berekna og bokført i fylka. Ein konsekvens kan vera at ulik rekneskapsføring fører til problem med omsyn til samanlikning mellom fylka.

Arbeidsgruppa er einig i at funksjonskontoplanen med den funksjonsinndelinga som er i dag er ryddig og eintydig, og inneheld klare definisjonar og avgrensingar for kva som skal bli inkludert på dei ulike funksjonane. Funksjonskontoplanen dekkjer såleis alt når det gjeld rekneskapsføringa. Utfordringa er at kontoplanen ikkje fangar opp eller klarer å dekke organisatoriske skilnader mellom fylka. I nokre fylkeskommunar tannhelsetenesta sett bort nokre tenester til andre delar av fylkeskommunen, medan andre utfører dei same tenestene sjølve. SSB er kjend med at dette er ei utfordring for rapportørane på fleire KOSTRA-område, og at det gjer det vanskeleg å rapportere korrekt. Det er likevel vanskeleg å sjå at ei endring av funksjonskontoplanen vil bøta på desse problema.

Ei revidert tannhelseslov som er under utvikling kan på sikt føra til ønske om endringar i åra som kjem, men kva desse dreier seg om er det for tidleg å koma inn på.

5. Ønska endringar i skjema/filuttrekk

Arbeidsgruppa ønskjer følgjande endringar i skjema 43:

- *Talet på undersøkte av tannlege/tannpleier siste tre år (12- og 18-åringar, samt gruppe B). Spørsmålet blei innlemma i fjor under punkt 2 Omfanget av den offentlege tannhelsetenesta – Teksten i skjemaet bør presiserast slik at det ikkje er noko tvil om kva ein er ute etter å få svar på. Dei same presiseringane må følgjeleg inn i rettleiaren òg.*

Arbeidsgruppa ønskjer å retta opp dette i det oppdaterte skjemaet for 2012-rapporteringa.

6. Ønska endringar i faktaark

6.1. Generell vurdering av faktaarket.

Dei ulike faktaarka fungerer tilfredsstillande og arbeidsgruppa har ingen ønske om endringar. Det kan vera på sin plass å nemna at det kan vera utfordrande for brukarar å skilja mellom kommunekasse-faktaarket og konsern-faktaarket, og kva av dei ein bør bruka.

6.2. Ønska endringar

Eitt nytt faktaark for kvalitetsindikatorar i tannhelse blei etablert i 2009. Tre nye indikatorar kom inn her ved 15.marspubliseringa 2011. Til saman blei det publisert 7 kvalitetsindikatorar innanfor tannhelseområdet i 2012. Det er meininga at to til skal publisierast. Desse er det enno ikkje etablert rapporteringar på. P.t. er det to planlagde kvalitetsindikatorar som står att å publisera, men ingen av desse har ein starta med innrapporteringar for enno. Den eine heiter ”Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold”, og skal etter planen bli innrapportert via skjema 1 personell og verksemd i kommunehelsetenesta i løpet 2013. Denne vil med andre ord bli publisert tidlegast i 2014.

6.2.2 Nye nøkkeltall

Arbeidsgruppa held fram med arbeidet med å få på plass ytterlegare to kvalitetsindikatorar. Komande indikatorar kor ein del utreiingsarbeid er gjort sidan i fjor, men meir står att er:

- Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold
- System for brukarundersøkingar

Arbeidsgruppa for tannhelse har tidlegare år lagt fram ønske på arbeidsgruppemøte for KOSTRA-kommunehelse om å innlemma spørsmålet om indikatoren ”Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold”. Arbeidsgruppa for kommunehelse gjekk etter ei e-posthøyring avslutta 21.januar, å gå med på å innlemma spørsmål om ”Talet på 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold” inn i skjema 1. Om spørsmålet blir innlemma f.o.m. 2013-rapporteringa er avhengig av om fagsystema klarer å få det på plass, slik helsepersonell får mulegheit til å rapportera på det.

Helsedirektoratet og SSB er i gang med å kontakta fagsystemleverandørane for alle landets helsestasjonar slik at dette lett kan registrerast i journalsystema for 2-åringane. Målsetjinga er å få dette på plass i fagsystema slik at ein kan starta registrering på dette f.o.m. 2013.

Arbeidsgruppa kjem også til å halda fram arbeidet med å etablere ei innrapporteringsløyseing for indikatoren ”System for brukarundersøkingar”. Eit arbeid i regi av Fylkestannleganes arbeidsutval har påbegynt eit arbeid med å utvikla ein standardisert spørjeundersøking som omhandlar brukartilfredsheit. Helsedirektoratet følgjer dette opp i løpet av hausten 2012.

7. Anna

7.1. Kommunal tenesteproduksjon - korleis få med hele bilete?

7.1.1 Kvalitetssikring av indikatorar, sikring av same omfang i teljar og nemnar

For KOSTRA-tannhelse er det tre fylkeskommunar som er organiserte i ulike fylkeskommunale føretak. Dette er Oslo, Rogaland og Buskerud. Ein gjennomgang av indikatorar som inkluderer utgifter viser forskjellar i tala for dei tre fylkeskommunane mellom fylkeskommunekassa- faktaarket og Konsern-faktaarket. Grad av forskjell ser ut til å variera mellom dei ulike fylkeskommunane etter kva organisering dei ulike har valt.

Arbeidsgruppa meiner framleis det vil vera lite hensiktsmessig å gjera endringar for indikatorar som omhandlar tenestetilbodet i fylket. Desse indikatorane har til no vore identiske i vanleg faktaark (fylkeskommunekassa) og konsern-faktaark. Arbeidsgruppa meiner at ein per i dag bør halda fram med dette.

Arbeidsgruppa ønskjer å følgja ekstra med på dei nyleg oppstarta kompetansesentra innanfor tannhelse. Kompetansesentra er samarbeid mellom fleire fylkeskommunar og er organiserte som IKS. Følgjeleg vil desse vera lovpålagde å rapportera inn rekneskap. Det er venteleg at dette vil få konsekvensar for rekneskapstal for dei fylkeskommunane som er inkluderte i same IKS.

7.1.2 Identifiserte utfordringar i arbeidet med å få god samanheng i omfang og for samanlikning mot andre kommunar/fylkeskommunar .

Per i dag er det særleg utgifter det vil vera relevant å fordela ulikt i vanleg- og konsern-faktaark. For personell og tenesteindikatorane vil det ikkje vera særleg hensiktsmessig med ei fordeling, sidan det ikkje er snakk om samarbeid med andre fylkeskommunar, så sant det ikkje omhandlar dei oppstarta kompetansesentra.

7.1.3. Tankar gruppa har gjort seg rundt utviding av nøkkeltal til å visa andre perspektiv enn produsentperspektivet.

Arbeidsgruppa har ingen konkrete forslag til nye nøkkeltal som omhandlar produsentperspektivet, men vil sjå nærmare på det i løpet av hausten 2012, og melda inn eventuelle forslag og innspel til prosjektgruppa.

7.2. Kvalitetsindikatorar

For statistikkåret 2010 publiserte SSB kvalitetsindikatorane *Delen undersøkt av tannlege/tannpleiar siste tre år for 12- og 18-åringar, samt gruppe B (psykisk utviklingshemma 18 år og eldre)*. I alt er det blitt publisert 7 kvalitetsindikatorar innanfor tannhelseområdet så langt, og det er per i dag planlagt å publisera 9 kvalitetsindikatorar i alt. Innrapporteringa av dei nye indikatorane for statistikkåret 2011 har føregått via spørsmål i skjema 43. Noko uklar spørsmålsformulering i skjema, samt uklar definisjon i rettleiar, har gjort sitt til at det er noko usikkerheit knytt til kvaliteten på dei innrapporterte tala for 2011 (sjå også punkt 5 og punkt 6.2.2.).

Sic-indeksen (Signifikant Caries Indeks) blei første gang publisert i 2010. Den gong var resultata baserte på ei ad hoc-innrapportering via excel-skjema. I år er det andre gong denne vart rapportert inn via skjema 43. Alle fylka publiserte i tide til den reviderte publiseringa 15.juni. Arbeidsgruppa ønskjer å halda fram med denne skjemaløysinga også i tida som kjem.

Arbeidsgruppa for KOSTRA kommunehelsetenesta har bestemt å inkludera rapportering på ein kvalitetsindikator i ”*Skjema 1 Personell og verksemd i kommunehelsetenesta*”. Det gjeld talet på 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold. Fagsystema i kommunane (helsestasjons- og skulehelseteneste) må implementera dei naudsynte endringane for at dette skal la seg gjennomføra. Helsedirektoratet og SSB kjem til å følgja opp overfor systemleverandørane i løpet av hausten 2012 (Sjå også punkt 6.2.2.).

Følgjande oppdatert liste over kvalitetsindikatorar blei presentert av Helsedirektoratet på deira heimesider våren 2012:

1. Delen undersøkt i den offentlige tannhelsetenesta siste tre år (12- og 18-åringar og Gruppe B)

2. System for brukarundersøkingar
3. Delen 2-åringar som har behov for vurdering og eventuelt behandling i tannhelsetenesta på grunn av orale forhold
4. Signifikant kariesindeks 12-åringar (SiC-indeks)
5. 18-åringar undersøkt/behandla med DMFT=0
6. 18-åringar undersøkt/behandla med DMFT > 9
7. Talet på innbyggjarar per tannlege
8. Talet på innbyggjarar per tannpleiar
9. Talet på tannlegespesialistar

SSB publiserte indikatorane under punkt 1 for statistikkåret 2010. Det er no to indikatorar som står att å publisera (indikator 2 og 3). Ein arbeider med å få på plass innrapportering på begge desse to.

7.3. Emaljekaries

Rapportering av emaljekaries har blitt fremja i arbeidsgruppa som ei muleg ny rapportering. Tidlegare har forslaget blitt fremja av Professor Ivar Espelid. Ein artikkel som blei publisert i tidsskriftet Norsk epidemiologi 01/2012 omhandlar noko av det same.

Artikkelen tek i hovudsak sikte på å evaluere nytteverdien av KOSTRA data som dei blir rapportert per i dag. Meir spesifikt tek artikkelen for seg problemstillinga om KOSTRA data harmonerer med moderne behandlingsfilosofi av sjukdomen karies og lågare kariesforekomst, og om dei bidreg som reiskap tannhelsefremjande arbeid.

Artikkelen konkluderer med at noverande KOSTRA rutinar bør endrast og arbeidsmetodar bli oppdaterte i samsvar med moderne syn på kariesforebygging og terapi. Meir spesifikt ønskjer artikkelforfattarane at KOSTRA rapporteringa inkluderer kartlegging av emaljesjonar og overvaking av kariesutvikling frå tidleg alder, overgang frå aggregerte data til rapportering på individnivå, og bruker kalibrerte undersøklarar.

Det generelle inntrykket er at mange av forslaga som blir fremja er konstruktive, men at dei ikkje høyrer heime i KOSTRA som rapporteringskanal. Det gjeld til dømes bruk av utvalsundersøkingar og rapportering på individnivå.

Når det gjeld kartlegging av emaljesjonar/emaljekaries kan det gi informasjon om behandlingsfilosofi. Dette er ein tilstand som er mindre krevjande å behandla klinisk. Men registreringa av emaljekaries byr på fleire utfordringar, og det er ikkje heilt greitt å skilja mellom karies type 1 og 2. Arbeidsgruppa meiner vidare at det bør vera viktigare å kartlegga dei med tyngre tannsjukdomar. Dette skaper ein diskusjon om kva for sjukdomar som skal bli kartlagt gjennom KOSTRA og kva for databehov som eksisterer.

Det er generelt grunn til å understreka at KOSTRA ikkje er ein rapporteringskanal som er mynta på høg grad av detaljering. Det er viktig at rapporteringskrava er moglege å oppfylle for rapportørane, utan at det blir for ressurskrevjande eller blir reist spørsmål om datakvalitet. Det blei elles kommentert at det kan vere mogleg å rapportere data på kariesfrie 3-åringar, og at det er behov for SIC-indeks for fleire aldersgrupper, til dømes 15-åringar. Ei innføring av rapportering på kariesforekomst for fleire aldersgrupper krev eit grundigare førearbeid og behandling av helsemyndighetene, Fylkestannlegane og KOSTRA arbeidsgruppa.

8. Referansar

9. Vedheng

Videregående opplæring

1. Innledning

Arbeidsgruppens ansvar og sammensetning

Arbeidsgruppa for videregående opplæring har for regnskapsåret 2011 hatt følgende KOSTRA funksjoner som ansvarsområde:

510	Skolelokaler og internatbygninger
515	Fellesutgifter og støttefunksjoner knyttet til videregående opplæring
520	Pedagogisk ledelse, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevsoppgjør
521	Studiespesialisering
522	Bygg- og anleggsteknikk
523	Elektrofag
524	Design og håndverk
525	Restaurant- og matfag
526	Helse- og sosialfag
527	Idrettsfag
528	Teknikk og industriell produksjon
529	Musikk, dans og drama
530	Medier og kommunikasjon
531	Naturbruk
532	Service og samferdsel
538	Allmennfaglige studieretninger (gammel ordning)
539	Yrkesfaglige studieretninger (gammel ordning)
554	Fagskole
559	Landslinjer
560	Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring
570	Fagopplæring i arbeidslivet
581	Voksenopplæring etter opplæringsloven
590	Andre formål

Fagdepartement i arbeidsgruppa for videregående opplæring er Kunnskapsdepartementet, som har delegert ansvaret til Utdanningsdirektoratet. Arbeidsgruppa består av representanter fra Utdanningsdirektoratet, Kommunal- og regionaldepartementet, fylkeskommunene (v/opplæringsregionene nord, øst (Østlandssamarbeidet) og sørvest), Vigo, KS og Statistisk sentralbyrå.

Per juni 2012 består arbeidsgruppa av følgende faste medlemmer:

Manju Chaudhary (leder)	SSB
Per Torstein Tuhus	SSB
Anne Brit Thorud	SSB
Hilde Hjorth-Johansen	Utdanningsdirektoratet
Irene Hilleren	Utdanningsdirektoratet
Sissel Ferstad	KRD
Jan Sørbø	KS
Brynjulf Bøen	Vigo
John Evjenth	Sør-Trøndelag Fylkeskommune
Unni Kjeldstad	Rogaland Fylkeskommune
Ole Stian Søyseth	Finnmark Fylkeskommune
Ståle Wold	Rogaland Fylkeskommune

2. Oppsummering og anbefaling

2.1. Oppsummering

Rapporten inneholder en redegjørelse for årets publisering, samt en beskrivelse av arbeidet som har vært gjort i arbeidsgruppa i forhold til kvalitetsforbedring i KOSTRA. Det er ikke gjort store endringer i årets publisering; ingen nye indikatorer er kommet inn i faktaarkene, men arbeidet med kvalitetsforbedring har hovedsakelig vært rettet mot forbedring av allerede eksisterende indikatorer. Gruppa foreslår spesifisering av regnskapsfunksjon 531 som arbeidsgruppa mener gir en bedre oversikt over hva som skal føres på funksjonen. Formidlings- og frafallsindikator for fagopplæring har vært oppe til diskusjon og gruppa har nedsatt en ad-hoc gruppe for å jobbe videre med forslag til indikatorer. Det har hittil ikke blitt publisert indikatorer for oppfølgingstjenesten (OT). Utdanningsdirektoratet har levert inn forslag på en indikator for OT som vil bli publisert fra neste år.

3. Evaluering av siste rapportering

3.1. Utarbeiding av skjema

Kilder til KOSTRA data for videregående opplæring:

Elever:	Vigo sentralbase Nasjonal vitnemåldatabase (NVB) og autorisasjonsregisteret for helsepersonell (HPR)
Lærlinger:	Vigo sentralbase
Søker/inntaksdata:	Utdanningsdirektoratet (ferdig reviderte tall basert på filuttrekk Vigo)
Regnskapsdata:	Kommuneregnskapet, fylkeskommuner og tilhørende særbedrifter
Personelldata:	Registerbasert personellstatistikk, SSB (hovedkilde: NAV Aa-registeret)
Befolkningsdata:	SSBs befolkningsdatabase

Grensesnitt for uttrekk av data om elever og lærlinger fra Vigo fastsettes i henhold til et organisert samarbeid mellom Vigo, fylkeskommunene, Utdanningsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

Vigo sentralbase er den viktigste kilden for data om tjenesteproduksjon.

3.2. Kontroller og revisjon

Datagrunnlaget fra Vigo sentralbase danner også grunnlaget for SSBs utdanningsstatistikk, og SSB har et utstrakt samarbeid med Vigo, fylkeskommunene og Utdanningsdirektoratet også når det gjelder kodeverk, kontroller, oppfølging av innholdet i suksessive filuttrekk, og evaluering av innhentingsprosedyrer og datakvalitet. Gjennomgang av SSBs revisjon og kontroll av datagrunnlaget inngår i dette samarbeidet.

3.3. Innsamling av data (rapporteringen)

SSB mottar hvert år individdata om elever og lærlinger fra Vigo sentralbase. For igangværende elever leveres foreløpige tall i november, og endelige tall leveres i desember. Fagopplæringsdata leveres på nyåret. De siste årenes erfaringer tilsier at rutinene blir enklere og bedre, og en drar god nytte av det etablerte samarbeidet som er utviklet over flere år.

Data overføres via sikre løsninger over Internett, dette gjør datainnhenting og også tilbakemeldinger til fylkeskommunene enklere. Arbeidet med å videreutvikle samarbeidet fortsetter.

Vigo IKS og sentralbasen er styrket, det bidrar til styrket informasjonsflyt og oppfølging av saker.

Regnskapsrapporteringen oppfattes som av relativt god kvalitet, og regnskap er mottatt fra alle fylkeskommunene og alle fylkeskommunale særbedrifter. For endelige tall er også svarprosenten for konsernene god, men den er lavere for foreløpige tall.

3.4. Bearbeiding/revisjon og kontroll

Det er ikke et eget revisjonssystem for tjenstedata for videregående i KOSTRA. Data fra VIGO bearbeides av fagseksjonen i SSB og publiseres som en del av den ordinære utdanningsstatistikken, og gjennomgår omfattende revisjonsprosesser i forkant av dette.

Som en del av revisjonsprosessen i KOSTRA er det tatt i bruk en applikasjon for tverrgående revisjon, som bidrar til å fange opp store avvik mellom tjeneste- og regnskapsrapporteringen. De mest sentrale indikatorene ble gjennomgått med denne applikasjonen i perioden mellom publiseringen av foreløpige og reviderte tall.

3.5. Publisering

Beregningen for indikator 'Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring' ble justert slik at nå er det bare 16 åringer med i teller og nevner. Voksne er ikke med i overgangfila lenger.

I omvalgstatistikk ble det justert med at elever med "HT" i 7. og 8. i posisjon i kurskoden, dvs elever som ikke følger ordinær progresjon, ble tatt ut av summeringen slik at den totale summen for elevtall etter vektinga blir riktig. Det er tilføyet en ny mellomregning for å synliggjøre praksiskandidater 'Antall praksiskandidater forrige skoleår som var 25 år eller eldre' i faktaarkene.

4. Ønskede endringer i kontoplanen 2013 (funksjon og art)

Arbeidsgruppa har forslag til spesifisering av regnskapsfunksjoner 531 og 590.

4.1. Funksjon 531 Naturbruk

Det er kommet forslag fra fylkeskommunene om at gård og drift skilles fra skoledriften. Det er problematisk at utgifter og inntekter vedrørende gårdsdrift og undervisning ikke er atskilt. Selv om det ved bruk av nøkkeltall kan tas høyde for ulike drifts- og/eller organiseringsformer, lønnsomhet, inntektsgivende virksomhet m.m. er ulikhetene nå slik at både tallgrunnlaget selv og mulighetene for sammenligning mellom fylkeskommuner er vanskelig.

Noen skoler har opprettet et ressurscenter og en skoledel. Det antas å være slik at det er enkelte fylkeskommuner som fører gårdsdrift på funksjon 590 (med henvisning til "ressurscenter").

Det ble fremmet forslag om å spesifisere kontoveilederen ved at næringsdelen av gårdsdrift flyttes fra funksjon 531 til funksjon 590.

4.1.1. Forslag til endring

Funksjon 531

Pkt. 14

«Utgifter og inntekter relatert til utdanningsprogram for naturbruk føres på funksjon 531. Drift eller leie av gårdsbruk, fiskebåt og fiskeoppdrettsanlegg, som ikke er direkte relatert til naturbruk føres på funksjon 590.»

Funksjon 590

Nytt pkt. 10

«Drift eller leie av gårdsbruk, fiskebåt og fiskeoppdrettsanlegg, som ikke er direkte relatert til utdanningsprogram for naturbruk.»

5. Ønskede endringer i skjema/filuttrekk

Ingen ønskede endringer

6. Ønskede endringer i faktaark

Ingen ønskede endringer

7. Videreutvikling av KOSTRA

7.1. Formidlings- og frafallsindikator for fagopplæring

Gruppen har allerede nedsatt en ad hoc gruppe med representanter fra SSB, Udir, Vigo og fylkeskommunene som skal foreslå indikatorer innen fagopplæring. Arbeidsgruppen i KOSTRA foreslår at de ser på indikatorer om gjennomføring, overgang, sluttet, omvalg, formidling, frafall.

7.2. Oppfølgingstjeneste indikatorer:

Arbeidsgruppen uttrykker at det er behov for indikatorer for oppfølgingstjenesten (OT) i KOSTRA og at indikatoren bør publiseres i KOSTRA 15.3.2013. Gruppen mener at OT-indikatorer vil gi et langsiktig mål for det arbeidet OT gjør. Utdanningsdirektoratet innhenter data fra OT tre ganger i løpet av året og tall for OT vil være tilgjengelige før 15.mars publisering. Udir har publisert noen indikatorer om OT og vi kan dra nytte av arbeidet som allerede er gjort i Udir for å få inn OT indikatorer i KOSTRA.

Forslag til OT - indikator i KOSTRA fra 15.3.2013 publisering:

«Andel av de i OT ett år

B Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
NO-2225 Kongsvinger

Statistisk sentralbyrå

Oslo:

Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo
Telefon: 21 09 00 00
Telefaks: 21 09 49 73

Kongsvinger:

NO-2225 Kongsvinger
Telefon: 62 88 50 00
Telefaks: 62 88 50 30

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no

ISBN 978-82-537-8439-7 (trykt)
ISBN 978-82-537-8440-3 (elektronisk)
ISSN 1891-5906

ISBN 978-82-537-8439-7

9 788253 784397

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway